

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-10-41-15

Druk nr 3449
Warszawa, 22 maja 2015 r.

Pan
Radosław Sikorski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

**- o zmianie ustawy o prawie autorskim
i prawach pokrewnych oraz ustawy
o grach hazardowych** z projektami aktów
wykonawczych.

Projekt ma na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Z poważaniem

(-) Ewa Kopacz

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawy o grach hazardowych¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 6 w ust. 1 dodaje się pkt 13 w brzmieniu:

„13) instytucją oświatową są jednostki organizacyjne systemu oświaty, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.³⁾), a także szkoły, zespoły szkół oraz szkolne punkty konsultacyjne przy przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych i przedstawicielstwach wojskowych Rzeczypospolitej Polskiej, o których mowa w art. 5 ust. 3b pkt 1 lit. a tej ustawy, oraz szkoły podoficerskie i ośrodki szkolenia, o których mowa w art. 127 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1414 i 1822).”;

---

¹⁾ Niniejsza ustawa:

1) wdraża dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/28/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie niektórych dozwolonych sposobów korzystania z utworów osieroconych (Dz. U. UE L 299 z 27.10.2012, s. 5);

2) w zakresie swojej regulacji wdraża: dyrektywę 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym (Dz. U. WE L 167 z 22.06.2001, s. 10; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, s. 230) oraz dyrektywę 2006/115/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie prawa najmu i użyczenia oraz niektórych praw pokrewnych prawu autorskiemu w zakresie własności intelektualnej (wersja ujednolicona) (Dz. U. UE L 376 z 27.12.2006, s. 28).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 94, poz. 658 i Nr 121, poz. 843, z 2007 r. Nr 99, poz. 662 i Nr 181, poz. 1293, z 2009 r. Nr 157, poz. 1241 oraz z 2010 r. Nr 152, poz. 1016.

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703 i Nr 281, poz. 2781, z 2005 r. Nr 17, poz. 141, Nr 94, poz. 788, Nr 122, poz. 1020, Nr 131, poz. 1091, Nr 167, poz. 1400 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1043, Nr 208, poz. 1532 i Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 42, poz. 273, Nr 80, poz. 542, Nr 115, poz. 791, Nr 120, poz. 818, Nr 180, poz. 1280 i Nr 181, poz. 1292, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 145, poz. 917, Nr 216, poz. 1370 i Nr 235, poz. 1618, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 31, poz. 206, Nr 56, poz. 458, Nr 157, poz. 1241 i Nr 219, poz. 1705, z 2010 r. Nr 44, poz. 250, Nr 54, poz. 320, Nr 127, poz. 857 i Nr 148, poz. 991, z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 112, poz. 654, Nr 139, poz. 814, Nr 149, poz. 887 i Nr 205, poz. 1206, z 2012 r. poz. 941 i 979, z 2013 r. poz. 87, 827, 1191, 1265, 1317 i 1650, z 2014 r. poz. 7, 290, 538, 598, 642, 811, 1146, 1198 i 1877 oraz z 2015 r. poz. 357.

- 2) w art. 18:
- a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:
- „3. Prawo do wynagrodzenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1, art. 19¹, art. 20 ust. 2–4, art. 20¹ oraz art. 70 ust. 2¹, nie podlega zrzeczeniu się, zbyciu ani egzekucji. Nie dotyczy to wymagalnych wierzytelności.”,
- b) dodaje się ust. 4 w brzmieniu:
- „4. Prawo do wynagrodzenia, o którym mowa w art. 28 ust. 4, przysługujące podmiotom, o których mowa w art. 28 ust. 5 pkt 1–3, nie podlega zbyciu ani egzekucji.”;
- 3) uchyla się art. 22;
- 4) art. 23¹ otrzymuje brzmienie:
- „Art. 23¹. Nie wymaga zezwolenia twórcy tymczasowe zwielokrotnienie, o charakterze przejściowym lub incydentalnym, niemające samodzielnego znaczenia gospodarczego, a stanowiące integralną i niezbędną część procesu technologicznego, którego celem jest wyłącznie umożliwienie:
- 1) przekazu utworu w systemie teleinformatycznym pomiędzy osobami trzecimi przez pośrednika lub
- 2) zgodnego z prawem korzystania z utworu.”;
- 5) po art. 23¹ dodaje się art. 23² w brzmieniu:
- „Art. 23². 1. Organizacjom radiowym i telewizyjnym wolno przy pomocy własnych środków utrzymywać utwory na potrzeby własnych nadań.
2. Utrwalenia, o których mowa w ust. 1, niszczy się w terminie miesiąca od dnia wygaśnięcia uprawnienia do nadania utworu.
3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się do utrważeń mających charakter materiałów archiwalnych w rozumieniu art. 1 ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2011 r. Nr 123, poz. 698, z późn. zm.⁴⁾).”;
- 6) w art. 25 w ust. 1:
- a) pkt b otrzymuje brzmienie:
- „b) artykuły na aktualne tematy polityczne, gospodarcze lub religijne, chyba że zostało wyraźnie zastrzeżone, że ich dalsze rozpowszechnianie jest zabronione,”,

---

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 171, poz. 1016, z 2014 r. poz. 822 oraz z 2015 r. poz. 566.

- b) uchyla się pkt 4;
- 7) po art. 26 dodaje się art. 26¹ w brzmieniu:
„Art. 26¹. Wolno korzystać w granicach uzasadnionych celem informacji z przemówień politycznych i mów wygłoszonych na publicznych rozprawach, a także fragmentów publicznych wystąpień, wykładów oraz kazań. Przepis nie upoważnia do publikacji zbiorów tego rodzaju utworów.”;
- 8) art. 27 otrzymuje brzmienie:
„Art. 27. 1. Instytucje oświatowe, uczelnie oraz jednostki naukowe mogą na potrzeby zilustrowania treści przekazywanych w celach dydaktycznych lub w celu prowadzenia badań naukowych, korzystać z rozpowszechnionych utworów w oryginale i w tłumaczeniu oraz zwielokrotniać w tym celu rozpowszechnione drobne utwory lub fragmenty większych utworów.
2. W przypadku nauczania na odległość korzystanie, o którym mowa w ust. 1, jest dozwolone wyłącznie w przypadku form nauczania przeznaczonych dla ograniczonego kręgu osób zidentyfikowanych przez korzystającego.”;
- 9) po art. 27 dodaje się art. 27¹ w brzmieniu:
„Art. 27¹. 1. Wolno w celach dydaktycznych i naukowych zamieszczać rozpowszechnione drobne utwory lub fragmenty większych utworów w podręcznikach, wypisach i antologiach.
2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, twórcy przysługuje prawo do wynagrodzenia.”;
- 10) art. 28 otrzymuje brzmienie:
„Art. 28. 1. Instytucje oświatowe, uczelnie, instytuty badawcze prowadzące działalność, o której mowa w art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. Nr 96, poz. 618, z późn. zm.⁵⁾), instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk prowadzące działalność, o której mowa w art. 50 ust. 4 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. Nr 96, poz. 619, z późn. zm.⁶⁾), biblioteki, muzea oraz archiwa mogą:
1) używać, w zakresie swoich zadań statutowych, egzemplarze utworów rozpowszechnionych,

---

⁵⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 112, poz. 654 i Nr 185, poz. 1092, z 2014 r. poz. 1198 oraz z 2015 r. poz. 249.

⁶⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 84, poz. 455, z 2013 r. poz. 675, z 2014 r. poz. 1198 oraz z 2015 r. poz. 249.

- 2) zwielokrotnić utwory znajdujące się we własnych zbiorach w celu ich uzupełnienia, zachowania lub ochrony,
- 3) udostępniać zbiory dla celów badawczych lub poznawczych za pośrednictwem końcówek systemu informatycznego (terminali) znajdujących się na terenie tych jednostek

– jeżeli czynności te nie są dokonywane w celu osiągnięcia bezpośredniej lub pośredniej korzyści majątkowej.

2. Zwielokrotnianie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, nie może prowadzić do powiększenia zbiorów użyczanych i udostępnianych na podstawie ust. 1 pkt 1 i 3.

3. Przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się, jeżeli korzystanie w określony w nim sposób odbywa się na podstawie uprzednio zawartej umowy z uprawnionym.

4. Z tytułu użyczenia egzemplarzy utworów wyrażonych słowem, powstałych lub opublikowanych w języku polskim w formie drukowanej, przez biblioteki publiczne w rozumieniu ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz. U. z 2012 r. poz. 642 i 908 oraz z 2013 r. poz. 829), zwane dalej „bibliotekami publicznymi”, przysługuje wynagrodzenie, należne, określane i wypłacane na zasadach określonych w rozdziale 3 oddziale 4.

5. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 4, przysługuje po spełnieniu warunku, o którym mowa w art. 35² ust. 1:

- 1) twórcy utworu wyrażonego słowem, powstałego i opublikowanego w języku polskim;
- 2) tłumaczowi na język polski utworu wyrażonego słowem, powstałego w języku obcym;
- 3) współtwórcy utworu, o którym mowa w pkt 1, którego wkład jest utworem plastycznym lub fotograficznym;
- 4) wydawcy utworu wyrażonego słowem i opublikowanego w języku polskim.

6. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 4, nie przysługuje za udostępnianie egzemplarzy utworów na terenie bibliotek publicznych.

7. Przepisu ust. 4 nie stosuje się do użyczenia egzemplarzy przez Bibliotekę Narodową.”;

11) art. 29 otrzymuje brzmienie:

„Art. 29. Wolno przytaczać w utworach stanowiących samoistną całość urywki rozpowszechnionych utworów oraz rozpowszechnione: utwory plastyczne, utwory

fotograficzne lub drobne utwory w całości, w zakresie uzasadnionym celami cytatu, takimi jak wyjaśnianie, polemika, analiza krytyczna i naukowa, nauczanie lub prawa gatunku twórczości.”;

12) po art. 29 dodaje się art. 29¹ i art. 29² w brzmieniu:

„Art. 29¹. Wolno korzystać z utworów na potrzeby parodii, pastiszu lub karykatury, w zakresie uzasadnionym prawami tych gatunków twórczości.

Art. 29². Wolno korzystać z utworu włączonego w sposób niezamierzony do innego materiału, o ile nie ma on znaczenia dla tego materiału.”;

13) uchyla się art. 30;

14) art. 30¹ otrzymuje brzmienie:

„Art. 30¹. Do baz danych spełniających cechy utworu nie stosuje się art. 27¹ i art. 28.”;

15) art. 31 otrzymuje brzmienie:

„Art. 31. 1. Wolno korzystać z utworów podczas ceremonii religijnych oraz oficjalnych uroczystości organizowanych przez władze publiczne.

2. Wolno nieodpłatnie publicznie wykonywać lub odtwarzać przy pomocy urządzeń lub nośników znajdujących się w tym samym miejscu co publiczność rozpowszechnione utwory podczas imprez szkolnych oraz akademickich, jeżeli nie łączy się z tym osiągnięcie pośrednio lub bezpośrednio korzyści majątkowej i artystycznej wykonawcy oraz osoby odtwarzające utwory nie otrzymują wynagrodzenia.

3. Przepisów ust. 1 i ust. 2 nie stosuje się do korzystania z utworów podczas imprez reklamowych, promocyjnych i wyborczych.”;

16) w art. 33 uchyla się pkt 2;

17) art. 33³ otrzymuje brzmienie:

„Art. 33³. 1. Wolno korzystać z utworów w celu reklamy publicznie dostępnej wystawy lub publicznej sprzedaży utworów, w zakresie uzasadnionym promocją tej wystawy lub sprzedaży, z wyłączeniem innego handlowego wykorzystania.

2. Korzystanie, o którym mowa w ust. 1, dotyczy w szczególności publicznie dostępnych wystaw w muzeach, galeriach, salach wystawowych i obejmuje korzystanie z utworów w ogłoszeniach, katalogach i innych materiałach rozpowszechnianych dla promocji wystawy lub sprzedaży oraz wystawienie lub inne udostępnianie egzemplarzy utworów dla tych celów.”;

18) w rozdziale 3 po oddziale 3 dodaje się oddziały 4–6 w brzmieniu:

„Oddział 4

Wynagrodzenia za użyczenie egzemplarzy utworów przez biblioteki publiczne

Art. 35¹. 1. Wynagrodzenie za użyczenie egzemplarzy utworów, o których mowa w art. 28 ust. 4, przez biblioteki publiczne, zwane dalej „wynagrodzeniem za użyczenie”, jest wypłacane przez wyznaczoną przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi z dofinansowania przekazywanego jej przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego ze środków Funduszu Promocji Kultury, o którym mowa w art. 87 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz. U. z 2015 r. poz. 612), przy czym do wynagrodzenia za użyczenie nie stosuje się przepisów wydanych na podstawie art. 87 ust. 7 tej ustawy.

2. Organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, o której mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego wyznacza na okres nie dłuższy niż pięć lat, po przeprowadzeniu konkursu uwzględniającego następujące kryteria:

- 1) reprezentatywność;
- 2) zdolność organizacyjną do realizacji zadania w sposób zapewniający efektywną wypłatę wynagrodzeń za użyczenie;
- 3) skuteczność i prawidłowość działania;
- 4) zasadność i wysokość planowanych kosztów określania wysokości i wypłaty wynagrodzeń za użyczenie.

3. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego ogłasza w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej konkurs, o którym mowa w ust. 2, oraz jego wynik.

4. Organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi biorąca udział w konkursie, o którym mowa w ust. 2, może złożyć do ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w terminie 7 dni od dnia ogłoszenia wyniku tego konkursu, odwołanie od jego wyniku ze względu na naruszenie przepisów prawa.

5. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego rozpatruje odwołanie, o którym mowa w ust. 4, w terminie 14 dni od dnia jego wpływu do urzędu obsługującego tego ministra. W przypadku uwzględnienia odwołania minister

właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego unieważnia konkurs, o którym mowa w ust. 2.

6. Dofinansowanie na wypłatę wynagrodzeń za użyczenie należnych podmiotom, o których mowa w art. 28 ust. 5, w danym roku kalendarzowym, obejmuje dofinansowanie wynagrodzeń za użyczenie oraz uzasadnione i udokumentowane koszty określenia ich wysokości i wypłaty oraz odpowiada 5% wartości zakupów zbiorów dokonanych przez biblioteki publiczne w poprzednim roku kalendarzowym, przy czym 75% tej kwoty, po potrąceniu kosztów określenia wysokości i wypłaty wynagrodzeń, jest wypłacane podmiotom, o których mowa w art. 28 ust. 5 pkt 1-3, a 25% podmiotom, o których mowa w art. 28 ust. 5 pkt 4.

7. Dofinansowanie, o którym mowa w ust. 1, jest przekazywane na podstawie umowy zawieranej co roku między ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego a organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, o której mowa w ust. 1. Umowa zawiera w szczególności:

- 1) wysokość dofinansowania przeznaczonego na wypłatę wynagrodzeń za użyczenie wraz ze wskazaniem kosztów określenia ich wysokości i wypłaty w danym roku;
- 2) terminy i tryb przekazywania dofinansowania;
- 3) zobowiązanie organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi do poddania się kontroli realizowanej przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego;
- 4) sposób rozliczenia dofinansowania;
- 5) warunki i sposób zwrotu niewykorzystanej części dofinansowania lub dofinansowania wykorzystanego niezgodnie z przeznaczeniem.

8. Dofinansowanie, o którym mowa w ust. 1, w części przeznaczonej na pokrycie uzasadnionych i udokumentowanych kosztów określenia wysokości i wypłaty wynagrodzeń za użyczenie, ponoszonych przez organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, o której mowa w ust. 1, w danym roku kalendarzowym nie może przekraczać 10% kwoty dofinansowania ustalonej zgodnie z ust. 6.

9. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego przeprowadza kontrolę realizacji zadań związanych z wypłatą wynagrodzeń za użyczenie, obejmującą w szczególności: określanie wysokości wynagrodzeń i ich wypłaty, wykorzystanie przekazanego na ten cel dofinansowania oraz prowadzenie wymaganej dokumentacji.

Art. 35². 1. Wynagrodzenie za użyczenie przysługuje po złożeniu przez podmiot, o którym mowa w art. 28 ust. 5, pisemnego oświadczenia odnośnie do woli otrzymywania wynagrodzenia za użyczenie, zwanego dalej „oświadczeniem”.

2. Oświadczenie składa się organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, o której mowa w art. 35¹ ust. 1. Oświadczenie wywołuje skutki w danym roku, jeżeli zostanie złożone w terminie do dnia 31 sierpnia danego roku. Złożone oświadczenie wywołuje skutki w latach następujących do momentu jego cofnięcia.

3. W terminie 14 dni od dnia podpisania umowy, o której mowa w art. 35¹ ust. 7, organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, o której mowa w art. 35¹ ust. 1, oraz minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego ogłaszają na swoich stronach podmiotowych informację o możliwości składania oświadczeń.

4. Określając wartość wynagrodzeń za użyczenie należnych poszczególnym podmiotom, o których mowa w art. 28 ust. 5, w danym roku kalendarzowym, organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, o której mowa w art. 35¹ ust. 1, bierze pod uwagę oświadczenia złożone w terminie do dnia 31 sierpnia danego roku kalendarzowego i w latach poprzednich.

5. Wartość wynagrodzenia za użyczenie należnego podmiotowi, o którym mowa w art. 28 ust. 5, w danym roku kalendarzowym jest proporcjonalna do liczby użyczeń egzemplarzy utworów danego podmiotu przez biblioteki publiczne w roku poprzednim.

6. Wartość wynagrodzenia za użyczenie należnego podmiotowi, o którym mowa w art. 28 ust. 5 pkt 2, w danym roku kalendarzowym jest równoważna 30% odpowiedniej wartości wynagrodzenia należnego twórcy utworu wyrażonego słowem, powstałego i opublikowanego w języku polskim.

7. Maksymalna wartość sumy wynagrodzenia za użyczenie należnego podmiotowi, o którym mowa w art. 28 ust. 5, za użyczenie w danym roku kalendarzowym egzemplarzy wszystkich jego utworów wskazanych w oświadczeniu wynosi pięciokrotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, włącznie z wypłatami z zysku, za ostatni kwartał danego roku kalendarzowego, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

8. Wynagrodzenie nie przysługuje podmiotowi, o którym mowa w art. 28 ust. 5, w danym roku kalendarzowym, jeżeli po dokonaniu podziału kwoty, o której mowa

w art. 35³ ust. 2, wartość sumy należnego mu wynagrodzenia za użyczenie przez biblioteki publiczne egzemplarzy wszystkich jego utworów jest niższa niż jedna setna przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 7.

Art. 35³. 1. Podstawę do obliczenia wartości wynagrodzenia za użyczenie, które przypada poszczególnym podmiotom, o których mowa w art. 28 ust. 5, stanowią informacje dotyczące użyczeń egzemplarzy utworów w danym roku kalendarzowym, przekazywane przez biblioteki publiczne ujęte w wykazie, o którym mowa w art. 35⁴ pkt 2, organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, o której mowa w art. 35¹ ust. 1, oraz ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w terminie 3 miesięcy od zakończenia roku kalendarzowego, za który następuje wypłata wynagrodzenia.

2. Na podstawie informacji, o których mowa w ust. 1, organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, o której mowa w art. 35¹ ust. 1, dokonuje proporcjonalnego podziału kwoty przekazanej na wynagrodzenia za użyczenie należne poszczególnym podmiotom, o których mowa w art. 28 ust. 5, a następnie, nie później niż do końca danego roku kalendarzowego dokonuje ich wypłaty.

Art. 35⁴. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, po zasięgnięciu opinii organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, stowarzyszeń twórców, organizacji zrzeszających biblioteki publiczne oraz właściwych izb gospodarczych, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) procedurę podziału i wypłaty wynagrodzenia za użyczenie, mając na uwadze liczbę użyczeń utworów wyrażonych słowem pozostających w zbiorach bibliotek publicznych oraz rodzaje kosztów, o których mowa w art. 35¹ ust. 8, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia, aby koszty te były uzasadnione i udokumentowane oraz dokonywane w sposób efektywny i przejrzysty;
- 2) zakres informacji, o których mowa w art. 35³ ust. 1, oraz wykaz bibliotek publicznych obowiązanych do ich przekazywania, mając na uwadze konieczność szacunkowego określenia liczby użyczeń utworów wyrażonych słowem pozostających w zbiorach bibliotek publicznych z uwzględnieniem wpływu kryterium geograficznego, w tym wielkości miejscowości, w których działają wskazane biblioteki publiczne, na zróżnicowanie tej liczby;
- 3) wymagany zakres informacji, zawartych w oświadczeniu, o którym mowa w art. 35² ust. 1, mając na uwadze konieczność przekazania organizacji zbiorowego

- zarządzania prawami autorskimi, o której mowa w art. 35¹ ust. 1, danych umożliwiających wypłatę wynagrodzenia za użyczenie, w tym imienia i nazwiska lub pseudonimu twórcy lub nazwy innego podmiotu, o którym mowa w art. 28 ust. 5, oraz numeru rachunku bankowego, na który ma zostać wypłacone to wynagrodzenie;
- 4) wymagany zakres informacji umieszczanych w ogłoszeniu o konkursie, o którym mowa w art. 35¹ ust. 2, mając na uwadze, że minimalny zakres tych informacji powinien obejmować co najmniej warunki uczestnictwa w konkursie, termin składania ofert i kryteria ich oceny;
  - 5) zakres dokumentacji konkursowej, mając na uwadze, że zakres tej dokumentacji powinien co najmniej określać warunki uczestnictwa w konkursie, o którym mowa w art. 35¹ ust. 2, wymagania, jakim powinna odpowiadać oferta i kryteria oceny ofert;
  - 6) tryb postępowania konkursowego, mając na uwadze jego przejrzystość, rzetelność i obiektywność.

Oddział 5

Dozwolony użytek utworów osieroconych

Art. 35⁵. 1. Archiwa, instytucje oświatowe, uczelnie, instytuty badawcze prowadzące działalność wymienioną w art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych, instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk prowadzące działalność wymienioną w art. 50 ust. 4 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk, biblioteki i muzea, a także inne instytucje kultury, których statutowym zadaniem jest gromadzenie, ochrona i upowszechnianie zbiorów dziedzictwa filmowego lub fonograficznego, oraz publiczne organizacje radiowe i telewizyjne mogą zwielokrotniać utwory osierocone opublikowane – a w przypadku braku publikacji – nadane po raz pierwszy na terytorium Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz udostępniać je publicznie w taki sposób, aby każdy mógł mieć do nich dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym.

2. Korzystanie z utworów osieroconych, o którym mowa w ust. 1, jest dozwolone w celu realizacji służących interesowi publicznemu statutowych zadań podmiotów wymienionych w ust. 1, w szczególności zachowania, odnawiania i udostępniania w celach kulturalnych i edukacyjnych utworów znajdujących się w ich zbiorach. Podmioty

te mogą uzyskiwać przychody z takiego korzystania, o ile zostaną one przeznaczone na pokrycie bezpośrednich kosztów digitalizacji i publicznego udostępniania utworów osieroconych.

3. Utworami osieroconymi w rozumieniu ustawy są:

- 1) utwory opublikowane w książkach, dziennikach, czasopismach lub w innych formach publikacji drukiem,
- 2) utwory audiowizualne, a także utwory zamówione lub włączone do utworów audiowizualnych lub utrwalone na wideogramach, w zakresie korzystania z utworu audiowizualnego lub wideogramu jako całości,
- 3) utwory utrwalone na fonogramach

– znajdujące się w zbiorach podmiotów, o których mowa w ust. 1, jeżeli uprawnieni, którym przysługują autorskie prawa majątkowe do tych utworów w zakresie pól eksploatacji wymienionych w ust. 1, nie zostali ustaleni lub odnalezieni pomimo przeprowadzenia starannych poszukiwań, o których mowa w art. 35⁶.

4. Wolno korzystać, zgodnie z ust. 1, także z utworów osieroconych, które nie zostały opublikowane albo nadane, jeżeli za zezwoleniem uprawnionych, którym przysługiwały autorskie prawa majątkowe do tych utworów w zakresie pól eksploatacji wymienionych w ust. 1, utwory te zostały publicznie udostępnione przez jeden z podmiotów wymienionych w ust. 1, o ile można zakładać, że uprawnieni nie sprzeciwiliby się takiemu korzystaniu.

5. Jeżeli uprawnionych, którym przysługują autorskie prawa majątkowe do utworu osieroconego, w zakresie pól eksploatacji wymienionych w ust. 1, jest więcej niż jeden, utwór ten uważa się za osierocony w odniesieniu do praw uprawnionych, którzy nie zostali ustaleni lub odnalezieni mimo przeprowadzenia starannych poszukiwań. Korzystanie z takiego utworu na podstawie ust. 1 jest dozwolone pod warunkiem uzyskania zgody pozostałych znanych i odnalezionych uprawnionych, którym przysługują autorskie prawa majątkowe do tego utworu w zakresie pól eksploatacji, o których mowa w ust. 1.

6. W przypadku publicznych organizacji radiowych i telewizyjnych przepisy niniejszego oddziału stosuje się do utworów, o których mowa w ust. 3 pkt 2 i 3, które zostały wytworzone przez te podmioty, na ich zamówienie lub zlecenie, albo w koprodukcji z nimi, przed dniem 1 stycznia 2003 r., w celu nabycia przez te podmioty praw wyłącznych.

7. Do korzystania z utworów osieroconych na podstawie ust. 1 stosuje się przepisy art. 34 zdanie pierwsze i drugie oraz art. 35.

8. Przepisów dotyczących utworów osieroconych nie stosuje się do sytuacji, o których mowa w art. 8 ust. 3.

Art. 35⁶. 1. Podmioty wymienione w art. 35⁵ ust. 1, przed korzystaniem z utworu, który może być uznany za osierocony, przeprowadzają w sposób staranny i w dobrej wierze poszukiwania każdego z uprawnionych, którym przysługują autorskie prawa majątkowe do tego utworu w zakresie pól eksploatacji wymienionych w art. 35⁵ ust. 1, polegające na sprawdzeniu informacji na temat tych uprawnionych w źródłach odpowiednich dla poszczególnych kategorii utworów, zwane dalej „starannymi poszukiwaniami”.

2. Staranne poszukiwania przeprowadza się w państwie członkowskim Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego, w którym utwór został po raz pierwszy opublikowany – a w przypadku braku publikacji – nadany po raz pierwszy.

3. W przypadku utworu audiowizualnego staranne poszukiwania przeprowadza się w państwie członkowskim Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego, w którym producent ma siedzibę lub miejsce stałego pobytu.

4. W przypadku korzystania z utworów, o których mowa w art. 35⁵ ust. 4, staranne poszukiwanie przeprowadza się w państwie członkowskim Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego, w którym siedzibę ma podmiot, który udostępnił utwór publicznie.

5. Jeżeli są powody, aby sądzić, że informacje na temat uprawnionych, o których mowa w ust. 1, mogą znajdować się w innych państwach niż określone w ust. 2–4, należy sprawdzić te informacje w odpowiednich źródłach w tych państwach.

6. Podmioty wymienione w art. 35⁵ ust. 1 mogą zlecić przeprowadzenie starannych poszukiwań osobie trzeciej, w tym organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi.

7. Staranne poszukiwania uważa się za przeprowadzone wobec utworów, które zostały wpisane jako utwory osierocone do bazy danych, o której mowa w art. 35⁷.

8. Podmioty wymienione w art. 35⁵ ust. 1 przechowują dokumentację potwierdzającą przeprowadzenie starannych poszukiwań.

9. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, po zasięgnięciu opinii organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami

pokrewnymi, stowarzyszeń twórców, artystów wykonawców i producentów oraz podmiotów wymienionych w art. 35⁵ ust. 1, określi, w drodze rozporządzenia, wykaz źródeł, których sprawdzenie jest wymagane w ramach starannych poszukiwań, obejmujący co najmniej źródła wymienione w załączniku do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/28/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie niektórych dozwolonych sposobów korzystania z utworów osieroconych (Dz. Urz. UE L 299 z 27.10.2012, s. 5), uwzględniając konieczność rzetelnego przeprowadzenia starannych poszukiwań oraz dostępność informacji na temat uprawnionych w poszczególnych źródłach.

Art. 35⁷. 1. Na wniosek podmiotu wymienionego w art. 35⁵ ust. 1, złożony przed rozpoczęciem korzystania z utworu osieroconego, minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego dokonuje rejestracji tego podmiotu w bazie danych, o której mowa w art. 3 ust. 6 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/28/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie niektórych dozwolonych sposobów korzystania z utworów osieroconych, utworzonej przez Urząd Harmonizacji Rynku Wewnętrznego.

2. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w drodze decyzji, stwierdza, że wnioskodawca nie jest jednym z podmiotów wymienionych w art. 35⁵ ust. 1, które są upoważnione do korzystania z utworu osieroconego.

3. Podmioty wymienione w art. 35⁵ ust. 1 przekazują ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego oraz zamieszczają w bazie danych, o której mowa w ust. 1, informacje na temat:

- 1) wyników przeprowadzonych przez te podmioty starannych poszukiwań;
- 2) sposobów korzystania przez te podmioty z utworów osieroconych;
- 3) zmian statusu utworu osieroconego, zgodnie z art. 35⁸;
- 4) swoich danych kontaktowych.

4. Wnioski i informacje, o których mowa w ust. 1 i ust. 3, są przekazywane przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego służącego do obsługi bazy danych, o której mowa w ust. 1.

Art. 35⁸. 1. Uprawniony, któremu w zakresie pól eksploatacji wymienionych w art. 35⁵ ust. 1 przysługują autorskie prawa majątkowe do utworu uznanego za osierocony, może żądać od podmiotu, który wpisał ten utwór do bazy danych, o której

mowa w art. 35⁷ ust. 1, albo od jego następcy prawnego, stwierdzenia wygaśnięcia statusu utworu osieroconego w zakresie, w jakim wykaze przysługujące mu prawa do tego utworu.

2. Dopuszczalność korzystania z utworu osieroconego zgodnie z art. 35⁵ ust. 1 ustaje w razie stwierdzenia wygaśnięcia statusu utworu osieroconego w zakresie praw danego uprawnionego oraz zamieszczenia informacji na ten temat w bazie danych, o której mowa w art. 35⁷ ust. 1.

3. Jeżeli żądanie uprawnionego, który wykazał przysługujące mu prawa do utworu osieroconego nie zostanie uwzględnione w terminie miesiąca od dnia jego doręczenia, dopuszczalność korzystania z utworu osieroconego przez podmiot, do którego skierowano to żądanie, ustaje z dniem upływu tego terminu, a uprawniony może dochodzić swoich praw na zasadach określonych w rozdziale 9.

4. Jeżeli podmiot, który wpisał utwór do bazy danych, o której mowa w art. 35⁷ ust. 1, nie istnieje i nie ma następcy prawnego, uprawniony, któremu w zakresie pól eksploatacji wymienionych w art. 35⁵ ust. 1 przysługują autorskie prawa majątkowe do utworu uznanego za osierocony, może wystąpić z żądaniem, o którym mowa w ust. 1, do ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Odmowa stwierdzenia wygaśnięcia statusu utworu osieroconego następuje w drodze decyzji. Przepisu ust. 3 nie stosuje się.

5. Uprawniony, który został ustalony i odnaleziony, może żądać od podmiotu wymienionego w art. 35⁵ ust. 1 zapłaty godziwej rekompensaty za korzystanie z jego utworu jako utworu osieroconego. Wysokość rekompensaty uwzględnia charakter i zakres korzystania z tego utworu, wysokość przychodów uzyskanych na podstawie art. 35⁵ ust. 2 zdanie drugie oraz szkodę, jaka została wyrządzona uprawnionemu w związku z tym korzystaniem.

Oddział 6

Niektóre sposoby korzystania z utworów niedostępnych w obrocie handlowym

Art. 35⁹. 1. Archiwa, instytucje oświatowe, uczelnie, jednostki naukowe oraz instytucje kultury mogą, na podstawie umowy zawartej z organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, zwielokrotniać znajdujące się w ich zbiorach utwory niedostępne w obrocie handlowym opublikowane po raz pierwszy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed dniem 24 maja 1994 r. oraz udostępniać je publicznie w

taki sposób, aby każdy mógł mieć do nich dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym. Przepis art. 35⁵ ust. 2 stosuje się odpowiednio.

2. Utworami niedostępnymi w obrocie handlowym w rozumieniu ustawy są utwory opublikowane w książkach, dziennikach, czasopismach lub w innych formach publikacji drukiem, jeżeli utwory te nie są dostępne dla odbiorców w obrocie handlowym za zezwoleniem uprawnionego, któremu przysługują autorskie prawa majątkowe do tych utworów w zakresie pól eksploatacji wymienionych w ust. 1, ani w postaci egzemplarzy wprowadzanych do obrotu handlowego w liczbie zaspokajającej racjonalne potrzeby odbiorców ani w drodze ich udostępniania publicznego w taki sposób, aby każdy mógł mieć do nich dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym. Przy określaniu dostępności utworów w obrocie handlowym nie uwzględnia się obrotu egzemplarzami utworów, wobec których miało miejsce wyczerpanie prawa w rozumieniu art. 51 ust. 3.

3. Organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, o której mowa w art. 35¹¹ ust. 1, uważa się za upoważnioną do zarządzania prawami uprawnionych, o których mowa w ust. 2, którzy jej takiego upoważnienia nie udzielili, jeżeli utwór został wpisany do wykazu utworów niedostępnych w obrocie handlowym, a uprawniony w ciągu 90 dni od ujawnienia wpisu nie zgłosił tej organizacji pisemnego sprzeciwu wobec zarządzania przez nią jego prawami.

4. Uprawnieni, o których mowa w ust. 2, którzy nie zgłosili sprzeciwu zgodnie z ust. 3, mogą po upływie terminu określonego w tym przepisie zrzec się w odniesieniu do określonych utworów, pośrednictwa organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, o której mowa w art. 35¹¹ ust. 1, składając jej pisemne oświadczenie, z trzymiesięcznym wypowiedzeniem ze skutkiem na koniec roku kalendarzowego w postaci ustania upoważnienia, o którym mowa w ust. 3. Organizacja ta niezwłocznie zawiadamia pisemnie o takim oświadczeniu ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego oraz podmioty, o których mowa w ust. 1, z którymi zawarła umowy obejmujące takie utwory.

5. Wobec tłumaczeń na język polski utworów wyrażonych słowem, które powstały w języku obcym nie stosuje się ust. 1–4.

Art. 35¹⁰. 1. Tworzy się wykaz utworów niedostępnych w obrocie handlowym prowadzony w systemie teleinformatycznym, zwany dalej „wykazem utworów”. Wykaz utworów prowadzi minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

2. Wykaz utworów obejmuje następujące informacje:

- 1) tytuł utworu;
- 2) imię i nazwisko albo pseudonim twórcy, albo wzmiankę o anonimowości;
- 3) wydawcę utworu;
- 4) datę pierwszej publikacji utworu;
- 5) wskazanie organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, która złożyła wniosek o wpis utworu do wykazu;
- 6) informację o zgłoszeniu sprzeciwu, o którym mowa w art. 35⁹ ust. 3, albo o złożeniu oświadczenia, o którym mowa w art. 35⁹ ust. 4, z zaznaczeniem daty, od której wywołuje ono skutek, oraz informację o cofnięciu takiego sprzeciwu albo oświadczenia.

3. Wykaz utworów jest jawny i powszechnie dostępny na stronie podmiotowej ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

4. Wpisu do wykazu utworów dokonuje się na wniosek organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, o której mowa w art. 35¹¹ ust. 1. Niezwłocznie po otrzymaniu sprzeciwu, o którym mowa w art. 35⁹ ust. 3 albo oświadczenia, o którym mowa w art. 35⁹ ust. 4, organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, o której mowa w art. 35¹¹ ust. 1, składa wniosek o zamieszczenie w wykazie utworów informacji w tym zakresie.

5. Jeżeli wniosek o wpis do wykazu utworów nie zawiera wszystkich informacji wymienionych w ust. 2 pkt 1–5 minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego wzywa wnioskodawcę do uzupełnienia wniosku w terminie nie krótszym niż 7 dni pod rygorem zwrotu wniosku.

6. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego określi, w drodze rozporządzenia, wzór wniosku o wpis do wykazu utworów, mając na uwadze zakres informacji określonych w ust. 2 oraz konieczność ujednolicenia przekazywanych wniosków.

Art. 35¹¹. 1. Organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi właściwą do zawierania umów, o których mowa w art. 35⁹ ust. 1, minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego wyznacza na okres nie dłuższy niż pięć lat, po przeprowadzeniu konkursu uwzględniającego następujące kryteria:

- 1) reprezentatywność;

- 2) zdolność organizacyjną do sprawdzania niedostępności utworów w obrocie handlowym oraz efektywnej wypłaty i rozliczania wynagrodzeń uprawnionym, o których mowa w art. 35⁹ ust. 2;
- 3) skuteczność i prawidłowość działania;
- 4) zasadność planowanych kosztów zarządzania prawami do utworów niedostępnych w obrocie handlowym i ich wysokość.

2. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego może w drodze konkursu, o którym mowa w ust. 1, wyznaczyć więcej niż jedną organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, o ile będą one działać łącznie.

3. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego ogłasza w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej konkurs, o którym mowa w ust. 1, oraz jego wynik.

4. Organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi biorąca udział w konkursie, o którym mowa w ust. 1, może złożyć do ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w terminie 7 dni od dnia ogłoszenia wyniku tego konkursu, odwołanie od jego wyniku ze względu na naruszenie przepisów prawa.

5. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego rozpatruje odwołanie, o którym mowa w ust. 4, w terminie 14 dni od dnia jego wpływu do urzędu obsługującego tego ministra. W przypadku uwzględnienia odwołania minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego unieważnia konkurs, o którym mowa w ust. 1.

6. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, po zasięgnięciu opinii organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wymagany zakres informacji umieszczanych w ogłoszeniu o konkursie, o którym mowa w ust. 1, mając na uwadze, że minimalny zakres tych informacji powinien obejmować co najmniej warunki uczestnictwa w konkursie, termin składania ofert i kryteria ich oceny;
- 2) zakres dokumentacji konkursowej, mając na uwadze, że zakres tej dokumentacji powinien co najmniej określać warunki uczestnictwa w konkursie, o którym mowa w ust. 1, wymagania, jakim powinna odpowiadać oferta i kryteria oceny ofert;
- 3) tryb postępowania konkursowego, mając na uwadze jego przejrzystość, rzetelność i obiektywność.”;

19) uchyla się art. 40;

20) art. 77 otrzymuje brzmienie:

„Art. 77. Do programów komputerowych nie stosuje się przepisów art. 16 pkt 3–5, art. 20, art. 23, art. 23¹, art. 27, art. 28, art. 33¹–33⁵, art. 49 ust. 2, art. 56, art. 60 i art. 62.”;

21) w art. 79 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Niezależnie od roszczeń, określonych w ust. 1, uprawniony może się domagać jednokrotnego albo wielokrotnego ogłoszenia w prasie oświadczenia odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie lub podania do publicznej wiadomości części albo całości orzeczenia sądu wydanego w rozpatrywanej sprawie, w sposób i w zakresie określonym przez sąd.”;

22) po art. 99⁵ dodaje się art. 99⁶ w brzmieniu:

„Art. 99⁶. Do pierwszych wydań oraz wydań naukowych i krytycznych stosuje się przepisy art. 35⁹–35¹¹.”;

23) art. 101 otrzymuje brzmienie:

„Art. 101. Do artystycznych wykonań, fonogramów, wideogramów, nadań programów, pierwszych wydań oraz wydań naukowych i krytycznych stosuje się odpowiednio przepisy art. 1 ust. 4, art. 6, art. 6¹, art. 8 ust. 2, art. 35⁵–35⁸, art. 39, art. 51, art. 79 i art. 80.”;

24) uchyla się rozdział 13;

25) w art. 115 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Kto w celu osiągnięcia korzyści majątkowej w inny sposób niż określony w ust. 1 lub ust. 2 narusza cudze prawa autorskie lub prawa pokrewne określone w art. 16, art. 17, art. 18, art. 19 ust. 1, art. 19¹, art. 86, art. 94 ust. 4 lub art. 97, albo nie wykonuje obowiązków określonych w art. 19³ ust. 2, art. 20 ust. 1–4, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz. U. z 2015 r. poz. 612) w art. 87:

1) w ust. 4 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Wydatki Funduszu Promocji Kultury są przeznaczane, z zastrzeżeniem ust. 5 i 5a, na promowanie lub wspieranie.”;

2) po ust. 5 dodaje się ust. 5a w brzmieniu:

„5a. Środki Funduszu Promocji Kultury są przeznaczane na zasadach określonych w art. 35¹–35⁴ ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631, z późn. zm.²⁾) na dofinansowanie wypłaty wynagrodzeń za użyczenie przez biblioteki publiczne egzemplarzy utworów, o których mowa w art. 28 ust. 4 tej ustawy.”.

Art. 3. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego ogłosi konkurs, o którym mowa w art. 35¹ ust. 2 ustawy wymienionej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 4. 1. W latach 2015–2024 maksymalny limit wydatków z tytułu wypłacanego przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego ze środków Funduszu Promocji Kultury dofinansowania na wypłatę wynagrodzeń za użyczenie, którego wartość jest obliczana zgodnie z art. 35¹ ust. 6 ustawy wymienionej w art. 1, wynosi 37 600 000 zł, z tego:

- 1) w 2015 r. – 0 zł;
- 2) w 2016 r. – 3 801 000 zł;
- 3) w 2017 r. – 3 881 000 zł;
- 4) w 2018 r. – 3 978 000 zł;
- 5) w 2019 r. – 4 073 000 zł;
- 6) w 2020 r. – 4 171 000 zł;
- 7) w 2021 r. – 4 271 000 zł;
- 8) w 2022 r. – 4 374 000 zł;
- 9) w 2023 r. – 4 474 000 zł;
- 10) w 2024 r. – 4 577 000 zł.

2. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego monitoruje wykorzystanie rocznych limitów wydatków, o których mowa w ust. 1, oraz wdraża mechanizm korygujący, o którym mowa w ust. 3.

3. W przypadku gdy wartość wydatków z tytułu dofinansowania na wypłatę wynagrodzeń za użyczenie obliczona w danym roku, zgodnie z art. 35¹ ust. 6 ustawy wymienionej w art. 1, wyniesie więcej niż limit określony na dany rok określony w ust. 1,

wielkość wydatków z tytułu dofinansowania na wypłatę wynagrodzeń za użyczenie obniża się do poziomu określonego przez limit.

Art. 5. 1. Z dniem 31 grudnia 2015 r. likwiduje się Fundusz Promocji Twórczości.

2. Z dniem 31 grudnia 2015 r. zobowiązania i należności funduszu, o którym mowa w ust. 1, stają się zobowiązaniami i należnościami Funduszu Promocji Kultury, o którym mowa w art. 87 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych.

3. Z dniem 31 grudnia 2015 r. środki pieniężne funduszu, o którym mowa w ust. 1, stają się przychodami Funduszu Promocji Kultury, o którym mowa w art. 87 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych.

4. Od dnia 1 stycznia 2016 r. wpłat, o których mowa w art. 40 ustawy wymienionej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym, należnych za okres do dnia 31 grudnia 2015 r. dokonuje się na rzecz Funduszu Promocji Kultury, o którym mowa w art. 87 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych.

Art. 6. Ustawa wchodzi w życie po upływie miesiąca od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem przepisów art. 1 pkt 19, 21, 24 i 25, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2016 r.

UZASADNIENIE

I. Część ogólna – wyjaśnienie potrzeby i celu wydania ustawy

Celem projektowanej ustawy jest pełne wdrożenie do polskiego porządku prawnego, tj. do ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631, z późn. zm.), powoływanej w dalszej części jako „pr. aut.”, szeregu regulacji prawa europejskiego z zakresu prawa autorskiego i praw pokrewnych, których termin wdrożenia już upłynął. Proponowane zmiany dotyczą nowych, jeszcze nieimplementowanych dyrektyw Unii Europejskiej oraz przepisów już formalnie wdrożonych do prawa krajowego, które – po przeanalizowaniu praktyki ich stosowania oraz aktualnych potrzeb polityki kulturalnej Rzeczypospolitej Polskiej – wymagają poprawy w zakresie, na jaki pozwala ustawodawstwo europejskie z poszanowaniem równowagi między interesami uprawnionych, użytkowników komercyjnych i obywateli. W obszarach, w których zasadne jest uzupełnienie regulacji europejskich (w odniesieniu do udostępniania zasobów przechowywanych przez instytucje kultury oraz utworów znajdujących się w domenie publicznej), projektowana ustawa wykracza – w sposób służący promocji, rozwojowi i upowszechnieniu kultury narodowej – poza minimum wynikające z obowiązku implementacji.

Pierwszym obszarem projektowanej regulacji jest zapewnienie – w zakresie, w jakim pozwalają na to wiążące Polskę regulacje prawa międzynarodowego i europejskiego oraz konieczność poszukiwania równowagi między interesami uprawnionych i użytkowników – możliwie jak najszerszego dostępu do utworów i przedmiotów praw pokrewnych, przede wszystkim w ramach tzw. dozwolonego użytku publicznego. To zbiorcze, doktrynalne pojęcie określa dopuszczone przez przepisy prawa przypadki, uzasadnione istnieniem ważnego interesu publicznego, w których korzystanie z utworu bądź przedmiotu prawa pokrewnego nie wymaga zgody uprawnionego. Dotyczy to przede wszystkim korzystania z chronionych treści w celach edukacyjnych, naukowych i informacyjnych oraz związanych z korzystaniem z utworów i przedmiotów praw pokrewnych przez określone instytucje publiczne w celu realizacji ich zadań statutowych. Będące częścią tej regulacji normy odnoszące się do funkcjonowania bibliotek ściśle wiążą się z obligatoryjną w myśl prawa europejskiego instytucją prawa

do wynagrodzenia z tytułu wypożyczeń bibliotecznych (tzw. *public lending right*), która powinna od dawna stanowić narzędzie wspierania rozwoju języka i literatury polskiej.

Proponowane zmiany w tym obszarze wynikają z:

- wielokrotnie sygnalizowanej przez podmioty korzystające z chronionych treści konieczności poprawienia, doprecyzowania i uzupełnienia przepisów wdrażających dotychczasowe unijne regulacje dotyczące dozwolonego użytku publicznego, do których należą:
  - art. 5 dyrektywy 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym (Dz. Urz. WE L 167 z 22.06.2001, s. 10; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, s. 230), zwanej dalej „dyrektywą 2001/29/WE”, określający wyjątki od wyłącznych praw w zakresie zwielokrotniania i publicznego udostępnienia oraz
  - art. 6 dyrektywy 2006/115/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie prawa najmu i użyczenia oraz niektórych praw pokrewnych prawu autorskiemu w zakresie własności intelektualnej (wersja ujednolicona) (Dz. Urz. UE L 376 z 27.12.2006, s. 28), zwanej dalej „dyrektywą 2006/115/WE”, przewidujący wynagrodzenie z tytułu publicznego użyczenia egzemplarzy utworów, które nie zostało dotychczas wprowadzone do polskiego prawa
- których termin implementacji upłynął dnia 1 maja 2004 r.

Drugi obszar działań regulacyjnych wiąże się z koniecznością wdrożenia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/28/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie niektórych dozwolonych sposobów korzystania z utworów osieroconych (Dz. Urz. UE L 299 z 27.10.2012, s. 5), zwanej dalej „dyrektywą 2012/28/UE”, określającej zasady korzystania z utworów osieroconych w ramach dozwolonego użytku. Termin jej implementacji upłynął dnia 29 października 2014 r. Wdrożenie tych przepisów umożliwi uprawnionym instytucjom zachowywanie i udostępnianie w internecie dzieł osieroconych, tj. utworów, do których prawdopodobnie nie wygasły autorskie prawa majątkowe i jednocześnie nie ma możliwości dotarcia do właścicieli tych praw w celu uzyskania ich zgody na legalną eksploatację.

Dodatkowo elementem nowelizacji zmierzającym do poszerzenia możliwości korzystania z zasobów dziedzictwa narodowego jest uregulowanie w prawie krajowym statusu dzieł niedostępnych w obrocie handlowym w celu umożliwienia instytucjom publicznym zachowywania oraz udostępniania publiczności tego rodzaju utworów. Propozycja uregulowania statusu utworów niedostępnych w obrocie handlowym (*out-of-commerce*) została przedstawiona ze względu na nieosiągnięcie w Polsce porozumienia w tym zakresie przez organizacje reprezentujące posiadaczy praw i użytkowników. Opiera się ona na ramach prawnych wyznaczonych przez porozumienie z dnia 20 września 2011 r. - *Memorandum of Understanding „Key Principles on the Digitisation and Making Available of Out-of-Commerce Works”*, określające kluczowe zasady digitalizacji i publicznego udostępniania utworów niedostępnych w handlu, zawartego przez organizacje reprezentujące biblioteki, twórców i wydawców, w obecności Komisji Europejskiej¹⁾. Dodatkowo regulacje ustawowe tej materii wprowadzono w niektórych krajach europejskich, w tym we Francji²⁾ i w Niemczech.³⁾ Uregulowanie statusu dzieł niedostępnych w obrocie handlowym – z pełnym poszanowaniem praw uprawnionych – ułatwiłoby obywatelom dostęp przede wszystkim do książek i czasopism często o istotnej wartości historycznej, artystycznej i informacyjnej, których eksploatacja, z jednej strony nie budzi obecnie zainteresowania podmiotów działających na rynku, a z drugiej zaś nie wywołuje sprzeciwu uprawnionych. Propozycje zawarte w nowelizacji są próbą rozwiązania tego problemu, która opiera się na wciąż sprawdzanych w praktyce rozwiązaniach europejskich, zwłaszcza regulacji niemieckiej.

Wnikliwego rozważenia w niedalekiej przyszłości wymaga natomiast wprowadzenie do polskiego porządku prawnego ułatwień licencyjnych dla wszystkich użytkowników, np. w formie rozszerzonych zbiorowych licencji. Tego rodzaju rozwiązanie wykracza poza zakres tej nowelizacji, dotykając bezpośrednio regulacji dotyczących wykonywania

---

¹⁾ http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/copyright-info/20110920-mou_en.pdf (dostęp 21.08.2014)

²⁾ Ustawa nr 2012-287 z dnia 1 marca 2012 r. o cyfrowej eksploatacji niedostępnych książek z XX w., która dodała do francuskiego Kodeksu Własności Intelektualnej artykuły 134-1 – 134.9 dotyczącej tej materii:

http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do;jsessionid=254A39437ABC5C8C26B5330FEA0ADBE8.tp_djo05v_1?cidTexte=JORFTEXT000025422700&categorieLien=id (dostęp 21.08.2014)

³⁾ Ustawa z 1.10.2013 r. o korzystaniu z utworów osieroconych i niedostępnych, oraz o innych zmianach ustaw o prawie autorskim. Nowelizacja ta dodała do ustawy z 1965 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych przepisy o utworach osieroconych (art. 61-61c) oraz do ustawy o zarządzaniu prawami autorskimi przepisy o utworach niedostępnych w handlu (art. 13d i art. 13e).

zbiorowego zarządu prawami autorskimi i pokrewnymi. Podkreślenia wymaga, że regulacje, takie jak rozszerzone zbiorowe licencje, które są coraz powszechniej w ostatnim czasie wdrażane w krajach członkowskich UE⁴), kształtowały się w państwach nordyckich przez dłuższy czas w zupełnie odmiennym otoczeniu prawnym i społecznym. Ich wprowadzenie w Polsce powinno być – podobnie jak w innych państwach – poprzedzone szeroką debatą publiczną z udziałem wszystkich zainteresowanych stron. Właściwym momentem dla tej debaty będą przygotowania do implementacji do polskiego porządku prawnego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/26/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz udzielania licencji wieloterytorialnych dotyczących praw do utworów muzycznych do korzystania online na rynku wewnętrznym (Dz. U. UE L 84 z 20.03.2014, s. 72), której termin implementacji upływa dnia 10 kwietnia 2016 r.

Biorąc pod uwagę aktualne cele polityki kulturalnej Rzeczypospolitej Polskiej, która powinna zmierzać do zapewnienia szerokiego legalnego dostępu do twórczości, nie znajduje także uzasadnienia dalsze utrzymywanie ograniczeń w korzystaniu z utworów niepodlegających ochronie prawnoautorskiej. W tym celu zasadne jest zniesienie opłat na Fundusz Promocji Twórczości, pobieranych w związku ze sprzedażą egzemplarzy utworów, które nie korzystają z ochrony prawa autorskiego.

Wszystkie wymienione propozycje zmian mają więc na celu ułatwienie legalnego dostępu obywateli do twórczości w inny sposób niż wyłącznie na podstawie bezpośredniej zgody uprawnionego, ale z poszanowaniem podstawowych zasad prawa autorskiego, które wynikają z prawa międzynarodowego, europejskiego i Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Proponowany kierunek zmian był w 2013 r. przedmiotem wstępnych konsultacji środowiskowych oraz debat przeprowadzonych w ramach Forum Prawa Autorskiego – utworzonej przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego stałej społecznej platformy dyskusji o prawie autorskim⁵). Ich zapowiedź znalazła się także w „Raporcie

---

⁴) Ostatnio zdecydowały się na to Wielka Brytania (art. 116b *Copyright, Designs and Patents Act*, dodany na mocy *Enterprise and Regulatory Reform Act* z 2013 r.), Czechy (art. 101 ust. 9 czeskiej ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych) oraz Węgry (art. 87 węgierskiej ustawy o prawie autorskim).

⁵) Dwa pierwsze spotkania Forum Prawa Autorskiego (27 marca i 6 czerwca 2013 r.) dotyczyły statusu dzieł osieroconych i dzieł *out-of-commerce*, kolejne (2 października 2013 r.) dozwolonego użytku publicznego, *public lending right* i przyszłości Funduszu Promocji Twórczości.

na temat realizacji ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych”, przedłożonym przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego sejmowej Komisji Kultury i Środków Przekazu w październiku 2013 r.⁶⁾

II. Część szczegółowa

II.1. Optymalizacja sposobu wdrożenia do polskiego porządku prawnego dyrektywy 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym w zakresie tzw. dozwolonego użytku publicznego

II.1.1. Przedstawienie istniejącego stanu rzeczy w dziedzinie, która ma być unormowana

1. Dozwolony użytek publiczny jest przewidzianym przez ustawę ograniczeniem treści autorskiego prawa majątkowego, dzięki któremu określone podmioty upoważnione są – w ściśle zdefiniowanych i interpretowanych przypadkach – do korzystania z chronionego utworu bez zgody uprawnionych. Instytucja ta uwzględnia istnienie uzasadnionego interesu publicznego, który wymaga ograniczenia praw podmiotowych uprawnionych. Korzystanie z dozwolonego użytku nie może naruszać normalnego korzystania z utworu lub godzić w słuszne interesy twórcy.

2. Zakres dozwolonego użytku publicznego w prawie polskim jest ściśle związany z wiążącymi Rzeczpospolitą Polską przepisami prawa międzynarodowego i europejskiego, które określają, jakie wyjątki w zakresie praw wyłącznych mogą ustanowić ustawodawcy krajowi. Podstawowe znaczenie w tym wypadku mają postanowienia Aktu paryskiego Konwencji berneńskiej o ochronie dzieł literackich i artystycznych sporządzonej w Paryżu dnia 24 lipca 1971 r. (Dz. U. z 1990 r. Nr 82, poz. 474 zał.), w dalszej części powoływana jako: „Konwencja berneńska”, i Porozumienie w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej, będącego załącznikiem nr 1 do Obwieszczenia Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 12 lutego 1996 r. w sprawie publikacji załączników do Porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu (WTO) (Dz. U. Nr 32, poz. 143, zał.), w dalszej części powoływane jako: „TRIPS”, a także dyrektyw unijnych, w tym przede wszystkim dyrektywy 2001/29/WE. Dyrektywa ta – poza jednym wyjątkiem obligatoryjnym –

---

⁶⁾ http://www.prawoautorskie.gov.pl/media/Realizacja_ustawy_o_prawie_autorskim_2013.pdf (dostęp 21.08.2014).

określa listę fakultatywnych wyjątków, które państwa członkowskie UE mogą włączyć do swoich porządków prawnych. Rzeczpospolita Polska implementowała do tej pory 18 z 20 wyjątków przewidzianych przez dyrektywę, w tym wszystkie, które mają najważniejsze znaczenie praktyczne. Ponadto art. 5 ust. 3 lit. o dyrektywy 2001/29/WE pozwala na zachowanie w krajowym porządku prawnym innych wyjątków dotyczących analogowego korzystania z utworów i przedmiotów praw pokrewnych, o ile korzystanie takie dotyczy przypadków o mniejszym znaczeniu. Projektowane zmiany w zakresie dozwolonego użytku publicznego muszą mieścić się w ramach ukształtowanych przez powołane wyżej regulacje oraz stanowić ich prawidłową implementację, aby nie narażać Rzeczypospolitej Polskiej na zarzut niespektowania prawa międzynarodowego lub nieprawidłowej implementacji prawa unijnego.

3. Jak wskazano powyżej cele polityki kulturalnej państwa wymagają zapewnienia możliwie szerokiego legalnego dostępu do utworów i przedmiotów praw pokrewnych przy równoczesnym zachowaniu odpowiedniego poziomu ochrony praw twórców. Powyższa tendencja zgodna jest z treścią pkt 31 preambuły dyrektywy 2001/29/WE, który stwierdza, że należy zabezpieczyć właściwą równowagę praw i interesów między różnymi kategoriami podmiotów praw autorskich, jak również między nimi a użytkownikami przedmiotów objętych ochroną. W konsekwencji uznano, że – przy uwzględnieniu ograniczeń wynikających z prawa międzynarodowego, europejskiego oraz konieczności zapewnienia należytej i uzasadnionej ochrony uprawnionych – zasadne jest udoskonalenie sposobu wdrożenia dyrektywy 2001/29/WE w zakresie dozwolonego użytku publicznego do polskiego porządku prawnego. Oznaczało to z jednej strony konieczność oceny, czy polskie przepisy są zawsze prawidłową implementacją norm unijnych. Z drugiej zaś strony wiązało się z potrzebą poznania trudności, jakie powstają przy stosowaniu obecnie obowiązujących przepisów w bieżącej działalności polskich instytucji kultury (muzea, biblioteki), instytucji naukowych, oświatowych oraz edukacyjnych. Prace nad projektem nowelizacji w tym zakresie poprzedzone zostały bardzo szerokimi wstępnymi konsultacjami środowiskowymi⁷⁾ oraz debatą prowadzoną w ramach Forum Prawa Autorskiego.

---

⁷⁾ Do Ministerstwa wpłynęło około 50 wystąpień, których treść została opublikowana na stronie internetowej www.prawoautorskie.gov.pl (dostęp 21.08.2014). Należy zaznaczyć, że część zgłoszonych w konsultacjach problemów związanych ze stosowaniem przepisów ustawy pr. aut. dotyczącego dozwolonego użytku publicznego nie wynika z wadliwej treści przepisów, tylko z ich błędnej interpretacji. Przykładu dostarcza wyrażone w niektórych wystąpieniach błędne przekonanie, iż

Postulaty uczestników konsultacji i debaty – w stopniu, na jaki pozwalają przepisy międzynarodowe oraz unijne oraz konieczność poszukiwania równowagi między interesami uprawnionych i użytkowników – zostały uwzględnione podczas prac nad projektem.

II.1.2. Wykazanie różnic między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

a) art. 23¹

1. Art. 23¹ pr. aut. stanowi implementację art. 5 ust. 1 dyrektywy 2001/29/WE, ustanawiającego obligatoryjny wyjątek od prawa zwielokrotniania, dotyczący nieistotnych gospodarczo aktów reprodukcji, które stanowią element procesu technologicznego. Zgodnie z treścią pkt 33 preambuły dyrektywy 2001/29/WE, ustanowienie tego wyjątku umożliwia skuteczne funkcjonowanie systemów transmisji, w przypadku gdy pośrednik dokonujący transmisji nie modyfikuje przekazywanych danych. Zgodnie z unijnym orzecznictwem⁸⁾ tymczasowe akty zwielokrotnienia wiążą się m.in. z tworzeniem kopii ekranowych oraz kopii w „pamięci podręcznej” na twardym dysku komputera, które są tworzone przez użytkownika końcowego podczas przeglądania strony internetowej. Powyższy wyjątek umożliwia więc m.in. normalne korzystanie z internetu, które nierozdzielnie wiąże się z aktami tymczasowego zwielokrotniania. Wyjątek ustanowiony przez art. 5 ust. 1 dyrektywy 2001/29/WE ma charakter obligatoryjny i w konsekwencji ocena, czy został prawidłowo implementowany, powinna być szczególnie wnikliwa. Zgodnie z orzecznictwem TSUE⁹⁾, przesłanki wynikające z tego artykułu muszą bowiem być rozumiane ściśle oraz znaleźć precyzyjne odzwierciedlenie w prawodawstwie krajowym. Ponadto, ich wykładnia musi pozwolić na zachowanie skuteczności wprowadzonego wyjątku i na poszanowanie jego celu.

2. Przepis art. 23¹ pr. aut. w obowiązującym brzmieniu nie stanowi w pełni prawidłowej implementacji regulacji unijnej. Nie uwzględniono bowiem podstawowej, wskazanej w dyrektywie 2001/29/WE przesłanki tymczasowości zwielokrotniania. Samo

---

przepisy o dozwolonym użytku stanowią barierę w korzystaniu z utworów znajdujących się w domenie publicznej (tj. takich utworów, które w ogóle nie są objęte ochroną prawa autorskiego).

⁸⁾ Wyrok TSUE z 4 października 2011 r. w połączonych sprawach C-403/08 i C-429/08 *Football Association Premier League Ltd.*, wyrok TSUE z 5 czerwca 2014 r. w sprawie C-360/13 *Public Relations Consultants Association Ltd.*

⁹⁾ Wyrok TSUE w sprawach C-403/08 i C-429/08, pkt 162 i 163.

uwzględnienie w treści art. 23¹ pr. aut. alternatywnych przesłanek „charakteru przejściowego lub incydentalnego” nie gwarantuje prawidłowej implementacji przepisu dyrektywy 2001/29/WE. O ile bowiem zwielokrotnienie mające charakter „przejściowy” w każdym przypadku będzie zwielokrotnieniem „tymczasowym”, o tyle „incydentalny charakter” zwielokrotnienia może dotyczyć również przypadków aktów zwielokrotnienia stałego, które nie są objęte zakresem wyjątku. Doprecyzowanie charakteru wyjątku w tym zakresie wydaje się być tym bardziej niezbędne, że wstępne konsultacje środowiskowe przeprowadzone przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego wykazały przypadki jego całkowicie błędnej interpretacji¹⁰⁾. Projektowana zmiana przewiduje więc – zgodnie z brzmieniem art. 5 ust. 1 dyrektywy 2001/29/WE – uzupełnienie polskiej regulacji o przesłankę „tymczasowego charakteru” zwielokrotnienia w celu dokładnego odzwierciedlenia treści i zakresu wyjątku.

3. Ponadto, art. 23¹ pr. aut. w obowiązującym brzmieniu stwierdza, że dozwolone na jego podstawie zwielokrotnienie musi stanowić „główną, podstawową część procesu technologicznego”. Tego rodzaju sformułowanie stanowi kalkę art. 5 ust. 1 dyrektywy 2001/29/WE w jego polskiej wersji językowej. Odwołanie się do angielskiej oraz francuskiej wersji językowej dyrektywy 2001/29/WE prowadzi do wniosku, że relację aktu zwielokrotnienia do całości procesu technologicznego (*essential, essentielle*) należało raczej odzwierciedlić w języku polskim słowem „niezbędna”¹¹⁾. Takie rozumienie przesłanki wydaje się też bardziej uzasadnione ze względu na cel przepisu i jego użyteczność, skoro jego zakresem mają być objęte uboczne, nieposiadające ekonomicznego znaczenia zwielokrotnienia, które są konieczne dla zaistnienia pewnego procesu technologicznego, ale same nie stanowią jego istoty. Obecnie obowiązujące odwołanie do podstawowego charakteru czynności zwielokrotnienia jako części procesu technologicznego mogło prowadzić do wykładni sprzecznej z celem wyjątku ukształtowanego w art. 5 ust. 1 dyrektywy 2001/29/WE. Zaproponowany przepis art. 23¹ modyfikuje tę przesłankę zgodnie z brzmieniem dyrektywy.

---

¹⁰⁾ W trakcie wstępnych konsultacji wskazywano m.in., iż przepis ten może stanowić podstawę dla usług bibliotek polegających na umieszczaniu obrazów okładek książek lub opisów z tylnych stron okładek w katalogach bibliotecznych dostępnych w internecie – tego rodzaju zwielokrotnienia niewątpliwie nie mają charakteru tymczasowego i związanego częścią procesu technologicznego. Wyraźne wskazanie przesłanki tymczasowego charakteru zwielokrotnienia powinno zmniejszyć ryzyko tego typu błędnych i niezgodnych z prawem unijnym interpretacji.

¹¹⁾ Przyjęte w projektowanym przepisie tłumaczenie jest zgodne z europejską wykładnią. Tak M. Walter, S. von Lewinski, *European Copyright Law (A Commentary)*, Oxford 2010, s. 1025. Podobne rozumienie przesłanki *essential* zdaje się przyjmować również W. Machała [w:] *Dozwolony użytek utworów w prawie europejskim i w ustawie o prawie autorskim*, „Państwo i Prawo” nr 12/2004, s. 26.

b) art. 23²

1. W obecnie obowiązującym stanie prawnym art. 22 pr. aut. zezwala organizacjom nadawczym na dozwolony użytek chronionych utworów w zakresie tzw. nagrań efemerycznych (tymczasowych). Licencja ta jest szczególnie istotna dla działalności nadawców telewizyjnych oraz radiowych, gdyż ich programy w znacznym stopniu składają się z audycji uprzednio nagranych, a nie nadawanych „na żywo”.

2. Artykuł 22 uzależnia zezwolenie na sporządzanie utrwań przez organizacje radiowe i telewizyjne od trzech warunków:

- utrwalenie musi zostać sporządzone za pomocą własnych środków,
- utrwalenie może dotyczyć tylko „własnych nadań”,
- utrwalenie jest dozwolone wyłącznie „w celu zgodnego z prawem korzystania” z utworów.

W konsekwencji, jeżeli organizacja radiowa lub telewizyjna zamierza utrwalac utwory w celu ich zwielokrotniania i wprowadzania egzemplarzy do obrotu, musi uzyskac zezwolenie uprawnionych; na podstawie art. 22 pr. aut. nie można także bezpośrednio udostępniać utrwań innym nadawcom.

3. Zgodnie z art. 22 ust. 2 pr. aut., utrwalenia dokonywane na podstawie jego ust. 1 powinny być zniszczone w terminie miesiąca od wygaśnięcia uprawnienia do nadania utworu. Z kolei ust. 3 wyłącza obowiązek zniszczenia nagrań, które mają wyjątkowy charakter dokumentalny i zostaną umieszczone w archiwum.

4. Artykuł 22 pr. aut. opiera się na treści art. 5 ust. 2 lit. d dyrektywy 2001/29/WE, który ustanawia wyjątek dotyczący nagrań efemerycznych, ukształtowany jako jeden z wyjątków dotyczących prawa do zwielokrotniania. Jako taki powinien on podlegać – na podstawie art. 5 ust. 5 dyrektywy 2001/29/WE – tzw. trzystopniowemu testowi¹²⁾; w konsekwencji w celu jednoznacznego przesądzenia, iż przedmiotowy przepis stanowi formę dozwolonego użytku oraz pełnego odzwierciedlenia systematyki ustawy, regulacja powinna być przeniesiona do oddziału dotyczącego dozwolonego użytku utworów chronionych. Projektowana zmiana zakłada więc przede wszystkim – w celu uporządkowania obowiązujących przepisów – przeniesienie obecnie obowiązującego

---

¹²⁾ Nie budzi to raczej wątpliwości przedstawicieli doktryny prawa autorskiego. Trudno uznać, aby praktyka korzystania z nadawczych nagrań efemerycznych w zakresie określonym w dyrektywie 2001/29/WE mogła prowadzić do naruszenia normalnego korzystania z utworu bądź godzić w słusze interesy twórcy.

art. 22 pr. aut. do przepisów o dozwolonym użytku jako art. 23² pr. aut. ze względu na jego charakter konstytuujący szczególny przypadek zezwolenia na zwielokrotnianie. Powyższy zabieg, który jednoznacznie przesądza o poddaniu wyjątku trzystopniowemu testowi sprawia, że sformułowanie „w celu zgodnego z prawem korzystania z nich” staje się niewątpliwym *superfluum* ustawowym. Wszystkie przypadki korzystania z utworów i przedmiotów praw pokrewnych na podstawie dozwolonego użytku muszą bowiem być zgodne z prawem. W związku z tym projekt przewiduje rezygnację z tego sformułowania.

5. Dodatkowo art. 5 ust. 2 lit. d dyrektywy 2001/29/WE jednoznacznie stwierdza, że przedmiot wyjątku stanowią efemeryczne nagrania, które posiadają wyjątkową wartość dokumentalną. Mowa w nim bowiem o zachowaniu „tych nagrań”, z uwagi na „ich” wyjątkowy dokumentalny charakter. Tymczasem art. 22 ust. 3 pr. aut. stanowi o utrwaleńiach dokonanych przy przygotowywaniu własnych audycji i programów mających wyjątkowy charakter dokumentalny. W ten sposób w polskiej regulacji, w przeciwieństwie do art. 5 ust. 2 lit. d dyrektywy 2001/29/WE, przesłanka wartości dokumentalnej odniesiona jest nie do samego nagrania, a do audycji i programów, dla których zostało ono sporządzone. Dodatkowo samo sformułowanie „audycje i programy” może budzić wątpliwości interpretacyjne, tym bardziej, że każda audycja stanowi część uporządkowanego ich zestawu, czyli właśnie programu¹³⁾. Nagranie sporządzone przy przygotowywaniu audycji jest więc w konsekwencji równocześnie przygotowywane na potrzeby programu. Przywołana rozbieżność z art. 5 ust. 2 lit. d dyrektywy 2001/29/WE została wyeliminowana w projektowanym przepisie przez skreślenie sformułowania „przy przygotowywaniu własnych audycji i programów”. Samo ograniczenie prawa do sporządzania nagrań efemerycznych do własnych nadań nadawcy, mające zasadnicze znaczenie dla określenia zakresu przedmiotowego przepisu, w świetle treści ust. 1, nie budzi przy tym żadnych wątpliwości. Ponadto przesłanka wyjątkowego dokumentalnego charakteru nagrań została precyzyjnie odzwierciedlona poprzez odwołanie do pojęcia materiałów archiwalnych zastosowanego w ustawie z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2011 r. Nr 123, poz. 698, z późn. zm.).

---

¹³⁾ Zgodnie z treścią art. 4 pkt 6 ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 226, z późn. zm.), programem jest uporządkowany zestaw audycji, przekazów handlowych lub innych przekazów, rozpowszechniany w całości, w sposób umożliwiający jednoczesny odbiór przez odbiorców w ustalonym przez nadawcę układzie.

c) art. 25

1. W obecnie obowiązującym art. 25 oraz art. 26 pr. aut. został uregulowany tzw. użytek informacyjny: pozwalają one na ograniczenie praw uprawnionych ze względu na interes społeczny przejawiający się w potrzebie dostępu do informacji. Powyższe regulacje stanowią odpowiednik wyjątków z art. 5 ust. 3 lit. c (tradycyjny przedruk oraz dozwolony użytek informacyjny *sensu stricto*) oraz art. 5 ust. 3 lit. f (tzw. użytek przemówień publicznych) dyrektywy 2001/29/WE. W konsekwencji w art. 25 ust. 1 pr. aut. uregulowany został użytek informacyjny zawężony – w związku z treścią art. 5 ust. 3 lit. c dyrektywy 2001/29/WE¹⁴⁾ – wyłącznie do podmiotów profesjonalnych: prasy, radia oraz telewizji. Ze względu na definicję prasy zawartą w art. 7 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (Dz. U. Nr 5, poz. 24, z późn. zm.) użytym tym objęte są publikacje periodyczne nietworzące zamkniętej, jednorodnej całości, ukazujące się nie rzadziej niż raz do roku, nie wyłączając przekazu dokonywanego za pośrednictwem internetu spełniającego powyższe przesłanki¹⁵⁾. Ten rodzaj dozwolonego użytku polega na uprawnieniu wskazanych powyżej podmiotów do zwielokrotniania oraz rozpowszechniania wskazanych w nim enumeratywnie materiałów, o ile jest ono dokonywane w celach informacyjnych. Podobnemu ograniczeniu poddano także korzystanie z przemówień wygłaszanych na publicznych zebraniach, rozprawach i wykładach.

2. Niezgodność pr. aut. z regulacją unijną występuje w tym przypadku na dwóch płaszczyznach. Po pierwsze art. 25 ust. 1 pkt 1 lit. b pr. aut. błędnie, w ślad za nieprawidłową polską wersją językową dyrektywy 2001/29/WE obowiązującą w czasie jej implementacji, przewiduje rozpowszechnienie „aktualnych artykułów”, zamiast – jak wyraźnie wynika z treści art. 5 ust. 3 lit. c dyrektywy 2001/29/WE – artykułów na „aktualne tematy”. W ten sposób art. 25 ust. 1 pkt 1 lit. b pr. aut. nie realizuje celu, któremu służy wyjątek wyraźnie dotyczący bieżącej, aktualnej problematyki, tj. nie pozwala na szybki przekaz aktualnych informacji. Ponadto art. 25 ust. 1 pkt 4 pr. aut. przewiduje nieznaną regulacji europejskiej zaostrożenie, które dotyczy korzystania w

---

¹⁴⁾ Zakres dozwolonego użytku wynika jednoznacznie z treści części pierwszej art. 5 ust. 3 lit. c dyrektywy 2001/29/WE. Typowo profesjonalny charakter tego wyjątku nie budzi wątpliwości zarówno na gruncie polskiej, jak i europejskiej doktryny. M. Walter, S. von Lewinski, *European Copyright Law (A Commentary)*, Oxford 2010, s. 1047, J. Preussner-Zamorska [w]: *System Prawa Prywatnego*, Tom 13 *Prawo autorskie* (red. J. Barta), C.H. Beck, INP PAN 2007, s. 438.

¹⁵⁾ Tak też postanowienie SN z dnia 15 grudnia 2010 roku, sygn. akt III KK 250/10 oraz postanowienie SN z dnia 26 lipca 2007 r., sygn. akt IV KK 174/07.

ramach dozwolonego użytku informacyjnego z mów wygłoszonych na publicznych zebraniach, rozprawach czy fragmentów wykładów i innych utworów o podobnym charakterze. W odniesieniu do tego wyjątku (tzw. użytku mów publicznych) prawodawca unijny nie wymaga – co jasno wynika z treści art. 5 ust. 3 lit. f dyrektywy 2001/29/WE – aby mogły z niego korzystać wyłącznie profesjonalne podmioty medialne.

3. W konsekwencji w projektowanym przepisie art. 25 ust. 1 lit. b dozwolonym użytkowaniem informacyjnym objęto rozpowszechnienie artykułów na „aktualne tematy” w miejsce dotychczasowego rozpowszechnienia dotyczącego „aktualnych artykułów”. Należy podkreślić, że podobnej zmiany dokonano już w ostatniej polskiej wersji językowej dyrektywy 2001/29/WE (Dz. U. UE L z dnia 4 lutego 2012 r.). Projekt przewiduje uchylenie aktualnie obowiązującego art. 25 ust. 1 pkt 4 pr. aut., przenosząc regulację dotyczącą korzystania z przemówień publicznych do projektowanego art. 26¹ pr. aut., w treści którego zrezygnowano z dotychczasowego ograniczenia podmiotowego. Zmiana ta ma na celu poszerzenie zakresu dozwolonego użytku informacyjnego w sposób, jaki umożliwia to art. 5 ust. 3 lit. f dyrektywy 2001/29/WE.

d) art. 26¹

Dodany art. 26¹ pr. aut. zawiera regulację będącą odzwierciedleniem art. 5 ust. 3 lit. f dyrektywy 2001/29/WE, który ustanawia wyjątek dotyczący tzw. użytku przemówień publicznych, pozwalający każdemu na korzystanie – w granicach uzasadnionych celem informacji – z przemówień publicznych, a także fragmentów wykładów publicznych oraz innych wystąpień o podobnym charakterze. Dotychczas ten rodzaj dozwolonego użytku publicznego był uregulowany w treści art. 25 ust. 1 pkt 4 pr. aut. i mógł być wykorzystywany wyłącznie przez podmioty profesjonalne zajmujące się tworzeniem i dystrybucją informacji, które są wskazane w treści art. 25 ust. 1 pr. aut. Art. 5 ust. 3 lit. f dyrektywy 2001/29/WE nie zawiera tego rodzaju ograniczenia, wiążąc ten rodzaj dozwolonego użytku – jak wskazano powyżej – jedynie z koniecznością korzystania na jego podstawie ze wskazanych rodzajów utworów i przedmiotów praw pokrewnych wyłącznie w granicach uzasadnionych celem informacyjnym. Projektowany przepis odzwierciedla regulację unijną, doprecyzowując dodatkowo – w dopuszczalnym przez nią zakresie – rodzaje utworów, które objęte są jej zakresem, wyliczając przemówienia polityczne, mowy wygłoszone na publicznych rozprawach, fragmenty publicznych wystąpień, wykładów oraz kazań.

e) art. 27

1. W obowiązującym brzmieniu przepis art. 27 pr. aut. ustanawia licencję ustawową na rzecz podmiotów, których działalność odgrywa szczególnie doniosłą rolę w edukacji społecznej. Zostały one określone jako instytucje naukowe i oświatowe. Podmioty te mogą korzystać z rozpowszechnionych utworów w celach dydaktycznych lub prowadzenia własnych badań oraz sporządzać w tym celu egzemplarze fragmentów rozpowszechnionego utworu. Powyższa regulacja kształtuje zakres dozwolonego użytku edukacyjnego i naukowego w sposób odmienny niż uczynił to prawodawca unijny. W art. 5 ust. 3 lit. a dyrektywy 2001/29/WE użytek edukacyjny i naukowy jest bowiem dopuszczony, jeśli spełnia trzy warunki: 1) służy wyłącznie celowi zilustrowania nauczania lub badań naukowych; 2) jest wykorzystywany w zakresie uzasadnionym przez niekomercyjny cel, który ma zostać osiągnięty; 3) wiąże się z podaniem nazwiska twórcy wykorzystywanego utworu oraz źródła, z którego on pochodzi. W ten sposób dyrektywa 2001/29/WE nie wprowadza obowiązku ograniczenia dozwolonego użytku edukacyjnego i naukowego do określonych kategorii instytucji, ale równocześnie daje państwu członkowskiemu UE możliwość zróżnicowania jego zakresu w zależności od potrzeb i skali korzystania z utworów przez różne podmioty, które zajmują się działalnością naukową i edukacyjną.

2. Projektowane zmiany zakładają podział regulacji użytku edukacyjnego i naukowego na dwa ustępy. Pierwszy, tj. art. 27 ust. 1 pr. aut., dotyczy korzystania z rozpowszechnionych utworów w oryginale i w tłumaczeniu przez instytucje oświatowe, uczelnie oraz jednostki naukowe. W projektowanym przepisie doprecyzowano zakres podmiotowy dozwolonego użytku edukacyjnego. Wprowadzone zostało odwołanie do pojęcia „instytucji oświatowych”, którego definicję ustawową określono w treści projektowanego art. 6 ust. 1 pkt 13 pr. aut. Takie rozwiązanie wzmacnia stan pewności prawnej oraz minimalizuje ryzyko powołania się na wyjątek z art. 27 pr. aut. przez podmioty nieuprawnione, co – jak wielokrotnie podnoszono w ramach prac Forum Prawa Autorskiego i wstępnych konsultacji środowiskowych prowadzonych przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego¹⁶⁾ – jest obecnie częstą praktyką. W

---

¹⁶⁾ <http://www.prawoautorskie.gov.pl/pages/posts/rozpoczely-sie-konsultacje-dotyczace-dozwolonego-uzytku-publicznego-210.php> (dostęp: 21.08.2014). Tak: Związek Producentów Audio-Video, Stowarzyszenie Autorów ZAiKS, Izba Wydawców Prasy i Stowarzyszenie Wydawców ReproPol, Polska Izba Książki, Stowarzyszenie Dystrybutorów Filmowych, Koalicja Otwartej Edukacji, Muzeum Sztuki w Łodzi.

konsekwencji z dozwolonego użytku uregulowanego w treści art. 27 pr. aut. będą mogły korzystać wszystkie instytucje wymienione w art. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.), także szkoły, zespoły szkół oraz szkolne punkty konsultacyjne przy przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych i przedstawicielstwach wojskowych Rzeczypospolitej Polskiej, o których mowa w art. 5 ust. 3b pkt 1 lit. a tej ustawy, a ponadto szkoły podoficerskie i ośrodki szkolenia, o których mowa w art. 127 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1414, z późn. zm.). Tak skonstruowany krąg podmiotowy pozwoli oprzeć się w swojej działalności na treści art. 27 ust. 1 pr. aut. zarówno placówkom publicznym, jak i niepublicznym¹⁷⁾. Taka wykładnia, ugruntowana dotychczasową wieloletnią praktyką, łączy się w logiczną całość z treścią pkt 42 preambuły dyrektywy 2001/29/WE, który nakazuje traktować jednakowo podmioty prowadzące działalność tego samego rodzaju bez względu na różnice w strukturze organizacyjnej i środkach finansowania danej instytucji, którym nie przypisano znaczenia decydującego¹⁸⁾. Niewątpliwie jest, że działalność szkół niepublicznych nie różni się charakterem od działalności szkół publicznych, nie ma charakteru handlowego, a jej podstawowym celem nie jest uzyskiwanie korzyści majątkowych. Projektowana treść art. 27 ust. 1 pr. aut. jednoznacznie przesądza więc, że z użytku edukacyjnego – po spełnieniu innych przesłanek – będą mogły poza publicznymi i niepublicznymi szkołami korzystać również takie instytucje, jak przedszkola, czy też ogniska artystyczne, które tworzą system oświaty.

Podobnie należy interpretować pojęcie „uczelnie” wprowadzone w katalogu podmiotowym uregulowanym w treści art. 27 ust. 1 ustawy, odnosząc je zarówno do publicznych, jak i niepublicznych „uczelni”. Taka interpretacja koresponduje z treścią art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), zwanej dalej „Prawem o szkolnictwie wyższym”,

---

¹⁷⁾ Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty szkoła i placówka może być szkołą i placówką publiczną albo niepubliczną. W związku z treścią art. 3 pkt 1 tej ustawy art. 5 odnosi się również do przedszkoli.

¹⁸⁾ M. Walter, S. von Lewinski, *European Copyright Law (A Commentary)*, Oxford 2010, s. 1045. Należy podkreślić, iż przy interpretacji powyższego pojęcia, konieczne jest posłużenie się wskazówką z pkt 42 preambuły dyrektywy 2001/29/WE. Zgodnie z jego treścią „niehandlowy charakter danej działalności powinien być określony przez samą działalność. Struktura organizacyjna i środki finansowania danej instytucji nie są w tym względzie elementami decydującymi”.

zgodnie z którym ustawę tę stosuje się do publicznych i niepublicznych szkół wyższych.

Pojęcie „jednostki naukowej” odwołuje się z kolei do siatki pojęciowej wynikającej z przepisów ustawy z 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. z 2014 r. poz. 1620 oraz z 2015 r. poz. 249, z późn. zm.). W art. 2 pkt 9 tej ustawy zawarta została definicja ustawowa jednostki naukowej¹⁹⁾, zgodnie z którą wprowadza się szeroki katalog podmiotów prowadzących działalność naukową, które jednocześnie na podstawie art. 27 ust. 1 będą uprawnione do korzystania z utworów w ramach dozwolonego użytku edukacyjnego i naukowego.

W świetle art. 5 ust. 3 lit. a dyrektywy 2001/29/WE – korzystanie z utworów powinno odbywać się w celu zilustrowania w ramach nauczania lub w celu prowadzenia badań naukowych. Przez ilustrację w ramach nauczania należy rozumieć aktywność służącą wyjaśnieniu, pogłębieniu, zilustrowaniu prezentowanych treści w celu pełniejszego i łatwiejszego ich przekazania korzystającym z szeroko rozumianych instytucji edukacyjnych. Ilustrowanie w ramach procesu edukacji służy łatwiejszemu i pełniejszemu zrozumieniu przez uczniów i studentów przekazywanych im treści. Przykładowo do korzystania z utworów w tym celu może dochodzić podczas przygotowywania i prezentowania całości lub fragmentów publikacji naukowych, popularnonaukowych i innych utworów spełniających funkcje poznawcze, wygłaszania odczytów, wykładów czy prelekcji, w tym z wykorzystaniem narzędzi multimedialnych, a także przygotowywania pomocy naukowych ułatwiających proces edukacji.

W treści art. 27 ust. 1 pr. aut. poszerzono również zakres zwielokrotniania – dozwolonego zgodnie z projektem, jeżeli jest ono dokonywane, aby wykorzystać zwielokrotnione utwory na potrzeby zilustrowania treści przekazywanych w celach

---

¹⁹⁾ W przepisie tym jednostki naukowe zostały zdefiniowane jako prowadzące w sposób ciągły badania naukowe lub prace rozwojowe:

- a) podstawowe jednostki organizacyjne uczelni w rozumieniu statutów tych uczelni,
- b) jednostki naukowe Polskiej Akademii Nauk w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk,
- c) instytuty badawcze,
- d) międzynarodowe instytuty naukowe utworzone na podstawie odrębnych przepisów, działające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- e) Polską Akademię Umiejętności,
- f) inne jednostki organizacyjne, niewymienione w lit. a–e, posiadające osobowość prawną i siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w tym przedsiębiorcy posiadający status centrum badawczo-rozwojowego, nadawany na podstawie ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej (Dz. U. z 2014 r. poz. 226).

dydaktycznych lub w celu prowadzenia badań naukowych. Po pierwsze, zakresem tak określonego dozwolonego zwielokrotniania objęto nie tylko jak dotychczas fragmenty rozpowszechnionych utworów, ale całe drobne rozpowszechnione utwory i fragmenty utworów większych. Rozwiązanie takie jednoznacznie przesądza, iż dozwolone będzie np. zwielokrotnienie przez wykładowcę, na potrzeby zilustrowania treści przekazywanych w celach dydaktycznych, utworu plastycznego lub fotograficznego w całości, na co zgodnie z literalną wykładnią nie pozwalało dotychczasowe brzmienie art. 27 pr. aut. Po drugie, dozwolone zwielokrotnianie całych drobnych rozpowszechnionych utworów i fragmentów utworów większych dotyczy nie tylko tworzenia egzemplarzy analogowych, ale także kopii elektronicznych tych kategorii utworów. Tego rodzaju dozwolone zwielokrotnienie – podobnie jak poprzednio – może być dokonywane tylko na potrzeby zilustrowania treści przekazywanych w celach dydaktycznych lub w celu prowadzenia badań naukowych przez instytucje wymienione w treści art. 27 pr. aut. Nie oznacza to, co warto podkreślić i jednoznacznie wynika z treści art. 27 ust. 1 pr. aut., że instytucje mogą zwielokrotniać na podstawie tego przepisu całe książki lub podręczniki naukowe albo dokonywać jakichkolwiek aktów zwielokrotnienia, które nie są dokonywane w celu zilustrowania treści przekazywanych w ramach nauczania lub w celu prowadzenia badań naukowych. Podobnie jak w przypadku innych przepisów również do użytku edukacyjnego zastosowanie znajduje art. 35 pr. aut., zawierający tzw. trzystopniowy test.

3. Posłużenie się w treści art. 27 ust. 1 pr. aut. pojęciem zwielokrotniania umożliwi wykorzystywanie rozpowszechnionych drobnych utworów lub fragmentów większych utworów w różnych formach nauczania na odległość (*e-learning*), jeżeli są one prowadzone przez instytucje wskazane w treści art. 27 ust. 1 pr. aut. Na potrzebę taką wskazywano w toku prac Forum Prawa Autorskiego i wstępnych konsultacji środowiskowych prowadzonych przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego²⁰⁾.

4. W art. 27 ust. 2 pr. aut. wprowadzono jednakże zastrzeżenie, że korzystanie na odległość jest dozwolone wyłącznie w przypadku form nauczania przeznaczonych dla ograniczonego kręgu osób zidentyfikowanych przez korzystającego. Instytucja oświatowa, uczelnia oraz jednostka naukowa będzie uprawniona do prowadzenia tego

---

²⁰⁾ Polska Izba Książki, Centrum Cyfrowe Projekt: Polska, Fundacja Nowoczesna Polska.

rodzaju kursów *e-learningowych* jeżeli ma ona wpływ na dostępność do ich zawartości oraz kontrolę nad kręgiem osób uczących się. Może to np. polegać na wprowadzeniu różnego rodzaju loginów, kont, haseł dostępowych. Regulacja ta wyłącza możliwość prowadzenia masowych otwartych kursów *online*, tj. kursów *online* otwartych dla nieograniczonej ilości uczestników, nieznanych nawet prowadzącej kurs instytucji edukacyjnej. Tego rodzaju ograniczenie służy zabezpieczeniu szerokiego – w porównaniu z wieloma państwami członkowskimi UE – zakresu projektowanego dozwolonego użytku edukacyjnego przed jego możliwym nadużywaniem, a także stanowi instrument, który pozwala kontrolować instytucji edukacyjnej zakres, w jaki korzysta ona w swojej aktywności edukacyjnej z dozwolonego użytku.

f) art. 27¹

Obecnie obowiązująca ustawa, obok użytku edukacyjnego i naukowego, z którego mogą korzystać instytucje naukowe i oświatowe (art. 27 pr. aut.), odrębnie reguluje zamieszczanie rozpowszechnionych utworów w celach dydaktycznych i naukowych w podręcznikach, wypisach i antologiach (art. 29 ust. 2–3 pr. aut.) w ramach jednego przepisu z prawem cytatu. Tego rodzaju akty eksploatacji utworów odpowiadają raczej cechom użytku edukacyjnego oraz naukowego. W celu zapewnienia odpowiedniej systematyki zostały one przeniesione do art. 27¹. Dotychczasowa regulacja znajdująca się w art. 29 ust. 2 i 2¹ została połączona i przeniesiona do art. 27¹ ust. 1 dla czytelności tekstu ustawy.

g) art. 28

1. W obowiązującym brzmieniu art. 28 pr. aut. określa reguły korzystania z utworów przez biblioteki, archiwa oraz szkoły. Artykuł 28 pr. aut. w punkcie 2 i 3 ustanawia dozwolony użytek na rzecz specyficznych aktów zwielokrotniania oraz udostępniania zbiorów za pośrednictwem terminali, stanowiąc odzwierciedlenie postanowień art. 5 ust. 2 lit. c oraz art. 5 ust. 3 lit. n dyrektywy 2001/29/WE. Punkt 1 tego artykułu dotyczy wyjątku od tzw. prawa użyczenia na gruncie prawa europejskiego uregulowanego, w zakresie użyczenia przez instytucje dostępne dla publiczności, w dyrektywie 2006/115/WE.

2. Obowiązujący art. 28 pr. aut. w stosunku do art. 5 ust. 2 lit. c dyrektywy 2001/29/WE²¹⁾ zdecydowanie wężiej określa zakres podmiotowy regulacji: wyłącza z niej muzea, ograniczając pojęcie „instytucji edukacyjnych” wyłącznie do szkół. Ponadto, dyrektywa 2001/29/WE w art. 5 ust. 2 lit. c, posługuje się dodatkową przesłanką, zgodnie z którą działania uprawnionych instytucji nie powinny być nastawione na osiągnięcie bezpośredniej lub pośredniej korzyści gospodarczej lub handlowej. Przesłanki tej obowiązujący art. 28 pr. aut. w ogóle nie zawiera, jedynie jego pkt 1 przesądza, że udostępnianie ma charakter nieodpłatny²²⁾.

Podsumowując, art. 5 ust. 2 lit. c oraz art. 5 ust. 3 lit. n dyrektywy 2001/29/WE pozwalają na szersze określenie katalogu dozwolonych działań niż obecnie obowiązująca polska regulacja. W związku z tym projektowany przepis pr. aut., zgodnie ze stanowiskiem wielokrotnie sygnalizowanym w trakcie wstępnych konsultacji środowiskowych²³⁾, zakłada włączenie muzeów²⁴⁾ do katalogu instytucji uprawnionych do korzystania z uprawnień uregulowanych w art. 28 pr. aut. W projekcie zastąpiono również pojęcie „szkoła” – w identyczny sposób, jak w treści projektowanego art. 27 pr. aut. – szerszym pojęciem „instytucji oświatowych”. Pojęcie instytucji oświatowej zostało zdefiniowane w projektowanym art. 6 ust. 1 pkt 13. W konsekwencji z dozwolonego użytku uregulowanego w treści art. 28 pr. aut. będą mogły korzystać wszystkie instytucje wymienione w art. 2 ustawy o systemie oświaty oraz szkoły podoficerskie i ośrodki szkolenia tworzone na podstawie ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych. Do wykładni wskazanego w projektowanym art. 28 wyliczenia w zakresie instytucji oświatowych odnoszą się uwagi sformułowane w części uzasadnienia dotyczącej projektowanego art. 27 pr. aut. (por. pkt II.1.2.e).

Do wyliczenia określającego zakres podmiotowy art. 28 pr. aut. dodano ponadto „uczelnie”, a także instytuty badawcze prowadzące działalność, o której mowa w art. 2

---

²¹⁾ Artykuł ten określa również zakres podmiotowy wyjątku uregulowanego w art. 5 ust. 3 lit. n dyrektywy 2001/29/WE.

²²⁾ Jak wskazano powyżej, pkt 1 dotyczy jednak pola eksploatacji regulowanego dyrektywą 2006/115/WE, tj. użyczenia, które z racji samej istoty musi następować w sposób nieodpłatny.

²³⁾ Kancelaria Prawna Lassota i Partnerzy, Centrum Cyfrowe Projekt: Polska, Muzeum Historii Fotografii im. Walerego Rzewuskiego w Krakowie, Muzeum Narodowe w Krakowie.

²⁴⁾ Zgodnie z treścią art. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach, muzeum jest jednostką organizacyjną nienastawioną na osiągnięcie zysku, której celem jest gromadzenie i trwała ochrona dóbr naturalnego i kulturalnego dziedzictwa ludzkości o charakterze materialnym i niematerialnym, informowanie o wartościach i treściach gromadzonych zbiorów, upowszechnianie podstawowych wartości historii, nauki i kultury polskiej oraz światowej, kształtowanie wrażliwości poznawczej i estetycznej oraz umożliwianie korzystania ze zgromadzonych zbiorów.

ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. Nr 96, poz. 618, z późn. zm.) oraz instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk prowadzące działalność, o której mowa w art. 50 ust. 4 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. Nr 96, poz. 619, z późn. zm.). Instytuty te będą więc objęte projektowanym przepisem tylko, jeśli prowadzą studia doktoranckie lub podyplomowe, ewentualnie inne formy kształcenia. Ograniczenie to wynika z brzmienia art. 5 ust. 2 lit. c dyrektywy 2001/29/WE, zgodnie z którym beneficjentem tego rodzaju dozwolonego użytku mogą być „instytucje edukacyjne”.

Drugą zmianą służącą pełnemu dostosowaniu polskiej regulacji do postanowień dyrektywy 2001/29/WE jest wprowadzenie do treści ust. 1 przesłanki nienastawienia działalności uprawnionych instytucji na osiągnięcie bezpośredniej lub pośredniej korzyści majątkowej. Należy podkreślić, iż zgodnie z dotychczas ukształtowaną praktyką funkcjonowania uprawnionych podmiotów pobieranie opłat przez archiwa oraz biblioteki, muzea, uczelnie i instytucje oświatowe w granicach potrzebnych dla pokrycia kosztów ich działalności nie stanowi osiągnięcia bezpośrednio lub pośrednio korzyści majątkowej.

Zgodnie z treścią dyrektywy 2001/29/WE, beneficjentami wyjątków określonych w art. 5 ust. 2 lit. c oraz art. 5 ust. 3 lit. n, mogą być publicznie dostępne biblioteki, instytucje edukacyjne oraz muzea, a także archiwa, do których nie odnosi się wymóg publicznej dostępności. Na gruncie polskiego ustawodawstwa wymagana dyrektywą dostępność wskazanych wyżej instytucji (za wyłączeniem archiwów) wynika z przepisów szczegółowych regulujących ich funkcjonowanie, np. ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz. U. z 2012 r. poz. 987), zwanej dalej „ustawą o muzeach”, czy ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz. U. z 2012 r. poz. 642, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o bibliotekach”.²⁵⁾

3. W art. 28 ust. 1 pkt 1 pr. aut. wyrażenie „nieodpłatne udostępnienie” zastąpiono pojęciem „użyczenie”, zdefiniowanym w art. 6 ust. 1 pkt 8 pr. aut., które odpowiadają terminologii przyjętej w dyrektywie 2006/115/WE, w której użyczenie zdefiniowano

---

²⁵⁾ Zgodnie z art. 1 ustawy o muzeach, jednym z podstawowych zadań muzeów jest umożliwienie korzystania ze zgromadzonych zbiorów. Art. 3 ust. 2 ustawy o bibliotekach, wskazuje natomiast, iż prawo korzystania z bibliotek ma charakter powszechny. Zgodnie z art. 1 pkt 1 ustawy o systemie oświaty, system oświaty zapewnia realizację prawa każdego obywatela Rzeczypospolitej Polskiej do kształcenia się oraz prawa dzieci i młodzieży do wychowania i opieki, odpowiednich do wieku i osiągniętego rozwoju.

jako „ograniczone czasowo przekazanie do korzystania niesłużącego celom bezpośrednio lub pośrednio gospodarczym lub handlowym kiedy jest to dokonywane przez instytucje dostępne dla publiczności”. Art. 28 ust. 1 pkt 1 pr. aut. formułuje wyjątek od wyłącznego prawa użyczenia. Użyczenie egzemplarzy w tym wypadku – podobnie jak „nieodpłatne udostępnienie” – jest rozumiane jako przekazanie do ograniczonego czasowo korzystania, niemające na celu bezpośredniego lub pośredniego uzyskania korzyści majątkowej²⁶⁾. Natomiast określone w dyrektywie kryterium dostępności dla publiczności jest spełnione poprzez charakter instytucji mogących korzystać z powyższego wyjątku. Powyższa zmiana ma więc wyłącznie charakter porządkujący i służy ujednoczeniu przyjętej w ustawie terminologii.

4. Art. 28 ust. 1 pkt 2 pr. aut. w obowiązującym brzmieniu pozwala na sporządzanie (lub zlecenie sporządzania) egzemplarzy rozpowszechnionych utworów w celu uzupełnienia, zachowania lub ochrony własnych zbiorów. Zgodnie z jego treścią, biblioteka, szkoła lub archiwum może więc sporządzić egzemplarz dodatkowy z dzieła unikalnego, nieopublikowanego lub bliskiego zniszczenia w celu szeroko rozumianej ochrony własnych zbiorów. Dyrektywa 2001/29/WE nie używa w art. 5 ust. 2 lit. c pojęcia „egzemplarz”, oznacza to, że pozwala ona na rozszerzenie uprawnień takich instytucji w zakresie zwielokrotnienia na sporządzanie kopii elektronicznych. W związku z tym faktem i potrzebami wielokrotnie zgłaszanymi m.in. przez instytucje biblioteczne, w ramach projektowanej zmiany zastąpiono wyrażenie „sporządzanie egzemplarzy” słowem zwielokrotnianie. Powyższa zmiana ma umożliwić beneficjentom omawianego wyjątku digitalizowanie własnych zbiorów w celu ich uzupełnienia, zachowania lub ochrony²⁷⁾. W projektowanym art. 28 ust. 2 wskazano wprost, iż zwielokrotnianie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, nie może prowadzić do powiększenia zbiorów użyczanych i udostępnianych przez uprawnione instytucje. Tego rodzaju aktywność należy rozpatrywać jako przekroczenie zakresu dozwolonego użytku wiążące się z odpowiedzialnością prawną. Zastrzeżenie o powyższej treści stało się

---

²⁶⁾ Ocena zaistnienia tej przesłanki musi być dokonywana przy uwzględnieniu treści punktu 11 preambuły dyrektywy 2006/115/WE, w którym wskazano, iż w przypadku pobierania przy użyczeniu przez instytucję dostępną dla publiczności opłaty, której wartość nie przekracza kwoty niezbędnej dla pokrycia kosztów obsługi instytucji nie mamy do czynienia z wykorzystaniem w celach gospodarczych lub handlowych.

²⁷⁾ Na fakt, iż postanowienia dyrektywy 2001/29/WE nie stoją na przeszkodzie rozszerzeniu dozwolonego użytku w tym zakresie na udostępnianie kopii cyfrowych zwracała również uwagę E. Traple [w:] E. Traple „Raport na temat dostosowania polskiego systemu praw autorskich i praw pokrewnych do wymogów społeczeństwa informacyjnego”, s. 9. [http://www.prawoautorskie.gov.pl/media/warsztaty/_traple_\(1\).pdf](http://www.prawoautorskie.gov.pl/media/warsztaty/_traple_(1).pdf), (dostęp 21.08.2014).

ponadto szczególnie istotne w związku z rozszerzeniem stosowania art. 28 pkt 2 pr. aut. również na kopie cyfrowe, których tworzenie w nieograniczonej ilości jest wyjątkowo łatwe i tanie.

Ponadto artykuł 5 ust. 2 lit. c dyrektywy 2001/29/WE nie wprowadza warunku wcześniejszego „rozpowszechnienia” utworu, stanowiącego przedmiot określonego w nim wyjątku. W związku z powyższym projektowana zmiana zakłada również rezygnację z warunku zwielokrotniania wyłącznie „rozpowszechnionego” utworu. Oznacza to przyznanie np. bibliotekom możliwości digitalizacji – w celu ochrony własnych zbiorów – utworów, które nie zostały wcześniej za zgodą twórcy w jakikolwiek sposób udostępnione publicznie. Może to także dotyczyć rękopisów, które zostały odnalezione dopiero po śmierci twórcy.

5. Artykuł 28 ust. 1 pkt 3 pr. aut. będący odpowiednikiem art. 5 ust. 3 lit. n dyrektywy 2001/29/WE stanowi, że biblioteki, archiwa i szkoły mogą udostępniać zbiory dla celów badawczych lub poznawczych za pośrednictwem końcówek systemu informatycznego (terminali) znajdujących się na terenie tych jednostek. Przepis ten – w ślad za art. 5 ust. 3 lit. n dyrektywy 2001/29/WE – ogranicza udostępnianie w ten sposób wyłącznie do terenu bibliotek. Należy podkreślić, że nie uprawnia on bibliotek i innych uprawnionych instytucji do udostępnienia zbiorów – na podstawie dozwolonego użytku – w internecie (*e-lending*). Przepis w obowiązującym brzmieniu nie uwzględnia wskazanej w art. 5 ust. 3 lit. n dyrektywy 2001/29/WE przesłanki, zgodnie z którą przedmiotowe udostępnianie możliwe jest wyłącznie w odniesieniu do utworów, „które nie podlegają zasadom zakupu lub licencji”. W wyroku z dnia 11 września 2014 roku w sprawie C-117/13 *Technische Universität Darmstadt* TSUE orzekł, iż termin „zasady zakupu lub licencji” należy rozumieć w ten sposób, że „zakłada on uprzednie zawarcie przez podmiot praw i instytucję umowy licencyjnej lub umowy o korzystanie z danego utworu, określającej warunki, na jakich instytucja ta może z tego utworu korzystać”. W projektowanym przepisie art. 28 ust. 3 uwzględniono interpretację postanowienia dyrektywy dokonaną przez Trybunał, poprzez dodanie w treści art. 28 ust. 3 zastrzeżenia, iż art. 28 ust. 1 pkt 3 nie stosuje się, jeżeli korzystanie, o którym mowa w tym przepisie, odbywa się na podstawie umowy zawartej uprzednio z uprawnionym.

h) art. 29

1. Obowiązujący art. 29 ust. 1 pr. aut. reguluje tzw. prawo cytatu. Prawo to stanowi

ograniczenie wyłącznego prawa autorskiego na rzecz wykorzystywania cudzej twórczości w działalności naukowej, dydaktycznej, publicystycznej oraz artystycznej²⁸⁾. W obecnie obowiązującym brzmieniu prawo cytatu zawiera kilka ograniczeń niewystępujących w treści art. 5 ust. 3 lit. d i k dyrektywy 2001/29/WE. Art. 29 ust. 1 pr. aut. zawęża dozwolony użytek dopuszczony przez dyrektywę 2001/29/WE, ograniczając możliwość cytowania jedynie do urywków utworów i drobnych utworów w całości. W dyrektywie 2001/29/WE nie występują tego rodzaju ograniczenia ilościowe, co jednak nie oznacza, że rozmiar cytatu może przekraczać granice wyznaczone uczciwymi praktykami w zakresie cytowania, tzw. trzystopniowym testem z art. 5 ust. 5 dyrektywy 2001/29/WE oraz szczególnym celem, który w ogóle usprawiedliwia cytowanie. Ponadto polskie prawo autorskie zezwala na posługiwanie się cytatem wyłącznie wtedy, gdy ma on na celu: wyjaśnianie, analizę krytyczną, nauczanie lub prawa gatunku twórczości. Dyrektywa 2001/29/WE nie zawiera zamkniętego katalogu celów cytatu, posługując się jedynie przykładowym odwołaniem w treści art. 5 ust. 3 lit. d do przypadków, takich jak recenzja oraz krytyka.

2. Obowiązujący art. 29 pr. aut. w ust. 2–3 reguluje także licencję ustawową na wykorzystywanie w celach dydaktycznych i naukowych cudzych utworów w podręcznikach, wypisach i antologiach. Ze względu na przedmiot tej regulacji, kształtującej szczególnie przypadek dozwolonego użytku wykorzystywanego w celu edukacyjnym lub naukowym, zdecydowano się na jego przeniesienie do przepisu art. 27¹ oraz nadanie nowego brzmienia art. 29.

3. Projektowany przepis art. 29 przewiduje rozszerzenie zakresu cytatu. W treści projektowanego art. 29 pr. aut. zakres przedmiotowy cytatu, dotychczas ograniczony wyłącznie do „urywków utworów i drobnych utworów w całości”, poszerzony zostanie poprzez wyraźne wskazanie możliwości cytowania w całości utworów plastycznych oraz fotograficznych. Dotychczas przedstawiciele doktryny formułowali wątpliwości, czy takie utwory są rodzajem tzw. drobnych utworów, których cytowanie jest w całości dozwolone. Zgodnie z interpretacją przeciwną obowiązujący art. 29 pr. aut. uniemożliwiałby tego rodzaju cytaty, co *de facto* oznaczało, że z zakresu cytowania byłyby wyłączone bez uzasadnienia całe kategorie utworów, których „zacytowanie” musi w wielu wypadkach oznaczać przedstawienie ich w całości. Powyższa zmiana

---

²⁸⁾ E. Traple [w:] J. Barta, R. Markiewicz (red.), „Prawo autorskie i prawa pokrewne. Komentarz”, Warszawa 2011, s. 267.

jednoznacznie przesądzi, że przepis będzie miał zastosowanie do utworów z wszystkich dziedzin twórczości. Postulat zmiany w tym zakresie zgłaszany był również w trakcie wstępnych konsultacji środowiskowych²⁹⁾. Ponadto projektowany przepis będzie w sposób wyraźny wskazywać, że dopuszczalne jest cytowanie wyłącznie utworów rozpowszechnionych, co wynika z art. 5 ust. 3 lit. d dyrektywy 2001/29/WE.

4. Korzystanie z cytatu – jak wskazano powyżej – wymaga także specyficznego celu, dla którego dochodzi do cytowania. Na wzór dyrektywy 2001/29/WE cele te zostały wskazane jedynie przykładowo, ale inne cele, które uzasadniają cytowanie powinny mieć podobny charakter jak cele *expressis verbis* wymienione w treści art. 29 pr. aut. Zgodnie z jego zaproponowanym brzmieniem jako cele cytatu wskazano wprost: wyjaśnianie, polemikę, analizę krytyczną i naukową, nauczanie lub prawa gatunku twórczości. Inne, niewskazane wprost w projektowanym przepisie cele cytatu, podobnie jak w konstrukcji zawartej w dyrektywie, powinny być podobne do wyżej wymienionych. Oznacza to w praktyce przesądzenie możliwości cytowania dla celów estetycznych lub w ramach motta. Oczywiście, ale warte podkreślenia pozostaje, że – ze względu na treść art. 34 pr. aut. – każdy cytat powinien ponadto wskazywać imię i nazwisko twórcy utworu cytowanego oraz źródło, z którego utwór pochodzi. Należy również wskazać, że konieczne jest spełnienie łącznie wszystkich przesłanek wskazanych w treści art. 29 pr. aut. tak, aby akt eksploatacji stworzonego przez kogoś innego utworu lub jego fragmentu mieścił się w granicach wyznaczonych przez tzw. prawo cytatu.

i) art. 29¹

Dodany artykuł stanowi wdrożenie do polskiego prawa autorskiego, odrębnego od prawa cytatu, wyjątku z art. 5 ust. 3 lit. k dyrektywy 2001/29/WE, umożliwiającego korzystanie z utworów w celu parodii, karykatury lub pastiszu – form ściśle powiązanych z prawem do wolności wypowiedzi oraz swobody artystycznej. Na gruncie obowiązującego brzmienia pr. aut., wskazane wyżej formy kwalifikowane były częściowo jako działalność w zakresie uzasadnionym prawami gatunku twórczości mieszcząca się w ramach prawa cytatu³⁰⁾, bądź jako utwory inspirowane. Kwalifikacja

---

²⁹⁾ Muzeum Narodowe w Krakowie, Kancelaria Lassota i Partnerzy.

³⁰⁾ L. Małek, *Cytat w świetle prawa autorskiego*, Wolters Kluwer 2011. Cytat plastyczny w zakresie pastiszu i karykatury dopuścił wyraźnie SN w wyroku z dnia 23 listopada 2004 r., I CK 232/04, OSNC 2005, nr 11, poz. 195, wskazując jednak, że zachowane muszą być odpowiednie proporcje, aby nie było wątpliwości, że powstał własny, samoistny utwór.

tych form twórczości jako posługujących się cytatem nie oddaje jednak w pełni ich specyfiki. Wskazuje się bowiem, że do istoty parodii czy też karykatury należy nie przeniesienie fragmentu utworu (czy też całości drobnego utworu), czyli jego przytoczenie, a jego specyficzna modyfikacja. W orzeczeniu z dnia 3 września 2014 r. w sprawie C-201/13 Trybunał UE stwierdził, iż parodia oznacza wypowiedź humorystyczną lub żartobliwą stanowiącą wykorzystanie polegające na bezpośrednim nawiązaniu do parodiowanego utworu, jednocześnie wykazujące uchwytnie różnice w porównaniu z tym utworem. Za karykaturę uznaje się przedstawienie utworu w sposób charakteryzujący się przesadnym wyostreniem pewnych cech bądź elementów podmiotu lub przedmiotu przedstawianego. Pastisz stanowić ma natomiast naśladownictwo określonego stylu. W związku z powyższym, właściwym rozwiązaniem, przecinającym wątpliwości interpretacyjne, a jednocześnie odwołującym się do dotychczas ukształtowanego orzecznictwa dotyczącego parodii, karykatury i pastiszu, jest zastosowanie konstrukcji zbieżnej z zawartą w art. 5 ust. 3 lit. k dyrektywy 2001/29/WE, tj. odrębne uregulowanie tej formy dozwolonego użytku powiązane z poddaniem go testowi praw gatunku³¹⁾. Oznacza to, iż korzystanie określone w projektowanym przepisie musi być zgodne z ukształtowanymi prawami wskazanymi w nim gatunków twórczości. Możliwe jest więc tylko i wyłącznie w granicach ukształtowanych przez praktykę zasad rządzących tworzeniem parodii, karykatury oraz pastiszu. Podobne rozwiązanie przyjęło wiele państw europejskich³²⁾, w tym m.in. Francja, której ustawodawstwo cechuje się bardzo szerokim poziomem ochrony prawnoautorskiej.

j) art. 29²

Dodany art. 29² pr. aut. stanowi wdrożenie do polskiego porządku prawnego art. 5 ust. 3 lit. i dyrektywy 2001/29/WE, który do tej pory nie był znany polskiej regulacji, mimo że jego brak rodzi czasem niepożądane skutki w praktyce stosowania prawa autorskiego. Art. 5 ust. 3 lit. i dyrektywy 2001/29/WE, który zezwala na incydentalne i niezamierzone włączenie utworu do innego materiału, został implementowany w

---

³¹⁾ Podobne rozwiązanie przyjęto również w prawie francuskim w Art. L122-5 (4) francuskiego *Code de la propriété intellectuelle*.

³²⁾ Francja, Belgia, Luksemburg, Holandia, Hiszpania oraz Malta. Por. G. Westkamp, http://www.ivir.nl/publications/guibault/InfoSoc_Study_2007.pdf, February 2007, s. 45.

większości państw członkowskich UE³³⁾. Incydentalny charakter jest rozumiany jako brak znaczenia utworu dla materiału, do którego został włączony i brak celowego związku włączonego utworu z materiałem, w którym się znalazł³⁴⁾. W tym aspekcie użytek incydentalny stanowi przeciwieństwo prawa cytatu – do włączenia utworu dochodzi przypadkowo, w sposób niezamierzony przez włączającego, a włączony utwór nie ma znaczenia dla materiału, którego stał się przypadkową i nieistotną częścią. W tym sensie materiał, do którego włączono utwór, miałby taki sam sens i wartość, gdyby do włączenia w sposób niezamierzony nie doszło. Użytek incydentalny może przykładowo dotyczyć fotografii, obrazów, czy rzeźb, które pojawiają się przypadkowo w tle filmu dokumentalnego, czy też utworów plastycznych, fotograficznych, a nawet fragmentów utworów muzycznych lub audiowizualnych (np. jeżeli nagranie pochodzi z pokoju, gdzie był włączony telewizor), które są przypadkową częścią filmowanego ujęcia. Znaczenie praktyczne użytku incydentalnego rośnie wraz z wzrostem ilości amatorskich treści tworzonych przez użytkowników internetu, np. różnych amatorskich filmów udostępnianych na portalach społecznościowych. Zarzucanie komukolwiek naruszenia prawa autorskiego w takich sytuacjach, co w aktualnie obowiązującym stanie prawnym nie jest w Polsce wykluczone, byłoby absurdem. Użytek incydentalny powinien więc być rozumiany w sposób wąski – zgodnie ze znaczeniem nadanym mu w art. 5 ust. 3 lit. i dyrektywy 2001/29/WE – i jak każdy przypadek dozwolonego użytku poddany tzw. trzystopniowemu testowi uregulowanemu w art. 35 pr. aut. w celu zabezpieczenia przed jego nadużywaniem.

k) art. 30

Obecnie obowiązujący art. 30 pr. aut. zawiera licencję ustawową na rzecz ośrodków informacji i dokumentacji, zezwalając im na sporządzanie i rozpowszechnianie własnych opracowań dokumentacyjnych oraz pojedynczych egzemplarzy fragmentów opublikowanych utworów, jeżeli nie wykraczają one poza arkusz wydawniczy. Jeżeli udostępnianie fragmentów utworów ma charakter odpłatny, twórcy przysługuje wynagrodzenie. Art. 30 pr. aut. nie znajduje swojego bezpośredniego odpowiednika w art. 5 dyrektywy 2001/29/WE. Stanowi natomiast jeden z przykładów dozwolonego użytku określonych w art. 5 ust. 3 lit. o dyrektywy 2001/29/WE, co oznacza, że jest to

---

³³⁾ Do mniejszości należą obok Polski: Austria, Belgia, Czechy, Estonia, Francja, Grecja, Włochy, Luksemburg, Łotwa, Słowenia – por. G. Westkamp, http://www.ivir.nl/publications/guibault/InfoSoc_Study_2007.pdf, February 2007, s. 44.

³⁴⁾ S. von Lewinski, M. Walter, *European Copyright Law (Commentary)*, s. 1053.

wyjątek, który był uregulowany w prawie krajowym przed implementacją dyrektywy 2001/29/WE, odnoszący się jedynie do analogowych form korzystania z utworów oraz mający charakter wyjątku o mniejszym znaczeniu. Jednocześnie dyrektywa 2001/29/WE nie zawiera obecnie żadnego wyjątku, który pozwalałby na uregulowanie – w ramach dozwolonego użytku – cyfrowego korzystania z utworów w podobny sposób jak obowiązujący art. 30 pr. aut.

Przepis ten w chwili obecnej – ze względu na jego analogowy charakter – w praktyce nie jest stosowany, ma znaczenie marginalne i stanowi anachronizm pozostający bez jakiegokolwiek związku z aktualną działalnością prowadzoną przez ośrodki informacji i dokumentacji, które nie sporządzają od dawna analogowych przeglądów prasy. Dodatkowo bywa wykorzystywany jako uzasadnienie dla profesjonalnej działalności gospodarczej o zupełnie innym charakterze i skali niż tworzenie analogowych przeglądów prasy, tj. działalności polegającej na cyfrowym *press-clippingu*. Postulat uchylecia art. 30 pr. aut. w związku z utratą jego praktycznego znaczenia oraz brakiem odpowiednika w dyrektywie 2001/29/WE i Konwencji berneńskiej był podnoszony przez różne podmioty w ramach wstępnych konsultacji środowiskowych³⁵⁾. Z tych względów proponuje się jego uchylenie.

l) art. 30¹

Zmiana brzmienia art. 30¹ pr. aut. związana jest z projektowanym uchyleciem art. 30 pr. aut. oraz przeniesieniem form korzystania określonych w art. 29 ust. 2 i 3 pr. aut. do art. 27¹ pr. aut.

m) art. 31

1. Artykuł 31 pr. aut. w obecnie obowiązującym brzmieniu ustanawia dozwolony użytek dotyczący publicznego wykonywania utworów w trakcie ceremonii religijnych oraz uroczystości szkolnych i państwowych. Przyjęty zakres dozwolonego użytku został określony bardzo wąsko, nie uwzględniając w pełni potrzeb społecznych związanych z organizacją tego rodzaju uroczystości oraz treści art. 5 ust. 3 lit. g dyrektywy 2001/29/WE. Polski ustawodawca nie skorzystał w ten sposób w pełni z możliwości wdrożenia wyjątku określonego w art. 5 ust. 3 lit. g dyrektywy 2001/29/WE, który

---

³⁵⁾ Stanowiska Stowarzyszenia Autorów ZAiKS, Stowarzyszenia Filmowców Polskich – Związku Autorów i Producentów Audiowizualnych, Izby Wydawców Prasy i Stowarzyszenia Wydawców ReproPol, Polskiej Izby Książki, Stowarzyszenia Dystrybutorów Filmowych.

dotyczy prawa do zwielokrotniania oraz publicznego komunikowania utworów podczas ceremonii religijnych i oficjalnych imprez organizowanych przez władze publiczne. W zakresie wykraczającym poza zakres harmonizacji dokonanej przez dyrektywę 2001/29/WE obowiązująca regulacja zezwala natomiast jedynie na nieodpłatne publiczne wykonywanie utworów.

2. Projektowana zmiana oddziela wyraźnie korzystanie z utworów podczas ceremonii religijnych oraz oficjalnych imprez organizowanych przez władze publiczne, które to korzystanie zostało objęte wyjątkiem określonym w art. 5 ust. 3 lit. g dyrektywy 2001/29/WE, od korzystania z utworów, do którego dochodzi w trakcie imprez szkolnych i akademickich.

Konsekwentnie art. 31 ust. 1 pr. aut. stanowi więc wdrożenie wyjątku przewidzianego w art. 5 ust. 3 lit. g dyrektywy 2001/29/WE w pełnym zakresie. Ponieważ powyższy przepis dyrektywy nie wprowadza obowiązku korzystania z „rozpowszechnionych utworów”, wymóg ten został również wykreślony z projektowanego art. 31 ust. 1 pr. aut. Oznacza to, że w ramach ceremonii religijnych oraz oficjalnych uroczystości organizowanych przez władze publiczne możliwe będzie korzystanie z utworów, które nie zostały przedtem w żaden sposób udostępnione publicznie. Przedmiotowa zmiana umożliwi np. wykonywanie pieśni religijnych lub patriotycznych, które w wyniku działań cenzury nie zostały rozpowszechnione.

Natomiast zgodnie z art. 31 ust. 2 rozszerzony został zakres dozwolonego użytku na inne formy korzystania z utworów, które nie są przedmiotem harmonizacji na poziomie unijnym, a jednocześnie mają znaczenie ze względu na praktykę organizowania imprez szkolnych oraz akademickich. Ze względu na to, że w dyrektywie 2001/29/WE nie przewidziano wyjątku dotyczącego imprez szkolnych i pedagogicznych, dozwolony użytek w tym zakresie może dotyczyć jedynie form korzystania nieobjętych zakresem dyrektywy 2001/29/WE. Należy również zaznaczyć, że przedmiotowy wyjątek ma wyłącznie analogowy charakter. Projektowany ust. 2 rozszerza więc dozwolony użytek dotyczący imprez szkolnych i akademickich o korzystanie na polach eksploatacji nieregulowanych zakresem dyrektywy 2001/29/WE, tj. polach publicznego wykonania oraz publicznego odtwarzania, które nie następuje na odległość. Należy uznać, że przewidziany powyżej zakres dozwolonego użytku mieści się w zakresie tzw. „małych

wyjątków” przewidzianych Konwencją berneńską³⁶⁾. Powyższa zmiana umożliwi m.in. publiczne odtwarzanie utworów, czy też wyświetlanie tekstów piosenek podczas trwania uroczystości. Utrzymana w treści ust. 2 została także – zgodna z istotą dozwolonego użytku – zasada, że korzystanie z utworów na jego podstawie nie może łączyć się z osiągnięciem pośredniej lub bezpośredniej korzyści majątkowej.

3. Ust. 3 projektowanego art. 31 pr. aut. stanowi odpowiednik wyłączenia zawartego w obecnie obowiązującym artykule 31 pr. aut., jego zakres i cel pozostaje niezmienny.

n) art. 33³ oraz art. 33 pkt 2

1. Regulacja zawarta w art. 33³ pr. aut. w obecnie obowiązującym brzmieniu umożliwia wykorzystanie rozpowszechnionych egzemplarzy utworów dla celów reklamy publicznej wystawy bądź publicznej sprzedaży. Powyższy przepis stanowi implementację art. 5 ust. 3 lit. j dyrektywy 2001/29/WE. W obowiązującym brzmieniu art. 33³ pr. aut. nie pozwala na promowanie wystaw i sprzedaży *online*, choć art. 5 ust. 3 lit. j dyrektywy 2001/29/WE wyraźnie taką możliwość dopuszcza. Postulat zmiany w tym zakresie podnoszono w trakcie wstępnych konsultacji środowiskowych³⁷⁾.

2. Ponadto, art. 33³ obecnie obowiązującej ustawy budzi wątpliwości interpretacyjne, a w konsekwencji trudności w jego stosowaniu. Przepis w jego aktualnym brzmieniu, pokrywając się w znacznym stopniu z zakresem przedmiotowym art. 33 pkt 2 pr. aut., który dopuszcza rozpowszechnianie utworów wystawionych w publicznie dostępnych zbiorach, takich jak muzea, galerie, sale wystawowe, w katalogach i w wydawnictwach publikowanych dla promocji tych utworów oraz w sprawozdaniach o aktualnych wydarzeniach w prasie i telewizji w granicach uzasadnionych celem informacji. Po drugie, art. 33 pkt 2 pr. aut. dotyczy także użytku informacyjnego w zakresie utworów publicznie wystawionych, które mogą być wykorzystywane w toku rozpowszechnienia przez profesjonalne media sprawozdań o aktualnych wydarzeniach, np. sprawozdań z publicznej wystawy lub sprzedaży. W ten sposób częściowo krzyżuje się więc również z zakresem dozwolonego użytku uregulowanym w art. 26 pr. aut.

---

³⁶⁾ Koncepcja ta umożliwia wprowadzenie pewnych szczególnych, drobnych wyjątków, pod warunkiem zachowania granic wyznaczonych przez tzw. trzystopniowy test (S. von Lewinski, *International Copyright Law and Policy*, Oxford 2008, s. 168 oraz 461). Powyższa koncepcja znalazła odzwierciedlenie m.in. w treści art. 10 Traktatu Światowej Organizacji Własności Intelektualnej (WIPO) o prawie autorskim (Dz. U. z 2005 r. Nr 3, poz. 12).

³⁷⁾ Polska Izba Książki, Stowarzyszenie Filmowców Polskich – Związek Autorów i Producentów Audiowizualnych.

3. Planowana zmiana zakłada precyzyjne uregulowanie przypadku dozwolonego użytku ukształtowanego aktualnie w treści art. 33 pkt 2 i art. 33³ pr. aut. w jednym przepisie dostosowanym do art. 5 ust. 3 lit. j dyrektywy 2001/29/WE oraz w konsekwencji uchylenie w art. 33 pkt 2 pr. aut. Celem nowej regulacji jest ponadto umożliwienie promocji publicznych wystaw oraz sprzedaży za pośrednictwem internetu, poprzez rezygnację z posługiwania się w treści przepisu pojęciem „egzemplarz” utworu, rozumianym jako jego fizycznie istniejąca, materialna analogowa kopia³⁸⁾. Art. 33³ pr. aut. ust. 1 przesądza więc, że wolno korzystać z utworów w celu reklamy publicznie dostępnej wystawy lub sprzedaży utworów – w zakresie uzasadnionym promocją takiej wystawy lub sprzedaży – z wyłączeniem innego handlowego wykorzystania tych utworów. Dodatkowo zmiana – na wzór art. 5 ust. 3 lit. j dyrektywy 2001/29/WE – zakłada usunięcie z ust. 1 przesłanki „rozpowszechnienia”. Zabieg ten pozwoli np. na promowanie *online* wystawy, na której znajdują się eksponaty, które nie zostały wcześniej za zezwoleniem twórcy w jakikolwiek sposób udostępnione publicznie.

W ust. 2 wskazano przykładowe formy korzystania z utworów w zakresie i celu, na jaki pozwala ust. 1, obejmując tym wyliczeniem możliwość korzystania z utworów w ogłoszeniach, katalogach i innych materiałach rozpowszechnionych dla promocji wystaw lub sprzedaży. Prowadzi to do objęcia zakresem art. 33³ ust. 2 pr. aut. tych samych aktów korzystania z utworów, które reguluje art. 33 pkt 2 w obecnie obowiązującym brzmieniu. W ten sposób – mimo uchylenia obecnego art. 33 pkt 2 pr. aut. – wskazane w nim formy korzystania z utworów pozostają dalej dozwolone w ramach dozwolonego użytku, a jednocześnie wyeliminowane są wątpliwości wiążące z krzyżowaniem się zakresu obu przepisów. Dodatkowo korzystanie z utworów w tym wypadku jest możliwe nie tylko w materiałach opublikowanych w celu promocji wystawy lub sprzedaży, ale we wszystkich materiałach w tym celu rozpowszechnionych. Powyższa zmiana stanowi logiczną konsekwencję rozszerzenia zakresu dozwolonego użytku na działania promocyjne prowadzone w internecie.

---

³⁸⁾ Tak też E. Traple, „Raport na temat dostosowania polskiego systemu praw autorskich i praw pokrewnych do wymogów społeczeństwa informacyjnego” (www.prawoautorskie.gov.pl, dostęp 21.08.2014). Wymieniony wyjątek, poprzez zastosowanie wyrażenia „egzemplarze”, wyklucza np. promowanie aukcji internetowych oraz sklepów *online*. Art. 5 ust. 3 lit. j dyrektywy 2001/29/WE, stanowiący pierwowzór omawianego przypadku dozwolonego użytku publicznego, nie obliguje państw członkowskich do zawężenia sposobów korzystania z utworów w celu reklamy wystawy publicznej lub publicznej sprzedaży towarów wyłącznie do egzemplarza materialnego.

W projektowanym przepisie nie odniesiono się do zagadnienia dotyczącego korzystania z utworów w celu przygotowania sprawozdań o publicznie dostępnych wystawach lub sprzedaży ze względu na fakt, że ten rodzaj dozwolonego użytku informacyjnego został szeroko, także w zakresie ujętym w uchylonym art. 33 pkt 2 pr. aut., uregulowany w treści art. 26 pr. aut.

II.2. Implementacja *dyrektywy 2006/115/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie prawa najmu i użyczenia oraz niektórych praw pokrewnych prawu autorskiemu w zakresie własności intelektualnej w zakresie tzw. *public lending right**

II.2.1. Przedstawienie istniejącego stanu rzeczy w dziedzinie, która ma być unormowana

1. Wynagrodzenie przysługujące z tytułu publicznego użyczenia egzemplarzy utworów, zwane *public lending right*, to prawo do otrzymywania wynagrodzenia z tytułu nieodpłatnego wypożyczania (użyczenia) egzemplarzy utworów przez publicznie dostępne instytucje. W Unii Europejskiej wynagrodzenie to jest obecnie uregulowane w dyrektywie 2006/115/WE, która stanowi wersję ujednoliczoną dyrektywy Rady 92/100/EWG z dnia 19 listopada 1992 r. w sprawie prawa najmu i użyczenia oraz niektórych praw pokrewnych prawu autorskiemu w zakresie własności intelektualnej (Dz. U. L 346 z 27.11.1992, s. 61). Dyrektywa ta – oprócz prawa do godziwego wynagrodzenia w związku z najmem utworów lub przedmiotów praw pokrewnych (art. 5) – wprowadza także wynagrodzenie w związku z publicznym użyczeniem utworów lub przedmiotów praw pokrewnych (art. 6). Przepis ten znajduje rozwinięcie i wyjaśnienie w pkt 5 i 14 preambuły dyrektywy 2006/115/WE. Pierwszy z nich wskazuje, że zapewnienie podstaw dalszej pracy twórczej i artystycznej twórców i wykonawców wymaga stosownej ochrony prawnej każdego zainteresowanego właściciela praw. W drugim *expressis verbis* podkreśla się, że państwa członkowskie UE powinny wprowadzić, przynajmniej w stosunku do twórców, szczególne regulacje w przypadku prawa użyczenia publicznego. W konsekwencji wprowadzenie prawa do wynagrodzenia z tego tytułu jest obligatoryjne i niezależne od tego, czy państwo członkowskie UE zdecyduje się na wprowadzenie prawa wyłącznego związanego z publicznym użyczeniem.

2. Publiczne użyczenie obejmuje także wypożyczanie egzemplarzy utworów w instytucjach dostępnych dla publiczności, w tym w bibliotekach. Potwierdza to orzecznictwo TSUE, a w szczególności wyroki w sprawach C-67/08 *Padawan* oraz C-271/10 *VEWA*. Wskazują na to także sprawy wytoczone przez Komisję Europejską państwom członkowskim: C-433/02 *Komisja Wspólnot Europejskich vs. Królestwo Belgii* oraz C-53/05 *Komisja Wspólnot Europejskich vs. Republika Portugalii*. Trybunał wyraźnie stwierdził, że całkowite wyłączenie z systemu wynagrodzeń za wypożyczenia biblioteczne wszystkich instytucji, które dokonują użyczeń egzemplarzy utworów jest sprzeczne z dyrektywą 2006/115/WE. Po wydaniu tychże orzeczeń nie budzi więc wątpliwości, że uprawnionym na podstawie przepisów dyrektywy należy się stosowne wynagrodzenie także w przypadku użyczenia egzemplarzy ich utworów przez biblioteki publiczne. Zgodnie z obowiązującymi przepisami wypożyczanie egzemplarzy utworów przez te instytucje jest całkowicie nieodpłatne stanowi więc użyczenie w rozumieniu art. 2 ust. 1 lit. b dyrektywy 2006/115/WE. Projektowane w treści art. 28 ust. 1 ustawy (vide pkt II.1.2.f) zastąpienie sformułowania „nieodpłatnie udostępniać egzemplarze terminem „użyczenie” tę niekwestionowaną okoliczność dodatkowo przesądza.

3. *Public lending right* jest wykorzystywane przez państwa członkowskie UE jako instrument promocji oraz wspierania twórczości i kultury narodowej – szczególnie w przypadku państw, których język narodowy nie ma charakteru używanego międzynarodowo. Dla przykładu Dania przyznaje wynagrodzenia z tytułu publicznego użyczenia autorom książek, których oryginał został napisany w języku duńskim oraz tłumaczom książek, które zostały przetłumaczone z języka obcego na język duński, ilustratorom lub fotografikom, którzy wydali swoją pracę jako odrębne dzieło lub jako część książek duńskich lub tłumaczeń książek na język duński. Wpłaty wynagrodzeń mają więc przede wszystkim na celu zachęcić duńskich autorów do pisania w języku ojczystym. Podobny system wynagrodzeń funkcjonuje w Szwecji. Tam uprawnionymi są autorzy książek pisanych po szwedzku lub autorzy tłumaczeń na szwedzki. Na podobnych zasadach wypłaty wynagrodzeń z tytułu *public lending right* dokonuje się na Litwie, Słowenii i Estonii³⁹⁾.

4. Art. 28 pr. aut. jest jednym z przepisów, które upoważniają w określonych szczególnych przypadkach do korzystania z utworów bez zezwolenia uprawnionych. W

---

³⁹⁾ Źródło: <http://www.plrinternational.com> – podstrony poświęcone systemom *public lending right* ww. państwach UE (dostęp 21.08.2014).

obecnie obowiązującym brzmieniu pozwala on bibliotekom, archiwom i szkołom na udostępnienia – bez zgody uprawnionych – egzemplarzy rozpowszechnionych utworów, nie wiążąc tego prawa z jakimkolwiek wynagrodzeniem na ich rzecz. Wynika to jednoznacznie z treści art. 34 pr. aut., który określa, że każdy przypadek, kiedy uprawnionym przysługuje prawo do wynagrodzenia z tytułu korzystania z utworu w ramach dozwolonego użytku, musi być wyraźnie wskazany w ustawie. W takim wypadku mamy do czynienia z tzw. licencją ustawową⁴⁰⁾, w której wynagrodzenie ma charakter rekompensaty należnej twórcy w związku z korzystaniem z utworu w ramach dozwolonego użytku przez podmioty trzecie.

5. Podsumowując, niewątpliwie jest, że przepisy polskiej ustawy w zakresie tzw. *public lending right* są niezgodne z treścią dyrektywy 2006/115/WE⁴¹⁾. Brak skutecznej implementacji przepisów dotyczących wynagrodzenia z tytułu *public lending right* może skutkować wszczęciem przez Komisję Europejską postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej przeciwko Polsce, związanego z niepełnym wdrożeniem dyrektywy 2006/115/WE. Postępowania takie zostały wszczęte i wygrane przez Komisję Europejską przeciwko Belgii (sprawa C-433/02) i Portugalii (sprawa C-53/05). W związku z tym należy wdrożyć *public lending right* w sposób najbardziej dostosowany do polskich realiów i potrzeb, bazując na doświadczeniach innych państw Unii Europejskiej, w których takie rozwiązania od dawna funkcjonują.

II.2.2. Wykazanie różnic między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Wprowadzenie do polskiego porządku prawnego przepisów regulujących wynagrodzenie za użyczenie egzemplarzy utworów użyczanych przez biblioteki publiczne zakłada wprowadzenie zmian w art. 18, art. 28 oraz włączenie do rozdziału 3 ustawy osobnego oddziału pt. „Wynagrodzenie za użyczenie egzemplarzy utworów przez biblioteki publiczne” zawierającego artykuły od 35¹ do 35⁴.

System *public lending right*, wprowadzany do pr. aut. ma – jak już wskazano – spełniać dwa zasadnicze cele:

---

⁴⁰⁾ Obecnie obowiązująca ustawa zawiera tego typu licencje w art. 25 ust. 1 pkt 1 lit. b i c, art. 29 ust. 2 i 2¹, art. 30 oraz art. 33 pkt 3.

⁴¹⁾ W pozostałym zakresie dyrektywa 92/100/EWG została implementowana do polskiego systemu prawa w dwóch nowelizacjach ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, tj. ustawach z dnia 9 czerwca 2000 r. oraz z dnia 28 października 2002 r. W wyniku tych nowelizacji zostały wprowadzone zmiany do art. 6, art. 28, art. 50, art. 51 i art. 97 ustawy.

- 1) ułatwiać rozwój języka i literatury polskiej przez wspieranie szeroko rozumianej grupy twórców i wydawców utworów słownych w języku polskim,
- 2) efektywnie realizować wypłatę wynagrodzeń na rzecz tych kategorii uprawnionych, które są należne w związku z użyczeniem egzemplarzy książek przez biblioteki publiczne.

Wypłata wynagrodzeń z tytułu *public lending right* będzie realizowana przez organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi z dofinansowania przekazywanego jej przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego ze środków Funduszu Promocji Kultury, o którym mowa w art. 87 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz. U. Nr 201, poz. 1540, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o grach hazardowych”. Środki te przekazywane będą organizacji zbiorowego zarządzania na podstawie zawieranej co roku umowy i będą podlegać – jako środki budżetowe – wydatkowaniu oraz rozliczeniu w cyklach rocznych. Jednakże do wynagrodzeń za użyczenie nie będą miały zastosowania przepisy wydane na podstawie art. 87 ust. 7 ustawy o grach hazardowych.

Globalna wartość wynagrodzeń, należnych wszystkim uprawnionym z tytułu użyczeń dokonywanych przez biblioteki w danym roku, będzie uzależniona od wartości środków przeznaczonych na zakupy zbiorów do bibliotek publicznych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz budżet państwa w roku poprzednim. Do otrzymywania wynagrodzenia uprawnieni będą twórcy utworów powstałych i opublikowanych w języku polskim, tłumacze na język polski, twórcy utworów plastycznych lub fotograficznych oraz wydawcy. Każdy zainteresowany otrzymaniem wynagrodzenia twórca lub wydawca będzie składał pisemne oświadczenie odnośnie do woli otrzymywania wynagrodzenia za użyczenie. Oświadczenia te będą składane organizacji zbiorowego zarządzania, o której mowa w art. 35¹ ust. 1. Oświadczenia będą wywoływały skutki w danym roku, jeżeli zostaną złożone w terminie do dnia 31 sierpnia danego roku. Zgłoszenie dotyczące konkretnych utworów danego twórcy będzie wywoływało skutki w latach następnych po jego złożeniu, o ile utwory te będą użyczone przez biblioteki publiczne.

Określenie wartości wynagrodzeń należnych poszczególnym beneficjentom i ich wypłata będą dokonywane przez organizację zbiorowego zarządzania nie później niż do końca roku kalendarzowego, na podstawie informacji uzyskiwanych co roku z

reprezentatywnej grupy bibliotek publicznych. Informacje przekazywane przez biblioteki będą zawierać dane dotyczące wypożyczanych tytułów oraz częstotliwości dokonywanych wypożyczeń. Wartość wynagrodzenia wypłacanego danemu twórcy lub wydawcy będzie w ten sposób uzależniona od intensywności korzystania z egzemplarzy wydań jego książek, zgromadzonych w zbiorach bibliotek publicznych.

Należy wyraźnie podkreślić, że finansowanie systemu wynagrodzeń z tytułu użyczenia egzemplarzy utworów przez biblioteki publiczne w oparciu o środki z Funduszu Promocji Kultury wiąże się z koniecznością przestrzegania zasad związanych z gospodarowaniem finansami publicznymi, które określa ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.). Dotyczy to m.in. zasady jawności i przejrzystości finansów publicznych i wynikających z nich obowiązków. Środki przekazywane w ramach *public lending right* będą również podlegać określonym przez ustawę o finansach publicznych reżimom kontroli finansowej.

Zaproponowany system wynagradzania uprawnionych z tytułu użyczenia egzemplarzy utworów przez biblioteki publiczne wyczerpuje przesłankę proporcjonalności, a stanowiące jego elementy ograniczenia zakresu przedmiotowego i podmiotowego są odpowiednie, właściwe i konieczne do realizowanego celu określonego w art. 6 dyrektywy 2006/115/WE.

a) art. 18 ust. 4

Zmiana w treści art. 18 ust. 4 uzupełnia katalog wynagrodzeń autorskich, które nie podlegają zrzeczeniu, zbyciu ani egzekucji określony w art. 18 ust. 3, o wynagrodzenie z tytułu *public lending right* w zakresie, w jakim przysługuje ono twórcom wskazanym w treści art. 28 ust. 5 pkt 1–3. Z uwagi na fakt, iż możliwe będzie zrzeczenie się prawa do wynagrodzenia z tego tytułu poprzez niezłożenie oświadczenia dotyczącego otrzymywania wynagrodzenia lub jego cofnięcie, regulacja zostanie wprowadzona do art. 18 w postaci odrębnego ustępu. W związku z tym prawo do wynagrodzenia za użyczenia należne autorom, tłumaczom lub autorom wkładowych utworów plastycznych lub fotograficznych będzie miało charakter niezbywalny i nie będzie podlegać egzekucji.

Koresponduje to z celem, dla którego szczególna ochrona autorskiego prawa do wynagrodzenia została ustanowiona. Winno ono służyć ochronie interesów słabszej

ekonomicznie strony obrotu cywilnoprawnego – w przypadku *public lending right* twórców utworów wyrażonych słowem w języku polskim, ich tłumaczy na język polski oraz twórców utworów plastycznych i fotograficznych, które stanowiły wkłady współautorskie do utworu wyrażonego słowem – przed wydawcami, którzy jako podmioty mające silniejszą pozycję ekonomiczną mogliby dążyć do przeniesienia na ich rzecz prawa do wynagrodzenia w drodze umownej. Rozszerzenie katalogu wynagrodzeń autorskich ujętego w treści art. 18 ust. 3 o kolejny ustęp ograniczający zbywalność i egzekucję prawa dotyczącego *public lending right* stanowi uzupełnienie dotychczas obowiązujących regulacji prawnych.

Konsekwentnie spod zakresu art. 18 ust. 4 wyłączone zostało prawo do wynagrodzenia, które przysługuje wydawcom utworów wyrażonych w języku polskim jako niewymagające tego typu ochrony. Dodatkowo wydawcy w większości przypadków są przedsiębiorcami działającymi w formie spółek prawa handlowego z wszystkimi wiążącymi się z tym konsekwencjami w zakresie prawa przekształcania, łączenia, podziału spółek i ich ewentualnej upadłości. Określenie przysługującego wydawcom prawa do wynagrodzenia jako niezbywalnego i niepodlegającego egzekucji uniemożliwiłoby przejście tego prawa na następców prawnych wydawcy lub zaspokojenie z niego ewentualnych wierzycieli, wprowadzając nieuzasadnioną odmienność w przepisach regulujących skutki zwykłych zdarzeń wiążących się z prowadzeniem działalności gospodarczej.

b) art. 28 ust. 5–6

1. Przepis wprowadza do polskiego systemu prawnego instytucję *public lending right* jako osobne wynagrodzenie, wiążąc ją ściśle z korzystaniem z utworów na podstawie dozwolonego użytku publicznego, który polega na użyczeniu przez biblioteki publiczne egzemplarzy utworów wyrażonych słowem, powstałych lub opublikowanych w formie drukowanej w języku polskim. Użyczenie egzemplarzy w tym wypadku rozumiane jest w sposób zgodny z art. 2 ust. 1 lit. b dyrektywy 2006/115/WE oraz art. 6 ust. 1 pkt 8 ustawy jako przekazanie do ograniczonego czasowo korzystania, niemające na celu bezpośredniego lub pośredniego uzyskania korzyści majątkowej. Może być ono dokonywane jedynie przez instytucje dostępne dla publiczności, a więc stwarzające możliwość wypożyczania egzemplarzy utworów przez szeroki krąg osób.

2. Art. 6 ust. 3 dyrektywy 2006/115/WE daje państwom członkowskim UE możliwość określenia kategorii instytucji, które są dostępne dla publiczności i użyczają egzemplarze utworów będących w ich zbiorach, ale ich użyczenie nie prowadzi do powstania prawa do wynagrodzenia po stronie uprawnionych. Korzystając z tej możliwości, art. 28 ust. 5 w projektowanej wersji wyraźnie wskazuje, że powstanie prawa do wynagrodzenia wiąże się wyłącznie z użyczeniem egzemplarzy utworów wyrażonych słowem, powstałych lub opublikowanych w języku polskim przez biblioteki publiczne w rozumieniu ustawy o bibliotekach. W ten sposób do powstania prawa do wynagrodzenia nie będzie prowadziło użyczenie egzemplarzy utworów przez biblioteki szkolne, biblioteki pedagogiczne, biblioteki naukowe, biblioteki szkół wyższych, biblioteki dla niepełnosprawnych, biblioteki fachowe i zakładowe prowadzone przez zakłady pracy, biblioteki parafialne, biblioteki prywatne oraz Bibliotekę Narodową⁴²⁾. Tego rodzaju rozwiązanie koresponduje z rozwiązaniami przyjętymi w wielu innych państwach członkowskich UE⁴³⁾.

Objęcie zakresem regulacji jedynie bibliotek publicznych uzasadniają dane dotyczące ich bieżącej działalności, z których wynika, że biblioteki publiczne posiadają 56,08% wszystkich książek zgromadzonych w polskich zbiorach bibliotecznych (131 616 tys. egzemplarzy), w 2012 r. zostało przez nie zrealizowanych 79,92% wszystkich zakupów książek do zbiorów bibliotecznych (2 996 tys. egzemplarzy) oraz 86,90% wypożyczeń na zewnątrz z bibliotek ogółem (122 011 tys. woluminów)⁴⁴⁾. Biblioteki publiczne charakteryzują się cechami wyróżniającymi je spośród innych typów bibliotek: są dostępne dla wszystkich, niezależnie od wieku, poziomu wykształcenia, zamożności i miejsca zamieszkania. Godziny ich otwarcia są dogodne dla szerokiej publiczności, a zbiory uniwersalne pod względem treści. Podstawowy zakres usług oferowanych przez biblioteki publiczne jest bezpłatny. W ten sposób

---

⁴²⁾ Katalog bibliotek został określony na podstawie systematyki ustawy o bibliotekach, zawierającej przepisy dotyczące poszczególnych rodzajów bibliotek i uzupełnionej o rodzaje bibliotek wyróżnione przez Pracownię Bibliotekoznawstwa Instytutu Książki i Czytelnictwa Biblioteki Narodowej, która przygotowuje opracowania statystyczne dotyczące działalności bibliotek w Polsce (tu np. biblioteki parafialne). Dane te publikowane są między innymi w postaci zestawień umieszczonych na stronie internetowej Biblioteki Narodowej, w tym: <http://www.bn.org.pl/zasoby-cyfrowe-i-linki/elektroniczne-publikacje-bn/biblioteki-publiczne-w-liczbach> (dostęp 21.08.2014).

⁴³⁾ Wielka Brytania i Czechy także wyłączyły spod systemu wynagrodzeń biblioteki szkolne i biblioteki szkół wyższych (źródło: strona internetowa www.plrinternational.com na podstawie brytyjskiej ustawy The Public Lending Right z 1979 r. oraz art. 37 ust. 2 ustawy 121/2000 Republiki Czeskiej – tekst jednolity ustawy o prawie autorskim).

⁴⁴⁾ Na podstawie opracowania pt. „Zestawienie zbiorcze o stanie i działalności bibliotek w 2012 roku”, Pracownia bibliotekoznawstwa, Instytut Książki i Czytelnictwa Biblioteki Narodowej, <http://www.bn.org.pl/download/document/1395236740.pdf> (dostęp 21.08.2014).

biblioteki publiczne są podstawowymi w polskich realiach instytucjami dostępnymi dla publiczności, w których dochodzi do użyczenia na masową skalę egzemplarzy utworów wyrażonych słowem w formie drukowanej. Prawidłowe wdrożenie dyrektywy 2006/115/WE w zakresie *public lending right* i zapewnienie rekompensaty strat uprawnionych z tytułu użyczeń – jak wskazano powyżej w oparciu o orzecznictwo TSUE – wymaga więc objęcia systemem właśnie bibliotek publicznych.

3. Przepis określa także, że powstanie prawa do wynagrodzenia wiąże się z użyczeniem egzemplarza utworu wyrażonego słowem, powstałego lub opublikowanego w języku polskim w formie drukowanej. W ten sposób wprost wskazuje, że spod zakresu *public lending right* wyłączone jest użyczenie egzemplarzy fonogramów i wideogramów oraz e-booków i audiobooków⁴⁵⁾. Warto podkreślić, że w Polsce użyczenia na zewnątrz przez biblioteki publiczne zbiorów innych niż utwory słowne stanowią jedynie 2,74% wszystkich użyczeń⁴⁶⁾. Obejmowanie tego rodzaju użyczeń prawem do wynagrodzenia nie odpowiadałoby skali faktycznego korzystania ze zbiorów bibliotecznych w relacji do liczby uprawnionych. Podział nieznacznych środków pieniężnych pomiędzy liczną grupę potencjalnie uprawnionych do uzyskania wynagrodzenia w przypadku użyczenia wideogramów, które zawierają utwory audiowizualne: współtwórców, producentów i artystów wykonawców, powodowałby, że koszt obsługi wypłat byłyby zbyt wysoki w relacji do wysokości wynagrodzeń uzyskiwanych faktycznie przez poszczególnych uprawnionych.

Z drugiej strony art. 28 ust. 5 wiąże powstanie prawa do wynagrodzenia wyłącznie z użyczeniem egzemplarza utworów słownych powstałych lub opublikowanych w języku polskim. Tego typu rozwiązanie jest dopuszczalne dzięki art. 6 ust. 1 zdanie 2 dyrektywy 2006/115/WE stanowiącemu, że państwa członkowskie mają swobodę przy ustalaniu wynagrodzenia, biorąc pod uwagę własne cele promocji kultury. W ślad za zaprezentowanymi powyżej regulacjami skandynawskimi i środkowoeuropejskimi

---

⁴⁵⁾ W niektórych krajach, np. w Niemczech, gdzie nieksiążkowe wypożyczenia stanowią 17,91% wszystkich wypożyczeń (źródło: <http://www.plrinternational.com/established/pladministrators/germany.htm>; data dostępu 21.08.2014), opłaty pobierane są również za użyczenie wideogramów i fonogramów. Podobnie jest również we Włoszech, Austrii, Francji (źródło: <http://www.plrinternational.com> – podstrony poświęcone systemom *public lending right* we Włoszech, Austrii i Francji; data dostępu 21.08.2014).

⁴⁶⁾ Na podstawie danych zawartych w opracowaniu Biblioteki Narodowej „Zestawienie zbiorcze o stanie i działalności bibliotek w 2012 roku”; Pracownia bibliotekoznawstwa, Instytut Książki i Czytelnictwa Biblioteki Narodowej; <http://www.bn.org.pl/download/document/1395236740.pdf> (dostęp: 21.08.2014).

projektowana ustawa także traktuje *public lending right* przede wszystkim jako instrument polityki kulturalnej państwa, mający zachęcić do twórczości literackiej w języku polskim i innej aktywności twórczej, która jest z nią ściśle związana oraz wspiera rozwój języka i literatury narodowej. Należy również zaznaczyć, że jak dotąd Komisja Europejska nie kwestionowała prawidłowości implementacji dyrektywy 2006/115/WE w krajach, które ograniczyły zakres podmiotowy regulacji do twórców tworzących w językach narodowych, tj. np. Dania, Szwecja, Estonia, Łotwa, Słowenia. Zastosowanie kryterium powstania i publikacji utworu w języku narodowym ma charakter obiektywny i nie jest związane z obywatelstwem twórcy. Język polski jest językiem narodowym o ograniczonym zakresie geograficznym stosowania (ok. 38 mln ludzi, dla których język polski jest językiem narodowym, mieszka w Polsce, spośród ok. 44 mln osób używających go na świecie). Poza tym objęcie mechanizmem wypłaty wynagrodzeń uprawnionych niepiszących w języku polskim spowodowałoby znaczne podniesienie jego kosztów obsługi, w związku z czym proponowane rozwiązanie jest odpowiednie, właściwe i konieczne do realizacji celu określonego w dyrektywie.

4. Art. 6 ust. 1 dyrektywy 2006/115/WE stanowi, że wynagrodzenie za publiczne użyczenie egzemplarzy utworów powinno być ustanowione przynajmniej na rzecz twórców. Kraje członkowskie Unii Europejskiej przyznają wynagrodzenie różnym grupom uprawnionych, w tym: twórcom, wydawcom, tłumaczom, ilustratorom i edytorom. Art. 28 ust. 5 zakłada przyznanie prawa do wynagrodzenia następującym czterem grupom uprawnionych: 1) twórcy utworu wyrażonego słowem, powstałego i opublikowanego w języku polskim, 2) tłumaczowi na język polski utworu wyrażonego słowem powstałego w języku obcym, 3) współtwórcy utworu, o którym mowa w ust. 1, którego wkład jest utworem plastycznym lub fotograficznym, 4) wydawcy utworu wyrażonego słowem i opublikowanego w języku polskim.

Oznacza to, że polski system *public lending right* będzie wspierał – w stopniu określonym w poniżej omówionych przepisach – twórców i wydawców utworów, które oryginalnie powstają w języku polskim, jak również tłumaczy i wydawców utworów przetłumaczonych na język polski. Uznać należy, że wszystkie wskazane grupy uprawnionych mają wkład w sukces wydawniczy i ekonomiczny przedsięwzięć, które są związane z publikacją i dystrybucją wydawnictw książkowych. Sukces ten przekłada się również na popularność wydawnictw w bibliotekach, a zatem liczbę wypożyczeń

egzemplarzy utworów przez biblioteki na zewnątrz. Tego rodzaju rozwiązanie koresponduje z uznaniem wynagrodzenia za rekompensatę należną uprawnionym w związku z korzystaniem z ich praw do utworu w ramach dozwolonego użytku przez podmioty trzecie (w tym wypadku biblioteki publiczne, a za ich pośrednictwem czytelników).

W tym kontekście należy wskazać na włączenie do katalogu uprawnionych twórców utworów plastycznych lub fotograficznych, o ile stanowią one wkłady współautorskie do danego utworu. Warunkiem przyznania tym twórcom prawa do wynagrodzenia za wypożyczenia biblioteczne jest przeznaczenie stworzonych przez nich wkładów. Muszą one zostać stworzone specjalnie dla danego utworu. Zamiarem projektodawcy jest stworzenie możliwości wynagradzania tych twórców utworów plastycznych lub fotograficznych, którzy ze względu na gatunek twórczości literackiej są współtwórcami utworu literackiego. Dla przykładu można wymienić chociażby komiks lub literaturę dla dzieci, w których warstwa graficzna ma znaczenie co najmniej równoważne, a często dla odbiorców jest ważniejsza niż tekst. W konsekwencji regulacją zostaną objęte te sytuacje, w których wkłady twórcy tekstu i twórcy warstwy graficznej prowadzą do powstania jednego dzieła współautorskiego w rozumieniu art. 9 pr. aut.. Nie istnieje oczywiście miernik umożliwiający ocenę, w jakim stopniu na popularność danego wydania utworu słownego wpływa wartość wkładu słownego oraz plastycznego lub fotograficznego. Niemniej jednak należy założyć, że atrakcyjność danego wydania jako całości może zależeć zarówno od tekstu, jak i warstwy plastycznej, które wspólnie mogą decydować o sukcesie komercyjnym danego utworu, a także jego popularności wśród korzystających ze zbiorów bibliotecznych. Przy tym należy podkreślić, że – zgodnie z deklarowanym celem instytucji *public lending right* jako instrumentu wspierania rozwoju języka i literatury narodowej – intencją projektodawcy nie jest wynagradzanie osób, które w trakcie tworzenia danego wydania książki wykonywały pracę ilustratorów lub role uboczne o charakterze pomocniczym, np. edytorów. Powyższe odnieść należy także do osób projektujących okładki, które nie stanowią – także w myśl powszechnie uznawanej definicji książki wypracowanej w ramach UNESCO⁴⁷⁾ – integralnej i istotnej części utworu słownego.

---

⁴⁷⁾ Zgodnie z definicją UNESCO książką jest nieperiodycznie drukowane dzieło, o objętości co najmniej 49 stron, z wykluczeniem okładki, opublikowane w kraju i udostępnione publiczności. (źródło: *Recommendation concerning the International Standardization of Statistics Relating to Book Production and Periodicals* z 19.11.1964 r.,

4. Art. 28 ust. 6 przesądza, że powstanie prawa do wynagrodzenia wiąże się z użyczeniem egzemplarzy utworów na zewnątrz, a nie ich udostępnianiem na terenie bibliotek. Przepis powyższy doprecyzowuje zakres przedmiotowy projektowanej regulacji, opierając się na danych⁴⁸⁾, z których wynika, że udostępnienie egzemplarzy utworów na miejscu przez biblioteki publiczne ma w naszym kraju zdecydowanie mniejsze praktyczne znaczenie. Należy również zwrócić w tym przypadku uwagę na praktykę udostępniania przez biblioteki publiczne zbiorów na miejscu w tzw. wolnym dostępie, w ramach której egzemplarze książek i czasopism wystawione są na terenie bibliotek do swobodnego korzystania przez ich czytelników. Taka praktyka uniemożliwia rejestrację poszczególnych aktów eksploatacji w celu uwzględnienia ich w ramach wynagrodzenia.

5. Zgodnie z art. 28 ust. 7 wynagrodzenie nie będzie też przysługiwać za użyczenia dokonywane przez Bibliotekę Narodową. Skala tych użyczeń jest w praktyce niewielka – egzemplarze znajdujące się w zbiorach Biblioteki Narodowej mogą być wypożyczane na zewnątrz za pośrednictwem Biblioteki Donacji Pisarzy Polskich w Domu Literatury na rzecz członków Stowarzyszenia Pisarzy Polskich, Związku Literatów Polskich oraz Polskiego PEN Clubu. Równocześnie, zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy o bibliotekach, Biblioteka Narodowa jest biblioteką publiczną. Biorąc pod uwagę wyraźnie zdefiniowany zakres użytkowników, którzy mogą wypożyczać zbiory Biblioteki Narodowej na zewnątrz, nie można jej uznać za instytucję dostępną dla publiczności stwarzającą możliwość wypożyczania zbiorów przez szeroki krąg osób.

c) art. 35¹

1. Jednym z elementów najtrudniejszych do rozstrzygnięcia w ramach implementowania do krajowego porządku prawnego instytucji *public lending right* jest wskazanie źródła, z którego powinny pochodzić środki pieniężne przeznaczone na wynagrodzenie wypłacane uprawnionym. Analiza rozwiązań stosowanych w innych państwach członkowskich UE pozwala wyróżnić następujące potencjalne źródła

---

http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=13068&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html;

[data dostępu: 14.08.2014).

⁴⁸⁾ „Zestawienie zbiorcze o stanie i działalności bibliotek w 2012 roku”; w 2012 r. wypożyczenia na terenie bibliotek wyniosły jedynie 9,36% wszystkich przypadków użyczenia przez nie egzemplarzy książek (12 189 tys. wobec 130 107 tys.). Inaczej przedstawia się sytuacja w przypadku wyłączonych spod zakresu regulacji bibliotek uniwersyteckich – w 2012 r. udostępniły one 57,58% wszystkich książek na miejscu.

finansowania: budżet państwa, budżety samorządowe, budżety bibliotek, opłaty ponoszone przez użytkowników bibliotek ryczałtowo (za dostęp do zbiorów) lub od każdorazowego wypożyczenia egzemplarzy utworów.

Najbardziej rozpowszechnionym modelem w Unii Europejskiej i poza nią jest finansowanie wynagrodzeń z tytułu *public lending right* z budżetu państwa. Na taki system zdecydowały się Czechy, Węgry, Słowacja, Litwa, Łotwa, Estonia, Słowenia, Włochy, Wielka Brytania, Szwecja, Dania, Finlandia, Irlandia, a poza Unią Europejską Australia, Kanada, Islandia, Norwegia, Izrael i Nowa Zelandia⁴⁹⁾. Za wyborem tego typu rozwiązania w Polsce przemawia podstawowa funkcja wynagrodzenia jako stymulatora twórczości i instrumentu wspierania kultury narodowej. Ponadto konieczne jest stworzenie systemu efektywnego w praktyce i nieobciążającego jednostek samorządu terytorialnego⁵⁰⁾ oraz uniknięcie tworzenia dodatkowych barier związanych z dostępem do dóbr kultury, np. związanych z obciążaniem kosztami finansowania wynagrodzeń korzystających ze zbiorów bibliotecznych czytelników lub samych bibliotek. Obciążenie opłatami bezpośrednich użytkowników pozostawałoby ponadto w sprzeczności z polityką Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego służącą wspieraniu czytelnictwa⁵¹⁾.

W konsekwencji projektowany art. 35¹ ust. 1 zakłada, że wynagrodzenia za użyczenie egzemplarzy utworów przez biblioteki publiczne będą wypłacane ze środków Funduszu Promocji Kultury, o którym mowa w art. 87 ustawy o grach hazardowych, będącego w dyspozycji ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Realizacja wypłaty wynagrodzeń za użyczenie będzie odbywać się za pośrednictwem organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi.

Zasady przekazywania i rozliczania środków związanych z dofinansowaniem na wypłatę wynagrodzeń za użyczenie należnych podmiotom, o których mowa w art. 28

---

⁴⁹⁾ W niektórych państwach członkowskich UE, jak np. w Niemczech i Austrii, koszty wynagrodzeń ponoszone są przez państwo razem z mniejszymi jednostkami organizacyjnymi – np. w Niemczech rządy krajów związkowych ponoszą 90% kosztów, a rząd federalny jedynie 10%. Z kolei we Francji ok. 50% środków pochodzi z budżetu państwa, zaś druga połowa – od dostawców książek.

⁵⁰⁾ Model hiszpański zakładający wypłatę środków na wynagrodzenia z budżetów jednostek samorządu terytorialnego okazał się być nieskuteczny, a inkaso wynagrodzeń prowadzone przez właściwą organizację zbiorowego zarządzania ma bardzo niski poziom.

⁵¹⁾ Cele polityki Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego dotyczącej wspierania czytelnictwa w Polsce zawarte są w *Narodowym Programie Rozwoju Czytelnictwa 2014–2020*, którego treść jest wynikiem prac powołanego przez MKiDN Zespołu ds. promocji i upowszechniania czytelnictwa. Dokument opublikowany jest na stronie http://www.mkidn.gov.pl/media/docs/2013/20131220_NPRCZ.pdf (dostęp 21.08.2014).

ust. 5, będą określone w projektowanym art. 35¹ ust. 6–8 pr. aut. Przepisy te będą określać *essentialia negotii* umowy zawieranej z organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, limit dofinansowania przeznaczonego na pokrycie kosztów obsługi wypłaty wynagrodzeń (nie więcej niż 10% kwoty dofinansowania) oraz uprawnienie ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego do przeprowadzenia kontroli realizacji zadań związanych z wypłatą wynagrodzeń za użyczenie.

Projektowany art. 35¹ ust. 1 i 2 pr. aut. stanowi, że wypłata wynagrodzeń dokonywana jest za pośrednictwem organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi. Wybór organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi jako operatora systemu jest rozwiązaniem wykorzystywanym w większości państw członkowskich UE (Austrii, Belgii, Czechach, Finlandii, Francji, Niemczech, Holandii, Luksemburgu, Litwie, Łotwie, Słowacji, Węgrzech i Włoszech)⁵²⁾, gdzie organizacje również opierają się przy podziale wynagrodzeń na informacjach, które na temat wypożyczeń przekazują biblioteki publiczne. Taka organizacja wypłaty wynagrodzeń nie powoduje powstania kosztów administracyjnych po stronie budżetu państwa, a ciężar ewentualnych sporów cywilnych z uprawnionymi przenosi na organizację zbiorowego zarządzania. Organizacje – w związku z bieżącą działalnością – winny posiadać zaplecze organizacyjne i doświadczenie, które umożliwia sprawną identyfikację beneficjentów (ułatwioną dzięki składanym przez nich „oświadczeniom”) i efektywną wypłatę wynagrodzeń. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego będzie udzielać dofinansowania organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, wyznaczonej w drodze konkursu na okres nie dłuższy niż pięć lat, biorąc pod uwagę następujące kryteria: reprezentatywność, zdolność organizacyjną do realizacji zadania w sposób zapewniający efektywną wypłatę wynagrodzeń za użyczenie, skuteczność i prawidłowość działania oraz zasadność i wysokość planowanych kosztów określenia wysokości i wypłaty wynagrodzeń za użyczenie. Te kryteria i kompetencje organizacji zbiorowego zarządzania będą przedmiotem badania i oceny podczas rozpatrywania wniosków zgłaszanych przez organizacje chcące pośredniczyć w przekazywaniu środków na wypłatę wynagrodzeń. Należy zaznaczyć, że realizacja wypłaty wynagrodzeń poszczególnym beneficjentom za pośrednictwem

---

⁵²⁾ W innych państwach dystrybucją wynagrodzeń z tytułu *public lending right* zajmują się wyspecjalizowane agendy rządowe, źródło <http://www.plrinternational.com> – podstrony poświęcone systemom *public lending right* w państwach UE (dostęp 21.08.2014).

jednej organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, ocenianej w oparciu o obiektywne kryteria, uzasadniona jest dbałością projektodawcy o ograniczenie kosztów obsługi systemu *public lending right* w Polsce. Odmienne rozwiązanie podniosłoby koszty określania wartości i wypłaty wynagrodzeń poprzez m.in. konieczność zbudowania i utrzymywania więcej niż jednej bazy danych zawierających dane o beneficjentach oraz zapewnienie obsługi administracyjnej w dwóch lub więcej organizacjach zbiorowego zarządzania prawami autorskimi. Ponadto system, w którym wynagrodzenia oblicza i wypłaca jedna organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, jest bardziej przejrzysty dla beneficjentów, dzięki czemu mają oni pewność, która organizacja dysponuje środkami przeznaczonymi na wypłatę ich wynagrodzeń.

Od wyników konkursu, ogłoszonych w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego (projektowany art. 35¹ ust. 3), w terminie 7 dni od publikacji tego ogłoszenia, ww. organizacja biorąca udział w konkursie, która uważa, że konkurs przeprowadzono z naruszeniem prawa, będzie mogła złożyć odwołanie do tego ministra (projektowany art. 35¹ ust. 4). Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego będzie miał 14 dni na rozpatrzenie odwołania, a w przypadku jego uwzględnienia konkurs zostanie unieważniony (art. 35¹ ust. 5).

2. Podstawowym celem art. 35¹ ust. 6 jest określenie miernika, według którego będzie określana corocznie wysokość środków przeznaczonych z Funduszu Promocji Kultury na wypłatę wynagrodzeń. Państwa członkowskie UE wypłacające wynagrodzenia z budżetu państwa posługują się bardzo różnymi miernikami i przeznaczają na wypłaty zróżnicowane kwoty. Pewną wskazówkę w tym zakresie formułuje wyrok TSUE w sprawie C-271/10 *VEWA*, który określa kryteria, jakimi powinny kierować się państwa członkowskie przy ustalaniu wysokości opłat z tytułu użyczenia publicznego. Trybunał stwierdził m.in. iż opłaty te winny odzwierciedlać intensywność korzystania ze zbiorów bibliotecznych, a także nie mogą być określone jedynie na podstawie liczby wypożyczających zapisanych do bibliotek (np. obliczane na podstawie ryczałtowej kwoty ustalonej od jednego wypożyczającego za dany rok). TSUE podkreślił ponadto, że z uwagi na pkt 5 preambuły dyrektywy 2006/115/WE, w którym mowa jest o tym, że wynagrodzenie ustanowione na mocy dyrektywy powinno pozwolić twórcom na uzyskiwanie stosownych dochodów, wysokość wynagrodzenia nie może być czysto symboliczna.

Z przeprowadzonej analizy wynika, że rozbieżności między państwami członkowskimi UE w tym zakresie są znaczne⁵³⁾. Jedynym wskaźnikiem, który w polskich realiach prawidłowo odzwierciedla skalę użyczeń, a jednocześnie pozwala na ustalenie łącznej kwoty z budżetu państwa przeznaczonej na wynagrodzenia z tytułu *public lending right* w Polsce na poziomie porównywalnym do państw Europy Środkowej i Wschodniej, które dysponują infrastrukturą biblioteczną o zbliżonym poziomie rozwoju, jest wartość zakupów zbiorów dokonanych przez biblioteki publiczne w poprzednim roku kalendarzowym. Podobną zasadę przyjęto w systemie *public lending right* obowiązującym na Łotwie, słusznie – w świetle orzecznictwa TSUE – przyjmując, że zakup egzemplarzy utworów do zbiorów bibliotecznych powoduje zmniejszenie zainteresowania użytkowników bibliotek komercyjnym dostępem do tej samej publikacji. Według prowadzonych przez Bibliotekę Narodową badań stanu czytelnictwa w Polsce w 2012 r. biblioteki są drugim – po zakupach w księgarniach i sklepach internetowych – źródłem książek dla czytelników. Badania te wskazują, iż najważniejszym czynnikiem stymulującym korzystanie z zasobów bibliotek jest odnawianie ich zasobu przez zakup nowości wydawniczych, dobranych pod kątem rzeczywistych potrzeb środowiska, w którym dana biblioteka funkcjonuje.

W Polsce zakupy biblioteczne finansowane są z dwóch źródeł: budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz budżetu państwa. Łączna wartość wydatków poniesionych na zakup książek przez biblioteki publiczne wyniosła w 2011 r. 64 622 tys. zł, a 2012 r. 73 253 tys. zł.⁵⁴⁾ Wydatki z budżetu państwa na zakup zbiorów bibliotek publicznych, realizowane w ramach programów Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego – na przestrzeni ostatnich 5 lat – ulegały zwiększeniu od poziomu 10 000 tys. zł w 2009 r. do wartości 20 000 tys. zł rocznie w latach 2013 i 2014. Zakup książek do zbiorów bibliotek jest także jednym z zasadniczych priorytetów Programu Wieloletniego – Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2014–2020, którego założenia są obecnie przedmiotem prac w Ministerstwie Kultury i

---

⁵³⁾ Przykładowo w Wielkiej Brytanii fundusz *public lending right* wynosi ok. 8,5 mln euro, w Szwecji ok. 14 mln euro, w Niemczech ok. 12 mln euro, w Belgii 1,7 mln euro, we Włoszech 1,7 mln euro, w Austrii 0,6 mln euro, w Czechach 0,4 mln euro (źródło: <http://www.plrinternational.com> – podstrony poświęcone systemom *public lending right* w ww. państwach; dostęp 21.08.2014).

⁵⁴⁾ Dane pochodzą ze statystyk publikowanych przez Bibliotekę Narodową na stronie internetowej Biblioteki Publiczne w Liczbach <http://www.bn.org.pl/zasoby-cyfrowe-i-linki/elektroniczne-publikacje-bn/biblioteki-publiczne-w-liczbach> (dostęp 21.08.2014).

Dziedzictwa Narodowego⁵⁵⁾. W 2014 r. budżet wsparcia zakupów zbiorów dla bibliotek publicznych z środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego wynosił 23 000 tys. zł. Zakłada się, że w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa kwota przeznaczona na zakup nowości dla bibliotek będzie również z roku na rok podnoszona. Pozostała część środków na zakupy biblioteczne pochodzi z budżetów samorządów terytorialnych, które finansują również najczęściej wkłady własne bibliotek publicznych ubiegających się o wsparcie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

W tym kontekście ustalenie poziomu wskaźnika bazowego na pułapie 5% pozwala na określenie globalnej kwoty przeznaczonej na wynagrodzenia na poziomie spełniającym wymagania zawarte w pkt 5 preambuły dyrektywy 2006/115/WE, a jednocześnie poziom ten jest ustalany elastycznie w oparciu o zasadę, która najlepiej odzwierciedla rekompensacyjny i stymulacyjny charakter wynagrodzenia. Tak określona wartość globalna wynagrodzeń nie ma jedynie wartości symbolicznej i zapewnia stosowne dochody twórcom dzieł literackich, wspomagające ich dalszą pracę twórczą i artystyczną. Jednocześnie uwzględnia naturę korzystania z dzieł poprzez ich użyczenie, które ani bezpośrednio, ani pośrednio nie ma charakteru gospodarczego lub handlowego. Poziom ten odzwierciedla również możliwości, jakimi dysponuje minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w zakresie części budżetu państwa, jaką gospodaruje.

Wartość wydatków zrealizowanych przez biblioteki publiczne w poprzedzającym roku kalendarzowym jest co roku agregowana przez Główny Urząd Statystyczny. Dane te, przekazywane do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, będą stanowić podstawę do obliczenia puli wynagrodzeń należnej z tytułu *public lending right* uprawnionym.

3. Państwa członkowskie UE mają swobodę w określaniu proporcji podziału globalnej kwoty wynagrodzeń z tytułu *public lending right* pomiędzy różne grupy uprawnionych. Przykładowo w Niemczech beneficjentami są twórcy i wydawcy, a wynagrodzenie jest wypłacane w stosunku 70% dla twórców i 30% dla wydawców. We Włoszech w przypadku egzemplarzy drukowanych wypłaca się po 50% autorom i wydawcom. W przypadku fonogramów i wideogramów autorzy i wydawcy otrzymują w sumie 60%

---

⁵⁵⁾ Więcej o założeniach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa dostępne jest pod adresem http://www.mkidn.gov.pl/media/docs/2013/20131220_NPRCZ.pdf.

wynagrodzenia, które dzielą między siebie w równych częściach, a pozostałe 40% jest dzielone w równych częściach pomiędzy producentów i artystów wykonawców⁵⁶). Projektowany przepis art. 35¹ ust. 6 zakłada, że w Polsce wynagrodzenie będzie dzielone w proporcji 75% dla wszystkich kategorii twórców ujętych w art. 28 ust. 5 pkt 1–3 i 25% dla wydawców. Podziałowi będzie podlegać kwota dofinansowania uzyskanego z Funduszu Promocji Kultury pomniejszona o wartość uzasadnionych i udokumentowanych kosztów określenia wysokości i wypłaty wynagrodzeń. Wprowadzany mechanizm podziału kwoty przeznaczonej na wypłatę wynagrodzeń za użyczenie – w zamiarze projektodawcy – ma przede wszystkim kreować zachęty dla twórców do tworzenia książek w języku polskim, a ponadto zapewniać wsparcie materialne dla grupy twórców, którzy bardzo często przenoszą (przynajmniej w pewnym zakresie) autorskie prawa majątkowe na silniejszą ekonomicznie stronę obrotu cywilnoprawnego – wydawców. Jednocześnie ustalona proporcja bierze pod uwagę włączenie do grupy uprawnionych kilku kategorii twórców, w tym tłumaczy na język polski oraz współtwórców utworów słownych, których wkład jest utworem plastycznym lub fotograficznym. Poszerzenie katalogu uprawnionych wymaga przeznaczenia na ich potrzeby większej części środków przeznaczonych na wynagrodzenia z tytułu *public lending right*, jeśli wsparcie dla nich ma nie mieć – wbrew postanowieniom dyrektywy 2006/115/WE – charakteru czysto symbolicznego.

4. Środki przeznaczone na wypłatę wynagrodzeń będą przekazywane organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi na podstawie umowy zawieranej pomiędzy ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego a tą organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi. Treść umowy będzie zawierać w szczególności elementy określone w projektowanym art. 35¹ ust. 7, w tym: 1) wysokość dofinansowania przeznaczonego na wypłatę wynagrodzeń za użyczenie oraz wskazanie kosztów określenia ich wysokości i wypłaty w danym roku, 2) terminy i tryb przekazywania dofinansowania, 3) zobowiązanie organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi do poddania się kontroli realizowanej przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, 4) sposób rozliczenia dofinansowania, 5) warunki i sposób zwrotu niewykorzystanej części dofinansowania lub dofinansowania wykorzystanego niezgodnie z przeznaczeniem.

---

⁵⁶) Dane pochodzą ze strony www.plrinternational.com, podstron dotyczących systemów PLR w Niemczech i Włoszech (dostęp 21.08.2014).

Projektowany art. 35¹ ust. 8 pr. aut. określi maksymalny limit uzasadnionych i udokumentowanych kosztów, jakie organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi będzie mogła potrącić z tytułu kosztów określania wysokości i wypłaty wynagrodzeń za użyczenie. Limit ten będzie wynosić 10% kwoty dofinansowania ustalonej zgodnie z art. 35¹ ust. 6.

Natomiast art. 35¹ ust. 9 przyzna ministrowi kultury i ochrony dziedzictwa narodowego kompetencję do przeprowadzania kontroli realizacji zadań związanych z wypłatą wynagrodzeń za użyczenie, obejmującą w szczególności: określanie wysokości wynagrodzeń i ich wypłaty, wykorzystanie przekazanego na ten cel dofinansowania oraz prowadzenie wymaganej dokumentacji.

d) art. 35²

1. Projektowany art. 35² ust. 1 będzie przesądzał, że wynagrodzenie za użyczenie egzemplarzy utworów przez biblioteki publiczne będzie przysługiwać po złożeniu przez beneficjenta pisemnego oświadczenia, wyrażającego wolę otrzymywania wynagrodzenia. Zgodnie z projektowanym art. 35² ust. 2 oświadczenie będzie należało złożyć organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, której powierzona zostanie repartycja wynagrodzeń pomiędzy uprawnionych. Z kolei projektowany art. 35² ust. 3 stanowi, że organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi oraz minister właściwy do spraw kultury i dziedzictwa narodowego będą mieli obowiązek ogłoszenia na swoich stronach podmiotowych informacji o możliwości składania oświadczeń w terminie 14 dni od dnia zawarcia umowy, na podstawie której przekazane zostanie dofinansowanie na wypłatę wynagrodzeń za użyczenie. Oświadczenia będzie można składać od momentu ww. ogłoszenia przez cały rok kalendarzowy. Zapewnienie sprawiedliwego podziału i efektywnej wypłaty wynagrodzeń za użyczenie wymaga wprowadzenia cezury czasowej dotyczącej skuteczności składanych oświadczeń (art. 35² ust. 4). W celu uczestniczenia w podziale dofinansowania realizowanym w danym roku kalendarzowym i latach kolejnych oświadczenie będzie należało złożyć do dnia 31 sierpnia tego roku. Oświadczenia złożone po tym terminie będą podstawą wypłaty wynagrodzenia w ramach podziału dofinansowania dokonywanego w kolejnych latach. Podmioty określone w art. 28 ust. 5, będą mogły wycofać oświadczenie, co będzie równoznaczne ze zrzeczeniem się wynagrodzenia, aż do momentu złożenia ponownego oświadczenia. Oświadczenie złożone wywołuje skutki

do momentu jego cofnięcia. Oświadczenie będzie należało złożyć do każdego z utworów osobno, jednak możliwe będzie uwzględnienie wielu utworów w jednym oświadczeniu. Niemożliwe będzie zadeklarowanie realizacji prawa do wynagrodzenia w stosunku do wszystkich lub grupy utworów łącznie (np. całej twórczości bez wskazywania na tytuły). Złożenie oświadczenia będzie umożliwiało organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi rejestrację utworu w celu obliczenia i wypłaty wynagrodzenia z tytułu *public lending right*. Przyjęcie rozwiązania opartego na wypłacie wynagrodzeń jedynie beneficjentom, którzy złożyli oświadczenia – stosowanego w wielu państwach UE (m.in. Wielka Brytania, Niemcy, Estonia) – pozwala wyłączyć konieczność przeprowadzania i ponoszenia kosztów poszukiwań związanych z ustaleniem uprawnionych oraz innych danych koniecznych do wypłaty, umożliwiając efektywniejsze wykorzystywanie środków publicznych przeznaczonych na *public lending right*. Informacje, które powinny być zawarte w oświadczeniu, zostaną określone w treści rozporządzenia ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego wydanego na podstawie art. 35⁴ projektowanej ustawy. Zakłada się, że będą one obejmowały przynajmniej dane identyfikacyjne dotyczące danego wydania utworu (tytuł, rok wydania, numer ISBN) oraz wskazywały uprawnionych.

2. Państwa członkowskie UE – ze względu na treść art. 6 ust. 1 zdanie 2 dyrektywy 2006/115/WE – mają swobodę przy określaniu podstawy wypłaty wynagrodzeń uprawnionym. Podstawa w praktyce określana jest w dwojaki sposób: odnosi się do liczby egzemplarzy utworów, które znajdują się w zbiorach instytucji dostępnych dla publiczności, lub uwzględnia (także szacunkowo) liczbę wypożyczeń konkretnych utworów. Większość państw członkowskich opiera się na drugim ze wskazanych modeli – jest on stosowany w Austrii, Belgii, Czechach, Holandii, Litwie, Łotwie, Niemczech, Słowacji, Szwecji, Włoszech i Wielkiej Brytanii⁵⁷⁾. Drugie z rozwiązań lepiej odzwierciedla wytyczną TSUE, zawartą w treści wyroku w sprawie C-271/10 VEWA, zgodnie z którą wartość wynagrodzenia powinna odzwierciedlać intensywność korzystania z danego tytułu pozostającego w zbiorach bibliotecznych. W konsekwencji art. 35² w ust. 5 ustanawia zasadę, zgodnie z którą wartość wynagrodzenia za użyczenie egzemplarzy utworów przez biblioteki publiczne w danym roku kalendarzowym

---

⁵⁷⁾ Opracowanie IFRRO – International Federation of Reproduction Rights Organizations *PLR around the world: some basic facts*, opublikowane na stronie internetowej: http://www.ifrro.org/sites/default/files/plr_around_the_world_feb_2012.pdf (dostęp 21.08.2014).

należna twórcy lub wydawcy będzie proporcjonalna do liczby użyczeń egzemplarzy utworów danego twórcy lub wydawcy przez biblioteki publiczne w roku poprzednim.

3. Projektowany art. 35² ust. 6 określa, jaka jest wartość wynagrodzenia tłumaczy w zestawieniu z wartością wynagrodzenia należnego twórcom. Ustawa przyznaje tłumaczom, którzy w niektórych innych państwach UE w ogóle nie są włączani do kręgu beneficjentów *public lending right*⁵⁸⁾, wynagrodzenie na poziomie 30% odpowiedniej wartości wynagrodzenia należnego twórcy utworu wyrażonego słowem w języku polskim. Rozwiązanie to opiera się na założeniu, iż tłumacze nie mogą być traktowani na równych zasadach z autorami dzieł literackich, gdyż nakład ich pracy twórczej nie jest nakierowany na powstanie oryginalnego, nowego dzieła (m.in. konstruowanie świata przedstawionego, fabuły i bohaterów), lecz wyłącznie na sferę języka dzieła już istniejącego.

4. Niektóre państwa członkowskie UE, przy implementacji dyrektywy 2006/115/WE w zakresie *public lending right*, wprowadziły minimalną i maksymalną wartość wynagrodzeń wypłacanych uprawnionym. Określenie górnej granicy wartości wypłacanych wynagrodzeń ma zapobiegać sytuacji, w której wynagrodzenia twórców najbardziej popularnych tytułów prowadziłyby do wyczerpania całej puli środków przeznaczonych na wynagrodzenia, podważając funkcję *public lending right* jako instrumentu wspierania twórczości w języku polskim. Górny limit wypłat istnieje między innymi w Danii, Estonii, Słowenii oraz Wielkiej Brytanii. W odróżnieniu od dolnej granicy, która w zasadzie polega na określeniu konkretnej sumy pieniężnej, maksymalna wysokość wypłacanego wynagrodzenia jest ustalana w różny sposób, np. w oparciu o wskaźnik średniego miesięcznego wynagrodzenia⁵⁹⁾. Ustalenie dolnej granicy wartości wypłacanych wynagrodzeń pozwala ograniczyć koszty administracyjne związane z wypłatą relatywnie niskich kwot wynagrodzeń, umożliwiając efektywniejsze wykorzystywanie środków publicznych. Jest to

---

⁵⁸⁾ Do kręgu beneficjentów wypłaty wynagrodzeń z tytułu *public lending right* tłumaczy włączają w mniejszym lub większym stopniu kraje takie jak: Austria, Czechy, Dania, Estonia, Finlandia, Holandia, Irlandia, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Niemcy, Słowenia, Szwecja i Wielka Brytania. Pozostałe państwa nie wypłacają wynagrodzeń tej kategorii uprawnionych. Źródło: Opracowanie IFRRO – International Federation of Reproduction Rights Organizations *PLR around the world: some basic facts*, dostępne na stronie internetowej:

http://www.ifrro.org/sites/default/files/plr_around_the_world_feb_2012.pdf, (dostęp 21.08.2014).

⁵⁹⁾ W Słowenii oraz Wielkiej Brytanii została ona określona kwotowo (w Słowenii 6500 euro, a w Wielkiej Brytanii 6600 funtów).

rozwiązanie znane m.in. w Holandii, Szwecji, Słowenii oraz Wielkiej Brytanii⁶⁰⁾. Tego rodzaju praktyka jest stosowana często przez organizacje zbiorowego zarządzania w przypadku innych rodzajów wynagrodzeń, jeśli po ich podziale na poszczególnych uprawnionych uzyskiwane są niskie kwoty.

Maksymalna wartość sumy wynagrodzeń za użyczenie należnych uprawnionemu w danym roku kalendarzowym przez biblioteki publiczne egzemplarzy wszystkich jego utworów, w stosunku do których złożył oświadczenie odnośnie do woli otrzymywania wynagrodzenia wyniesie – zgodnie z art. 35² ust. 7 projektowanej regulacji – pięciokrotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, włącznie z wypłatami z zysku, za ostatni kwartał danego roku kalendarzowego, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”. Obecnie wartość ta wynosi ok. 20 tys. zł. Minimalna wartość sumy wynagrodzeń należnych uprawnionemu za użyczenie w danym roku kalendarzowym przez biblioteki publiczne egzemplarzy wszystkich jego utworów w stosunku do których złożył oświadczenie woli otrzymywania wynagrodzenia – zgodnie z art. 35² ust. 8 – wyniesie jedną setną ww. przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia. Kwota wynagrodzenia minimalnego ustalona w ten sposób to ok. 40 zł. Określenie wartości wynagrodzenia za użyczenia biblioteczne wypłacanych poszczególnym beneficjentom proporcjonalnie do liczby wypożyczeń dokonanych przez czytelników bibliotek publicznych w przedziale pomiędzy 40 zł i 20 000 zł spełnia przesłanki określone w dyrektywie 2006/115/WE, a wynagrodzenie określone w ten sposób nie ma charakteru symbolicznego.

Jeżeli suma wynagrodzeń należnych danemu beneficjentowi będzie od niej niższa – wynagrodzenie nie będzie przysługiwać w danym roku. Wprowadzenie wartości maksymalnej i minimalnej wynagrodzenia będzie miało – zgodnie z podstawową zasadą proporcjonalności wyrażoną w art. 35² ust. 4 – wpływ na procedurę stosowaną przez właściwą organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi przy podziale wynagrodzeń pomiędzy uprawnionych. Wartości wynagrodzeń obliczone w sposób proporcjonalny do zakresu korzystania z utworów w formie wypożyczeń egzemplarzy z bibliotek publicznych, które przekroczą określoną w ustawie wartość maksymalną lub nie osiągną wartości minimalnej wypłacanego wynagrodzenia, będą podlegały

---

⁶⁰⁾ W Wielkiej Brytanii wypłacane minimum wynosi zaledwie 1 funt. W Holandii granica wynosi 5 euro, a w Słowenii 1,75 euro.

odpowiedniemu kolejnemu proporcjonalnemu podziałowi pomiędzy pozostałych twórców lub wydawców, którym wynagrodzenie będzie przysługiwać. Szczegółowa procedura podziału środków w tym względzie zostanie określona w rozporządzeniu wykonawczym.

e) art. 35³

1. Projektowany art. 35³ ust. 1 przesądza, że podstawę do obliczenia wartości wynagrodzenia przypadającego poszczególnym twórcom lub wydawcom będą stanowić informacje dotyczące użyczeń egzemplarzy utworów w danym roku kalendarzowym, które mają być przekazywane właściwej organizacji zbiorowego zarządzania oraz ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego przez wskazane biblioteki publiczne. Do przekazania informacji powinno dojść w terminie 3 miesięcy od zakończenia roku kalendarzowego, za który następuje wypłata wynagrodzenia. Biblioteki publiczne zobligowane do przekazywania informacji będą wskazywane przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w drodze rozporządzenia. Rozporządzenie wykonawcze będzie zawierało wykaz bibliotek, z których będą pochodzić dane niezbędne do podziału i wypłaty przekazanej organizacji zbiorowego zarządzania puli wynagrodzeń. Minister będzie zobligowany zapewnić odpowiednią reprezentację bibliotek, biorąc pod uwagę kryterium geograficzne – poprzez zapewnienie odpowiedniego udziału bibliotek z każdego województwa oraz wziąć pod uwagę wielkość miejscowości, w których działają poszczególne biblioteki. Zróżnicowanie geograficzne w tym wypadku służy odzwierciedleniu krajowej struktury wypożyczeń w możliwie dokładny sposób.

2. Zakłada się, że wskazane biblioteki publiczne na podstawie rozporządzenia wykonawczego będą zobligowane do przekazywania, m.in.:

- informacji o całkowitej liczbie wypożyczeń egzemplarzy utworów wyrażonych słowem w danym roku kalendarzowym,
- wykazu utworów wyrażonych słowem, których egzemplarze były użyczane w danym roku kalendarzowym wraz z określeniem w stosunku do każdego z nich: numeru ISBN, twórcy lub współtwórców utworu, twórców utworów wkładowych, tłumaczy, wydawcy, liczby użyczeń egzemplarzy w danym roku kalendarzowym.

3. Konieczność oparcia systemu na danych zbieranych jedynie z reprezentatywnej grupy bibliotek publicznych wynika z aktualnego stopnia komputeryzacji polskiej sieci bibliotecznej. W Polsce skomputeryzowanych jest ok. 70% bibliotek publicznych, jednak jedynie niewielka ich liczba (mniej niż 25%) rejestruje wypożyczenia w systemie komputerowym⁶¹⁾. Jednocześnie równolegle funkcjonuje 8 głównych systemów informatycznych, co ma istotne znaczenie dla szybkości, dokładności i kompatybilności agregowania danych. Standaryzacja danych i sprawne ich zbieranie z wszystkich bibliotek publicznych wymagałoby w chwili obecnej wyposażenia ich w dodatkowy sprzęt i oprogramowanie. Ponadto wiązałoby się z nałożeniem obowiązku, który nie jest konieczny do sprawnego funkcjonowania systemu *public lending right*. Obecnie w ramach programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Kultura +”, którego realizacja będzie następnie kontynuowana w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa, minister przeznacza środki na komputeryzację bibliotek, w tym wdrażanie programu MAK+. Jest to elektroniczny, zintegrowany system biblioteczny, stworzony i rozwijany przez Instytut Książki, umożliwiający tworzenie elektronicznego katalogu bibliotecznego, bazy użytkowników placówki, rejestrację wypożyczeń i udostępnień zasobów oraz prowadzenie statystyki bibliotecznej, którego wdrażanie rekomenduje Krajowa Rada Biblioteczna. Jak dotąd – dzięki wsparciu ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego – system wdrożyło ok. 1500 bibliotek, które będą brane pod uwagę jako reprezentatywna grupa przekazująca ww. informacje na potrzeby funkcjonowania polskiego systemu *public lending right*. Nie wyklucza to oczywiście włączania do określonego w akcie wykonawczym wykazu bibliotek publicznych, dysponujących innymi systemami informatycznymi.

4. W oparciu o informacje przekazane przez biblioteki publiczne właściwa organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi będzie dokonywać proporcjonalnego podziału kwoty dofinansowania na wynagrodzenia należne poszczególnym twórcom lub wydawcom, a następnie dokonywać ich wypłaty nie później niż do końca roku kalendarzowego, w którym następować będzie wypłata wynagrodzeń. Pozwoli to na zastosowanie w praktyce wynikającej z cytowanego już orzecznictwa TSUE zasady wypłaty wynagrodzenia z tytułu *public lending right*, która wiąże rekompensatę należną

---

⁶¹⁾ Dane pochodzą z odpowiedzi na konsultacje społeczne dotyczące *public lending right* udzielonej wspólnie przez organizacje biblioteczne w ramach Forum Prawa Autorskiego i są dostępne pod adresem http://www.prawoautorskie.gov.pl/media/trzecie_forum/wyniki_konsultacji_/Stanowisko_koncowe_organizacji_bibliotekarskich.pdf (dostęp 21.08.2014).

uprawnionym z faktycznym korzystaniem z egzemplarzy utworów przez czytelników bibliotek oraz uzależnia wartość wynagrodzenia dla poszczególnych uprawnionych od popularności danego tytułu.

f) art. 35⁴

Art. 35⁴ zawiera upoważnienie ustawowe do określenia przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego do określenia, po konsultacji ze wskazanymi w jego treści podmiotami, w drodze rozporządzenia:

- procedury podziału i wypłaty wynagrodzenia za użyczenie,
- zakresu informacji zawartych w oświadczeniu, które składa uprawniony do uzyskania tego wynagrodzenia,
- zakresu informacji o użyczeniach, do przekazania których zobowiązane są wybrane biblioteki publiczne,
- wykazu bibliotek publicznych, które są zobowiązane do przekazywania informacji o użyczeniach.

Rozporządzenie określi ponadto:

- wymagany zakres informacji umieszczanych w ogłoszeniu o konkursie, o którym mowa w art. 35¹ ust. 2, przy uwzględnieniu, że minimalny zakres tych informacji powinien obejmować co najmniej warunki uczestnictwa w konkursie, termin składania ofert i kryteria ich oceny,
- zakres dokumentacji konkursowej, przy uwzględnieniu, że zakres tej dokumentacji powinien co najmniej określać warunki uczestnictwa w konkursie, o którym mowa powyżej, wymagania, jakim powinna odpowiadać oferta, i kryteria oceny ofert,
- tryb postępowania konkursowego, przy uwzględnieniu jego przejrzystości, rzetelności i obiektywności.

g) art. 2 projektu ustawy

W związku z przyjęciem, że źródłem finansowania wynagrodzeń za użyczenie będzie Fundusz Promocji Kultury, którego funkcjonowanie jest regulowane ustawą o grach hazardowych, konieczne jest wprowadzenie w tej ustawie przepisu odnośnie do możliwości finansowania wynagrodzeń za użyczenie biblioteczne ze środków Funduszu oraz wskazującego, że do wypłaty wynagrodzeń za użyczenie stosowane będą zasady

określone w art. 35¹–35⁴ pr. aut. Zostanie to dokonane poprzez proponowaną w art. 2 projektu ustawy zmianę ustawy o grach hazardowych.

II.3. Implementacja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/28/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie niektórych dozwolonych sposobów korzystania z utworów osieroconych

II.3.1. Przedstawienie istniejącego stanu rzeczy w dziedzinie, która ma być unormowana

1. Digitalizacja umożliwia zachowywanie, konserwację i udostępnianie zasobów dziedzictwa kulturowego. Wszystkie działania związane z przetwarzaniem w procesie digitalizacji zasobów instytucji kultury – w zakresie, w jakim podlegają one ochronie prawno-autorskiej – powinny być dokonywane w zgodzie z przepisami, które tę ochronę regulują. Podkreślić należy, że w trakcie digitalizacji respektowana winna być w szczególności zasada, zgodnie z którą twórca decyduje o fakcie i zakresie udostępnienia oraz rozpowszechnienia własnego utworu. Jakikolwiek wyjątek od wspomnianej zasady może być wprowadzony wyłącznie w drodze ustawy w zakresie, w jakim jest zgodny z wiążącymi Rzeczpospolitą Polskę normami prawa międzynarodowego i europejskiego.

Sytuacja w praktyce komplikuje się, gdy mamy do czynienia z utworem, który podlega ochronie prawno-autorskiej, ale nie można dotrzeć do jego autora lub uprawnionego z tytułu praw pokrewnych. Trudności te mogą polegać bądź na niemożności zidentyfikowania uprawnionego, bądź na istnieniu przeszkód, które uniemożliwiają określenie miejsca pobytu ustalonych uprawnionych. Konsekwencją jest niemożność uzyskania zgody na korzystanie z utworu przez zainteresowanych użytkowników, co oznacza w praktyce zablokowanie możliwości legalnego korzystania z tego typu utworów, zwanych „utworami osieroconymi”, na wszystkich lub niektórych polach eksploatacji.

W zbiorach polskich instytucji kultury, także ze względu na burzliwe wydarzenia polskiej historii ostatnich kilkudziesięciu lat, znajduje się znaczna liczba dzieł osieroconych o różnym charakterze: literackich (książki, czasopisma), plastycznych (np. plakaty), fotograficznych (zdjęcia, pocztówki), muzycznych czy audiowizualnych. Tylko w zbiorach Biblioteki Narodowej znajduje się ok. 300 tys. jednostek bibliotecznych, które są dziełami osieroconymi (dotyczy to np. znacznej części dorobku

polskiej prasy podziemnej z czasu II wojny światowej oraz okresu PRL). W zbiorach Filmoteki Narodowej jest ok. 300 filmów, będących dziełami osieroconymi o charakterze fabularnym, dokumentalnym czy krótkometrażowym (np. dotyczy to całego dorobku polskiej kinematografii w okresie międzywojennym, w tym filmów w języku jidysz). Wiele utworów osieroconych znajduje się także w archiwach nadawców publicznych.

Status dzieła osieroconego nie został do tej pory uregulowany w polskim prawie autorskim. Jedynie obecnie obowiązujący przepis art. 33 pkt 3 pr. aut. mówi o możliwości publikacji w atlasach i encyklopediach uprzednio opublikowanych utworów plastycznych i fotograficznych, o ile nawiązanie porozumienia z twórcą w celu uzyskania jego zezwolenia napotyka trudne do przezwyciężenia przeszkody. Przepis ten nie odnosi się jednak do zasadniczych problemów związanych z rozpowszechnianiem utworów, które mają status dzieł osieroconych i dlatego można go uznać wyłącznie za szczególny wyjątek.

Eksploatacja, w tym udostępnianie tak znacznych i cennych z punktu widzenia kulturowego, historycznego i społecznego zasobów polskiego dziedzictwa narodowego, jest obecnie niemożliwa. Brak regulacji umożliwiającej korzystanie z dzieł osieroconych utrudnia także działania prowadzące do zachowania utworów osieroconych, np. digitalizację książek i cyfrową rekonstrukcję filmów. Skutkiem zaniechania działań legislacyjnych w tym obszarze może być dalsze wyłączenie istotnej części polskiego dorobku kulturowego z projektów digitalizacyjnych, a w dalszej perspektywie nieodwracalna utrata istotnych społecznie i kulturowo zbiorów. Uregulowanie kwestii dzieł osieroconych leży więc niewątpliwie w interesie publicznym.

2. Problem dzieł osieroconych w pewnym stopniu rozwiązuje dyrektywa 2012/28/UE, która ustanawia wyjątek oparty na konstrukcji dozwolonego użytku, pozwalający na niektóre akty eksploatacji tej kategorii utworów. Aktami tymi są zwielokrotnianie utworów osieroconych (dokonane m.in. w celu ochrony, katalogowania i digitalizacji zbiorów) i ich udostępnianie w internecie (w celach kulturalnych i edukacyjnych). Podobnie jak w każdym innym przypadku dozwolonego użytku, czyli wyjątku od praw wyłącznych, które przysługują twórcom i innym uprawnionym, także eksploatacja

utworów osieroconych dokonywana w zakresie, na jaki pozwala dyrektywa 2012/28/UE, podlega tzw. trzystopniowemu testowi.

Dyrektywa dotyczy utworów literackich, kinematograficznych, audiowizualnych oraz fonogramów, które znajdują się w zbiorach publicznie dostępnych bibliotek i placówek oświatowych, a także muzeów, archiwów, instytucji odpowiedzialnych za dziedzictwo filmowe lub dźwiękowe oraz nadawców publicznych. Muszą to być dzieła wciąż podlegające ochronie prawno-autorskiej, które zostały po raz pierwszy opublikowane lub nadane w jednym z państw członkowskich Unii Europejskiej, a także, z pewnymi zastrzeżeniami, dzieła niepublikowane lecz rozpowszechnione, o ile znajdują się w zasobach wspomnianych rodzajów instytucji. Dyrektywa obejmuje także utwory częściowo osierocone, tzn. takie, co do których tylko niektórzy uprawnieni są nieznanymi bądź nie zostali odnalezieni.

3. Uzyskanie statusu utworu osieroconego wiąże się z koniecznością przeprowadzenia tzw. starannych poszukiwań autorów lub osób posiadających majątkowe prawa autorskie do utworu lub fonogramu. Odpowiedzialne za poszukiwania będą instytucje, które chcą eksploatować utwór osierocony, czyli archiwa, instytucje oświatowe, uczelnie, instytuty badawcze prowadzące działalność wymienioną w art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych, instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk prowadzące działalność wymienioną w art. 50 ust. 4 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk, biblioteki i muzea, a także inne instytucje kultury, których statutowym zadaniem jest gromadzenie, ochrona i upowszechnianie zbiorów dziedzictwa filmowego lub fonograficznego oraz publiczne organizacje radiowe i telewizyjne, mogące przeprowadzać je samodzielnie lub zlecać podmiotom trzecim.

Przeprowadzenie starannych poszukiwań, które nie zakończą się ustaleniem uprawnionych, prowadzi do uznania utworu za osierocony w państwie, w którym został on po raz pierwszy opublikowany lub nadany albo w którym siedzibę ma instytucja udostępniająca go w swoich zasobach. Utwór, który zostanie uznany za osierocony w jednym kraju, uzyska taki status również w pozostałych państwach członkowskich UE. Dzięki temu wszystkie pochodzące z tych państw instytucje wymienione w dyrektywie będą mogły tworzyć kopie dzieł osieroconych na potrzeby digitalizacji oraz udostępniać je w internecie. Instytucje, które przeprowadziły staranne poszukiwania, będą

obowiązane do przechowywania dokumentacji potwierdzającej przeprowadzenie starannych poszukiwań.

4. Równocześnie dyrektywa zabezpiecza prawa twórców lub innych uprawnionych, którzy – już po uznaniu ich utworów za osierocone i rozpoczęciu korzystania w opisany powyżej sposób – ujawnią się lub zostaną odnaleźni. W takiej sytuacji utwór utraci status osieroconego, a uprawnionemu – w zakresie określonym w przepisach prawa krajowego – będzie przysługiwać godziwa rekompensata za korzystanie z utworu.

5. Niezależnie od powyższych zasad, w dyrektywie potwierdzono wprost możliwość wprowadzenia w prawie krajowym dalej idących rozwiązań dotyczących korzystania z utworów na potrzeby digitalizacji dziedzictwa kulturowego, w tym w szczególności udostępniania utworów, których nakład został wyczerpany (*out-of-commerce*). W zakresie wykraczającym poza przypadki dozwolonego użytku określone w dyrektywach 2001/29/WE i 2012/28/UE, korzystanie takie powinno odbywać się na podstawie rozwiązań licencyjnych. Szczegółowy sposób konstrukcji tych rozwiązań pozostawiono ustawodawcy krajowemu.

II.3.2. Wykazanie różnic między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

a) art. 35⁵

Projektowana nowelizacja umożliwi korzystanie z utworów osieroconych w ramach dozwolonego użytku, po spełnieniu określonych przesłanek, wynikających z dyrektywy 2012/28/UE i implementowanych w treści art. 35⁵ ustawy, który określa:

- kategorie podmiotów mogących korzystać z dzieł osieroconych na podstawie dozwolonego użytku,
- pola eksploatacji, na których może odbywać się korzystanie z dzieł osieroconych,
- cele, w jakich może odbywać się korzystanie z utworów osieroconych przez uprawnione instytucje,
- kategorie i rodzaje dzieł osieroconych, których może dotyczyć korzystanie na podstawie dozwolonego użytku.

Regulacja zakresu podmiotowego dozwolonego użytku utworów osieroconych dokonana jest w treści art. 35⁵ ust. 1 ustawy. Podmiotami upoważnionymi do

korzystania – na podstawie dozwolonego użytku – z utworów osieroconych znajdujących się w ich zbiorach zgodnie z art. 1 ust. 1 dyrektywy 2012/28/UE będą:

- archiwa, a więc podmioty przechowujące i udostępniające materiały archiwalne wchodzące do narodowego zasobu archiwalnego w rozumieniu przepisów ustawy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach,
- instytucje oświatowe w rozumieniu dodawanego art. 6 ust. 1 pkt 13 pr. aut.; ustawowe określenie ich zadań w art. 1 ustawy o systemie oświaty również zapewnia spełnienie kryterium publicznej dostępności,
- uczelnie w rozumieniu przepisów ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, których misja zdefiniowana w art. 4 tej ustawy również zakłada publiczną dostępność,
- instytuty badawcze w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych oraz instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk, prowadzące działalność edukacyjną w formie studiów doktoranckich, podyplomowych albo innego rodzaju kształcenia, a więc – w zakresie tej działalności – spełniające kryterium publicznej dostępności,
- biblioteki w rozumieniu przepisów ustawy o bibliotekach; ustawowe określenie zadań bibliotek w art. 3 tej ustawy przesądza, że są to podmioty „publicznie dostępne”, a więc spełniające kryterium z art. 1 ust. 1 dyrektywy 2012/28/UE,
- muzea w rozumieniu przepisów ustawy o muzeach; art. 1 tej ustawy zakłada publiczny dostęp do zbiorów zgromadzonych w muzeach,
- państwowe i samorządowe instytucje kultury w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2012 r. poz. 406, z późn. zm.), których statutowym zadaniem jest gromadzenie, ochrona i upowszechnianie dziedzictwa filmowego lub fonograficznego, takie jak: FilMOTEKA Narodowa, Instytut Muzyki i Tańca, Narodowy Instytut Audiowizualny, Narodowy Instytut Fryderyka Chopina czy Wytwórnia Filmów Fabularnych i Dokumentalnych; podobnie jak w przypadku archiwów, dyrektywa 2012/28/UE nie przewiduje w odniesieniu do tych instytucji wymogu publicznej dostępności,
- publiczne organizacje radiowe i telewizyjne, czyli jednostki publicznej radiofonii i telewizji w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 226, z późn. zm.), a więc Telewizja Polska S.A., Polskie Radio S.A. oraz spółki radiofonii regionalnej.

Podmioty te mogą być – zgodnie z art. 6 ust. 1 dyrektywy 2012/28/UE – upoważnione do korzystania z utworów osieroconych w ramach dozwolonego użytku jedynie na określonych polach eksploatacji, tj. w zakresie zwielokrotniania oraz udostępniania tych utworów publicznie w taki sposób, aby każdy mógł mieć do nich dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym.

Dodatkowo projektowany art. 35⁵ ust. 2 ustawy określa cele, w jakich może odbywać się korzystanie z utworów osieroconych przez uprawnione instytucje, a także przesądza o możliwości uzyskiwania przez nie w pewnym zakresie przychodów z tego tytułu. Podkreślenia w tym przypadku wymaga zasada wyrażona – w ślad za art. 6 ust. 2 dyrektywy 2012/28/UE – w treści art. 35⁵ ust. 2 ustawy, zgodnie z którą korzystanie z utworów osieroconych na podstawie dozwolonego użytku jest możliwe w celu realizacji służących interesowi publicznemu celów statutowych uprawnionych instytucji, które to cele obejmują w szczególności ochronę i odnowę zbiorów oraz ich udostępnianie w celach kulturalnych i edukacyjnych. Tylko akty eksploatacji dokonywane we wspomnianych celach mieszczą się w zakresie dozwolonego użytku, gdyż tylko takie cele interesu publicznego uzasadniają w przypadku dzieł osieroconych odstępstwo od zasady wyrażonej w art. 17 pr. aut., zgodnie z którą twórcy przysługuje wyłączne prawo do korzystania z utworu i rozporządzania nim na wszystkich polach eksploatacji. Ingerencja ustawodawcy, uzasadniona brakiem możliwości legalnej eksploatacji utworu osieroconego, nie może zatem w sposób nadmierny i nieuzasadniony wkraczać w sferę praw wyłącznych, które nie przestają podlegać ochronie tylko dlatego, że nie ma możliwości skontaktowania się z uprawnionym. Nie ulega jednak wątpliwości, że zakres uprawnień udzielonych instytucjom wymienionym w art. 35⁵ ust. 1 ustawy pozwala nie tylko na udostępnianie obywatelom *on-line* wartościowych dzieł, których rozpowszechnianie było dotychczas w Polsce niemożliwe, ale pozwala także na ich zabezpieczenie przed niszczącym wpływem czasu i wykorzystanie np. w ramach badań naukowych prowadzonych w uprawnionych instytucjach.

Mimo uregulowania uprawnień instytucji wskazanych w treści art. 35⁵ ust. 1 ustawy na podstawie konstrukcji dozwolonego użytku, dyrektywa 2012/28/UE nie wyklucza ich prawa do osiągnięcia przychodów z tytułu korzystania z utworów osieroconych. Wręcz przeciwnie – w pkt 21 preambuły wprost stwierdzono, iż „*w celu stworzenia zachęt do digitalizacji utworów beneficjenci niniejszej dyrektywy powinni mieć możliwość uzyskiwania dochodów związanych z korzystaniem przez nich z utworów osieroconych*”

na mocy niniejszej dyrektywy w celu realizacji zadań leżących w interesie publicznym, w tym w ramach umów o partnerstwie publiczno-prywatnym”. Projektowany art. 35⁵ ust. 2 ustawy wprost dopuszcza możliwość uzyskiwania przez instytucje przychodów z eksploatacji utworów osieroconych, pod warunkiem że zostaną one przeznaczone na pokrycie bezpośrednich kosztów digitalizacji i udostępniania tej kategorii utworów.

W projektowanym art. 35⁵ pr. aut. określony został także zakres przedmiotowy dozwolonego użytku utworów osieroconych. Implementowana dyrektywa, o czym przesądza jej art. 1 ust. 2 *in fine*, wywołuje skutki prawne tylko w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Dodatkowo obecnie trwają prace nad włączeniem dyrektywy 2012/28/UE do załącznika Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym, co rozszerzy zakres jej obowiązywania na państwa tego obszaru niebędące członkami Unii Europejskiej. W związku z powyższym projektowana regulacja obejmie utwory, które zostały po raz pierwszy opublikowane (a więc których egzemplarze zostały udostępnione publicznie za zgodą twórcy), a w przypadku braku publikacji – nadane na terytorium Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Art. 1 ust. 2 dyrektywy 2012/28/UE wymaga precyzyjnego wskazania rodzajów utworów, z których będzie można korzystać w sposób uregulowany w treści art. 35⁵ ust. 1. W konsekwencji zakresem projektowanej regulacji zgodnie z art. 35⁵ ust. 3 ustawy zostaną objęte utwory opublikowane w książkach, dziennikach, czasopismach lub w innych formach publikacji drukiem, a także utwory audiowizualne i inne utwory utrwalone na wideogramach (chodzi o utwory, których utrwalanie może samo nie mieć charakteru utworu audiowizualnego, ale jest prostą rejestracją audiowizualną recytacji utworów słownych, wykonań utworów muzycznych czy wystawień utworów dramatycznych) oraz utwory utrwalone na fonogramach. Wszystkie utwory, których dotyczy art. 35⁵ ust. 3 ustawy, muszą znajdować się w zbiorach uprawnionych instytucji.

Spoza zakresu projektowanej regulacji – w ślad za rozwiązaniem przyjętym przez dyrektywę 2012/28/UE – wyłączono natomiast samodzielne utwory plastyczne i fotograficzne. Utwory osierocone tego rodzaju będą objęte dozwolonym użytkowaniem uregulowanym w treści art. 35⁵ ust. 1 ustawy tylko w takim zakresie, w jakim zostały włączone do powyższych form publikacji (np. jako ilustracje czy zdjęcia w książce).

Uzasadnieniem dla takiej decyzji ustawodawcy europejskiego było przekonanie, że samodzielne egzemplarze utworów plastycznych i fotograficznych bardzo często nie zawierają informacji o autorze bądź podmiocie uprawnionym, a równocześnie ich staranne poszukiwania – w razie braku jakichkolwiek informacji dołączonych do egzemplarza utworu – są praktycznie niemożliwe do przeprowadzenia⁶²⁾.

Projektowany art. 35⁵ ust. 3 ustawy przesądza także, że zakresem dozwolonego użytku będą objęte utwory zamówione lub włączone do utworów audiowizualnych lub innych materiałów utrwalonych na wideogramach. Będą one mogły zostać uznane za osierocone, ale tylko na potrzeby korzystania z utworu audiowizualnego lub wideogramu jako całości. Dyrektywa 2012/28/UE nie pozwala bowiem na korzystanie z samodzielnych elementów wkładowych utworu audiowizualnego, czyli np. samodzielną eksploatację scenariusza albo muzyki filmowej, uznanych za osierocone i wyłączonych z utworu audiowizualnego.

Art. 35⁵ ust. 6 ustawy w ślad za art. 1 ust. 2 lit. c dyrektywy 2012/28/UE oraz pkt 11 jej preambuły przesądza, że regulacja obejmie zarówno utwory wyprodukowane przez publicznych nadawców radiowych i telewizyjnych, jak i utwory wyprodukowane na ich zlecenie lub zamówienie przez podmioty trzecie lub w koprodukcji z tymi podmiotami, w celu nabycia przez tego rodzaju nadawców praw wyłącznych. Konieczność upoważnienia publicznych nadawców radiowych i telewizyjnych do korzystania z tego typu utworów na podstawie dozwolonego użytku wynika z tego, że nawet jeżeli nadawcy nabyli w przeszłości prawa wyłączne, to w przypadku starszych utworów nie mogły zostać na nich przeniesione prawa do eksploatacji na nieznanych w momencie zawierania umowy polach eksploatacji. Zakaz przenoszenia praw i udzielania licencji w zakresie pól eksploatacji nieznanych w chwili zawierania umowy wynika bezpośrednio z art. 41 ust. 4 pr. aut., ale pośrednio też z wyrażonego w art. 41 ust. 2 tej ustawy obowiązku wyraźnego wymienienia pól eksploatacji objętych umową. Obowiązek ten był co do zasady przyjmowany w praktyce i orzecznictwie już na gruncie poprzednio obowiązującej ustawy z dnia 10 lipca 1952 r. o prawie autorskim (Dz. U. Nr 34, poz. 234, z późn. zm.), chociaż nie był w niej wprost sformułowany. *A contrario* –

---

⁶²⁾ Por. dokument Komisji Europejskiej z dnia 24 maja 2011 r. *Impact Assessment on the cross-border online access to orphan works – Accompanying the document “Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on certain permitted uses of orphan works”*, http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/orphan-works/impact-assessment_en.pdf (dostęp 21.08.2014).

dozwolony użytek – w przypadku publicznych nadawców – nie obejmuje utworów znajdujących się w zbiorach nadawców publicznych, jeżeli nie zostały one wyprodukowane przez nich albo na ich zlecenie, a ich nadawanie odbywało się wyłącznie na podstawie umowy licencyjnej.

Dodatkowo, aby uniknąć uznawania nowszych produkcji za osierocone, w odniesieniu do zbiorów nadawców publicznych projektowana regulacja – zgodnie z art. 1 ust. 2 lit. c dyrektywy 2012/28/UE – będzie obejmować tylko utwory wyprodukowane przed dniem 1 stycznia 2003 r. Data ta jest powiązana z terminem implementacji dyrektywy 2001/29/WE, która zobowiązywała państwa członkowskie UE do wprowadzenia w prawie krajowym ochrony utworów i przedmiotów praw pokrewnych w zakresie ich udostępniania w taki sposób, aby każdy mógł mieć do nich dostęp, w miejscu i czasie przez siebie wybranym. Wspomniane pole eksploatacji, opisane za pomocą powyższego określenia, zostało wyodrębnione w polskiej ustawie w tym samym czasie, na mocy ustawy z dnia 28 października 2002 r. o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. Nr 197, poz. 1662, z późn. zm.). Od dnia 1 stycznia 2003 r. uczestnicy obrotu mieli więc pełną możliwość uwzględniania go w umowach prawnoautorskich – co znacznie zmniejsza prawdopodobieństwo zaistnienia opisanego powyżej problemu w przypadku utworów, które powstały po tej dacie.

Ponadto, ze względu na to, że w zbiorach uprawnionych instytucji znajdują się często bardzo wartościowe utwory osierocone, które nigdy nie zostały opublikowane ani nadane, art. 35⁵ ust. 4 ustawy – w ślad za art. 1 ust. 3 dyrektywy 2012/28/UE – umożliwi ich digitalizację i udostępnianie w internecie, o ile ich dotychczasowe udostępnianie w ramach zbiorów danej instytucji odbywało się za zgodą uprawnionego (np. jeżeli zmarły twórca jeszcze za życia powierzył instytucji swój dorobek, a więc zrealizował przysługujące mu uprawnienie do decydowania o pierwszym udostępnieniu utworu publiczności, wynikające z art. 16 pkt 4 ustawy), a równocześnie nie ma przesłanek, które pozwalałyby stwierdzić, że uprawnieni (twórca i jego następcy prawni, w tym spadkobiercy) sprzeciwiliby się digitalizacji i udostępnianiu tego typu utworów przy wykorzystaniu technologii cyfrowych.

Z uwagi na ograniczenie zakresu dozwolonego użytku utworów osieroconych tylko do dwóch pól eksploatacji, tj. zwielokrotniania i udostępniania w taki sposób, aby każdy mógł mieć do nich dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym, przepisy o

utworach osieroconych odnoszą się tylko do tych uprawnionych, którym przysługują autorskie prawa majątkowe na wspomnianych polach.

Projektowany art. 35⁵ ust. 5 ustawy reguluje sytuację, w której tylko niektórzy uprawnieni (w zakresie wskazanych wyżej pól eksploatacji) nie zostali ustaleniu lub odnalezieni. Taki utwór – po przeprowadzeniu starannych poszukiwań – będzie mógł zostać uznany za częściowo osierocony. Korzystanie z niego będzie wymagało zgody pozostałych znanych i odnalezionych podmiotów uprawnionych (co wynika z ogólnej zasady wyrażonej w art. 17 ustawy), a w części, w jakiej jest on osierocony – będzie odbywać się bez zezwolenia, na podstawie dozwolonego użytku.

Zgodnie z odesłaniem zawartym w art. 35⁵ ust. 7 ustawy korzystanie z utworów osieroconych na podstawie dozwolonego użytku będzie każdorazowo poddawane ocenie pod kątem jego zgodności z tzw. trzystopniowym testem, uregulowanym w art. 35 pr. aut. Konieczność stosowania testu potwierdza pkt 20 *in fine* dyrektywy 2012/28/UE⁶³⁾. Z kolei odesłanie do art. 34 pr. aut. zapewni realizację obowiązku określonego w art. 6 ust. 3 dyrektywy 2012/28/UE podania przy każdym korzystaniu z utworu osieroconego informacji o znanych autorach i innych podmiotach uprawnionych. Art. 34 ustawy zobowiązuje bowiem do podania przy korzystaniu z utworów w ramach dozwolonego użytku – w zależności od istniejących możliwości – imienia i nazwiska twórcy oraz źródła, z którego pochodzi utwór. Zgodnie z projektowanym art. 35⁵ ust. 8, ze względu na treść art. 2 ust. 5 dyrektywy 2012/28/UE, przepisów dotyczących utworów osieroconych nie będzie stosować się do utworów, w odniesieniu do których intencją autora było pozostanie anonimowym. Brak takiej regulacji oznaczałoby podważenie prawa do udostępniania utworu anonimowo, które stanowi jeden z elementów praw osobistych twórcy określonych w treści art. 16 pkt 2 ustawy. W tego rodzaju przypadkach zastosowanie znajduje art. 8 ust. 3 ustawy, zgodnie z którym *„dopóki twórca nie ujawnił swojego autorstwa w wykonywaniu prawa autorskiego zastępuje go producent lub wydawca, a w razie ich braku – właściwa organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi”*.

---

⁶³⁾ Potwierdzono w nim zasadę wynikającą z międzynarodowych konwencji dotyczących prawa autorskiego (art. 9 ust. 2 Konwencji berneńskiej, art. 13 Porozumienia w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej (TRIPS), art. 10 ust. 2 Traktatu WIPO o prawie autorskim, art. 16 ust. 2 Traktatu WIPO o artystycznych wykonaniach i fonogramach), zgodnie z którą wyjątki od praw wyłącznych mogą mieć zastosowanie „jedynie w niektórych szczególnych przypadkach, które nie szkodzą normalnemu korzystaniu z utworu lub innego przedmiotu objętego ochroną ani nie powodują nieuzasadnionej szkody dla uzasadnionych interesów podmiotu uprawnionego”.

b) art. 35⁶

Korzystanie z utworu osieroconego będzie musiało zostać poprzedzone starannymi poszukiwaniami podmiotów uprawnionych do tego utworu w zakresie pola eksploatacji: zwielokrotnianie i udostępnianie utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym. Podstawowym celem projektowanego art. 35⁶ ustawy jest określenie zasad przeprowadzania starannych poszukiwań. Należy wskazać, że poszukiwanie i skontaktowanie się z podmiotem uprawnionym w celu uzyskania zgody na korzystanie z utworu jest standardowym elementem legalnej eksploatacji twórczości. Procedura ta nie jest w tym momencie w żaden sposób opisana w przepisach prawa. Wskazanie precyzyjnych zasad dotyczących poszukiwań staje się konieczne w sytuacji, w której bezskuteczne poszukiwania mają prowadzić do nadania utworowi statusu osieroconego i jego późniejszej eksploatacji.

Zgodnie z art. 35⁶ ust. 1 ustawy, będącym implementacją art. 3 ust. 1 dyrektywy 2012/28/UE, staranne poszukiwania będą polegać na sprawdzeniu informacji na temat podmiotów uprawnionych we wspomnianym wyżej zakresie w źródłach odpowiednich ze względu na kategorię poszukiwanego utworu. Podstawowy wykaz źródeł, których sprawdzenie będzie zawsze konieczne, zostanie określony w treści rozporządzenia ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, które będzie wydane na podstawie projektowanego art. 35⁶ ust. 9 ustawy, przy uwzględnieniu konieczności rzetelnego przeprowadzenia starannych poszukiwań oraz dostępności informacji na temat uprawnionych w poszczególnych źródłach. Rozporządzenie obejmie co najmniej źródła wymienione w załączniku do dyrektywy 2012/28/UE, w którym zamieszczono minimalną listę źródeł wymagających przeszukania.

Dodatkowo projektowany art. 35⁶ ust. 1 ustawy stwierdza, że staranne poszukiwania, które warunkują możliwość legalnej eksploatacji utworu osieroconego, powinny być przeprowadzane w dobrej wierze. Oznacza to, że w razie istnienia – w konkretnym przypadku i wedle wiedzy instytucji korzystającej – dodatkowych źródeł, w których mogą znajdować się informacje o podmiotach uprawnionych, przesłanki staranności i dobrej wiary będą spełnione dopiero po sprawdzeniu wszystkich źródeł – zarówno obowiązkowych, które określa rozporządzenie, jak i dodatkowych. W przeciwnym razie instytucja korzystająca może narazić się na zarzut przekroczenia granic dozwolonego

użytku, a więc naruszenia praw wyłącznych, na co wprost wskazano w pkt 19 preambuły dyrektywy 2012/28/UE⁶⁴).

Projektowany art. 35⁶ ust. 2 ustawy reguluje podstawową zasadę dotyczącą starannych poszukiwań, które – zgodnie z art. 3 ust. 3 dyrektywy 2012/28/UE powinny na początku zostać przeprowadzone w państwie członkowskim UE (EOG), w którym utwór został po raz pierwszy opublikowany albo nadany. Powyższy przepis dyrektywy 2012/28/UE formułuje dodatkowo w tym względzie dwie regulacje szczegółowe, które dotyczą starannego poszukiwania uprawnionych do utworów audiowizualnych oraz utworów nieopublikowanych. Szczególna regulacja dotycząca starannego poszukiwania uprawnionych do utworów audiowizualnych została odzwierciedlona w treści projektowanego art. 35⁶ ust. 3 ustawy, który stwierdza, że w sytuacji gdy znany jest producent utworu, poszukiwania powinny zostać przeprowadzone w państwie, w którym ma on siedzibę lub miejsce stałego pobytu. W przypadku utworów osieroconych i niepublikowanych zastosowanie znajdzie projektowany art. 35⁶ ust. 4 ustawy, który nakazuje dokonywać starannych poszukiwań uprawnionych w państwie siedziby podmiotu, który udostępnił utwór publicznie. Zazwyczaj bowiem twórcy przekazują swoje niepublikowane utwory instytucjom z państwa ich zamieszkania lub pobytu, w tych państwach największe jest więc prawdopodobieństwo odnalezienia uprawnionych.

Zgodnie z ww. dyrektywą 2012/28/UE wymagania dotyczące miejsca przeprowadzenia poszukiwań mają charakter minimalny. W razie istnienia prawdopodobieństwa odnalezienia informacji w innym państwie – zarówno państwie członkowskim UE, jak i państwie trzecim – konieczne będzie zbadanie takich dostępnych źródeł w tych państwach, które uznać można w danej sytuacji za odpowiednie. Na gruncie polskiej regulacji przesądza to projektowany art. 35⁶ ust. 5 ustawy.

Podmioty zobowiązane do przeprowadzenia starannych poszukiwań – na podstawie art. 35⁶ ust. 6 ustawy – będą mogły je prowadzić samodzielnie albo zlecać ich przeprowadzenie osobie trzeciej, w tym organizacjom zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi. Nie wyłączy to jednak ich odpowiedzialności za ewentualne naruszenie autorskich praw majątkowych do utworu niesłusznie uznanego za osierocony, z którego korzystano na podstawie poszukiwań przeprowadzonych

---

⁶⁴) Stanowi on, iż „w przypadku gdy utwór lub fonogram został niesłusznie uznany za utwór osierocony w wyniku poszukiwania, które nie było staranne, w ustawodawstwie państw członkowskich dostępne są środki zaradcze stosowane w przypadku naruszenia praw autorskich, przewidziane zgodnie z właściwymi przepisami krajowymi i prawem Unii”.

niestarannie albo w złej wierze. To bowiem podmiot korzystający z utworu osieroconego wkracza w prawa wyłączne uprawnionego. Jednak w przypadku zlecenia starannych poszukiwań podmiotom zewnętrznym nie ma przeszkód, aby kwestię odpowiedzialności kontraktowej za ich niestaranne wykonanie uregulować w umowie. Natomiast w zakresie odpowiedzialności deliktowej zastosowanie znajdzie ogólna zasada wyrażona w art. 429 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2014 r. poz. 121, z późn. zm.), zgodnie z którym *„kto powierza wykonanie czynności drugiemu, ten jest odpowiedzialny za szkodę wyrządzoną przez sprawcę przy wykonywaniu powierzonej mu czynności, chyba że nie ponosi winy w wyborze albo że wykonanie czynności powierzył osobie, przedsiębiorstwu lub zakładowi, które w zakresie swej działalności zawodowej trudnią się wykonywaniem takich czynności”*. Ten ostatni przypadek może mieć miejsce np. w razie zlecenia przeprowadzenia poszukiwań organizacji zbiorowego zarządzania, która powinna być przygotowana do prawidłowego przeprowadzenia poszukiwań w ramach swojej działalności zawodowej.

Projektowany art. 35⁶ ust. 7 ustawy realizuje wyrażoną w art. 4 dyrektywy 2012/28/UE zasadę wzajemnego uznawania statusu utworów osieroconych pomiędzy państwami członkowskimi UE. Projektowana regulacja, przez wprowadzenie fikcji prawnej przeprowadzenia starannych poszukiwań, upoważni do korzystania z utworów uznanych za osierocone w innym państwie członkowskim UE (EOG) i wpisanych do bazy danych prowadzonej przez Urząd Harmonizacji Rynku Wewnętrznego (dalej: „OHIM”), bez konieczności ponownego przeprowadzania poszukiwań.

Podmioty upoważnione do korzystania z utworów osieroconych, w myśl projektowanego art. 35⁶ ust. 8 ustawy, zostaną zobowiązane do przechowywania informacji o przeprowadzonych poszukiwaniach. Nałożenie tego obowiązku na podmioty korzystające wiąże się z koniecznością zapewnienia im pewności prawnej (w tym dostępu do potrzebnych dokumentów) w przypadku ewentualnych sporów związanych z naruszeniem autorskich praw majątkowych do utworu uznanego za osierocony, które w praktyce mogą mieć miejsce w razie niestarannego przeprowadzenia poszukiwań przez instytucję albo prowadzenia ich w złej wierze.

c) art. 35⁷

Ze względu na treść art. 3 ust. 5 dyrektywy 2012/28/UE oraz pkt 16 jej preambuły korzystanie z utworu jako utworu osieroconego będzie wiązać się z koniecznością

przekazania stosownych informacji do bazy danych prowadzonej przez OHIM. Baza ta została uruchomiona z dniem 28 października 2014 r. i jest dostępna pod adresem: <https://oami.europa.eu/ohimportal/en/web/observatory/orphan-works-database>. Polskie podmioty uzyskają możliwość korzystania z niej z chwilą wejścia w życie projektowanej ustawy. Informacje będą przekazywane za pośrednictwem ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego. Baza danych o utworach osieroconych stworzona przez OHIM jest jawna, ogólnodostępna i docelowo ma być prowadzona we wszystkich językach urzędowych UE – zostanie również udostępniona za pośrednictwem strony internetowej ministerstwa kultury i dziedzictwa narodowego. W tej sytuacji tworzenie dodatkowej bazy utworów osieroconych przez poszczególne państwa członkowskie UE staje się niecelowe. Rejestracja w bazie ma zapewnić publiczny dostęp do informacji o utworach osieroconych wykorzystywanych na terytorium UE, służąc instytucjom chcącym korzystać z utworów, wobec których przeprowadzono już wcześniej staranne poszukiwania (bez względu na ich wynik), uprawnionym, których utwory zostały uznane za osierocone, oraz innym obywatelom UE poszukującym tego typu informacji, np. w celu uzyskania licencji od odnalezionego uprawnionego. Opieranie aktywności podmiotów korzystających na danych, które będą zawarte w bazie OHIM, ma też istotne znaczenie w kontekście ich ewentualnej odpowiedzialności za korzystanie z utworów osieroconych, w sytuacji gdy odnalazł się uprawniony.

Zgodnie z treścią projektowanego art. 35⁷ ust. 1 ustawy, który został ukształtowany na podstawie zasad funkcjonowania udostępnionej przez OHIM bazy utworów osieroconych, pierwszym krokiem dla instytucji korzystającej jest złożenie wniosku o rejestrację w bazie. Obowiązek ten wiąże się z koniecznością potwierdzenia uprawnień do korzystania z utworów osieroconych na podstawie dozwolonego użytku. Podmiot wnioskujący o dokonanie rejestracji powinien być jedną z instytucji uprawnionych, które wlicza art. 35⁵ ust. 1 ustawy. Obowiązek oceny, czy dana instytucja spełnia wskazane w ustawie kryteria – zgodnie z treścią art. 3 ust. 6 dyrektywy 2012/28/UE – obciąża odpowiednie organy państwa członkowskiego UE, w tym przypadku ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, do którego wniosek będzie wpływać drogą elektroniczną. Potwierdzenie przez ministra uprawnień do korzystania z utworów osieroconych będzie oznaczać rejestrację tego podmiotu jako użytkownika systemu teleinformatycznego obsługującego bazę. W celu możliwego

uproszczenia tej procedury rejestracja będzie traktowana jako czynność faktyczna, a więc nie będzie dokonywana w trybie postępowania administracyjnego. Natomiast stwierdzenie braku podstaw do korzystania z utworu osieroconego – ze względu na potrzebę zapewnienia oceny prawidłowości rozstrzygnięcia organu administracji – będzie, zgodnie z art. 35⁷ ust. 2 ustawy, dokonywane w drodze decyzji administracyjnej. Wydanie takiej decyzji pozwoli wnioskodawcy na skorzystanie z trybu odwoławczego – w postaci wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy (zgodnie z art. 127 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 267, z późn. zm.), a w dalszej kolejności – w razie utrzymania w mocy rozstrzygnięcia wydanego w I instancji ze skargi do sądu administracyjnego.

Samo zarejestrowanie utworu jako osieroconego przez instytucję uprzednio wpisaną do bazy danych OHIM nie będzie podlegało żadnej weryfikacji ani kontroli ze strony ministra właściwego do spraw kultury i dziedzictwa narodowego. Tego rodzaju rozwiązanie jest zgodne z art. 3 ust. 6 dyrektywy 2012/28/UE, z którego wynika, że odpowiedzialność za staranne poszukiwania leży po stronie uprawnionej instytucji korzystającej.

Projektowany art. 35⁷ ust. 3 ustawy stanowi implementację art. 3 ust. 5 dyrektywy 2012/28/UE, który określa, jakiego rodzaju informacje instytucje korzystające mają obowiązek przekazywać właściwemu organowi krajowemu – w tym przypadku ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego – oraz do bazy prowadzonej przez OHIM. Tego rodzaju rozwiązanie służy zapewnieniu prawdziwości, kompletności i aktualności informacji zawartych w bazie, czego przejawem jest m.in. zobowiązanie instytucji do wpisywania informacji na temat sposobu korzystania z utworów osieroconych, niezwłocznego zamieszczania wszelkich informacji o zmianie statusu danego utworu, spowodowanych np. odnalezieniem podmiotu uprawnionego, a także bieżącego aktualizowania swoich danych kontaktowych. Jest to szczególnie istotne ze względu na zasadę wzajemnego uznawania statusu utworu osieroconego, w myśl której instytucja z danego państwa będzie mogła korzystać z utworu zarejestrowanego w bazie przez inną instytucję z tego samego, a nawet z innego państwa członkowskiego UE. Będą to też informacje istotne dla uprawnionego, którego utwory są udostępniane jako osierocone (*vide* wyjaśnienia do projektowanego art. 35⁸).

Projektowany art. 35⁷ ust. 4 ustawy określa generalną zasadę odnoszącą się do obiegu informacji dotyczących dzieł osieroconych. Ze względu na powszechny paneuropejski charakter bazy danych OHIM, system teleinformatyczny stworzony przez OHIM staje się jedynym narzędziem koniecznym do obsługiwanego całego procesu rejestracji i korzystania z tego rodzaju utworów. Tego rodzaju ogólna zasada pozwala również na elastyczne dostosowanie zasad składania wniosków o rejestrację i przekazywania informacji o utworach osieroconych do zmian wprowadzanych w samym systemie teleinformatycznym OHIM przez jego administratora bez konieczności zmiany jakichkolwiek przepisów prawa polskiego.

d) art. 35⁸

Podstawowym celem projektowanego art. 35⁸ ustawy jest uregulowanie sytuacji, w której ustaje ustawowe upoważnienie do korzystania z utworów osieroconych w ramach dozwolonego użytku, a także kwestii wynagrodzenia dla odnalezionego uprawnionego do utworu osieroconego.

Stwierdzenie wygaśnięcia statusu utworu osieroconego będzie następować na wniosek uprawnionego, któremu w zakresie pól eksploatacji wymienionych w art. 35⁵ ust. 1 przysługują autorskie prawa majątkowe do utworu uznanego za osierocony, składany podmiotowi, który wpisał ten utwór do bazy danych OHIM. Wniosek taki będzie mógł zostać złożony za pośrednictwem systemu teleinformatycznego obsługującego bazę danych albo bezpośrednio do instytucji korzystającej. Nie zostanie on poddany żadnym rygorom formalnym, aczkolwiek uprawniony będzie musiał przedstawić dowód przysługiwania mu praw. Oceny, czy jego żądanie jest uzasadnione, będzie dokonywać podmiot korzystający.

W zakresie, w jakim ustalone zostanie, że wnioskodawcy przysługuje prawo do utworu uznanego za osierocony, utwór ten straci taki status, a podmiot korzystający będzie zobowiązany odnotować ten fakt w bazie danych OHIM. Z chwilą zamieszczenia informacji o stwierdzeniu wygaśnięcia statusu utworu osieroconego ustanie dopuszczalność korzystania z tego utworu na podstawie dozwolonego użytku przez wszystkie korzystające z niego instytucje zgodnie z projektowanym art. 35⁸ ust. 2.

Projektowany art. 35⁸ ust. 3 pr. aut. określi natomiast tryb postępowania w sytuacji, w której zasadne i odpowiednio udokumentowane żądanie uprawnionego nie zostało uwzględnione w terminie miesiąca od dnia jego doręczenia instytucji korzystającej.

Tego rodzaju sytuacja może polegać zarówno na uznaniu przez instytucję danego wniosku za niezasadny, jak i jej bezczynności. Takie postępowanie oznacza, że instytucja kontynuuje korzystanie z utworu, do którego podmiot uprawniony jest zidentyfikowany i odnaleziony, a więc utworu, który nie powinien mieć już statusu utworu osieroconego. W takim przypadku instytucja utraci prawo do powoływania się na dozwolony użytek i stanie się podmiotem naruszającym autorskie prawa majątkowe tego uprawnionego. Uprawnionemu przysługiwać będą więc roszczenia cywilnoprawne przewidziane w rozdziale 9 pr. aut. Dotyczyć to będzie wyłącznie relacji pomiędzy uprawnionym a instytucją, która dokonała wpisu do bazy danych OHIM. Inne instytucje, korzystające z tego utworu na podstawie projektowanego art. 35⁶ ust. 7 pr. aut., a więc niemające informacji o roszczeniach zgłoszonych przez uprawnionego, będą mogły z utworu korzystać w dalszym ciągu do czasu odnotowania utraty statusu utworu osieroconego w bazie danych OHIM.

Warto zaznaczyć, że przypadki tego rodzaju powinny mieć charakter sporadyczny ze względu na poprzedzenie korzystania z utworów osieroconych dokładną i rozbudowaną procedurą starannych poszukiwań, której przeprowadzenie powinno co do zasady umożliwić precyzyjne ustalenie, czy uprawnieni w ogóle istnieją.

Dodatkowo projektowany art. 35⁸ ust. 4 będzie uwzględniać sytuacje, w których instytucja korzystająca z utworu osieroconego nie istnieje. W takim przypadku uprawniony będzie kierować żądanie stwierdzenia wygaśnięcia statusu do następcy prawnego takiej instytucji (ust. 1), a w braku takiego następcy – do ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Odmowa stwierdzenia wygaśnięcia statusu będzie wówczas dokonywana w drodze decyzji administracyjnej, co zapewni wnioskodawcy prawo do jej kontroli sądownoadministracyjnej (ust. 4).

W przypadku odnalezienia uprawnionego art. 6 ust. 5 dyrektywy 2012/28/UE przyznaje mu prawo do godziwej rekompensaty z tytułu korzystania z jego utworu. Nie jest to jednak prawo przyznane bezwzględnie – wspomniany przepis dyrektywy pozostawia państwom członkowskim UE swobodę wyboru okoliczności, w których ma miejsce wypłata takiej rekompensaty. W projektowanym art. 35⁸ ust. 5 ustawy proponuje się wskazanie kryteriów, na podstawie których będzie określana jej wysokość. Kryteriami tymi będą: charakter i zakres korzystania z utworu osieroconego, wysokość przychodów uzyskanych z takiej eksploatacji na podstawie art. 35⁵ ust. 2 oraz szkoda, jaka została

wyrządzona uprawnionemu w związku z tym korzystaniem. Celem takiego rozwiązania jest nienakładanie nadmiernych obciążeń finansowych na publiczne instytucje, które, działając w interesie publicznym, udostępniają obywatelom utwory osierocone w celach kulturalnych i edukacyjnych. Ponadto należy zwrócić uwagę, że rekompensata zostanie wypłacona tylko w przypadku odnalezienia uprawnionego, który z prawa do jej otrzymania będzie chciał skorzystać.

e) art. 101

Problemy z ustaleniem i odnalezieniem podmiotów uprawnionych mogą dotyczyć nie tylko utworów (praw autorskich), ale także przedmiotów praw pokrewnych. Dlatego regulacje dotyczące utworów osieroconych powinny być stosowane także do artystycznych wykonań, fonogramów, wideogramów, nadań programów, a także do pierwszych wydań oraz wydań naukowych i krytycznych. W przeciwnym razie eksploatacja utworów osieroconych w tym zakresie byłaby w ogóle niemożliwa. W związku z powyższym odesłanie zawarte w projektowanym art. 101 ustawy zostanie rozszerzone o przepisy dotyczące dozwolonego użytku utworów osieroconych.

II.4. Uregulowanie niektórych sposobów korzystania z utworów niedostępnych w obrocie handlowym (tzw. utworów *out-of-commerce*)

II.4.1. Przedstawienie istniejącego stanu rzeczy w dziedzinie, która ma być unormowana

Jak wskazano w części ogólnej uzasadnienia, proponuje się objąć zakresem nowelizacji także kwestię korzystania przez określone instytucje publiczne z utworów niedostępnych w obrocie handlowym, których eksploatacja obecnie jest w praktyce niemożliwa, a dostęp do nich bywa utrudniony. Wprowadzone rozwiązania umożliwią instytucjom korzystającym (archiwom, instytucjom oświatowym, uczelniom, jednostkom naukowym oraz instytucjom kultury) tworzenie w ramach projektów masowej digitalizacji i udostępnienie w internecie kolekcji dzieł niedostępnych w obrocie handlowym, które znajdują się w ich zbiorach. W praktyce regulacja będzie więc dotyczyła instytucji, które dysponują zbiorami tego typu utworów. Projektowana ustawa stwarza możliwość wypracowania przez organizacje zbiorowego zarządzania wspólnie z jedną lub niektórymi z instytucji-beneficjentów albo z ich organizacją lub wspólną reprezentacją dogodnych dla obu stron modelowych rozwiązań kontraktowych, które opierałyby się na proponowanym mechanizmie.

Materia ta jest przedmiotem porozumienia z dnia 20 września 2011 r. pt. „*Kluczowe zasady digitalizacji i publicznego udostępniania utworów niedostępnych w handlu*”, zawartego przez organizacje reprezentujące biblioteki, twórców i wydawców, w obecności Komisji Europejskiej⁶⁵⁾, zwanego dalej „porozumieniem”. Porozumienie określa ogólne, paneuropejskie ramy dla korzystania z utworów niedostępnych w obrocie handlowym akceptowane przez wszystkie zainteresowane strony. W następstwie jego zawarcia regulacje ustawowe dotyczące korzystania z utworów niedostępnych w handlu wprowadzono w niektórych krajach europejskich, w tym we Francji⁶⁶⁾ i w Niemczech⁶⁷⁾, łącząc je – podobnie jak czyni to projektowana nowelizacja – z wdrożeniem dyrektywy 2012/28/UE. W Polsce zainteresowanym stronom nie udało się niestety uzgodnić porozumienia o zbliżonym charakterze ani nawet przystąpić do jego uzgadniania.

Istota regulacji ustawowej w tym przypadku polega na ułatwieniu korzystania z utworów niedostępnych w obrocie handlowym dzięki odpowiednim mechanizmom licencyjnym.

W wyniku ich zastosowania instytucje korzystające będą mogły uzyskać stosowane licencje za pośrednictwem organizacji zbiorowego zarządzania, przy zapewnieniu pełnego poszanowania praw uprawnionych. Przydatne dla zrozumienia zaprojektowanego mechanizmu wydaje się określenie etapów procedury, które mają doprowadzić do uzyskania licencji. Są nimi:

a) zwrócenie się przez instytucję korzystającą do uprawnionej organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi o zawarcie umowy licencyjnej. Obejmowałaby ona swoim zakresem utwory będące w zbiorach instytucji korzystającej i według niej wstępnie uznane za niedostępne w obrocie handlowym, które instytucja chciałaby udostępniać w ramach danego projektu czy kolekcji.

---

⁶⁵⁾ Tzw. *Memorandum of Understanding*, http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/copyright-infso/20110920-mou_en.pdf (dostęp 21.08.2014).

⁶⁶⁾ Ustawa nr 2012-287 z dnia 1 marca 2012 r. o cyfrowej eksploatacji niedostępnych książek z XX w., która dodała do francuskiego Kodeksu Własności Intelktualnej artykuły 134-1–134.9 dotyczącej tej materii:

http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do;jsessionid=254A39437ABC5C8C26B5330FEA0ADBE8.tp djo05v_1?cidTexte=JORFTEXT000025422700&categorieLien=id

⁶⁷⁾ Ustawa z 1.10.2013 r. o korzystaniu z utworów osieroconych i niedostępnych oraz o innych zmianach ustaw o prawie autorskim. Nowelizacja ta dodała do ustawy z 1965 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych przepisy o utworach osieroconych (art. 61–61c) oraz do ustawy o zarządzaniu prawami autorskimi przepisy o utworach niedostępnych w handlu (art. 13d i art. 13e).

Już na tym etapie możliwe byłoby zawarcie umowy pomiędzy instytucją korzystającą a organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, ale jej treść, w tym sposób ustalenia wynagrodzenia, mogłaby być dostosowana do zmiennego zakresu repertuaru, którego umowa mogłaby dotyczyć po zgłoszeniu ewentualnego sprzeciwu przez niektórych uprawnionych. Umowa w takim przypadku mogłaby być więc zawierana – w przypadku uprawnionych niereprezentowanych przez organizację na podstawie powierzenia praw – pod warunkiem (zawieszającym) że nie zgłoszą oni sprzeciwu w terminie przewidzianym w ustawie oraz pod warunkiem (rozwiązującym) że nie zrzekną się w drodze oświadczenia pośrednictwa uprawnionej organizacji po upływie ustawowego terminu na zgłoszenie sprzeciwu (*vide lit. d i e*).

b) sprawdzenie przez organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi uprawnioną do udzielenia licencji, czy poszczególne utwory mają status *out-of-commerce*.

c) złożenie przez organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi uprawnioną do udzielenia licencji wniosku do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego o wpis poszczególnych utworów do wykazu utworów niedostępnych w obrocie handlowym.

Publicznie dostępny wykaz, zgodnie z projektowanym art. 35¹⁰ ustawy powinien być prowadzony, na bieżąco aktualizowany i publicznie udostępniany w internecie przez ministra właściwego do spraw kultury i dziedzictwa narodowego.

d) czas na reakcję uprawnionego, który zgodnie z projektem miałby 90 dni od dnia wpisania poszczególnych utworów do wykazu na złożenie sprzeciwu wobec zarządzania jego prawami przez organizację zbiorowego zarządzania uprawnioną do udzielenia licencji (jego sprzeciw uniemożliwiłby zawarcie umowy licencyjnej w trybie przewidzianym w projekcie w stosunku do tego uprawnionego lub byłby zdarzeniem powodującym niedojście do skutku umowy zawartej przed upływem terminu na zgłoszenie sprzeciwu wobec utworów danego uprawnionego (*vide lit. a*).

Zawarcie umowy pomiędzy instytucją korzystającą a organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi byłoby możliwe również na tym etapie – w tym przypadku mogłaby ona dotyczyć już repertuaru wyłącznie utworów wpisanych do wykazu, co do których nie zgłoszono sprzeciwu.

e) uprawniony, także po upływie terminu 90 dni na wniesienie sprzeciwu, mógłby złożyć organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi stosowne oświadczenie,

na podstawie którego zrzekłby się jej pośrednictwa – skutkować będzie powiadomieniem o tym fakcie ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego oraz podmiotów korzystających.

Tego rodzaju oświadczenie powodowałoby ustanie ustawowego upoważnienia wskazanej organizacji do reprezentacji danego uprawnionego. Z kolei udzielona wcześniej licencja traciłaby po upływie okresu wypowiedzenia moc w stosunku do praw wycofanych – umowa zawarta w stosunku do określonych utworów, których dotyczyło oświadczenie uprawnionego, przestawałaby więc być skuteczna.

Podobnie jak w przypadku przepisów dotyczących dzieł osieroconych proponuje się dodanie do rozdziału 3, po nowych oddziałach 4 i 5, oddziału 6, który dotyczyłby niektórych sposobów korzystania z utworów niedostępnych w obrocie handlowym (art. 35⁹–35¹¹).

II.4.2. Wykazanie różnic między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

a) art. 35⁹

Projektowana ustawa ułatwi określonym podmiotom korzystanie z utworów niedostępnych w obrocie handlowym, opublikowanych po raz pierwszy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed dniem 24 maja 1994 r., przez ustawowe upoważnienie organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi do zarządzania utworami *out-of-commerce*, które nie zostały im powierzone w zarząd przez samych uprawnionych. Zakres podmiotowy i przedmiotowy zastosowania tej konstrukcji zawarty jest w projektowanym art. 35⁹ ustawy, który określa:

- kategorie podmiotów, mogących korzystać z utworów niedostępnych w obrocie handlowym na podstawie procedury przewidzianej ustawą,
- pola eksploatacji, na których może odbywać się korzystanie z dzieł niedostępnych w obrocie handlowym na podstawie umowy zawartej z organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi,
- definicję i rodzaje dzieł niedostępnych w obrocie handlowym, których może dotyczyć korzystanie na podstawie przewidzianej ustawą procedury, oraz wyłączenia dotyczące tłumaczeń utworów na język polski.

Proponowany art. 35⁹ ust. 1 ustawy określa zakres podmiotowy korzystania z utworów niedostępnych w obrocie handlowym. Zgodnie z jego treścią podmiotami uprawnionymi do złożenia wniosku o udzielenie licencji będą archiwa, instytucje oświatowe, uczelnie, jednostki naukowe oraz instytucje kultury.

Podmioty te będą mogły na podstawie umowy licencyjnej zawartej z organizacją zbiorowego zarządzania korzystać z utworów niedostępnych w obrocie handlowym na dwóch następujących polach eksploatacji:

- zwielokrotnianie,
- publiczne udostępnianie w taki sposób, aby każdy mógł mieć do nich dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym.

Korzystanie to, podobnie jak w przypadku utworów osieroconych, będzie ograniczone do celów niekomercyjnych (zostanie to osiągnięte przez odesłanie do projektowanego art. 35⁵ ust. 2 pr. aut.).

Proponowane przepisy ułatwią wskazanym powyżej podmiotom korzystanie z utworów opublikowanych przed dniem 24 maja 1994 r. Zgodnie z europejskim porozumieniem dotyczącym dzieł niedostępnych w obrocie handlowym, niedostępność w handlu powinna być badana w państwie pierwszej publikacji utworu, stąd regulacja dotyczy dzieł opublikowanych po raz pierwszy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z wyłączeniem tłumaczeń na język polski.

Proponowany art. 35⁹ ust. 2 ustawy zawiera definicję utworów niedostępnych w obrocie handlowym sformułowaną na potrzeby pr. aut. Definicja ta ogranicza, idąc za postanowieniami porozumienia europejskiego, stosowanie mechanizmu ułatwień licencjonowania utworów niedostępnych w obrocie handlowym do utworów w formie drukowanej zawartych w książkach, dziennikach, czasopismach lub w innych formach publikacji drukiem, obejmując przy tym także utwory plastyczne i fotograficzne funkcjonujące jako ilustracje do ww. drukowanych publikacji. Zgodnie z proponowaną definicją utworami niedostępnymi w obrocie handlowym są utwory, które nie są dostępne za zezwoleniem podmiotu uprawnionego dla odbiorców w postaci egzemplarzy wprowadzonych do obrotu w liczbie zaspokajającej racjonalne potrzeby odbiorców ani w drodze ich udostępnienia publicznego w taki sposób, aby każdy mógł mieć do nich dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym. Chodzi tu o dostępność wprowadzanych do obrotu, czyli znajdujących się aktualnie w sprzedaży, egzemplarzy,

albo aktualne publiczne udostępnianie *online*, jednak wyłącznie o charakterze legalnym, tj. dokonywane za zezwoleniem uprawnionego. Dostępność utworu w antykwariatach albo w innych systemach sprzedaży używanych książek – zgodnie z projektowanym art. 35⁹ ust. 2 ustawy *in fine* – nie byłaby brana pod uwagę przy określaniu niedostępności w obrocie handlowym, gdyż wobec egzemplarzy takich wyczerpaniu uległo prawo wprowadzania do obrotu (art. 51 ust. 3 pr. aut.). Sprzedaż taka nie sprawia, że dany utwór staje się realnie dostępny dla szerszej publiczności, nie ustaje więc przyczyna, dla której proponowana jest regulacja tego rodzaju utworów. Dodatkowo ten typ sprzedaży nie stanowi wprowadzania do obrotu w rozumieniu art. 6 pkt 6 pr. aut.

Zgodnie z proponowanym art. 35⁹ ust. 3 ustawy organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi byłaby na podstawie ustawy upoważniona do reprezentowania – w zakresie utworów *out-of-commerce* – uprawnionych, którzy nie powierzyli jej swoich praw w zarząd. Rozwiązanie to jest wzorowane w dużym stopniu na konstrukcji wybranej w regulacji niemieckiej dla rozwiązania problemu dzieł *out-of-commerce*. Upoważnienie organizacji do reprezentowania powstaje, o ile uprawniony do konkretnego utworu nie złoży w ciągu 90 dni od wpisania danego utworu do wykazu utworów *out-of-commerce* pisemnego sprzeciwu wobec zarządzania ich prawami. Złożenie sprzeciwu przez uprawnionego wyłączałoby możliwość reprezentowania go przez organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi. W konsekwencji uniemożliwiłoby to zawarcie umowy licencyjnej dotyczącej utworu danego uprawnionego w trybie przewidzianym w projektowanych przepisach, o ile nie została ona zawarta wcześniej. W takim zaś przypadku złożenie sprzeciwu spełniałoby rolę zdarzenia powodującego ziszczenie się warunku zawieszającego – w konsekwencji umowa zawarta wcześniej między instytucją korzystającą i uprawnioną organizacją w stosunku do utworu danego uprawnionego nie doszłaby do skutku.

Z kolei proponowany art. 35⁹ ust. 4 ustawy reguluje sytuację, w której uprawniony – po upływie ustawowego terminu 90 dni na zgłoszenie sprzeciwu – mógłby złożyć organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi pisemne oświadczenie. Na jego podstawie rzekałby się pośrednictwa organizacji na przyszłość – co powodowałoby, że udzielona uprzednio licencja straciłaby moc wobec praw wycofanych wskutek oświadczenia uprawnionego. Organizacja ta niezwłocznie powinna będzie zawiadomić o oświadczeniu ministra właściwego do spraw kultury i

ochrony dziedzictwa narodowego, tj. organ prowadzący wykaz utworów niedostępnych w obrocie handlowym, oraz podmioty korzystające, z którymi zostały zawarte umowy obejmujące dane utwory. Regulacje zawarte w treści projektowanych art. 35⁹ ust. 3 oraz art. 35⁹ ust. 4 ustawy służą zapewnieniu pełnego poszanowania praw uprawnionego, a zarówno jego sprzeciw, jak i oświadczenie byłyby odnotowywane w publicznie dostępnym wykazie. Jednocześnie trzymiesięczny okres wypowiedzenia i moment, od którego jest ono skuteczne (na koniec roku kalendarzowego), będzie dawał instytucji korzystającej czas na zwrócenie się o licencję bezpośrednio do uprawnionego, a w razie braku jego zgody czas na wycofanie określonego utworu z kolekcji lub projektu. Powiązanie momentu, od którego wypowiedzenie byłoby skuteczne, z końcem roku kalendarzowego odpowiadałoby również okresowi, w jakim organizacje zbiorowego zarządzania prawami autorskimi najczęściej dokonują swoich rozliczeń.

Projektowany art. 35⁹ ust. 4 ustawy wyłącza spod mechanizmu licencjonowania dzieł niedostępnych w obrocie handlowym utwory, które są tłumaczeniami na język polski utworów wyrażonych słowem stworzonych pierwotnie w języku obcym. Celem tej regulacji jest zapewnienie odpowiedniego poziomu ochrony praw uprawnionych z zagranicy, którzy w praktyce nie będą w stanie w jakikolwiek sposób skorzystać z możliwości złożenia sprzeciwu lub oświadczenia, które wyłączałyby upoważnienie organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi do ich reprezentowania.

b) art. 35¹⁰

Proponowany art. 35¹⁰ ustawy stanowi prawną podstawę do prowadzenia wykazu utworów niedostępnych w obrocie handlowym przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Wpis do wykazu byłby dokonywany na wniosek organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, która udzieliła pod warunkiem zawieszającym lub zamierza udzielić w przyszłości jednej z uprawnionych instytucji licencji na korzystanie z utworów niedostępnych w obrocie handlowym. Jednym z jej obowiązków będzie prawidłowe ustalenie statusu utworów jako dostępnych lub niedostępnych w obrocie handlowym oraz przekazanie podstawowych, aktualnych informacji dotyczących tego statusu w celu wpisania ich do prowadzonego przez tego ministra wykazu.

Model wykazu, który ma charakter informacyjny, oparty jest na podobnym rozwiązaniu niemieckim.⁶⁸⁾ Sam wpis ma charakter czynności administracyjno-technicznej. Przyjęcie innego rozwiązania i dostarczanie dowodów niedostępności w obrocie handlowym jako przesłanki wpisu w odniesieniu do każdego utworu z osobna mogłoby podnieść do zaporowych rozmiarów koszty transakcyjne zawarcia umowy licencyjnej, których ciężar ostatecznie ponieść będzie musiała instytucja publiczna. Skutkiem byłby iluzoryczny charakter projektowanej regulacji, z której nie skorzystałyby ani instytucje korzystające (pozbawione możliwości eksploatacji części swoich zbiorów), ani uprawnieni (pozbawieni wynagrodzenia za utwory, które nie są ekonomicznie eksploatowane, a więc aktualnie nie przynoszą im żadnych dochodów), ani organizacje zbiorowego zarządzania (pozbawione możliwości zatrzymania kosztów obsługi systemu licencyjnego, w tym ustalania niedostępności utworu w obrocie handlowym).

Istnienie wykazu i jego publiczna dostępność będzie ułatwiać uprawnionym ochronę ich praw (przez składanie ewentualnych sprzeciwów lub oświadczeń), a nieodpłatność wniosku o dokonanie wpisu nie doprowadzi do powstania dodatkowej bariery transakcyjnej dla stron zainteresowanych zawarciem umowy licencyjnej.

Wskazać przy tym należy, że jedną z przesłanek wyznaczenia organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi do licencjonowania utworów *out-of-commerce* jest jej przygotowanie do możliwości sprawdzania niedostępności utworów w obrocie handlowym. Podobnie jak w przypadku praktyki kontraktowej również w tym względzie możliwe i pożądane będzie wykształcenie mechanizmów współpracy instytucji korzystających, które są zainteresowane prawidłową weryfikacją statusu posiadanych zbiorów z uprawnioną organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi oraz stowarzyszeniami twórców i wydawców.

Ponadto w przepisie tym zostały określone podstawowe zasady prowadzenia wykazu, w tym jego jawność i powszechna dostępność oraz zakres informacji, które podlegają wpisowi, a także obowiązek niezwłocznego wnioskowania o wpisanie do wykazu sprzeciwu albo oświadczenia w sprawie pośrednictwa organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi. Wzór wniosku o wpis do wykazu będzie określony rozporządzeniem ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, wydanym na podstawie projektowanego art. 35¹⁰ ust. 6. Zakłada się, że

---

⁶⁸⁾ Art. 13e ust. 2 zd. 1 niemieckiej ustawy o zarządzaniu prawami autorskimi.

wzór będzie uwzględniał zakres informacji określonych w art. 35¹⁰ ust. 2 oraz zostanie stworzony z uwzględnieniem konieczności ujednolicenia przekazywanych wniosków.

c) art. 35¹¹

Projektowany artykuł 35¹¹ ust. 1 ustawy określa zasady, na podstawie których wyznaczona zostanie organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, właściwa do zawierania umów licencyjnych dotyczących dzieł niedostępnych w obrocie handlowym w trybie przewidzianym w treści projektowanego oddziału.

Co do zasady organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi właściwą do reprezentowania konkretnego uprawnionego z tytułu praw autorskich byłaby organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, której ten uprawniony powierzył swoje prawa. Jednak celem projektowanego mechanizmu korzystania z utworów niedostępnych w obrocie handlowym jest umocowanie organizacji do zawierania w tym zakresie umów licencyjnych bez wyraźnego powierzenia jej praw w zbiorowy zarząd, co wynika wprost z projektowanego art. 35⁹ ust. 3. Na gruncie obowiązujących obecnie przepisów w takim przypadku do określenia organizacji właściwej konieczne byłoby posłużenie się procedurą uregulowaną w art. 107 pr. aut. Pozwala ona na ustalenie organizacji właściwej w odniesieniu do indywidualnych uprawnionych, którzy nie należą do żadnej organizacji zbiorowego zarządzania (przez Komisję Prawa Autorskiego z możliwością ewentualnego odwołania do sądu). Nie jest to jednak rozwiązanie, które można uznać za skuteczne w przypadku dużej grupy uprawnionych, a więc pozwalające na efektywne wykorzystanie projektowanego mechanizmu do licencjonowania utworów niedostępnych w obrocie handlowym np. na potrzeby projektów digitalizacyjnych. Poza tym celem art. 107 pr. aut. jest rozstrzygnięcie potencjalnych, jednostkowych sporów o właściwość organizacji, a nie systemowe rozwiązanie problemu reprezentowania uprawnionych, którzy nie powierzyli swoich praw w zbiorowy zarząd.

Dlatego zasadne jest, aby w zakresie licencjonowania utworów niedostępnych w obrocie handlowym uprawnienie do zawierania umów w zakresie praw niepowierzonych posiadała jedna organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi. Zgodnie z projektowanym art. 35¹¹ ust. 1 organizację taką będzie wyznaczać w drodze konkursu, na okres nie dłuższy niż pięć lat, minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, uwzględniając następujące kryteria:

reprezentatywność, zdolność organizacyjną do sprawdzania niedostępności utworów w obrocie handlowym, efektywną wypłatę i rozliczanie wynagrodzeń uprawnionym, skuteczność i prawidłowość działania tej organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi oraz zasadność planowanych kosztów zarządzania prawami do utworów niedostępnych w obrocie handlowym i ich wysokość. Ze względu na to, że w przypadku licencjonowania dzieł niedostępnych w obrocie handlowym konieczne może być umocowanie do reprezentowania łącznie więcej niż jednej kategorii uprawnionych reprezentujących inne kategorie praw (np. twórców i wydawców), projektowany art. 35¹¹ ust. 2 zakłada fakultatywną możliwość określenia jako właściwej więcej niż jednej organizacji zbiorowego zarządzania, o ile będą one działać łącznie.

Od wyniku konkursu, ogłoszonego w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego (projektowany art. 35¹¹ ust. 3), w terminie 7 dni od publikacji tego ogłoszenia, ww. organizacja biorąca udział w konkursie, która uważa, że konkurs przeprowadzono z naruszeniem prawa, będzie mogła złożyć odwołanie do tego ministra (projektowany art. 35¹¹ ust. 4). Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego będzie miał 14 dni na rozpatrzenie odwołania, a w przypadku jego uwzględnienia konkurs zostanie unieważniony (art. 35¹¹ ust. 5).

d) art. 99⁶

Problem niedostępności w obrocie handlowym może dotyczyć także pierwszych wydań oraz wydań naukowych i krytycznych utworów niepodlegających ochronie prawnoautorskiej, które – zgodnie z art. 99¹ i art. 99² pr. aut. – stanowią przedmiot praw pokrewnych. Odesłanie do odpowiedniego stosowania przepisów art. 35⁹–35¹¹ pozwoli na objęcie tych wydań projektowaną regulacją.

II.5. Likwidacja opłat związanych z publikacją utworów znajdujących się w domenie publicznej

II.5.1. Przedstawienie istniejącego stanu rzeczy w dziedzinie, która ma być unormowana

Art. 40 w aktualnym brzmieniu reguluje instytucję tzw. *domaine public payant*. Zgodnie z jego treścią do uiszczenia opłat na rzecz Funduszu Promocji Twórczości zobowiązani są producenci oraz wydawcy egzemplarzy utworów literackich, muzycznych, plastycznych, fotograficznych i kartograficznych niechronionych już

autorskim prawem majątkowym, niezależnie od czasu, który upłynął od wygaśnięcia prawa. Obowiązek wnoszenia opłat dotyczy także korzystania z utworów, które nigdy nie podlegały ochronie prawnoautorskiej jako powstałe przed jej wprowadzeniem. W obu przypadkach opłaty wiążą się z produkcją lub wydaniem wskazanych typów utworów na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Institucja tzw. *domaine public payant* ma charakter daniny publicznej przeznaczonej na cele wspierania oraz rozwoju twórczości i kultury. Środki z niej uzyskane są jednym ze źródeł finansowania Funduszu Promocji Twórczości – państwowego fundusz celowego, którego dysponentem jest minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

Roczna wysokość wpływów z tego tytułu jest uzależniona od poziomu sprzedaży na rynku wydawniczym – powiązana jest z wysokością wpływów brutto ze sprzedaży egzemplarzy utworów, których produkcja lub wydanie wymagało uiszczenia opłaty. Od dłuższego czasu wpływy z tego tytułu stale utrzymują się na bardzo niskim poziomie (plan przychodów Funduszu udało się zrealizować w ciągu ostatnich dziesięciu lat tylko dwukrotnie – w latach 2006 i 2007)⁶⁹). Sama instytucja tzw. *domaine public payant* od dawna nie spełnia roli, jaka uzasadniała jej wprowadzanie do polskiego porządku prawnego w 1994 r., i nie pozwala w racjonalnym zakresie na realizację celów, jakie wyznaczono Funduszowi Promocji Twórczości (przyznawanie stypendiów twórczych, dofinansowanie wydawnictw, pomoc socjalna dla twórców)⁷⁰).

Objęcie opłatą korzystania z utworów należących do domeny publicznej nie znajduje także szczególnego uzasadnienia w obecnej konstrukcji ochrony prawnoautorskiej. Za

⁶⁹) Tabela obrazująca planowane i zrealizowane przychody Funduszu Promocji Twórczości w latach 2003-2012 w tys. zł

Rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Plan	800	800	800	800	800	900	790	700	670	640
Przychód	739	598	696	981	947	640	764	411	564	432

⁷⁰) Tabele obrazujące:

– stypendia finansowane z Funduszu Promocji Twórczości w latach 2003-2012: liczba i kwota w tys. zł

Rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Liczba	41	44	27	44	64	33	29	24	20	15
Łączna kwota	441,0	387,0	261,0	423,0	585,0	504,0	470,0	432,0	396,0	312,0

– dofinansowanie wydań z Funduszu Promocji Twórczości w latach 2003-2012: liczba i kwota w tys. zł

Rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Liczba	10	b.d.	10	8	4	4	9	9	5	8
Łączna kwota	74,3	b.d.	77,7	77,0	100	39,3	81,0	86,0	79,0	63,0

– zapomogi socjalne z Funduszu Promocji Twórczości w latach 2003-2012: liczba i kwota w tys. zł

Rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Liczba	21	38	94	79	57	57	22	16	19	11
Łączna kwota	57,0	158,0	222,0	293,0	365,0	162,0	66,0	48,0	57,0	30,0

trafny należy uznać pogląd, iż powyższa regulacja straciła na zasadności po istotnym wydłużeniu czasu ochrony autorskich praw majątkowych⁷¹⁾. Obecnie obowiązujący art. 40 polskiej ustawy nie posiada odpowiednika w międzynarodowych konwencjach ani w żadnej z regulacji europejskich dotyczących praw autorskich. Stanowi również wyjątek na tle ustawodawstw innych państw europejskich. Instytucja tzw. *domaine public payant* w chwili obecnej znana jest wyłącznie w porządkach prawnych części państw afrykańskich oraz latynoamerykańskich (Algieria, Kenia, Rwanda, Senegal, Kongo, Wybrzeże Kości Słoniowej czy Paragwaj)⁷²⁾.

Postulat likwidacji tzw. *domaine public payant* został szeroko poparty przez partnerów społecznych MKiDN prezentujących często odmiennie podejście do prawa autorskiego, m.in. w toku dyskusji nad reformą prawa autorskiego czy podczas warsztatów *Reforma prawa własności intelektualnej – prawo autorskie* przeprowadzonych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego we współpracy z Ministrem Administracji i Cyfryzacji, pod warunkiem stworzenia ekwiwalentnego systemu finansowania twórczości⁷³⁾.

II.5.2. Wykazanie różnic między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Projektowana zmiana zakłada uchylenie art. 40 pr. aut., przewidującego obowiązek zapłaty przez producentów i wydawców egzemplarzy utworów niekorzystających z ochrony autorskich praw majątkowych określonej sumy na Fundusz Promocji Twórczości, stanowiącej od 5 do 8 procent wpływów brutto ze sprzedaży tych utworów. Tym samym wydawanie utworów będących w domenie publicznej nie będzie podlegało żadnym opłatom.

Wraz z uchyleniem art. 40 pr. aut., określającego zasadnicze do tej pory źródło finansowania Funduszu Promocji Twórczości, Fundusz ten traci rację bytu. Dlatego projekt ustawy przewiduje uchylenie przepisów rozdziału 13 ustawy i składających się na niego artykułów (od art. 111 do art. 114). Uchylony zostanie też pkt 2 w art. 79 ust. 2

---

⁷¹⁾ J. Barta, R. Markiewicz, *Komentarz...*, str. 297.

⁷²⁾ Séverine Dusollier, *Scoping study on copyright and related rights and the public domain*, University of Namur, Belgia, WIPO Committee on Development and Intellectual Property, 2011 (CDIP/7/INF/2).

⁷³⁾ Raport Otwarcia. Dokument podsumowujący przebieg warsztatów, dostępny na stronie: http://www.prawoautorskie.gov.pl/media/warsztaty_/2012_06_15_raport_otwarcia_warsztaty_wersja_ost_ateczna_%289%29.pdf, str. 15 (dostęp 21.08.2014).

pr. aut. przewidujący – w razie naruszenia autorskich praw majątkowych – roszczenie o zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej na Fundusz Promocji Twórczości.

Aktualnie obowiązujące przepisy precyzują, że środki Funduszu można wydatkować na trzy rodzaje celów: 1) stypendia dla twórców, 2) pokrycie w całości lub w części kosztów wydań utworów o szczególnym znaczeniu dla kultury i nauki polskiej oraz wydań dla niewidomych oraz 3) pomoc socjalną dla twórców. Należy jednak podkreślić, że w odniesieniu do dotychczas realizowanych zadań, tj. udzielanych przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego stypendiów i dofinansowania do wydań, Fundusz Promocji Twórczości zabezpieczał jedynie nieznaczną część wydatkowanych środków. Minister przyznaje stypendia przede wszystkim na podstawie art. 7b ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, korzystając ze środków budżetu państwa znajdujących się w dyspozycji ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, oraz na podstawie art. 87 ustawy o grach hazardowych ze środków pochodzących z Funduszu Promocji Kultury. Zakres przedmiotowy działań, a więc stypendia twórcze oraz stypendia na przedsięwzięcia związane z upowszechnianiem kultury, jest taki sam w odniesieniu do stypendiów przyznawanych ze wszystkich wskazanych źródeł (Fundusz Promocji Twórczości, budżet państwa w dyspozycji ministra, Fundusz Promocji Kultury). O ile jednak w zakresie stypendiów przyznawanych z budżetu państwa i Funduszu Promocji Kultury obserwowana jest tendencja rosnąca (w 2014 r. przyznano 211 stypendiów na kwotę 4 959 000 zł, w 2013 r. – 200 stypendiów na kwotę 4 194 000 zł, a w 2012 r. – 159 stypendiów na kwotę 3 201 000,00 zł), o tyle liczba stypendiów przyznawanych z Funduszu Promocji Twórczości oscylowała od kilku lat w przedziale kilkunastu (2014 r. – 12 stypendiów, 2013 r. – 15 stypendiów, 2012 r. – 15 stypendiów).

Podobnie liczba udzielanych dofinansowań do wydań – z uwagi na ograniczone środki finansowe Funduszu Promocji Twórczości – była nieznaczną (2014 r. – 5 dofinansowań na kwotę 113 tys. zł, 2013 r. – 8 dofinansowań na kwotę 75 tys. zł., 2012 r. – 7 dofinansowań na kwotę 65 tys. zł). Jednocześnie minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego przeznacza na ten sam cel znaczne kwoty pochodzące z Funduszu Promocji Kultury w ramach programów wspierających czytelnictwo i kulturę języka polskiego, np. w 2014 r. przyznano 503 dofinansowania w łącznej kwocie 15 878 759 zł.

Mając na uwadze powyższe fakty, należy stwierdzić, że likwidacja Funduszu Promocji Twórczości nie wpłynie na ograniczenie polityki stypendialnej, jak również działań w zakresie wspierania czytelnictwa, w tym dofinansowania do wydań realizowanych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Minister będzie z powodzeniem kontynuować realizację przedmiotowych zadań ze środków Funduszu Promocji Kultury, co jednocześnie spowoduje ograniczenie kosztów administracyjnych związanych z obsługą administracyjną wykonywania tych zadań.

Odmienna sytuacja dotyczy realizacji z Funduszu Promocji Twórczości pomocy socjalnej. Wypłata środków z Funduszu stanowi bowiem obecnie jedyną możliwość jej udzielania przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego twórcom, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej – socjalnej lub zdrowotnej. Należy jednak podkreślić, że pr. aut. nie jest aktem prawnym właściwym do systemowego uregulowania wsparcia artystów znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, a środki przekazywane na ten cel pozwalały na pokrycie zaledwie kilkunastu zapomóg rocznie.

III. Wyjaśnienia końcowe

Art. 3 projektu ustawy zobowiązuje ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego do ogłoszenia pierwszego konkursu w celu wyłonienia organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi odpowiedzialnej za wypłatę wynagrodzenia za użyczenie egzemplarzy utworów przez biblioteki publiczne, w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy. Taki termin zabezpieczy możliwość efektywnej wypłaty wynagrodzeń w pierwszym roku ich wypłaty, tj. w 2016 r.

Art. 4 projektu ustawy określa mechanizm korygujący wymagany przez art. 50 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.).

Art. 5 ust. 1 projektu ustawy przewiduje likwidację Funduszu Promocji Twórczości z dniem 31 grudnia 2015 r.

Zgodnie z obecnie obowiązującym art. 40 ust. 1¹ pr. aut. wpłaty na Fundusz Promocji Twórczości dokonywane są za okresy kwartalne, w terminie do końca miesiąca następującego po zakończeniu kwartału, w którym producenci i wydawcy uzyskali

wpływy ze sprzedaży egzemplarzy utworów. W związku z planowanym uchyleniem tego obowiązku z dniem 1 stycznia 2016 r. konieczne jest wprowadzenie w projekcie ustawy przepisu dostosowującego, określającego zasady dokonywania wpłat za ostatni kwartał 2015 r. Zgodnie z art. 5 ust. 2 projektu nieściągnięte do końca 2015 r. należności oraz nieuregulowane w tym terminie zobowiązania likwidowanego Funduszu przejąłby Fundusz Promocji Kultury. Środki pieniężne zlikwidowanego funduszu celowego stałyby się przychodami Funduszu Promocji Kultury (art. 5 ust. 3 projektu). Zaległe wpłaty na Fundusz Promocji Twórczości od dnia 1 stycznia 2016 r. byłyby dokonywane na Fundusz Promocji Kultury (art. 5 ust. 4 projektu).

Zgodnie z art. 6 projektu ustawy proponuje się 1-miesięczny termin *vacatio legis*, a więc wydłużony w stosunku do standardowego terminu 14-dniowego, przewidzianego w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 197, poz. 1172, z późn. zm.). Termin ten wynika z pilnej konieczności wdrożenia przepisów UE, w szczególności dyrektywy 2012/28/UE, a z drugiej strony pozwoli na przygotowanie się podmiotów, których ustawa będzie dotyczyć, do jej stosowania.

Wyjątkiem będą przepisy dotyczące źródeł finansowania i zakresu zadań finansowanych z Funduszu Promocji Twórczości. Z uwagi na roczny cykl planowania i wydatkowania środków z Funduszu, w celu zrealizowania planu finansowego Funduszu na rok 2015, zmiany w tym zakresie wejdą w życie z dniem 1 stycznia 2016 r.

Projekt jest zgodny z prawem Unii Europejskiej, stosownie do stanowiska Ministra Spraw Zagranicznych zawartego przy pismach z dnia 6 marca 2015 r. (znak: DPUE.920.1533.2014/7/MD) oraz z dnia 17 marca 2015 r. (znak: DPUE.920.1533.2014/10/MD).

Projekt nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.), w związku z tym nie podlega notyfikacji.

Projekt nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Stosownie do postanowień art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) oraz § 4 i 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. poz. 979) projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny. Zainteresowanie pracami nad projektem ustawy w trybie przewidzianym w ustawie o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa zgłosił jeden podmiot, tj. Stowarzyszenie Ośrodków Dokumentacji i Informacji Prasowej.

<p>Nazwa projektu</p> <p>Projekt ustawy o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawy o grach hazardowych</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące</p> <p>Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu</p> <p>Andrzej Wyrobiec, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu</p> <p>Karol Kościński, Dyrektor Departamentu Własności Intelektualnej i Mediów, tel. 22 42 10 327, e-mail: kkoscinski@mkidn.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia</p> <p>.....</p> <p>Źródło:</p> <p>Prawo UE</p> <p>Nr w wykazie prac Rady Ministrów</p> <p>UC159</p>
--	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Celem projektu ustawy o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych jest pełne wdrożenie do polskiego porządku prawnego szeregu regulacji prawa europejskiego z zakresu prawa autorskiego i praw pokrewnych, których termin wdrożenia już upłynął. W obszarach, w których zasadne jest uzupełnienie regulacji europejskich (w odniesieniu do udostępniania utworów niedostępnych w handlu oraz utworów znajdujących się w domenie publicznej), projektowana ustawa wykracza – w sposób służący promocji, rozwojowi i upowszechnieniu kultury narodowej – poza minimum wynikające z obowiązku implementacji.

Projektowane w ustawie zmiany zmierzają do zapewnienia – w zakresie, w jakim pozwalają na to wiążące Polskę regulacje prawa międzynarodowego i europejskiego – możliwie jak najszerszego dostępu do utworów i przedmiotów praw pokrewnych, przede wszystkim w ramach tzw. dozwolonego użytku publicznego. Obecnie obowiązujące przepisy ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631, z późn. zm.) nie zawsze bowiem w pełni i w sposób poprawny implementują dyrektywy UE w zakresie dozwolonego użytku publicznego (tj. art. 5 dyrektywy 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym, powoływanej dalej jako „dyrektywa 2001/29/WE” oraz art. 6 dyrektywy 2006/115/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie prawa najmu i użyczenia oraz niektórych praw pokrewnych prawu autorskiemu w zakresie własności intelektualnej, powoływanej dalej jako „dyrektywa 2006/115/WE”, co powoduje niepewność prawną, a czasem wręcz w nieuzasadniony sposób ogranicza możliwości korzystania z chronionych treści. Brakuje ponadto regulacji umożliwiających korzystanie z utworów osieroconych (dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/28/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie niektórych dozwolonych sposobów korzystania z utworów osieroconych, powoływana dalej jako „dyrektywa 2012/28/UE”) oraz ułatwiających korzystanie z utworów niedostępnych w obrocie handlowym. Natomiast publikowanie utworów będących w domenie publicznej, a więc niepodlegających ochronie prawnoautorskiej, wiąże się z obowiązkiem odprowadzenia części zysków na Fundusz Promocji Twórczości.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Zmiany będą polegały na:

- a) zoptymalizowaniu i doprecyzowaniu przepisów dotyczących korzystania z utworów i przedmiotów praw pokrewnych w ramach dozwolonego użytku publicznego (implementacja art. 5 dyrektywy 2001/29/WE), co pozwoli na wyeliminowanie niepewności prawnej i zapewni zgodność tego rodzaju korzystania z prawem UE,
- b) wprowadzeniu dotychczas nieimplementowanego w Polsce wynagrodzenia z tytułu wypożyczeń bibliotecznych (implementacja art. 6 dyrektywy 2006/115/WE), co zapewni zgodność tego rodzaju korzystania z prawem UE, a dodatkowo będzie stanowić instrument wspierania rozwoju polskiego języka i literatury,
- c) określeniu zasad korzystania z utworów osieroconych znajdujących się w zasobach instytucji publicznych (implementacja dyrektywy 2012/28/UE), co umożliwi digitalizację i udostępnianie zasobów w sytuacjach, w których odnalezienie uprawnionego w celu nabycia licencji jest niemożliwe,
- d) wprowadzeniu możliwości korzystania przez instytucje publiczne z utworów niedostępnych w obrocie handlowym, co zapewni dostęp do utworów, których nakład się wyczerpał, w sytuacjach, w których uprawniony

nie jest już zainteresowany dalszą ich eksploatacją,

- e) zniesieniu obowiązku uiszczania przez wydawców i producentów egzemplarzy utworów opłat na Fundusz Promocji Twórczości, co ułatwi publikowanie utworów niepodlegających ochronie autorskimi prawami majątkowymi.

Oczekiwanym efektem ww. zmian będzie ułatwienie korzystania z utworów i przedmiotów praw pokrewnych przez obywateli i instytucje publiczne, wyeliminowanie niepewności prawnej w tym zakresie oraz zapewnienie zgodności tego korzystania z prawem UE.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

a) Pomimo że przepisy dyrektywy 2001/29/WE o dozwolonym użytku publicznym mają charakter fakultatywny, zostały implementowane w przeważającej większości państw członkowskich. Nie zawsze jednak implementacja ta została dokonana jednolicie we wszystkich państwach. Przykładowo, ze zleconej przez Komisję Europejską analizy dotyczącej stosowania ww. dyrektywy⁷⁴⁾, obejmującej 11 państw (Niemcy, Francję, Wielką Brytanię, Włochy, Hiszpanię, Polskę, Danię, Węgry, Belgię, Holandię i Luksemburg), wynika, że wyjątek dotyczący szczególnych przypadków zwielokrotniania utworów przez biblioteki, szkoły, muzea i archiwa (art. 5 ust. 2 lit. c dyrektywy 2001/29/WE) został w większości badanych państw ograniczony do przypadków zachowania, ochrony bądź uzupełniania zbiorów wymienionych instytucji (Dania, Luksemburg, Francja, Węgry, Hiszpania, Polska, Wielka Brytania), choć nie we wszystkich państwach określono szczegółowe przesłanki korzystania z uprawnień wynikających z tego wyjątku (np. w Wielkiej Brytanii, Danii i Holandii jest to możliwe tylko w razie konieczności zastąpienia zniszczonego bądź zagrożonego zniszczeniem egzemplarza, a na Węgrzech – także w ramach prowadzenia badań naukowych). Różnice dotyczą także katalogu uprawnionych instytucji (np. w Niemczech, Wielkiej Brytanii i Polsce nie obejmuje on muzeów, a szkoły są uwzględnione tylko w Luksemburgu, Polsce i na Węgrzech) i sposobu zwielokrotniania (np. w Niemczech dopuszczone są tylko kopie na papierze). Z kolei możliwość korzystania z dozwolonego użytku do celów edukacyjnych i naukowych w niektórych krajach ograniczono tylko do określonych instytucji, najczęściej naukowych i oświatowych (Belgia, Dania, Hiszpania, Polska, Węgry, Niemcy, Wielka Brytania).

b) Finansowanie wynagrodzeń z tytułu użyczeń egzemplarzy utworów przez biblioteki (implementacja art. 6 dyrektywy 2006/115/WE) możliwe jest z budżetu państwa, budżetów samorządów terytorialnych lub opłat nakładanych na użytkowników bibliotek. Najbardziej rozpowszechnionym modelem w UE jest finansowanie wynagrodzeń z tytułu *public lending right* z budżetu państwa. Tak jest np. w Szwecji, Danii, Czechach, Słowenii, Estonii, na Łotwie oraz na Litwie. W niektórych państwach członkowskich, jak np. w Niemczech, Austrii, koszty wynagrodzeń ponoszone są przez państwo razem z mniejszymi jednostkami administracyjnymi – np. w Niemczech rządy krajów związkowych ponoszą 90% kosztów, a rząd federalny jedynie 10%. Z kolei we Francji ok. 50% środków pochodzi z budżetu państwa, zaś druga połowa – od dostawców książek. Wysokość przewidzianych rocznych środków jest bardzo różna. Często negocjowana jest ona co roku, w innych przypadkach – co dwa lata albo jeszcze rzadziej. Z przeprowadzonej przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego analizy wynika, że rozbieżności między państwami członkowskimi są bardzo duże. Przewidziana roczna suma waha się w granicach między kilkudziesięcioma tysiącami euro a dwudziestoma milionami euro rocznie. Przeważnie państwa przeznaczają na ten cel kwoty rzędu kilkuset tysięcy euro rocznie. Przykładowo w Wielkiej Brytanii fundusz na *public lending right* wynosi ok. 8,5 mln euro, w Szwecji ok. 14 mln euro, w Niemczech ok. 12 mln euro, w Belgii 1,7 mln euro, we Włoszech 1,7 mln euro, w Austrii 0,6 mln euro, w Czechach 0,4 mln euro.

Public lending right jest wykorzystywane przez państwa członkowskie UE jako instrument promocji oraz wspierania twórczości i kultury narodowej – szczególnie w przypadku państw, których język narodowy nie ma charakteru używanego międzynarodowo. Dla przykładu Dania przyznaje wynagrodzenia z tytułu publicznego użyczenia autorom książek, których oryginał został napisany w języku duńskim, oraz tłumaczom książek, które zostały przetłumaczone z języka obcego na język duński, ilustratorom lub fotografikom, którzy wydali swoją pracę jako odrębne dzieło lub jako część książek duńskich lub tłumaczeń książek na język duński. Wypłaty wynagrodzeń mają więc przede wszystkim na celu zachęcić duńskich autorów do pisania w języku ojczystym. Podobny system wynagrodzeń funkcjonuje w Szwecji. Tam uprawnionymi są autorzy książek pisanych po szwedzku lub autorzy tłumaczeń na szwedzki. Na podobnych zasadach wypłaty wynagrodzeń z tytułu *public lending right* dokonuje się na Litwie, w Słowenii i w Estonii.

c) Problem utworów osieroconych wynikający z implementacji dyrektywy 2012/28/UE był do tej pory rozwiązywany w innych krajach na dwa sposoby: przez rozszerzone licencje zbiorowe udzielane przez organizacje zbiorowego zarządzania (przede wszystkim w krajach skandynawskich) oraz system licencji obowiązkowych (m.in. w Kanadzie, Japonii, Korei Południowej, Indiach oraz na Węgrzech). Należy się spodziewać, że w państwach, w których istnieją systemy rozszerzonych licencji, dyrektywa 2012/28/UE nie wpłynie na ich stosowanie i będą one udzielane (w zakresie korzystania komercyjnego i niekomercyjnego) niezależnie od możliwości korzystania z utworów osieroconych w ramach dozwolonego użytku (ograniczonej do korzystania niekomercyjnego).

⁷⁴⁾ http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/studies/131216_study_en.pdf.

Natomiast niektóre państwa członkowskie UE, w których do tej pory nie funkcjonował mechanizm rozszerzonych licencji, zdecydowały się na poszerzenie implementacji dyrektywy 2012/28/UE o dodatkowe elementy. We Francji i w Niemczech wprowadzono przy tej okazji ustawowe regulacje dotyczące utworów niedostępnych w obrocie handlowym, natomiast w Wielkiej Brytanii wprowadzono system licencji rozszerzonych, w tym obejmujących utwory osierocone. Belgia rozważa dokonanie zmian dotyczących bibliotek elektronicznych, a Hiszpania dokona modyfikacji przepisów o dozwolonym użytku. Także Holandia planuje wyjście poza zakres implementacji dyrektywy o utworach osieroconych.

Natomiast Chorwacja, Czechy, Estonia, Grecja, Hiszpania, Irlandia, Luksemburg, Malta i Słowacja implementują dyrektywę 2012/28/UE wprost, nie wychodząc poza jej przepisy.

d) Kwestia utworów niedostępnych w obrocie handlowym jest przedmiotem porozumienia z dnia 20 września 2011 r. pt. „*Kluczowe zasady digitalizacji i publicznego udostępniania utworów niedostępnych w handlu*”, zawartego przez organizacje reprezentujące biblioteki, twórców i wydawców, w obecności Komisji Europejskiej. Porozumienie określa ogólne, paneuropejskie ramy dla korzystania z utworów niedostępnych w obrocie handlowym akceptowane przez wszystkie zainteresowane strony. W następstwie jego zawarcia regulacje ustawowe dotyczące korzystania z tego rodzaju utworów wprowadzono w niektórych krajach europejskich, w tym we Francji i w Niemczech.

Przyjęte w obu tych krajach rozwiązania znacząco różnią się od siebie. Francuska ustawa o cyfrowej eksploatacji niedostępnych książek z XX wieku jest wynikiem porozumienia osiągniętego pomiędzy zainteresowanymi stronami w tym kraju. Przewiduje ona domniemanie, zgodnie z którym książki opublikowane przed określoną datą są niedostępne w obrocie handlowym. Zostaną one objęte mechanizmem rozszerzonych zbiorowych licencji, z możliwością dokonania *opt-out* przez uprawnionego. Z kolei model niemiecki zakłada powstanie państwowego rejestru, do którego każdy zainteresowany może zgłaszać utwory niedostępne w obrocie handlowym. Utwory te zostaną objęte obligatoryjnym zbiorowym zarządkiem, o ile uprawniony nie zgłosi sprzeciwu.

e) Instytucja *domaine public payant* nie jest przedmiotem ani traktatów międzynarodowych regulujących obszar prawa autorskiego, ani harmonizacji prawa UE. Jedynie nieliczna grupa krajów zdecydowała się na jej wprowadzenie do własnych systemów prawnych (Algieria, Kenia, Rwanda, Senegal, Kongo, Wybrzeże Kości Słoniowej czy Paragwaj). W Europie instytucja ta funkcjonowała np. we Włoszech, została tam jednak zniesiona w 1996 r.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Obywatele	Obywatele zainteresowani dostępem do utworów i przedmiotów praw pokrewnych znajdujących się w zasobach instytucji publicznych – dokładna liczba trudna do oszacowania.		Ułatwienie i poszerzenie dostępu do utworów i przedmiotów praw pokrewnych znajdujących się w zasobach instytucji publicznych oraz będących w domenie publicznej; zwiększenie pewności prawnej przy korzystaniu z utworów i przedmiotów praw pokrewnych w ramach dozwolonego użytku, w tym np. cytowania czy użytku incydentalnego.
Nadawcy publiczni	Telewizja Polska S.A., Polskie Radio S.A., 17 spółek regionalnych polskiego radia.		Zwiększenie pewności prawnej i poszerzenie możliwości korzystania z utworów w ramach dozwolonego użytku; umożliwienie korzystania z utworów osieroconych.
Biblioteki	9920 (liczba bibliotek publicznych i placówek informacyjno-bibliotecznych w Polsce wg stanu na 31.12.2013 r.).	GUS (raport <i>Działalność instytucji kultury w Polsce w 2013 r.</i>).	Zwiększenie pewności prawnej i poszerzenie możliwości korzystania z utworów w ramach dozwolonego użytku; umożliwienie korzystania z utworów osieroconych i utworów niedostępnych w

			obrocie handlowym.
Institucje oświatowe	ok. 14,5 tys. szkół podstawowych, 6,1 tys. gimnazjów, 10,8 tys. szkół ponadgimnazjalnych, 2,7 tys. szkół policealnych, ok. 900 szkół artystycznych, 1,7 tys. szkół wyższych (wg stanu na 31.12.2012 r.).	GUS (raporty: „ <i>Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2012/2013</i> ”, „ <i>Szkoły wyższe i ich finanse w 2012 r.</i> ”).	Zwiększenie pewności prawnej i poszerzenie możliwości korzystania z utworów w ramach dozwolonego użytku; umożliwienie korzystania z utworów osieroconych i utworów niedostępnych w obrocie handlowym.
Institucje naukowe	284 instytucje naukowe (instytuty naukowe PAN, resortowe instytuty badawcze, publiczne szkoły wyższe; wg stanu na 31.12.2012 r.).	GUS (raport „ <i>Nauka i technika w 2012 r.</i> ”).	Zwiększenie pewności prawnej przy korzystaniu z utworów w ramach dozwolonego użytku; umożliwienie korzystania z utworów niedostępnych w obrocie handlowym.
Muzea	822 (liczba muzeów i oddziałów muzealnych w Polsce wg stanu na 31.12.2013 r.).	GUS (raport „ <i>Działalność instytucji kultury w Polsce w 2013 r.</i> ”).	Zwiększenie pewności prawnej i poszerzenie możliwości korzystania z utworów w ramach dozwolonego użytku; umożliwienie korzystania z utworów osieroconych i utworów niedostępnych w obrocie handlowym.
Archiwa	Archiwa państwowe (33 podmioty, w tym Archiwum Główne Akt Dawnych, Archiwum Akt Nowych, Narodowe Archiwum Cyfrowe i 30 regionalnych archiwów państwowych), inne podmioty tworzące państwową sieć archiwalną na podstawie art. 22 ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach państwowych, Filmoteka Narodowa.		Zwiększenie pewności prawnej i poszerzenie możliwości korzystania z utworów w ramach dozwolonego użytku; umożliwienie korzystania z utworów osieroconych i utworów niedostępnych w obrocie handlowym.
Twórcy utworów literackich (autorzy, tłumacze i inni współautorzy książek)	Brak precyzyjnych danych; w 2012 roku wydano 23 319 tytułów książek napisanych oryginalnie w języku polskim oraz 6688 książek przetłumaczonych na język polski z języka	GUS (raport „ <i>Kultura w 2012 r.</i> ”).	Przyznanie wynagrodzenia z tytułu wypożyczeń bibliotecznych.

	obcego.		
Wydawcy	ok. 2 tys. wydawców prowadzących aktywnie działalność wydawniczą.	Raport Instytutu Książki „Rynek książki w Polsce 2013”.	Przyznanie wynagrodzenia z tytułu wypożyczeń bibliotecznych; zwolnienie z obowiązku uiszczania opłat z tytułu publikowania utworów nieobjętych ochroną.
Biblioteki publiczne	8112 (wg stanu na 31.12.2013 r.).	GUS (raport „Działalność instytucji kultury w Polsce w 2013 r.”).	Obowiązek udostępniania danych służących obliczeniu wynagrodzeń za wypożyczenia biblioteczne należnych poszczególnym autorom i wydawcom książek.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Kwestie utworów osieroconych, finansowania Funduszu Promocji Twórczości, dozwolonego użytku publicznego oraz wynagrodzenia z tytułu wypożyczeń bibliotecznych były przedmiotem wstępnych konsultacji środowiskowych w 2013 r. w ramach Forum Prawa Autorskiego (utworzonej przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w 2013 r. stałej platformy dyskusji o prawie autorskim). Wyniki tych konsultacji zostały opublikowane na stronie www.prawoautorskie.gov.pl.

Z przeprowadzonych wstępnych konsultacji wynika konieczność rozwiązania problemu związanego z brakiem możliwości korzystania z utworów osieroconych. Brak jednoznacznych uregulowań w tym zakresie przysparza wielu trudności w udostępnianiu dziedzictwa narodowego.

Kontrowersji nie budzi także propozycja zniesienia opłat na Fundusz Promocji Twórczości, jakie obecnie muszą uiszczać wydawcy publikujący utwory niechronione autorskimi prawami majątkowymi. Równocześnie podnoszono jednak problem zapewnienia alternatywnego źródła finansowania Funduszu. Akceptowalnym pomysłem wydaje się powiązanie tego finansowania z systemem wynagrodzeń za korzystanie z utworów osieroconych.

W konsultacjach zidentyfikowano ponadto trudności, jakie napotykają podmioty korzystające z przepisów o dozwolonym użytku publicznym, w tym muzea, biblioteki, instytucje naukowe oraz edukacyjne. Zwrócono m.in. uwagę na wątpliwości dotyczące:

- kręgu beneficjentów dozwolonego użytku informacyjnego,
- zakresu prawa cytatu,
- zgodności dozwolonego użytku na potrzeby ośrodków informacji i dokumentacji z prawem europejskim,
- zakresu dopuszczalnego korzystania z utworów podczas ceremonii, imprez i oficjalnych uroczystości,
- przesłanek korzystania z utworów w celach dydaktycznych i badawczych,
- zakresu korzystania z utworów w ramach wyjątku na rzecz bibliotek, archiwów i szkół oraz nieobjęcia tym wyjątkiem muzeów,
- przesłanek i zakresu dopuszczalnego wystawiania egzemplarzy utworów plastycznych,
- zakresu korzystania z utworów w ramach promocji lub informowania o publicznej wystawie lub sprzedaży.

Wątpliwości te w wielu przypadkach wynikają z niepełnego lub nieprecyzyjnego wdrożenia przepisów dyrektywy 2001/29/WE.

Odrębnym problemem, również sygnalizowanym w ramach wstępnych konsultacji, był brak implementacji art. 6 dyrektywy 2006/115/WE, przewidującego wynagrodzenie z tytułu publicznego użyczenia utworów. Wśród konsultowanych podmiotów istnieje konsensus co do konieczności uregulowania kwestii rekompensaty dla autorów i wydawców książek za wypożyczenia biblioteczne. W konsultacjach podmioty zgodziły się co do tego, iż najbardziej efektywnym modelem implementującym tę instytucję w Europie jest wypłata wynagrodzenia z budżetu państwa, nienakładająca zobowiązań finansowych na same biblioteki i czytelników. Wszyscy uznają również za zasadne, aby wdrażany instrument służył przede wszystkim celowi wspierania kultury polskiej, a zatem aby jego beneficjentami zostali autorzy i wydawcy pozycji powstałych w języku polskim lub przetłumaczonych na język polski. Różnice zdań dotyczą natomiast zakresu bibliotek, których działalność będzie służyć obliczaniu podstawy wynagrodzenia (tj. tego, czy mają to być wszystkie biblioteki, czy jedynie biblioteki publiczne), rodzaju utworów, których wypożyczanie ma wiązać się z wypłatą wynagrodzenia (książki czy wszystkie utwory znajdujące się w zbiorach bibliotek), oraz udziału w podziale wynagrodzeń między twórców i wydawców.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych został skierowany do konsultacji publicznych w dniu 8 października 2014 r. Projekt został przekazany podmiotom reprezentującym uprawnionych z tytułu praw

autorskich i praw pokrewnych, tj. twórców, wydawców, producentów, artystów wykonawców oraz nadawców radiowych i telewizyjnych, jak również podmiotom zainteresowanym dostępem i korzystaniem z twórczości, w tym instytucjom kultury, nadawcom publicznym, przedsiębiorcom i organizacjom pozarządowym. Został ponadto zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej i na stronie internetowej www.prawoautorskie.gov.pl. Konsultacje te trwały do połowy listopada 2014 r. Swoje stanowiska odnośnie do projektu przesłało 49 podmiotów. Szczegółowe omówienie wyników konsultacji publicznych zostało zamieszczone w raporcie z konsultacji, stanowiącym załącznik do OSR.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2015 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]												
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)	
Dochody ogółem	0,0	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-4,0
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie) (Fundusz Promocji Twórczości)	0,0	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-4,0
Wydatki ogółem	0,0	3,80	3,88	3,98	4,07	4,17	4,27	4,37	4,47	4,58	4,68	42,27	
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie) (Fundusz Promocji Kultury)	0,0	3,80	3,88	3,98	4,07	4,17	4,27	4,37	4,47	4,58	4,68	42,27	
Saldo ogółem	0,0	-4,20	-4,28	-4,38	-4,47	-4,57	-4,67	-4,77	-4,87	-4,98	-5,08	-46,27	
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0,0	-4,20	-4,28	-4,38	-4,47	-4,57	-4,67	-4,77	-4,87	-4,98	-5,08	-46,27	
Źródła finansowania	Wydatki na wykonanie zadań wynikających z ustawy będą finansowane ze środków Funduszu Promocji Kultury, uregulowanego w art. 87 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz. U. Nr 201, poz. 1540, z późn. zm.).												
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Za bazę do obliczenia globalnej wartości dofinansowania na wynagrodzenia za użyczenie (<i>public lending right</i>), wypłacanego z Funduszu Promocji Kultury zgodnie z projektem ustawy, przyjmuje się wartość środków przeznaczonych na zakupy biblioteczne dokonane w roku kalendarzowym poprzedzającym rok wypłaty wynagrodzenia. Dofinansowanie będzie wynosić 5% wartości zakupów bibliotecznych. Za wartość bazową dla oszacowania skutków finansowych projektowanych przepisów przyjęto średnią wartość zakupów zrealizowanych przez biblioteki publiczne w latach 2011–2013 (na podstawie danych GUS). Wartość dofinansowania w kolejnych latach została obliczona jako wartość bazowa zaktualizowana o wskaźnik inflacji (CPI) określony w <i>Wytycznych Ministra Finansów dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw z października 2014 r.</i> Wartość ta jest w sposób bezpośredni uzależniona od wartości zakupów zbiorów przez biblioteki publiczne dokonywanych na rynku księgarskim. Wzrost cen książek ma zatem przełożenie na kwoty przekazywane przez samorządy terytorialne na zakupy biblioteczne. Przy tak określonych założeniach wartość wynagrodzenia w poszczególnych latach 2015–2024 kształtowałaby się następująco:												

WARTOŚĆ ZAKUPÓW ZBIORÓW DO BIBLIOTEK PUBLICZNYCH ORAZ DOFINANSOWANIA NA WYPŁATĘ WYNAGRODZEŃ ZA UŻYCZENIA BIBLIOTECZNE W LATACH 2015-2024												
w tys zł												
rok	Srednio 2011-2013	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Razem 2015-2024
prognozowana wartość zakupów bibliotecznych	73 432	74 313	76 022	77 619	79 559	81 468	83 424	85 426	87 476	89 488	91 546	826 340
wartość środków na wypłatę rekompensat z tytułu public lending right (5% wartości zakupów bibliotecznych) na podstawie danych roku poprzedniego	brak	brak	3 801	3 881	3 978	4 073	4 171	4 271	4 374	4 474	4 577	37 600
wskaźnik CPI (wytoczne Ministra Finansów)		101,2	102,3	102,1	102,5	102,4	102,4	102,4	102,4	102,3	102,3	

W stosunku do wartości ujętych w mechanizmie korygującym wprowadzonym do przepisów przejściowych projektu ustawy, wartości w tabeli OSR zostały uzupełnione dodatkowo o rok 2025, będący dziesiątym pełnym rokiem po wejściu w życie projektowanej regulacji.

Koszty obsługi administracyjnej związanej z określeniem wysokości i wypłatą wynagrodzeń należnych uprawnionym autorom, tłumaczom i wydawcom mieszczą się w wartości dofinansowania. Zgodnie z projektem ustawy nie mogą one przekroczyć 10% kwot przekazywanych w ramach dofinansowania na wypłatę wynagrodzeń.

Likwidacja Funduszu Promocji Twórczości nie powinna wpłynąć na obniżenie liczby i globalnej wartości stypendiów twórczych. Obecnie zasadnicza część środków przeznaczanych na wypłatę stypendiów obciąża Fundusz Promocji Kultury oraz część budżetu państwa znajdującą się w dyspozycji Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

Skutki

Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0–10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2014 r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0,0	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	4,0
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	Autorzy, tłumacze i wydawcy, organizacja zbiorowego zarządzania obsługująca wypłatę wynagrodzeń z tytułu <i>public lending right</i>	0,0	3,80	3,88	3,97	4,07	4,68	42,27
W ujęciu niepieniężnym	budżet państwa							
	jednostki samorządu terytorialnego							
	inne jednostki sektora finansów publicznych	Instytucje kultury, instytucje oświatowe i naukowe zyskają możliwość korzystania z utworów osieroconych zgromadzonych w ich zasobach oraz większą pewność prawną przy korzystaniu z utworów i przedmiotów praw pokrewnych w ramach dozwolonego użytku.						
	przedsiębiorstwa (w tym MŚP) – wydawcy	Wydawanie utworów niechronionych autorskimi prawami majątkowymi będzie wolne od opłat na Fundusz Promocji Twórczości.						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa	Wprowadzenie rozwiązań polegających na udostępnianiu utworów osieroconych i utworów niedostępnych w obrocie handlowym zapewni						

	domowe	obywatelom szerszy i legalny dostęp, przede wszystkim w internecie, do wartościowych zasobów zgromadzonych w instytucjach publicznych. Wprowadzenie wynagrodzenia z tytułu wypożyczeń bibliotecznych nie spowoduje żadnych obciążeń po stronie osób korzystających z bibliotek.
Niemierzalne		
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Wydawcy książek w związku ze zniesieniem opłat na Fundusz Promocji Twórczości uzyskują korzyść ok. 400 tys. zł rocznie. Jest to średnia wartość kosztów opłat na Fundusz Promocji Twórczości ponoszonych w ostatnich latach.</p> <p>Autorom, tłumaczom i wydawcom książek zostanie przyznane wynagrodzenie z tytułu wypożyczeń bibliotecznych. Globalna kwota dofinansowania przeznaczanego na ten cel jest szacowana w pierwszym roku wypłaty (2016) na ok. 3,80 mln złotych. W kolejnych latach wartości globalne wynagrodzeń przekazywanych z tego tytułu będą aktualizowane o wskaźnik CPI.</p>	

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).

tak
 nie
 nie dotyczy

zmniejszenie liczby dokumentów
 zmniejszenie liczby procedur
 skrócenie czasu na załatwienie sprawy
 inne: zniesienie opłat

zwiększenie liczby dokumentów
 zwiększenie liczby procedur
 wydłużenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.

tak
 nie
 nie dotyczy

Komentarz:

a) Zmiany w zakresie dozwolonego użytku publicznego nie spowodują zmian obciążeń regulacyjnych.

b) Projektowana ustawa nałoży na wybrane biblioteki publiczne obowiązek generowania i przekazywania informacji dotyczących liczby wypożyczeń poszczególnych pozycji książkowych. Obowiązek będzie dotyczyć jedynie wybranych bibliotek posiadających systemy elektroniczne ewidencji wypożyczeń. Uzyskane dane będą służyć do obliczenia wartości wynagrodzeń należnych poszczególnym autorom i wydawcom książek.

c) Procedur dotyczących korzystania z utworów osieroconych (obowiązek starannych poszukiwań, wpisanie utworu do rejestru) nie należy traktować jako nowego obciążenia regulacyjnego. Poszukiwanie uprawnionego jest co do zasady zawsze konieczne w celu zawarcia z nim umowy na korzystanie z utworu. Natomiast w razie bezskuteczności poszukiwań, a więc w przypadkach, kiedy dany utwór ma charakter utworu osieroconego, korzystanie z niego jest obecnie niemożliwe. Nowe przepisy mają to umożliwić, stanowić więc będzie ułatwienie dla korzystających, a nie obciążenie – dotychczas legalne korzystanie z utworów osieroconych było w Polsce w praktyce niemożliwe.

d) Wprowadzenie obowiązku pośrednictwa organizacji zbiorowego zarządzania przy nabywaniu licencji na korzystanie z utworów niedostępnych w obrocie handlowym nie spowoduje zwiększenia obciążeń regulacyjnych. Projektowana regulacja wprowadza jedynie procedurę ułatwiającą uzyskanie stosownych licencji, natomiast obowiązek ich nabycia, wynikający z ogólnych zasad prawa autorskiego, nie ulega zmianie. Projekt zakłada, że wykaz utworów niedostępnych w handlu będzie prowadzony przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

e) Projektowana ustawa zniesie obowiązek uiszczania przez wydawców opłat na Fundusz Promocji Twórczości z tytułu publikowania utworów niechronionych autorskimi prawami majątkowymi.

9. Wpływ na rynek pracy		
Projektowana regulacja nie wpłynie na rynek pracy.		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu		
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
<p>Wejście w życie projektowanej ustawy będzie oznaczać:</p> <p>a) większą pewność prawną oraz – w określonym zakresie – większe możliwości korzystania z utworów i przedmiotów praw pokrewnych w ramach dozwolonego użytku publicznego,</p> <p>b) zapewnienie autorom i wydawcom wynagrodzenia z tytułu publicznego użyczenia utworów, które równocześnie będzie stanowić mechanizm wspierania twórczości w języku polskim,</p> <p>c) umożliwienie określonym podmiotom korzystania z utworów osieroconych,</p> <p>d) umożliwienie określonym podmiotom korzystania z utworów niedostępnych w obrocie handlowym,</p> <p>e) umożliwienie wydawania utworów niepodlegających ochronie autorskimi prawami majątkowymi, bez konieczności ponoszenia opłat na Fundusz Promocji Twórczości.</p>		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
<p>Regulacja dotycząca utworów osieroconych i utworów niedostępnych w obrocie handlowym będzie oceniana pod kątem ilości tego rodzaju utworów udostępnionych przez uprawnione do tego instytucje. Ewaluacja zmian w przepisach o dozwolonym użytku publicznym będzie dokonana przez konsultacje z zainteresowanymi podmiotami w celu oceny, czy istniejące obecnie problemy zostały wyeliminowane. Natomiast wymiernym skutkiem regulacji dotyczącej wynagrodzeń z tytułu wypożyczeń bibliotecznych będzie wysokość kwot z tego tytułu wypłaconych uprawnionym. Sama wypłata wynagrodzeń z tego tytułu będzie na bieżąco monitorowana przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w ramach kontroli wydatkowania środków przekazywanych na ten cel z Funduszu Promocji Kultury oraz prowadzonego przez niego nadzoru nad organizacjami zbiorowego zarządzania.</p>		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
Raport z konsultacji publicznych.		

Raport z konsultacji projektu ustawy o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych – załącznik do Oceny Skutków Regulacji

I. Omówienie wyników przeprowadzonych konsultacji publicznych

Projekt ustawy o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych został skierowany do konsultacji publicznych w dniu 8 października 2014 r. Zaproszenie do wzięcia udziału w konsultacjach zostało wysłane bezpośrednio do 111 podmiotów. Projekt został ponadto udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny. Jednocześnie możliwość zgłaszania ewentualnych uwag i propozycji dotyczących projektu przez wszystkich zainteresowanych była zapewniona poprzez informację znajdującą się na stronie www.prawoautorskie.gov.pl¹⁾. Konsultacje publiczne trwały do połowy listopada 2014 r. i w ich wyniku resort kultury otrzymał 49 stanowisk między innymi od organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi, zainteresowanych organizacji zrzeszających przedsiębiorców, fundacji i stowarzyszeń uczestniczących w publicznej dyskusji na temat rozwoju prawa autorskiego w Polsce, instytucji kultury, archiwów oraz od jednej osoby prywatnej.

W toku konsultacji swoje uwagi do projektu zgłosiły Polska Izba Książki (PIK), Stowarzyszenie Filmowców Polskich (SFP), Narodowy Instytut Audiowizualny (NInA), Stowarzyszenie Kreatywna Polska (SKP), Stowarzyszenie Autorów i Wydawców „Copyright Polska” (SAiW CP), Stowarzyszenie Tłumaczy Literatury (STL), Polskie Towarzystwo Wydawców Książek (PTWK), Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne (WSiP), Krajowa Izba Producentów Audiowizualnych (KIPA), Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji (PIIT), Grzegorz Pacek (GP), Organizacje bibliotekarskie - Konferencja Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich, Poznańska Fundacja Bibliotek Naukowych oraz Stowarzyszenie EBIB i Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich (Org. Bibl.), Telewizja Polska (TVP), Muzeum Narodowe we Wrocławiu (MNW), Polska Izba Komunikacji Elektronicznej (PIKE), Filmoteka Narodowa (FN), Stowarzyszenie Dystrybutorów Filmowych (SDF), PrawoAutorskie.pl, Związek Firm Public Relations (ZFPR), Fundacja Nowoczesna Polska (FNP), Koalicja Otwartej Edukacji (KOED), Centrum Cyfrowe Projekt: Polska (CCPP), Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski (CSW), Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska (IAB), Stowarzyszenie Zbiorowego Zarządzania Prawami Autorskimi Twórców Dzieł Naukowych i Technicznych KOPIPOL (KOPIPOL), Konfederacja Lewiatan (Lewiatan), Polski Związek Bibliotek (PZB), Narodowe Archiwum Cyfrowe (NAC), Polskie Radio S.A. (Polskie Radio), Izba Wydawców Prasy wspólnie ze Stowarzyszeniem Wydawców REPROPOL (IWP/REPROPOL), Polska Akademia Nauk

¹⁾ <http://www.prawoautorskie.gov.pl/pages/posts/rozpoczely-sie-konsultacje-publiczne-dotyczace-projektu-ustawy-o-zmianie-ustawy-o-prawie-autorskim-i-prawach-pokrewnych-670.php> (12.01.2015).

(PAN), Stowarzyszenie Polskich Artystów Teatru, Filmu, Radia i Telewizji (ZASP), Stowarzyszenie Artystów Wykonawców Utworów Muzycznych i Słowno-Muzycznych (SAWP), Stowarzyszenie Ośrodków Dokumentacji i Informacji Prasowej (SODIP), Związek Producentów Audio Video (ZPAV), Stowarzyszenie Autorów ZAiKS (ZAIKS), Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych (NDAP), Instytut Adama Mickiewicza (IAM), Polskie Stowarzyszenie Public Relations (PSPR), Stowarzyszenie Architektów Polskich (SARP), STOART Związek Artystów Wykonawców (STOART), Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji (KRRiT), Instytut Pamięci Narodowej (IPN), Narodowy Instytut Dziedzictwa (NID), Związek Kompozytorów Polskich – stanowisko tożsame z stanowiskiem SKP, którego ZKP jest członkiem (ZKP), Polska Agencja Prasowa (PAP), The Software Alliance (BSA), Stowarzyszenie Polski Rynek Oprogramowania (PRO).

Znaczna liczba podmiotów biorących udział w konsultacjach z zadowoleniem przyjęła inicjatywę MKiDN wprowadzenia zmian do ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (powoływanej dalej jako „pr. aut.”). Aprobata dla przyjętego przez MKiDN kierunku wyraziły: PIK, SKP, SAIW CP, KIPA, TVP, CCPP, CSW, IWP/REPROPOL, IAM, ZKP, PAN, SARP oraz KRRiT.

Projekt zaproponowany przez MKiDN spotkał się również z uwagami, propozycjami zmiany lub przerehabrowania. Poniżej podsumowano odpowiedzi przesłane do resortu kultury odnoszące się do poszczególnych zmienianych przepisów.

Dozwolony użytek publiczny

W przedmiocie **art. 23¹ pr. aut.** PIKE zgłosiła, iż projekt nowelizacji posługuje się wyrażeniem „czynności zwielokrotniania”, które jest nieznanie ustawie. Uwaga ta została uwzględniona poprzez zastąpienie pojęcia „czynność zwielokrotniania” pojęciem „zwielokrotnianie”. Niezależnie od powyższej uwagi, zaproponowana zmiana art. 23¹ pr. aut. została z aprobatą przyjęta przez PIK, SKP, SAIW CP, SDF, ZKP jako zgodna z obowiązującym brzmieniem dyrektywy.

Przeniesienie prawa do nagrań efemerycznych do Oddziału 3 „Dozwolony użytek utworów chronionych”, tj. z art. 22 do **art. 23² pr. aut.** spotkało się z pozytywnym stanowiskiem SAIW CP oraz SDF. Wątpliwości PIKE oraz ZAiKS budziło wyrażenie „które zostaną umieszczone w archiwum”, wskazując że nie jest jasne, o jakim archiwum stanowi przedmiotowy przepis. Wątpliwości zostały wyeliminowane poprzez odwołanie do terminologii z ustawy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach.

W zakresie **art. 25 pr. aut.** z aprobatą przyjęto propozycję zmiany polegającej na dostosowaniu brzmienia ust. 1 lit. b do brzmienia zapisu dyrektywy 2001/29/WE (PR, SDF, SAIW CP, SKP, SFP, PIK). Zdaniem IWP/REPROPOL oraz FNP propozycja zmiany przepisów nie prowadzi jednak do pełnego dostosowania polskiej ustawy do zapisów dyrektywy 2001/29/WE. Uwagi krytyczne dotyczą w szczególności utrzymania art. 25 ust. 4 w obecnym brzmieniu. Uwagi IWP/REPROPOL, postulujących ograniczenie stosowania przepisów art. 25 w stosunku do korzystania w sieci nie zostały uwzględnione ze względu na fakt, iż przepis art. 25 dotyczy wyłącznie użytku profesjonalnego (tj. korzystania przez prasę,

radio, oraz telewizję). Nie jest uzasadnione różnicowanie sytuacji tych podmiotów ze względu na miejsce ich publikacji (internet). Nie uwzględniono również uwagi FNP postulującej poszerzenie zakresu przedmiotowego art. 25 ust. 1 lit. b poprzez uwzględnienie w nim utworów nadawanych lub innych przedmiotów objętych ochroną tego samego rodzaju. Należy wskazać, iż postulat taki nie był do tej pory podnoszony przez samych zainteresowanych – podmioty zajmujące się w ramach swojej działalności gospodarczej dostarczaniem usług medialnych. W związku z tym, należy uznać, iż tego rodzaju zmiana w praktyce nie jest zasadna.

W zakresie **art. 26¹ pr. aut.**, kierunek zaproponowanego rozwiązania spotkał się z pozytywnym przyjęciem przez SKP, SDF, ZKP oraz CCPP jako przyczyniający się do ułatwienia obiegu informacji oraz pobudzenia dialogu społecznego. Jednakże PIK oraz CCPP wyraziły swoje obawy wobec dodania do tej postaci dozwolonego użytku formuły „innych podobnych utworów”, może ona bowiem zdaniem tych podmiotów powodować daleko idące nadużycia oraz wątpliwości interpretacyjne. W odpowiedzi na te obawy wyrażenie „innych podobnych utworów” zostało wykreślone. Dodatkowo, za niepożądane PIK uznała pozostawienie ograniczenia, o którym mowa w zdaniu ostatnim art. 26¹ pr. aut., tj.: „tylko jednej osoby”, może się bowiem zdarzyć tak, że ktoś w celu informacyjnym opublikuje w jednym zbiorze utworów (wykład, publiczne przemówienie, etc.) należący do dwóch lub większej liczby osób. Uwaga ta została uwzględniona poprzez zmianę „utworów tylko jednej osoby” na pojęcie „tego rodzaju utworów”. Jednocześnie sprzeciwiono się postulowanemu przez PIK oraz SAIW CP przyznaniu twórcy prawa do wynagrodzenia za rozszerzenie tej postaci dozwolonego użytku. Otóż w ocenie MKiDN nie ma podstaw do przyznania prawa do wynagrodzenia za korzystanie z publicznych wystąpień w celach informacyjnych. Stanowiłoby to zbyt daleko idące ograniczenie obiegu informacji.

Wiele kontrowersji wśród podmiotów biorących udział w konsultacjach wzbudził **art. 27 pr. aut. W zakresie ustępu 1 tego artykułu**, podmioty postulowały wprowadzenie definicji legalnych uprawnionych instytucji publicznych, w celu zminimalizowania ryzyka wykorzystywania przepisów o dozwolonym użytku przez nieuprawnione do tego podmioty (SFP, SAIW CP, ZAIKS). Wskazywano również, iż zaproponowany zakres podmiotowy nie odzwierciedla całego systemu edukacji i nauki w Polsce, ze względu na pominięcie szkół wojskowych i ośrodków szkoleniowych tworzonych na podstawie ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Org. Bibl, CCPP). W odpowiedzi na powyższe uwagi MKiDN wprowadziło do art. 6 pr. aut. definicję pojęcia „instytucji oświatowych”, zgodnie z którym instytucją oświatową są także szkoły podoficerskie i ośrodki szkolenia tworzone na podstawie ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz.U. 2014 nr 1414). Termin „instytucje naukowe” zamieniono – zgodnie z propozycją ZAIKS – na pojęcie „jednostki naukowej”, które odwołuje się do siatki pojęciowej znajdującej oparcie w przepisach ustawowych, a mianowicie do ustawy z 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. Nr 96, poz. 615 z późn. zm.).

Wskazywano także na niejasność sformułowania „zilustrowanie w celach nauczania” (FNP, CCPP). Uwagi te zostały uwzględnione poprzez przyjęcie w projekcie sformułowania „zilustrowania treści przekazywanych w procesie nauczania”.

Podnoszono również konieczność wprowadzenia zastrzeżenia, iż na podstawie tego przepisu można korzystać z utworów wyłącznie w celach niehandlowych, w przeciwnym razie należy wprowadzić rekompensatę dla twórców (SFP, SAiW CP, IWP/REPROPOL). Uwagi powyższe zostały skonsumowane poprzez utrzymanie w art. 27 pr. aut. ograniczenia podmiotowego. Działalność podmiotów, które mogą korzystać z utworów na podstawie art. 27 pr. aut. nie ma charakteru handlowego, a ich podstawowym celem nie jest uzyskiwanie korzyści majątkowych. Jednocześnie – w opinii MKiDN – nie ma podstaw do przyznania prawa do wynagrodzenia za korzystanie z utworów przez specyficzne podmioty prowadzące działalność edukacyjną i naukową w ramach nauczania lub prowadzenia badań naukowych. Stanowiłoby to bowiem zbyt daleko idące ograniczenie użytku edukacyjnego.

W ramach konsultacji podkreślono, iż dopuszczenie wprost korzystania z utworów na odległość (*e-learning*) rodzić może duże ryzyko nadużyć (SFP, SKP, IWP/REPROPOL). Ustosunkowując się do tych uwag MKiDN w zmienionym ustępie 2 tego artykułu wprowadziło zastrzeżenie, iż w przypadku korzystania na odległość, korzystanie z utworów w ramach tzw. „użytku edukacyjnego” jest dozwolone wyłącznie w przypadku form nauczania dla ograniczonego kręgu osób zidentyfikowanych przez korzystającego.

Niezwykle liczne zastrzeżenia wzbudziło nowe brzmienie **art. 27 ust. 2 pr. aut.** Podkreślano, iż wprowadzenie nowej postaci dozwolonego użytku umożliwiającego każdemu korzystanie z drobnych utworów lub fragmentów utworów, nie znajduje uzasadnienia i może nieść za sobą poważne konsekwencje ekonomiczne dla podmiotów uprawnionych (PIK, SFP, SKP, SDF, IWP REPROPOL, ZKP). W związku z powyższymi uwagami, ust. 2 art. 27 prawa autorskiego w zaproponowanym brzemieniu został wykreślony.

W ramach konsultacji społecznych pojawiły propozycje dopuszczenia działalności *e-learningowej* podejmowanej poza instytucjami oświatowymi (KOED, CCPP). Jednakże w opinii MKiDN możliwości korzystania z wyjątku edukacyjno-naukowego *online*, obejmującego np. *e-learning*, bez ograniczeń podmiotowych mogłoby spowodować niekontrolowane udostępnianie chronionych utworów na masową skalę w internecie z powołaniem się na cel edukacyjny lub naukowy.

W odniesieniu do przepisu **art. 27 ust. 3 i 4** dotyczącego korzystania z drobnych utworów lub fragmentów większych utworów w podręcznikach, wypisach i antologiach, w ramach konsultacji zaproponowano wyłączenie go z projektowanego art. 27 i utworzenie wraz z projektowanym art. 27 ust. 2 – odrębnego artykułu (ZAiKS). Uwaga ta została uwzględniona poprzez przeniesienie w niezmienionej formie przedmiotowej materii do art. 27¹ pr. aut.

Z aprobatą spotkało się proponowane wyraźne wskazanie, iż użytek określony w **art. 28 pr. aut.** ograniczony jest przesłanką nienastawienia na osiągnięcie korzyści majątkowej (ZAiKS, SAiW CP). Ponadto z aprobatą przyjęto poszerzenie zakresu przedmiotowego dozwolonego użytku o muzea (MN we Wrocławiu, SAiW CP). W zgłoszonych do projektowanego art. 28 uwagach podnoszono natomiast, iż projektowany zakres podmiotowy przepisu jest zbyt wąski i winien zostać poszerzony o instytucje naukowe (PAN, CSW) bądź zastąpiony ogólnym pojęciem wykorzystanym w treści dyrektywy 2001/29/WE (KOED, CCPP, FNP). Powyższe uwagi zostały częściowo uwzględnione poprzez objęcie tym wyjątkiem instytutów

badawczych oraz instytutów naukowych PAN, o ile prowadzą one działalność edukacyjną. W zakresie uwag postulujących zastąpienie proponowanego zakresu podmiotowego ogólnym pojęciem wykorzystanym w treści dyrektywy, należy wskazać, iż konieczne jest doprecyzowanie użytego w dyrektywie pojęcia, w celów wzmocnienia pewności prawnej i minimalizacji ryzyka powoływania się na ten użytek przez podmioty nieuprawnione. Ponadto, należy wskazać że zakres podmiotowy tego przepisu został znacząco poszerzony w porównaniu z dotychczasowym jego brzmieniem. Znaczącym jest również fakt, iż w zakresie publicznego użyczenia, zgodnie z treścią prawa unijnego, ustanowienie wyjątku przez państwo członkowskie wiąże się z koniecznością ustanowienia wynagrodzenia na rzecz twórcy. Poszerzenie podmiotowego zakresu dozwolonego użytku dotyczącego tego pola eksploatacji wiązałoby się ze znaczącym obciążeniem finansowym beneficjentów tego użytku bądź też budżetu państwa.

Część uwag stanowiły ponadto przeciwne postulaty wskazujące, iż projektowany zakres przedmiotowy nie jest wystarczająco precyzyjnie określony, bądź jest zbyt szeroki (IWP/REPROPOL, ZAiKS). Nie sposób zgodzić się z ich brzmieniem zważywszy, iż działalność wskazanych w przepisie beneficjentów określona jest przez regulujące ich działalność ustawy, a określone w tym przepisie formy korzystania mają specyficzny, wąski charakter (niebudzące wątpliwości interpretacyjnych pojęcie użyczenia, możliwość udostępniania kopii wyłącznie na terminalach znajdujących się na terenie instytucji oraz sporządzanie kopii wyłącznie na potrzeby uzupełnienia, zachowania lub ochrony zbiorów).

Przywołane uwagi wskazują dobitnie, iż zastosowane rozwiązanie jest rozwiązaniem kompromisowym, które zapewnia możliwie jak najszerszy zakres dozwolonego użytku, przy jednoczesnym ograniczeniu możliwości nadużyć, poprzez możliwie precyzyjne określenie instytucji beneficjentów, których działalność regulowana jest przepisami odrębnych ustaw.

Osobną grupę postulatów stanowiły uwagi dotyczące poszerzenia zakresu przedmiotowego dozwolonego użytku na polu eksploatacji użyczenie na programy komputerowe (FNP, CCPP, Org. Bibl.), bazy danych (FNP, CCPP) oraz w odniesieniu do cyfrowych kopii (CCPP, NAC). Powyższe uwagi nie zostały uwzględnione. W odniesieniu do postulatu poszerzenia przedmiotowego dozwolonego użytku o bazy danych oraz programy komputerowe, należy ponownie wskazać, iż prawodawca unijny umożliwia państwom członkowskim ustanowienie wyjątku dotyczącego publicznego użyczenia, jednak przewiduje w związku z takim korzystaniem konieczność ustanowienia wynagrodzenia co najmniej dla twórcy, którego finansowanie znacząco obciążałoby budżet państwa. Wskazać ponadto należy, że projektowany system wynagrodzenia public lending right nie przewiduje objęcia nim uprawnionych do powyższych kategorii utworów. W zakresie postulatu CCPP oraz NAC dotyczącego umożliwienia użyczenia cyfrowych kopii, MKiDN natomiast stoi na stanowisku, iż możliwości takiej nie daje obecnie prawo europejskie.

W odniesieniu do planowanego poszerzenia dozwolonego użytku określonego w **art. 28 ust. 1 pkt 2** pr. aut. o możliwość sporządzania kopii cyfrowych, liczne podmioty (PIK, SKP, ZKP, SAIW CP, KIPA, SDF) zgłosiły postulat, by wyraźnie wskazać w przedmiotowym przepisie, iż sporządzanie kopii na jego podstawie nie może prowadzić do powiększenia udostępnianych

(użyczanych) zbiorów. Postulat ten został uznany za słuszny i jako taki został uwzględniony. Należy uznać, iż przy takim zastrzeżeniu wskazywane przez niektóre podmioty obawy dotyczące poszerzenia dozwolonego użytku zawartego w art. 28 ust. 1 pkt 2 o możliwość sporządzania cyfrowych kopii tracą aktualność.

Wątpliwości części podmiotów biorących udział w konsultacjach wzbudził zapis **art. 28 ust. 2 pr. aut.**, dotyczący opłat pobieranych przez instytucje będące beneficjentami dozwolonego użytku (CSW, KOIPOL, IWP, REPROPOL). W powyższym zakresie uwagi zostały skonsumowane poprzez rezygnację z proponowanego zapisu oraz wyraźne wskazanie w treści art. 28 ust. 1, iż celem korzystania w ramach wskazanego w nim dozwolonego użytku nie może być osiągnięcie bezpośrednich lub pośrednich korzyści majątkowych.

W toku konsultacji postulowano również objęcie dozwolonym użytkowaniem utworów nierozpowszechnionych (Org. Bibl., KOED, FNP). Do poszerzenia użytku określonego w art. 28 ust. 1 pkt 2 na utwory nierozpowszechnione pozytywnie odniósł się NAC. Z postulatem przywrócenia przesłanki rozpowszechnienia utworów w tym zakresie wystąpiło natomiast SAIW CP. Uwaga Org. Bibl., KOED, FNP dotycząca **art. 28 ust. 1 pkt 1 pr. aut.** nie jest możliwa do uwzględnienia ze względu na potencjalną kolizję z treścią praw osobistych. Nie ma ponadto uzasadnienia dla udzielania poza teren instytucji tego rodzaju, często bardzo cennych, unikatowych egzemplarzy. Za uzasadnione natomiast MKiDN uznaje umożliwienie sporządzania kopii takich utworów na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 pr. aut. w celu ich zachowania oraz udostępniania w bezpiecznej formie na terenie instytucji, nienarażającej na zniszczenie unikatowych egzemplarzy. Zakres korzystania przewidziany przez przedmiotowy przepis jest wąski, w związku z tym argument o naruszeniu praw osobistych twórcy należy uznać za nieuzasadniony. Ze względu na powyższe nie uwzględniono również uwagi SAIW CP.

W opinii większości podmiotów biorących udział w konsultacjach **art. 29 pr. aut.** w zaproponowanym brzmieniu zbyt szeroko ujęto zakres prawa cytatu. Negatywnie oceniono w szczególności propozycję zmierzającą do dopuszczenia możliwości cytowania całych utworów oraz cytowania w ramach materiałów, które same nie mają cech utworu. Tego rodzaju stanowiska zgłosiły SFP, SKP, SAIW CP, KIPA, SDF, IWP REPROPOL, ZAIKS, ZKP, PIK, KRRiT, PAP. Wskazywano m.in. na możliwość łatwego naruszania w ten sposób prawa autorskiego i zastępowania dopuszczalnego cytowania de facto kopiowaniem całych utworów, a także zmianę paradygmatu cytatu, który powinien przede wszystkim służyć działalności twórczej. Propozycja rozszerzenia zakresu prawa cytatu przez dopuszczenie możliwości cytowania w ramach materiałów, które same nie mają cech utworu oraz umożliwienie cytowania całych utworów została pozytywnie przyjęta przez MNW, PIKE, FNP, KOED, IAM. Powszechnej krytyce, zarówno ze strony organizacji zrzeszających uprawnionych, jak i organizacji użytkowników i fundacji, poddano wprowadzenie do treści art. 29 klauzuli „uczciwych zwyczajów”, wskazując, że przyczyni się ona do pogłębienia stanu niepewności prawnej przy stosowaniu tego przepisu. Pozostawia bowiem zbyt szeroki margines swobody interpretacyjnej dla sądów, w sytuacji gdy nie istnieje żadne orzecznictwo sądowe ukształtowane w oparciu o w/w klauzulę. W konsekwencji granice prawa cytatu podlegałyby de facto dopiero doprecyzowaniu przez judykaturę. Uwagi o takim charakterze

zgłosiły PIK, SFP, SKP, SAiW CP, KIPA, PIKE, SDF, CC PP, IAB, Lewiatan, IWP/REPROPOL, ZAIKS, PAP. Uwagi powyższe zostały uwzględnione przy konstruowaniu projektowanego art. 29 pr. aut. w brzmieniu nadanym po etapie konsultacji społecznych i międzyresortowych.

Zwrócono także uwagę na konieczność precyzyjniejszego ujęcia celów cytatu – tak by lepiej odzwierciedlały one cele cytatu wskazane w treści dyrektywy 2001/29/WE (uwagi ZAIKS, Lewiatan, SFP, PIKE) lub wręcz pozostawienia go jako katalogu zamkniętego (uwagi SAiW CP). Uwagi zmierzające do doprecyzowania celów cytatu i lepszego powiązania go z treścią art. 5 ust 3 lit d. dyrektywy 2001/29/WE zostały uwzględnione w treści art. 29 pr. aut. Nie zdecydowano się natomiast na utrzymanie zamkniętego katalogu celów cytatu ze względu na swobodę, na jaką w tym względzie pozwala dyrektywa 2001/29/WE oraz możliwość wyeliminowania w ten sposób przypadków cytowania, która mieściłaby się w granicach tej swobody, a jednocześnie nie zostałyby enumeratywnie wyliczone w ramach zamkniętego katalogu celów cytatu.

Jedno ze zgłoszonych stanowisk (NAC) zmierzało do możliwości objęcia swobodą cytowania utworów nierozpowszechnionych – nie jest ona możliwa do uwzględnienia ze względu na potencjalną kolizję z treścią praw osobistych.

W ramach zgłoszonych stanowisk zwrócono również uwagę na zasadność oddzielania od prawa cytatu regulacji dotyczącej możliwości korzystania z utworów na potrzeby parodii, karykatury i pastiszu w granicach dopuszczalnych przez te gatunki twórczości. Podkreślono zwłaszcza, że tego rodzaju użytek najczęściej nie polega (jak cytat) na wiernym przytoczeniu treści fragmentu utworu lub utworu drobnego, ale na jego twórczym przetworzeniu w granicach, na jakie pozwalają prawa tych gatunków twórczości. Uwagi tego rodzaju zgłosiły IWP/REPROPOL, SFP i CC PP – zostały one uwzględnione przez dodanie do projektu art. 29¹ w brzmieniu nadanym po etapie konsultacji społecznych i międzyresortowych.

W opinii podmiotów biorących udział w konsultacjach, aby **art. 29¹ pr. aut.** w brzmieniu zaproponowanym do konsultacji (obecnie projektowany art. 29² pr. aut.) realizował swoją funkcję nałożoną mu przez dyrektywę 2001/29/WE, konieczne jest jego przeformułowanie i zaakcentowanie w jego treści drugorzędnej roli wykorzystanego utworu. Konieczność wskazania, iż chodzi o drugorzędne, uboczne włączenie utworu do innego materiału postulowało SFP, SKP, SAiW CP, KIPA, SDF, IWP REPROPOL, ZAIKS, ZKP, PIK. W związku z podniesionymi powyżej uwagami treść art. 29² pr. aut. została przeformułowana tak, iż wolno będzie korzystać na jego gruncie z utworu włączonego w sposób niezamierzony do innego materiału, o ile nie ma on znaczenia dla tego materiału. Takie brzmienie art. 29² pr. aut. zdaniem MKiDN w pełni oddaje zamiar prawodawcy europejskiego wyrażony w art. 5 ust. 3 lit. i dyrektywy 2001/29/WE.

Wykreślenie **art. 30 pr. aut.** zostało przez wiele podmiotów biorących udział w konsultacjach ocenione pozytywnie. Opinie taką wyraziły PIK, SKP, SAiW CP, IWP REPROPOL, ZKP oraz ZAIKS. Wykreśleniu przedmiotowego artykułu sprzeciwiają się natomiast SODIP, KOPIPOL, CSW, CCPP, ZFPR, PSPR oraz FN. Zdaniem tych drugich, konieczne jest umożliwienie na gruncie tego przepisu również cyfrowych form korzystania z utworów.

Powyższe uwagi nie zostały uwzględnione, ponieważ przedmiotowe korzystanie, zgodnie z treścią art. 5 ust. 3 lit. o) dyrektywy 2001/29/WE, dotyczyć może wyłącznie analogowych form korzystania.

W zakresie **art. 31 ust. 2 pr. aut.** poważne wątpliwości wzbudził zapis rozszerzający możliwość korzystania z dozwolonego użytku na inne okazjonalne imprezy organizowane przez instytucje o charakterze podobnym do szkół oraz uczelni (PIK, SKP, ZKP, SAIW CP, ZAiKS, KIPA). Wskazywano, iż ze względu na swą niedookreśloność, wyrażenie to może spowodować nadużycia wkraczające w monopol prawnoautorski. MKiDN uznaje, iż zakres korzystania określony w proponowanym artykule był określony wąsko, w związku z tym nie wydaje się, by powyższe korzystanie mogło prowadzić do znaczących nadużyć. Niemniej jednak, powyższa uwaga została uwzględniona. Określenie zastosowane w projektowanym przepisie zostanie wykreślone w celu ograniczenia możliwości jego rozszerzającej interpretacji. Instytucje, które zdaniem MKiDN winny być beneficjentami tego przepisu wskazane zostały w jego treści.

W toku konsultacji pojawiły się ponadto postulaty ograniczenia dozwolonego użytku w zakresie art. 31 ust. 2 wyłącznie do fragmentów utworów bądź drobnych utworów w całości. Podmioty postulujące takie zawężenie (PIK, SFP) zgłaszały obawę, iż podczas imprez szkolnych (zdaniem części podmiotów pojęcie to wymaga doprecyzowania bądź zastąpienia określeniem „ceremonie” – PIK, SKP, ZKP SAIW CP, KIPA, SDF) niezwiązanych z celem edukacyjnym, mogłyby być odtwarzane filmy w całości bądź dokonywane odczyty książek. Należy wskazać, iż w ocenie MKiDN takie korzystanie przez instytucje-beneficjentów, będące instytucjami o szczególnych charakterze, należy uznać za wskazane w celu upowszechnienia dorobku kulturowego. Zdziwienie budzi natomiast niechęć do zaakceptowania tego rodzaju aktywności zwłaszcza ze strony organizacji, które jak się wydaje winny – także w interesie swoich członków – zmierzać do popularyzacji wśród dzieci oraz młodzieży kontrolowanego, legalnego korzystania z utworów, także w celach rozrywkowych. Z tego względu, powyższe uwagi nie zostały uwzględnione.

W toku konsultacji pojawiły się również uwagi dotyczące przepisów o dozwolonym użytku, nieobjętych projektowaną nowelizacją.

Po pierwsze sygnalizowano, iż konieczna byłaby głębsza refleksja nad bezwzględnie obowiązującym charakter przepisów o dozwolonym użytku (Org. Bibl., CCPP, KOED, FNP). MKiDN nie otrzymało jednak sygnałów, miały miejsce próby umownego ograniczenia dozwolonego użytku publicznego, np. w stosunku do instytucji, które są jego beneficjentami. Natomiast w zakresie, w jakim zgłoszona uwaga dotyczy dozwolonego użytku prywatnego, wykracza ona poza zakres projektowanej regulacji.

Zgłoszono również propozycję nowelizacji **art. 32 pr. aut.**, w szczególności w zakresie rozszerzenia go na kopie elektroniczne (FNP). Uwaga nie została uwzględniona. Określony w art. 32 pr. aut. sposób korzystanie z utworów należy do kategorii tzw. małych wyjątków z art. 5 ust. 3 lit. o) dyrektywy 2001/29/WE, dotycząc przy tym pola eksploatacji wystawienie. W związku z tym może mieć wyłącznie charakter analogowy.

Nie uwzględniono także postulatu usunięcia **art. 35 pr. aut.** (Org. Bibl., KOED, CCPP, FNP). Wykreślenie trzystopniowego testu prowadziłyby do wprowadzenia w błąd korzystających z utworów, zakreślając większą swobodę niż dopuszczalna w kontekście zobowiązań międzynarodowych Polski (art. 9 ust. 2 Konwencji berneńskiej) oraz postanowień dyrektywy 2001/29/WE. W treści pr. aut. musi istnieć mechanizm oceny zgodności korzystania z utworów z obowiązującym prawem międzynarodowym oraz unijnym.

Public lending right

W odniesieniu do włączenia przysługującego twórcom prawa do wynagrodzenia z tytułu wypożyczeń bibliotecznych do katalogu praw nie podlegających zbyciu ani egzekucji (**art. 18 ust. 3**, obecnie projektowany **art. 18 ust. 4**) uwagi zgłosiły dwa podmioty. SAIW CP podniosło, że pominięcie tu praw wydawców spowoduje nieuzasadnione zróżnicowanie charakteru ich uprawnień dotyczących *public lending right* i opłat reprograficznych (objętych tym przepisem). Uwaga nie została uwzględniona, gdyż uznano, że wiązała się ona z postulatem dotyczącym materii niebędącej przedmiotem aktualnej nowelizacji, którego realizacja wymagałaby przeprowadzenia dodatkowych analiz prawnych i ekonomicznych. ZAIKS podnosił brak wystarczającego uzasadnienia dla wyłączenia z przepisu wydawców. Uwaga ta w ocenie projektodawcy znajduje jednak wystarczające odzwierciedlenie w uzasadnieniu ustawy.

Wiele podmiotów wyraziło brak satysfakcji związany z ograniczeniem w **art. 28 ust. 3** (obecnie projektowany **art. 28 ust. 4**) zakresu instytucji dostępnych dla publiczności do bibliotek publicznych (PIK, SFP, SKP, SAIW CP, ZAIKS). Podniesione postulaty nie zostały uwzględnione ze względu na to, że biblioteki inne niż publiczne aktualnie nie posiadają wystandaryzowanej infrastruktury informatycznej umożliwiającej sprawną agregację niezbędnych danych koniecznych do efektywnego podziału i wypłaty środków uprawnionym. Działalność bibliotek publicznych w ocenie projektodawcy najpełniej odzwierciedla założenia polityki kulturalnej państwa realizowanej poprzez *public lending right*. Biblioteki publiczne są dostępne dla wszystkich, niezależnie od wieku, poziomu wykształcenia, zamożności i miejsca zamieszkania, a ich zbiory są uniwersalne pod względem treści. Realizują one najwięcej – 86% - wypożyczeń książek na zewnątrz spośród wszystkich rodzajów bibliotek ogółem.

FNP podniosła potrzebę przeprowadzenia analiz ekonomicznych związanych z ustaleniem relacji pomiędzy wypożyczaniem książek z bibliotek, a stratami ponoszonymi z tego tytułu przez autorów i wydawców. Analizy miałyby pomóc ustalić czy implementacja przepisów jest konieczna oraz określić katalog instytucji dostępnych dla publiczności włączonych do systemu *public lending right*. W ocenie projektodawcy z uwagi na jednoznaczne brzmienie przepisów dyrektywy proponowane analizy są bezprzedmiotowe dla stwierdzenia obowiązku państwa członkowskiego co do implementacji przepisów dyrektywy 2006/115/WE. Dalsze opóźnianie wdrożenia przepisów rodzi ryzyko wszczęcia przez Komisję Europejską sprawy przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej przed Trybunałem Sprawiedliwości UE.

Uwzględniono uwagę ZAiKS dotyczącą braku określenia formy utworów słownych, której dotyczą projektowane przepisy i dookreślono, że regulacja ograniczy się do utworów w formie drukowanej. Jednocześnie zwrócono uwagę na fakt, że obecnie audiobooki i e-booki stanowią jedynie 2,74% wypożyczeń bibliotek publicznych na zewnątrz. Niewielka skala wypożyczeń form utworów słownych innych niż drukowane była również podstawą odrzucenia uwag IWP/REPROPOL i Org. Bibl.

Nie uwzględniona natomiast została uwaga ZAiKS wskazującej na potrzebę objęcia regulacją twórców utworów połączonych, w przypadku gdy łączonymi utworami są utwór słowny oraz utwór plastyczny lub fotograficzny. Autorzy utworów plastycznych i fotograficznych zostają włączeni do kręgu podmiotów uprawnionych świadomie jedynie wówczas, gdy utwory przez nich stworzone stanowią wkład współautorski do utworu słownego. Zamiarem projektodawcy jest stworzenie możliwości wynagradzania tych autorów utworów plastycznych lub fotograficznych, którzy ze względu na gatunek twórczości literackiej są współtwórcami utworu literackiego. Przykładami są tu komiks lub literatura dla dzieci, w których warstwa graficzna ma znaczenie co najmniej równoważne. W konsekwencji regulacją zostaną objęte te sytuacje w których wkłady autora tekstu i autora warstwy graficznej prowadzą do powstania jednego dzieła współautorskiego w rozumieniu art. 9 ustawy, a nie stanowią jedynie dwóch odrębnych utworów połączonych do wspólnego rozpowszechniania (art. 10).

Wiele podmiotów podniosło potrzebę rozszerzenia kręgu uprawnionych do wynagrodzenia określonego w art. 28 ust. 3 (obecnie **art. 28 ust. 5**) o twórców utworów audiowizualnych i muzycznych (KRRiT, SDF, SFP). Uwagi dotyczące zakresu podmiotowego nie zostały uwzględnione, z uwagi na to, że zdecydowana większość użyczeń na zewnątrz realizowanych przez biblioteki publiczne dotyczy utworów słownych w postaci książek lub czasopism, a użyczenia innych utworów stanowią jedynie 2,74% wszystkich wypożyczeń. Nieznaczną w związku z tym przypadającą uprawnionym do utworu audiowizualnego pulą wynagrodzeń musiałaby zostać podzielona pomiędzy wiele podmiotów. Katalog współtwórców utworu audiowizualnego określony w art. 69 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych jest bowiem otwarty i obejmuje w szczególności reżyserów, operatorów obrazu, twórców adaptacji utworu literackiego, twórców scenariusza, twórców stworzonych dla utworu audiowizualnego utworów muzycznych lub słowno-muzycznych. Wartość wynagrodzeń wypłacanych uprawnionym nie miałaby dla nich ekonomicznego znaczenia i najprawdopodobniej często byłaby bliska lub poniżej wartości minimalnej (ok. 40 zł). Z punktu widzenia polityki kulturalnej państwa istotnym jest również fakt, że rynek audiowizualny posiada inne wykształcone i skuteczne mechanizmy wsparcia produkcji filmowej, realizowane między innymi przez Polski Instytut Sztuki Filmowej.

Mając na uwadze zaproponowaną treść **art. 28 ust. 3** (obecnie projektowany **art. 28 ust. 4**) SAIW CP, PIK oraz ZAiKS stanęły na stanowisku, iż wynagrodzeniem należy również objąć korzystanie z utworów odbywające się na terenie bibliotek. Stanowisko to nie zostało uwzględnione ze względu na niewielki udział takich wypożyczeń w ilości wszystkich użyczeń egzemplarzy przez biblioteki publiczne (mniej niż 10%). Wiele tzw. „wypożyczeń na miejscu” odbywa się przy tym poprzez udostępnienie egzemplarzy w wolnym dostępie na terenie czytelni, nie podlegającym rejestracji.

ZAiKS uznało również za niezasadne wyłączenie Biblioteki Narodowej z katalogu instytucji dostępnych dla publiczności (art. 28 ust. 5; obecnie projektowany art. 28 ust. 7). Wypożyczenia egzemplarzy utworów na zewnątrz przez Bibliotekę Narodową mają jednak marginalne znaczenie. Zgodnie z jej regulaminem mogą być realizowane jedynie na rzecz określonych grup czytelników, tj. członków Stowarzyszenia Pisarzy Polskich, Związku Literatów Polskich oraz Polskiego PEN Clubu. Nie mają zatem charakteru powszechnego. Uzasadnia to zdaniem projektodawcy wyłączenie Biblioteki Narodowej z katalogu instytucji, z których użyczanie zbiorów powoduje powstanie prawa do wynagrodzenia, gdyż wypożyczanie zbiorów na zewnątrz nie jest w tym przypadku adresowane do szerokiego kręgu publiczności.

Uwagi ZAiKS dotyczące braku precyzyjnego określenia trybu wyboru organizacji zbiorowego zarządzania dokonującej podziału i wypłaty wynagrodzenia (art. 35¹ ust. 2) zostały uwzględnione poprzez wprowadzenie trybu konkursowego.

SAiW CP oraz PIK, odnosząc się do treści art. 35¹ ust. 2, zaproponowały inny rozkład podziału środków pomiędzy grupy uprawnionych poprzez podwyższenie alokacji na rzecz wydawców do 50% (PIK) lub 40% (SAiW CP). Uwaga ta została odrzucona ze względu na fakt, iż projektowane przepisy mają na celu przede wszystkim wspieranie rozwoju języka i literatury polskiej. Stąd priorytetowym dla rządu polskiego jest wspieranie grupy twórców, którym wypłata wynagrodzenia z tytułu *public lending right* ma ułatwić warunki dla nieskrępowanego tworzenia. W jej obrębie zostały ujęte ich różne kategorie tj. twórcy utworów słownych, tłumacze na język polski utworów słownych, współtwórcy utworów, których wkład ma charakter utworu plastycznego lub fotograficznego. W dalszej kolejności regulacja ma na celu gratyfikować wkład w redakcję i edycję dzieła realizowany przez wydawców. System *public lending right* nie jest przeznaczony dla wspierania wkładu ekonomicznego zainwestowanego w wydanie egzemplarzy dzieła.

Część podmiotów podniosła na brak wskazania wprost w art. 35¹ ust. 2 części puli wynagrodzeń przypadającej tłumaczom oraz autorom wkładów plastycznych lub fotograficznych (SKP, STL, Lewiatan). Projekt zakładał traktowanie tychże grup uprawnionych tak jak twórców zgodnie z przepisami ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (np. art. 2). Biorąc jednak pod uwagę wątpliwości potencjalnych beneficjentów wynagrodzenia do przepisu wprowadzono wprost odniesienie do kategorii grup twórców określonych w art. 28 ust. 5.

ZAiKS podniosło, w tym kontekście, że dalszy podział puli 75% wynagrodzeń pomiędzy poszczególne kategorie twórców powinien zostać wyraźnie określony w ustawie. Uwaga nie została uwzględniona ze względu na projektowaną treść rozporządzenia wykonawczego, które będzie obligowało twórców do określenia udziałów praw w utworze w treści składanego organizacji zbiorowego zarządzania oświadczenia. W związku z tym współtwórcy będą zobligowani do określenia udziałów praw przed złożeniem oświadczeń deklarujących chęć otrzymywania wynagrodzenia. Brak określenia udziałów lub nieprawidłowe ich określenie (np. dające sumę ponad 100%) będzie powodować brak wypłaty wynagrodzenia.

Odrzucono również uwagę FNP, PZB i KOED kwestionującą zasadność przekazywania wynagrodzenia na rzecz wydawców. Projekt zakłada wypłatę wynagrodzeń na rzecz wydawców ograniczonej do 25% całej puli przeznaczonej dla uprawnionych. W ten sposób wynagradza się wkład wydawców w sukces wypożyczanych egzemplarzy utworów polegający na redakcji i edycji egzemplarzy dzieła. Rola wydawcy jest niebagatelna szczególnie w przypadku wydań książek wymagających edycyjnie, w tym albumów i książek dla dzieci.

Odrzucono uwagę ZAiKS dotyczącą braku dokładnego określenia 5% wartości zakupów realizowanych przez biblioteki publiczne będącej podstawą do obliczenia puli wynagrodzeń przekazywanych do wypłaty organizacji zbiorowego zarządzania. W uzasadnieniu wyjaśniono, iż kwota ta jest corocznie agregowana przez Główny Urząd Statystyczny według wystandaryzowanej metodologii.

Nie został również uwzględniony postulat ZAiKS dotyczący uwzględniania w obliczeniu puli wynagrodzeń wartości donacji na rzecz bibliotek publicznych, w tym egzemplarzy obowiązkowych przekazywanych na podstawie odrębnych przepisów. Z punktu widzenia ekonomicznego zrównywanie wartości zakupów bibliotecznych oraz wartości uzyskiwanych donacji w postaci egzemplarzy książek jest nieuzasadnione. Prowadziłoby bowiem do porównywania wartości rynkowej egzemplarza książki, uwzględniającej ewentualne rabaty z wartością egzemplarza obliczaną jako wartość kosztów wytworzenia egzemplarza książki. Biblioteki musiałyby uzyskiwać od wydawców informację o wartości księgowej egzemplarzy uzyskiwanych w formie donacji.

W odniesieniu do treści **art. 35² ust. 1** PIK postulowała wprowadzenie w miejsce tego przepisu, wymagającego aktywności ze strony twórcy lub wydawcy, domniemania, że odpowiednio twórca lub wydawca wyraża zamiar otrzymywania wynagrodzenia z tytułu *public lending right*. Uwaga nie została uwzględniona, gdyż wprowadzenie takiego domniemania spowodowałoby brak możliwości efektywnej wypłaty wynagrodzeń uprawnionym, w związku z tym podważony zostałby jeden z zasadniczych celów regulacji. Organizacja zbiorowego zarządzania realizująca wypłatę wynagrodzeń nie powinna ponosić kosztów związanych z poszukiwaniem uprawnionych. W założeniu ma dysponować wszystkimi danymi umożliwiającymi efektywną wypłatę uprawnionym.

Wiele podmiotów podniosło konieczność doprecyzowania terminu, w jakim możliwe będzie składanie oświadczeń przez uprawnionych (SAiW CP, SKP, FNP, ZAiKS). W związku z tym wskazano w projektowanych przepisach, że oświadczenie powinno być złożone w terminie do 31 sierpnia danego roku kalendarzowego.

Część podmiotów kwestionowała przepis przyznający tłumaczom 30% wynagrodzenia należnego twórcom (ZAiKS, STL) (art. 35² ust. 6). Uwagi te nie zostały uwzględnione. Celem regulacji jest wprowadzenie mechanizmów wsparcia przede wszystkim dla twórców utworów słownych piszących w języku polskim. Tłumacze nie mogą być traktowani na równych zasadach z autorami dzieł literackich, gdyż ich nakład pracy twórczej nie jest nakierowany na powstanie nowego oryginalnego dzieła (w tym jego warstwy fabularnej), lecz na sferę języka

działa. Zaproponowany system wynagradzania tłumaczy odpowiada celowi regulacji określonego w dyrektywie i orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości UE.

Wiele podmiotów zgłosiło uwagi dotyczące natury oraz sposobu obliczenia wartości maksymalnych oraz minimalnych wypłacanego wynagrodzenia (FNP, ZAiKS, Lewiatan, IWP/REPROPOL). Przeważająca ilość tych uwag została uwzględniona. Doprecyzowano, że wartości maksymalna i minimalna będą odnosić się do sumy wynagrodzeń należnych danemu uprawnionemu w roku kalendarzowym. Przyjęto nowy sposób obliczenia wartości minimalnej ustanawiając ją na poziomie jednej setnej przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, włącznie z wypłatami z zysku, za ostatni kwartał danego roku kalendarzowego, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”. Nie wzięto pod uwagę propozycji kumulowania się środków z kolejnych lat przy obliczaniu wartości minimalnej z uwagi na publiczny charakter środków, a w konsekwencji brak możliwości przenoszenia wydatków finansowanych z tych środków pomiędzy latami kalendarzowymi.

Odrzucono postulat PZB dotyczący konieczności ustawowego zagwarantowania bibliotekom przekazującym informacje zgodnie z art. 35³ ust. 1 dotacji na obsługę administracyjną agregowania danych na rzecz organizacji zbiorowego zarządzania. Zakłada się, że reprezentatywny panel bibliotek, w początkowym okresie funkcjonowania systemu *public lending right* będzie obejmował przede wszystkim biblioteki, które wdrożyły program MAK+, służący między innymi ewidencji wypożyczeń. Biblioteki te nie będą musiały samodzielnie przekazywać niezbędnych danych, gdyż odpowiednie rozszerzenie oprogramowania MAK+, wdrożone przez Instytut Książki będzie agregować informacje automatycznie. Nie oznacza to jednak, że do panelu będą mogły być włączane jedynie biblioteki posiadające program MAK+.

Ze względu na uwagę złożoną przez SKP i ZAiKS, usunięto z art. 35³ ust. 1 wymóg niezwłoczności związany z wypłatą należnych uprawnionym wynagrodzeń i doprecyzowano, że wynagrodzenia powinny zostać wypłacone nie później niż do końca roku kalendarzowego, w którym następuje ich wypłata (projektowany art. 35³ ust. 2).

Dozwolony użytek utworów osieroconych

Żaden z uczestników konsultacji nie zakwestionował konieczności wdrożenia dyrektywy 2012/28/UE. Ogólną aprobatę dla przyjętego sposobu implementacji wyraziły: KRRiT, SARP, ZPAV, FN, KIPA, SKP, NiNA, SFP i PIK. Natomiast najpoważniejsze zastrzeżenia w tym zakresie zgłosiły: KOPIPOL, SAWP i ZAiKS.

KOPIPOL i SAWP zdają się kwestionować mechanizm korzystania z utworów osieroconych przyjęty w dyrektywie 2012/28/UE. W opinii tych organizacji niewystarczająco szczegółowo uregulowano procedurę uznawania utworów za osierocone, nie uregulowano roli organizacji zbiorowego zarządzania w zarządzaniu utworami osieroconymi, a ponadto wyłączono

odpowiedzialność państwa za korzystanie z tego rodzaju utworów. Z kolei ZAiKS jest przeciwny zastosowaniu mechanizmu dozwolonego użytku do korzystania z utworów osieroconych. Te uwagi natury ogólnej muszą zostać odrzucone jako całkowicie abstrahujące od rozwiązań przyjętych w dyrektywie 2012/28/UE.

SARP zwróciło uwagę na brak regulacji dotyczącej ochrony praw osobistych do utworów osieroconych. Nie ma jednak potrzeby, podobnie jak w pozostałych przypadkach dozwolonego użytku, wprowadzania dodatkowych regulacji w tym zakresie, w szczególności mając na uwadze zawarte w projektowanym art. 35⁵ ust. 7 odesłanie do art. 34 ustawy.

PIKE zaproponowała włączenie projektowanych przepisów dotyczących utworów osieroconych do oddziału 3 ustawy, tak by nie było wątpliwości, że korzystanie z nich ma odbywać się w oparciu o szczególną instytucję dozwolonego użytku. Propozycja ta nie została uwzględniona z uwagi na rozbudowany charakter projektowanej regulacji, zmieniono jednak tytuł oddziału 5 na „Dozwolony użytek utworów osieroconych”.

Zgodnie z sugestią Org. Bibl., IWP/REPROPOL, doprecyzowano terminologię dotyczącą zakresu podmiotowego dozwolonego użytku utworów osieroconych (art. 35⁵ ust. 1), zapewniając jej spójność z projektowanymi przepisami art. 27 i 28. Nie uwzględniono natomiast szeregu uwag (zgłaszanych przez PIK, KOED, CCPP, CSW, Lewiatan, IPN, NID) zmierzających do poszerzenia zakresu podmiotowego w sposób wykraczający poza dyrektywę 2012/28/UE. Dyrektywa nie przewiduje takiej możliwości.

W opinii PIKE, CCPP zbyt wąsko ujęto zakres dozwolonego udostępniania utworów osieroconych, niezasadnie – w opinii tych organizacji – ograniczając go wyłącznie do udostępniania w internecie. Zarzut ten nie jest jednak trafny. Zdaje się on wynikać z niejednolitego tłumaczenia dyrektywy 2012/28/UE i dyrektywy 2001/29/WE. Art. 6 ust. 1 dyrektywy 2012/28/UE w ang. wersji nie odwołuje się do całej kategorii praw w zakresie „*communication to the public*”, lecz wyłącznie do pola eksploatacji „*making available*”, które na gruncie art. 3 ust. 1 *in fine* dyrektywy 2001/29/WE jest rozumiane jako „*podawanie do publicznej wiadomości ich utworów w taki sposób, że osoby postronne mają do nich dostęp w wybranym przez siebie miejscu i czasie*”. Mylące może być tu polskie tłumaczenie art. 6 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2012/28/UE, w którym termin „*making available*” przetłumaczono jako „publicznie udostępniając”, a więc inaczej niż w dyrektywie 2001/29/WE. Nie ulega jednak wątpliwości, że intencją ustawodawcy europejskiego było objęcie dozwolonym użytkowaniem tylko dwóch pól eksploatacji – zwielokrotniania oraz udostępniania w miejscu i czasie wybranym przez odbiorcę. Potwierdza to pkt 1 preambuły dyrektywy, w którym jest mowa o digitalizacji i udostępnianiu zasobów w internecie. Poszerzenie zakresu dozwolonego użytku utworów osieroconych o pola eksploatacji niewymienione w dyrektywie 2012/28/UE stanowiłoby naruszenie tej dyrektywy.

Z kolei zdaniem CCPP zbyt szeroko ujęto zakres dozwolonego korzystania z utworów osieroconych w odniesieniu do zwielokrotniania, nie ograniczając go do celów digitalizacji, udostępniania, indeksowania, katalogowania i ochrony. Jednak w projektowanej regulacji ograniczenie to wynikało z art. 35⁶ ust. 6 (w poprzedniej wersji projektu). Dla większej czytelności przepis ten został umieszczony zaraz po ust. 1 (jako art. 35⁶ ust. 2), tak by

tworzyć z nim bardziej spójną regulację. Ponadto, zgodnie z propozycją IWP/REPROPOL, w celu wyeliminowania potencjalnych nadużyć doprecyzowano przepis upoważniający do osiągnięcia przychodów z tytułu korzystania z utworów osieroconych poprzez wskazanie, że mogą one być przeznaczone wyłącznie na pokrycie bezpośrednich kosztów digitalizacji i udostępniania tego rodzaju utworów.

Odmienne stanowisko w tym zakresie zajęło NAC, postulujące, aby umożliwić archiwom udostępnianie utworów osieroconych w internecie bez żadnych dodatkowych warunków. Tego rodzaju regulacja również nie byłaby jednak zgodna z wdrażaną dyrektywą.

Nieuwzględniono propozycji SAiW CP, aby wprowadzić zakaz dokonywania modyfikacji utworu osieroconego. Nie wydaje się to konieczne – zakres dozwolonego użytku jest w projektowanym art. 35⁵ ust. 1 – w ślad za dyrektywą 2012/28/UE – określony precyzyjnie poprzez wskazanie dwóch pól eksploatacji. Brak jest zatem podstaw do uznania, że przepis ten wyłącza regulację art. 2 ustawy dotyczącą wykonywania praw zależnych i dopuszcza rozpowszechnianie opracowań utworów osieroconych.

Poprawiono natomiast, zgodnie z sugestią ZAiKS i CCPP, sposób określenia zakresu przedmiotowego projektowanej regulacji (**art. 35⁵ ust. 3**), poprzez wskazanie przykładowych form publikacji utworów słownych, tak jak czyni to art. 1 ust. 1 dyrektywy 2012/28/UE. Dyrektywa nie pozwala jednak na uwzględnienie propozycji MNW, CCPP, NAC, zmierzającej do objęcia tą regulacją samodzielnych utworów plastycznych i fotograficznych. Ich ewentualne uwzględnienie będzie dopiero przedmiotem przeglądu dyrektywy, do którego przeprowadzenia Komisję Europejską zobowiązuje jej art. 10.

Z kolei PIKE, powołując się na orzecznictwo polskich sądów, nie widzi potrzeby wprowadzania regulacji dotyczącej korzystania z utworów wkładowych w utworach audiowizualnych, które mają – zdaniem tej Izby – jednolity charakter. Nie można jednak w pełni podzielić tego stanowiska. Art. 70 ustawy przewiduje jedynie domniemanie nabycia praw do eksploatacji utworów wkładowych w ramach utworu audiowizualnego jako całości. Co więcej, przepis ten nie miał swojego odpowiednika w poprzednio obowiązującej ustawie prawnoautorskiej. Nie jest więc wykluczona sytuacja, w której eksploatacja utworu audiowizualnego wymaga uzyskania odrębnej zgody na korzystanie z utworów wkładowych. Natomiast zgodnie z propozycją TVP poprawiono przepis dotyczący utworów audiowizualnych znajdujących się w archiwach nadawców publicznych, które zostaną objęte projektowaną regulacją.

Nie uwzględniono stanowiska IWP/REPROPOL oraz ZAiKS zmierzającego do całkowitego wyłączenia spod projektowanej regulacji utworów anonimowych i opublikowanych pod pseudonimem. Nie jest to bowiem celem dyrektywy. Jej art. 2 ust. 6 wskazuje jedynie, że nie stanowi ona uszczerbku dla przepisów krajowych dotyczących tego rodzaju utworów. Takim przepisem jest art. 8 ust. 3 polskiej ustawy, określający sposób wykonywania praw do utworu, którego twórca nie ujawnił swojego autorstwa. W tego rodzaju sytuacjach nie będzie się stosować przepisów o utworach osieroconych, co przewiduje projektowany **art. 35⁵ ust. 8**.

Zdaniem szeregu uczestników konsultacji (TVP, PIKE, FN, ZPAV) nie zapewniono stosowania przepisów o utworach osieroconych do przedmiotów praw pokrewnych. W związku z tym doprecyzowane zostanie odesłanie w tym zakresie, które będzie zawarte w zmienionym **art. 101 ustawy**.

PIK wyraziła wątpliwości co do posługiwania się terminem „staranne poszukiwania” (**art. 35⁶ ust. 1**) wobec niejasnego kryterium „staranności”. Zastrzeżenie to nie może być jednak uwzględnione – terminem tym posługuje się dyrektywa 2012/28/UE, określająca dość precyzyjnie procedurę tych poszukiwań, a tym samym wymogi, jakie muszą być spełnione do uznania przeprowadzonych poszukiwań za „staranne”.

SAiW CP i ZAiKS proponują, aby wprowadzone zostało obowiązkowe pośrednictwo organizacji zbiorowego zarządzania w prowadzeniu starannych poszukiwań. Nie jest to jednak rozwiązanie zasadne – dyrektywa go nie przewiduje, wskazując jedynie na możliwość zlecenia poszukiwań podmiotowi trzeciemu. Mogłoby ponadto znacząco zwiększać koszty korzystania z utworów osieroconych. W razie nieuwzględnienia tej uwagi SAiW CP postuluje uregulowanie procedury kontrolnej dla uprawnionych, w tym dla organizacji zbiorowego zarządzania lub też prawo wniesienia sprzeciwu wobec dokonanego wpisu utworu do rejestru dzieł osieroconych. Postulaty te są jednak nie do końca zrozumiałe – organizacje zbiorowego zarządzania będą konsultowane w procesie przeprowadzania starannych poszukiwań (ich bazy danych zgodnie z załącznikiem do dyrektywy 2012/28/UE mają stanowić jedno ze źródeł informacji w procesie starannych poszukiwań), a uprawniony będzie miał zawsze prawo do uchylenia statusu utworu osieroconego. Natomiast przyznanie organizacjom zbiorowego zarządzania prawa sprzeciwu odnośnie uznania utworu za osierocony mogłoby w praktyce całkowicie zablokować korzystanie z tego rodzaju utworów.

Z kolei Org. Bibl. obawiają się odpowiedzialności związanej z uznawaniem utworów za osierocone, nawet jeżeli poszukiwania zostaną zlecone podmiotowi zewnętrznemu (**art. 35⁵ ust. 6**). Co prawda co do zasady regulacja ta wynika z dyrektywy, to jednak na gruncie przepisów Kodeksu cywilnego przejęcie odpowiedzialności przez podmiot zewnętrzny nie jest całkowicie wykluczone. W odpowiedzi na obawy Org. Bibl. sytuacje te przedstawiono w uzasadnieniu do projektu ustawy.

Za niezgodne z dyrektywą należy uznać z kolei uwagi ZAiKS, zmierzające do nadmiernego formalizowania zarówno procesu starannych poszukiwań jak i wpisu do rejestru utworów osieroconych (**art. 35⁶ i 35⁷**) (ZAiKS sugeruje wręcz, że powinno to odbywać się w drodze procedury administracyjnej). Zbędne wydaje się też sugerowane przez ZAiKS tworzenie krajowego rejestru, który *de facto* powieliłby już istniejącą bazę OHIM. W celu wyeliminowania wątpliwości doprecyzowano jednak – zarówno w przepisach jak i uzasadnieniu – tryb zgłaszania utworów do bazy, zgodnie z przyjętym przez OHIM mechanizmem jej funkcjonowania. Warto też pamiętać, że rejestracja utworu w bazie OHIM nie wyłącza obowiązku przechowywania przez instytucję korzystającą z dokumentacji dotyczącej przeprowadzonych starannych poszukiwań.

Zasadnie jednak ZAiKS zwrócił uwagę na brak określenia procedury uchylenia statusu utworu osieroconego. W odpowiedzi na te zastrzeżenia procedura ta została opisana zarówno

w projektowanych **art. 35⁸ ust. 1-4**, jak i w uzasadnieniu. W odpowiedzi na wątpliwości ZAiKS doprecyzowano też skutki uchylecia statusu utworu osieroconego (obecnie **art. 35⁸ ust. 2-4**).

Wątpliwości wzbudziły też projektowane przepisy dotyczące wynagrodzenia za korzystanie z utworów osieroconych (**art. 35⁸ ust. 2, obecnie ust. 3**) (zastrzeżenia zgłaszały PIK, SAIW CP, FNP, CCPP, ZAiKS). W celu ich wyeliminowania przyjęto – w ślad za dyrektywą – konstrukcję godziwej rekompensaty oraz doprecyzowano kryteria określenia jej wysokości.

Zrezygnowano również z możliwości uiszczania wynagrodzenia za pośrednictwem organizacji zbiorowego zarządzania, które – w razie nieodnalezienia uprawnionego – miałyby być przekazywane na Fundusz Promocji Twórczości (**art. 35⁸ ust. 3 i 4**). Rozwiązanie okazało się niejasne i kontrowersyjne zarówno dla stowarzyszeń zrzeszających uprawnionych, jak i organizacji użytkowników (SARP, PIKE, ZAiKS, SFP, SAIW CP, Lewiatan). Nie przyjęto też zgłaszanej przez IWP/REPROPOL propozycji obligatoryjnego uiszczania wynagrodzenia za pośrednictwem organizacji zbiorowego zarządzania. Tego rodzaju mechanizm nie jest wymagany dyrektywą, a ponadto mógłby okazać się zbyt kosztowna dla instytucji publicznych, zniechęcając je w ogóle do korzystania z utworów osieroconych.

Wiele głosów sprzeciwu wywołała proponowana możliwość korzystania z utworów osieroconych w zakresie wykraczającym poza dyrektywę 2012/28/UE, w oparciu o licencje udzielane przez organizacje zbiorowego zarządzania (**art. 35⁹ w poprzedniej wersji projektu**). Zainteresowania takim rozwiązaniem nie wyraziły ani podmioty reprezentujące uprawnionych (SAIW CP, ZAiKS, SKP, KIPA, SDF), postulujące ograniczenie regulacji do wymogów przewidzianych dyrektywą, ani użytkownicy (FNP, KOED, CCPP; wyjątkiem była NInA), oczekujący raczej konstrukcji opartej o licencje ustawowe bez konieczności zawierania umów z organizacjami zbiorowego zarządzania. Takie rozwiązanie mogłoby jednak zostać uznane za sprzeczne z prawem europejskim. Wobec powyższego w zakresie utworów osieroconych zrezygnowano z zakładanej w pierwotnym projekcie nadregulacji, proponując rozwiązać ten problem w toku wypracowywania rozwiązań związanych z ewentualnym wdrożeniem w Polsce tzw. zbiorowych rozszerzonych licencji.

Utwory niedostępne w obrocie handlowym

Inicjatywa uregulowania mechanizmu korzystania z utworów niedostępnych w obrocie handlowym została pozytywnie przyjęta przez KRRiT, SARP, NInA i PIK. Wprowadzaniu tego rodzaju regulacji sprzeciwili się natomiast SKP, SDF i ZAiKS. Wielu uczestników konsultacji (SFP, SAIW CP, IWP/REPROPOL, PIK, KRRiT) zwracało uwagę, że projektowane przepisy wymagają doprecyzowania.

W odpowiedzi na zastrzeżenia IWP/REPROPOL zakres podmiotowy został doprecyzowany w podobny sposób jak w odniesieniu do utworów osieroconych. Uwzględniono też postulat PAN dotyczący objęcia nim instytucji naukowych.

Zgodnie z sugestią SAIW CP korzystanie z utworów niedostępnych w handlu ograniczono do celów niekomercyjnych. Doprecyzowano też zakres przedmiotowy, określając przykładowe formy publikacji tych dzieł (w ślad za uwagą SFP i KRRiT) oraz wyłączając z niego tłumaczenia dzieł zagranicznych na język polski (zgodnie z propozycją SAIW CP). Przy ocenie „dostępności utworu w obrocie” nie będzie brane pod uwagę tzw. obrót wtórny – tj. dokonywany po wyczerpaniu prawa w rozumieniu art. 51 ust 3 pr. aut., czyli sprzedaż używanych egzemplarzami utworów dokonywana w praktyce w antykwariatach i za pośrednictwem platform internetowych. Inne rozwiązanie uniemożliwiłoby w praktyce dokonanie oceny przesłanki „dostępności utworu w obrocie”, a poza tym możliwość zakupu pojedynczych egzemplarzy nie oznacza, że dany utwór jest realnie dostępny. Nieuwzględniono jednak zgłaszanych przez PIK i SAIW CP zastrzeżeń dotyczących dostępności egzemplarzy „w liczbie zaspokajającej racjonalne potrzeby odbiorców”. Kryterium to, funkcjonujące na gruncie konwencji międzynarodowych z obszaru prawa autorskiego, musi pozostać niedookreślone, tak aby dostosować ocenę realnej dostępności w handlu do skali zainteresowania różnymi rodzajami utworów. Natomiast zgodnie z postulatem SAIW CP przy ocenie dostępności w handlu brana będzie pod uwagę dostępność utworów w formatach cyfrowych. Jednocześnie proponowane przez to Stowarzyszenie uzależnienie nadania kryterium niedostępności w handlu od oświadczenia uprawnionego w znaczący sposób ograniczyłoby zakres utworów objętych projektowaną regulacją. Bardziej efektywne wydaje się wprowadzenie możliwości wycofania swoich utworów z projektowanego mechanizmu (opt-out), co w odpowiedni sposób zabezpieczy prawa podmiotów uprawnionych ale nie uzależni funkcjonowania systemu od podejmowania przez nich inicjatywy. Trzeba mieć bowiem na uwadze, że uprawnieni – pomimo istnienia wzorca na szczeblu europejskim w postaci Memorandum of Understanding – nie podjęli w Polsce żadnej inicjatywy mającej na celu wypracowanie dobrowolnych krajowych mechanizmów licencjonowania utworów niedostępnych w handlu.

Z pewnego nieporozumienia zdają się wynikać obawy IWP/REPROPOL, ZAiKS i KRRiT, iż za utwory niedostępne w handlu będą uznawane utwory udostępnione bezprawnie, np. w internecie. Tymczasem projektodawca wprost uznał, że – udostępnienie utworu bez zgody uprawnionego nie może być uznawane za kryterium przy określaniu dostępności w obrocie handlowym. Na marginesie należy zauważyć, że nielegalna dystrybucja utworu jest często skutkiem niedostępności utworu w legalnych źródłach. Uprawnieni nie zawsze odpowiadają na zainteresowanie danym utworem. Częściowo ten problem próbuje rozwiązać projektowana regulacja.

Wychodząc naprzeciw obawom ZAiKS, PIK, SAIW CP zrezygnowano z określania w ustawie kryteriów wynagrodzenia za korzystanie z utworów out-of-commerce. Zaproponowane kryteria dotyczące „stosowności” wynagrodzenia oraz uwzględnienia „interesu publicznego” zostały uznane za zbyt niejasne. Kwestię wynagrodzenia pozostawiono tym samym do uregulowania w umowie korzystającego z organizacją zbiorowego zarządzania, choć oczywiście zastosowanie znajdzie ogólna zasada wyrażona w art. 110 ustawy, zgodnie z którą wysokość wynagrodzeń dochodzonych w zakresie zbiorowego zarządzania przez organizacje zbiorowego zarządzania powinna uwzględniać

wysokość wpływów osiągniętych z korzystania z utworów i przedmiotów praw pokrewnych, a także charakter i zakres korzystania z tych utworów i przedmiotów praw pokrewnych. Nieuwzględniono natomiast postulat WSiP, aby wysokość wynagrodzenia określała tabela wynagrodzeń zatwierdzona przez Komisję Prawa Autorskiego – system zatwierdzania stawek wynagrodzeń przez Komisję okazał się w dużym stopniu nieefektywny; nie będzie mieć tu ponadto miejsca tak masowe korzystanie, które uzasadniałoby odgórne narzucanie stawek wszystkim zainteresowanym instytucjom. Nie ma też potrzeby szczegółowego regulowania procesu negocjacji umowy, tak jak sugeruje to SARP. Projektowana regulacja ma określać jedynie ogólne ramy mechanizmu licencyjnego, natomiast szczegółowe warunki umów powinny być przedmiotem ustaleń pomiędzy zainteresowanymi stronami. Nie jest również zasadne szczególne regulowanie sytuacji, w której uprawniony nie podejmie wynagrodzenia zainkasowanego na jego rzecz przez organizację zbiorowego zarządzania. Zastosowanie znajdują ogólne zasady zbiorowego zarządu i przyjęte w organizacjach zasady repartycji, podlegające oczywiście nadzorowi Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Zgodnie z sugestią SARP w bardziej czytelny sposób określono rolę i zakres upoważnienia organizacji zbiorowego zarządzania w mechanizmie korzystania z utworów niedostępnych w handlu. Nie ma jednak potrzeby – tak jak sugeruje to SARP – aby doprecyzowywać procedurę „starannych poszukiwań” na wzór regulacji dotyczącej utworów osieroconych. W omawianym przypadku ostatecznej oceny niedostępności w handlu będzie dokonywać organizacja zbiorowego zarządzania, a nie – jak w odniesieniu do dzieł osieroconych – podmiot korzystający. Organizacja, która uzna, że utwór – wbrew ustaleniom zainteresowanej instytucji – jest dostępny w obrocie handlowym, nie uwzględni go w umowie licencyjnej. Spod projektowanej regulacji, w ślad za słuszną uwagą ZAiKS, wyłączone zostaną te utwory, do których prawa zostały powierzone organizacji. W tym przypadku nie ma bowiem potrzeby wprowadzania szczególnych przepisów, a zainteresowany korzystaniem z utworu może na ogólnych zasadach uzyskać licencję od organizacji.

Odpowiadając na wątpliwości zgłoszone przez IWP/REPROPOL, SAiW CP, Lewiatan i ZAiKS, zaproponowano bardziej czytelną procedurę obejmowania licencją poszczególnych utworów uznanych za niedostępne w handlu, zbliżoną do modelu niemieckiego. Umowa będzie dotyczyć tych utworów, które zostały wpisane do jawnego i ogólnie niedostępnego wykazu, o ile uprawnieni w określonym terminie nie zrzekną się pośrednictwa organizacji zbiorowego zarządzania. Zabezpieczeniu ich praw służy także możliwość złożenia oświadczenia w terminie późniejszym, które również spowoduje uchylenie upoważnienia organizacji zbiorowego zarządzania do reprezentowania praw danego uprawnionego wobec konkretnych utworów. Ograniczy to odpowiedzialność organizacji wobec uprawnionych i zmniejszy obciążenia administracyjne związane z kontaktowaniem się z poszczególnymi z nich. Ponadto prowadzenie wykazu zostanie powierzone Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Natomiast uwaga NDAP dotycząca zbyt szczegółowo określonego zakresu konsultacji rozporządzenia w sprawie wyznaczenia właściwej organizacji zbiorowego zarządzania stała się bezzasadna z uwagi na przyjęcie rozwiązania, zgodnie z którym organizacja będzie wyznaczana w drodze konkursu.

Fundusz Promocji Twórczości

Swoje poparcie dla wykreślenia **art. 40 pr. aut.** wyraziły: PIK, FNP, KRRiT. Zastrzeżenia zgłosił tylko ZAiKS, wyrażając troskę o zapewnienie źródła finansowania dla Funduszu. Nie zostały one uwzględnione. Należy bowiem pamiętać, że Fundusz nie jest jednym źródłem finansowania polskiej kultury przez MKiDN, a wręcz źródłem o marginesowym i realnie niewielkim znaczeniu. Równocześnie nie znajduje uzasadnienia dalsze utrzymywanie ograniczeń w korzystaniu z utworów znajdujących się w domenie publicznej.

Uwagi wykraczające poza zakres projektowanej regulacji

Oprócz uwag odnoszących się do zaproponowanych przez MKiDN zmian, w ramach konsultacji pojawiły się także uwagi wykraczające poza zakres przedmiotowy projektu.

Przed wszystkim pojawił się postulat implementacji art. 8 ust. 3 dyrektywy 2001/29/WE. Zdaniem podmiotów podnoszących taką potrzebę, propozycja zapisu wdrażającego art. 8 ust. 3 dyrektywy 2001/29/WE mogłaby zostać wprowadzona do nowego art. 79¹ Pr. Aut. i przyjąć brzmienie następujące: „Uprawniony, którego autorskie prawa majątkowe zostały naruszone może żądać od podmiotu, którego usługi zostały bezpośrednio lub pośrednio wykorzystane do naruszenia:

- a) zastosowania środków prowadzących do zakończenia naruszenia
- b) zastosowania środków prowadzących do zapobieżenia powtórzeniu naruszenia.” (SFP, SKP, SAIW CP, SDF, IWP/REPROPOL, ZPAV, KRRiT, ZKP, ZAiKS).

Ponadto TVP i KRRiT zaproponowały wprowadzenie licencji ustawowej na korzystanie z utworów znajdujących się w archiwach nadawców publicznych, ewentualnie obowiązkowego pośrednictwa organizacji zbiorowego zarządzania w tym zakresie.

Propozycje te nie zostały uwzględnione. Prace legislacyjne w tym zakresie powinny być poprzedzone stosownymi analizami i dyskusją. Rozszerzanie projektu nowelizacji na obecnym etapie prac nie jest więc zasadne.

II. Przedstawienie wyników zasięgnięcia opinii, dokonania konsultacji albo uzgodnienia projektu z właściwymi organami i instytucjami Unii Europejskiej, w tym Europejskim Bankiem Centralnym

Projekt nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

III. Wskazanie podmiotów, które zgłosiły zainteresowanie pracami nad projektem w trybie przepisów o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa

Stosownie do postanowień art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) oraz § 4 i § 52 uchwały

Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. poz. 979) projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny. Zainteresowanie pracami nad projektem ustawy w trybie przewidzianym w ustawie o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa zgłosił jeden podmiot, tj.: Stowarzyszenie Ośrodków Dokumentacji i Informacji Prasowej.

TABELA ZBIEŻNOŚCI

TYTUŁ PROJEKTU			Projekt ustawy o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawy o grach hazardowych		
TYTUŁ WDRAŻANEGO AKTU PRAWNEGO			Dyrektywa 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym		
PRZEPISY UNII EUROPEJSKIEJ					
Jedn. red.	Treść przepisu UE	Konieczność wdrożenia T/N	Jedn. red.	Treść przepisu w projekcie	Uzasadnienie uwzględnienia w projekcie przepisów poza minimalne wymogi prawa UE
Art. 5	Wyjątki i ograniczenia				
ust. 1	Tymczasowe czynności zwielokrotniania określone w art. 2, które mają charakter przejściowy lub dodatkowy, które stanowią integralną i podstawową część procesu technologicznego i których jedynym celem jest umożliwienie: a) transmisji w sieci wśród osób trzecich przez pośrednika, lub b) legalnego korzystania z utworu lub innego przedmiotu objętego ochroną i które nie mają odrębnego znaczenia ekonomicznego, będą wyłączone z prawa do zwielokrotniania określonego w art. 2.	T	Art. 23 ¹	Art. 23 ¹ . Nie wymaga zezwolenia twórcy tymczasowe zwielokrotnienie, o charakterze przejściowym lub incydentalnym, niemające samodzielnego znaczenia gospodarczego, a stanowiące integralną i niezbędną część procesu technologicznego, którego celem jest wyłącznie umożliwienie: 1) przekazu utworu w systemie teleinformatycznym pomiędzy osobami trzecimi przez pośrednika lub 2) zgodnego z prawem korzystania z utworu.	
ust. 2	Państwa Członkowskie mogą przewidzieć wyjątki lub ograniczenia w odniesieniu do prawa do zwielokrotniania określonego w art. 2, w następujących przypadkach:	T (fakult.)			

lit. c	w odniesieniu do szczególnych czynności zwielokrotniania dokonywanym przez ogólnodostępne biblioteki, instytucji edukacyjnej lub muzea, lub przez archiwa, które nie są skierowane na osiągnięcie bezpośredniej lub pośredniej korzyści gospodarczej lub handlowej;		Art. 28 ust. 1 pkt 2 Art. 28 ust. 2	Art. 28. 1. Instytucje oświatowe, uczelnie, instytuty badawcze prowadzące działalność, o której mowa w art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. Nr 96, poz. 618, z późn. zm.), instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk prowadzące działalność, o której mowa w art. 50 ust. 4 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. Nr 96, poz. 619, z późn. zm.), biblioteki, muzea oraz archiwa mogą: (...) 2) zwielokrotniać utwory znajdujące się we własnych zbiorach w celu ich uzupełnienia, zachowania lub ochrony, (...) - jeżeli czynności te nie są dokonywane w celu osiągnięcia bezpośredniej lub pośredniej korzyści majątkowej. 2. Zwielokrotnianie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, nie może prowadzić do powiększenia zbiorów udostępnianych na podstawie ust. 1 pkt 1 i 3.	
lit. d	w odniesieniu do ulotnych nagrań dokonanych przez organizacje radiowe i telewizyjne przy pomocy własnego sprzętu i dla własnych programów; zachowanie tych nagrań w oficjalnych archiwach może być dozwolone ze względu na ich wyjątkową wartość dokumentalną;		Art. 23 ²	Art. 23 ² . 1. Organizacjom radiowym i telewizyjnym wolno przy pomocy własnych środków utrwałać utwory na potrzeby własnych nadań. 2. Utrwalenia, o których mowa w ust. 1, niszczy się w terminie miesiąca od dnia wygaśnięcia uprawnienia do nadania utworu. 3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się do utrważeń mających charakter materiałów archiwalnych w rozumieniu art. 1 ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2011 r. Nr 123, poz. 698, z późn. zm.).	
ust. 3	Państwa Członkowskie mogą przewidzieć wyjątki lub ograniczenia w odniesieniu do praw określonych w art. 2 i 3 w następujących przypadkach:	T (fakult.)			

lit. a	korzystania wyłącznie w celach zilustrowania w ramach nauczania lub badań naukowych tak długo jak źródło, łącznie z nazwiskiem autora, zostanie podane, poza przypadkami, w których okaże się to niemożliwe i w stopniu uzasadnionym przez cel niehandlowy, który ma być osiągnięty;		Art. 27; art. 34 (niezmieniany)	Art. 27. 1. Instytucje oświatowe, uczelnie oraz jednostki naukowe mogą na potrzeby zilustrowania treści przekazywanych w celach dydaktycznych lub w celu prowadzenia badań naukowych, korzystać z rozpowszechnionych utworów w oryginale i w tłumaczeniu oraz zwielokrotniać w tym celu rozpowszechnione drobne utwory lub fragmenty większych utworów. 2. W przypadku nauczania na odległość korzystanie, o którym mowa w ust. 1, jest dozwolone wyłącznie w przypadku form nauczania przeznaczonych dla ograniczonego kręgu osób zidentyfikowanych przez korzystającego.	
lit. c	zwielokrotniania przez prasę, publicznego udostępniania utworów i podawania do publicznej wiadomości artykułów na aktualne tematy gospodarcze, polityczne lub religijne oraz utworów nadawanych lub innych przedmiotów objętych ochroną tego samego rodzaju, chyba że korzystanie z nich zostało zastrzeżone i o ile zostanie wskazane źródło, włączając nazwisko autora lub korzystanie z utworów lub innych przedmiotów objętych ochroną w powiązaniu ze złożeniem sprawozdania o aktualnych wydarzeniach, w granicach uzasadnionych celem informacji, o ile zostanie podane źródło, łącznie z nazwiskiem autora poza przypadkami, w których okaże się to niemożliwe;		Art. 25; art. 26 i art. 34 (niezmieniane)	w art. 25 w ust. 1: a) pkt b otrzymuje brzmienie: „b) artykuły na aktualne tematy polityczne, gospodarcze lub religijne, chyba że zostało wyraźnie zastrzeżone, że ich dalsze rozpowszechnianie jest zabronione,” b) uchyla się pkt 4;	
lit. d	cytowania do celów takich jak słowa krytyki lub recenzji, o ile dotyczy ono utworu lub innego przedmiotu objętego ochroną, który został już prawnie podany do publicznej wiadomości, o ile zostanie podane źródło, łącznie z nazwiskiem autora, poza przypadkami, w których okaże się to niemożliwe oraz o ile korzystanie odbywa się zgodnie z uczciwymi praktykami i w rozmiarze usprawiedliwionym przez szczególny cel;		Art. 29; art. 34 (niezmieniany)	Art. 29. Wolno przytaczać w utworach stanowiących samoistną całość urywki rozpowszechnionych utworów oraz rozpowszechnione: utwory plastyczne, utwory fotograficzne lub drobne utwory w całości, w zakresie uzasadnionym celami cytatu, takimi jak wyjaśnianie, polemika, analiza krytyczna i naukowa, nauczanie lub prawa gatunku twórczości.	
lit. f	korzystania z przemówień politycznych, jak również z fragmentów wykładów publicznie dostępnych lub podobnych utworów lub przedmiotów objętych ochroną, w granicach uzasadnionych celem informacji oraz o ile zostanie podane źródło, łącznie z nazwiskiem autora, poza przypadkami, w których okaże się to niemożliwe;		Art. 26 ¹ ; art. 34 (niezmieniany)	Art. 26 ¹ . Wolno korzystać w granicach uzasadnionych celem informacji z przemówień politycznych i mów wygłoszonych na publicznych rozprawach, a także fragmentów publicznych wystąpień, wykładów oraz kazań. Przepis nie upoważnia do publikacji zbiorów tego rodzaju utworów.	

lit. g	korzystania podczas ceremonii religijnych lub oficjalnych imprez organizowanych przez władze publiczne;		Art. 31 ust. 1	1. Wolno korzystać z utworów podczas ceremonii religijnych oraz oficjalnych uroczystości organizowanych przez władze publiczne.	
lit. i	niezamierzone włączenie utworu lub innego przedmiotu objętego ochroną do innego nośnika;		Art. 29 ²	Art. 29 ² . Wolno korzystać z utworu włączonego w sposób niezamierzony do innego materiału, o ile nie ma on znaczenia dla tego materiału.	
lit. j	korzystania w celach reklamowych dotyczących wystaw publicznych lub publicznej sprzedaży dzieł artystycznych, w stopniu koniecznym dla promocji danego wydarzenia, z wyłączeniem wszelkiego innego handlowego wykorzystania;		Art. 33 ³	Art. 33 ³ . 1. Wolno korzystać z utworów w celu reklamy publicznie dostępnej wystawy lub publicznej sprzedaży utworów, w zakresie uzasadnionym promocją tej wystawy lub sprzedaży, z wyłączeniem innego handlowego wykorzystania. 2. Korzystanie, o którym mowa w ust. 1, dotyczy w szczególności publicznie dostępnych wystaw w muzeach, galeriach, salach wystawowych i obejmuje korzystanie z utworów w ogłoszeniach, katalogach i innych materiałach rozpowszechnianych dla promocji wystawy lub sprzedaży oraz wystawienie lub inne udostępnianie egzemplarzy utworów dla tych celów.	
lit. k	korzystania do celów karykatury, parodii lub pastiszu;		Art. 29 ¹	Art. 29 ¹ . Wolno korzystać z utworów na potrzeby parodii, pastiszu lub karykatury, w zakresie uzasadnionym prawami tych gatunków twórczości.	
lit. n	korzystania poprzez udostępnienia lub podanie do wiadomości, w celu badań i prywatnych studiów, indywidualnym postronnym osobom z dzieł lub innych przedmiotów objętych ochroną, które nie podlegają zasadom zakupu lub licencji, znajdujących się w zbiorach instytucji określonych w ust. 2 lit. c), przy użyciu wyposażonych terminali w pomieszczeniach wymienionych instytucji;		Art. 28 ust. 1 pkt 3	Art. 28. 1. Instytucje oświatowe, uczelnie, instytuty badawcze prowadzące działalność, o której mowa w art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. Nr 96, poz. 618, z późn. zm.), instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk, prowadzące działalność, o której mowa w art. 50 ust. 4 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. Nr 96, poz. 619, z późn. zm.), biblioteki, muzea oraz archiwa mogą: (...) 3) udostępniać zbiory dla celów badawczych lub poznawczych za pośrednictwem końcówek systemu informatycznego (terminali) znajdujących się na terenie tych jednostek - jeżeli czynności te nie są dokonywane w celu osiągnięcia bezpośredniej lub pośredniej korzyści	

			art. 28 ust. 3	majątkowej. 3. Przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się, jeżeli korzystanie w określony w nim sposób odbywa się na podstawie uprzednio zawartej umowy z uprawnionym.	
lit. o	korzystania w niektórych innych przypadkach o mniejszym znaczeniu, jeśli wyjątki lub ograniczenia są już przewidziane w prawie krajowym i o ile dotyczy jedynie analogowych form korzystania i nie narusza swobodnego obrotu towarów i usług na obszarze Wspólnoty, bez naruszania innych wyjątków i ograniczeń zawartych w niniejszym artykule.		Art. 30 (uchylenie); art. 31 ust. 2	uchyla się art. 30; Art. 31. 2. Wolno nieodpłatnie publicznie wykonywać lub odtwarzać przy pomocy urządzeń lub nośników znajdujących się w tym samym miejscu co publiczność rozpowszechnione utwory podczas imprez szkolnych oraz akademickich, jeżeli nie łączy się z tym osiągnięcie pośrednio lub bezpośrednio korzyści majątkowej i artyści wykonawcy oraz osoby odtwarzające utwory nie otrzymują wynagrodzenia.	

TABELA ZBIEŻNOŚCI

TYTUŁ PROJEKTU			Projekt ustawy o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawy o grach hazardowych		
TYTUŁ WDRAŻANEGO AKTU PRAWNEGO			Dyrektywa 2006/115/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie prawa najmu i użyczenia oraz niektórych praw pokrewnych prawu autorskiemu w zakresie własności intelektualnej		
PRZEPISY UNII EUROPEJSKIEJ					
Jedn. red.	Treść przepisu UE	Konieczność wdrożenia T/N	Jedn. red.	Treść przepisu w projekcie	Uzasadnienie uwzględnienia w projekcie przepisów poza minimalne wymogi prawa UE
Art. 6	<p>Odstępstwo od wyłącznego prawa publicznego użyczenia</p> <p>1. Państwa Członkowskie mogą ustanowić odstępstwa od wyłącznego prawa przewidzianego w art. 1 w zakresie publicznego użyczenia, o ile przynajmniej twórcy otrzymają wynagrodzenie za takie użyczenie. Państwa Członkowskie mają swobodę przy ustalaniu wynagrodzenia, biorąc pod uwagę swoje cele promocji kultury.</p>	T (fakult.)	<p>Art. 18 ust. 3 i 4 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych;</p> <p>Art. 28 ust. 1 pkt 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych;</p>	<p>Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych:</p> <p>Art. 18. 3. Prawo do wynagrodzenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1, art. 19¹, art. 20 ust. 2-4, art. 20¹ oraz art. 70 ust. 2¹, nie podlega zrzeczeniu się, zbyciu ani egzekucji. Nie dotyczy to wymagalnych wierzytelności.</p> <p>4. Prawo do wynagrodzenia, o którym mowa w art. 28 ust. 4, przysługujące podmiotom, o których mowa w art. 28 ust. 5 pkt 1-3, nie podlega zbyciu ani egzekucji.</p> <p>Art. 28. 1. 1. Instytucje oświatowe, uczelnie, instytuty badawcze prowadzące działalność, o której mowa w art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. Nr 96, poz. 618, z późn. zm.), instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk prowadzące działalność, o której mowa w art. 50 ust. 4 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. Nr 96, poz. 619, z późn. zm.), biblioteki, muzea oraz archiwa mogą:</p> <p>1) użyczać, w zakresie swoich zadań statutowych, egzemplarze utworów rozpowszechnionych, (...)</p> <p>- jeżeli czynności te nie są dokonywane w celu osiągnięcia bezpośredniej lub pośredniej korzyści majątkowej.</p>	

	<p>2. Jeżeli Państwa Członkowskie nie zastosują wyłącznego prawa użyczenia przewidzianego w art. 1 w odniesieniu do fonogramów, filmów i programów komputerowych, to wprowadzają one wynagrodzenie przynajmniej na rzecz twórców.</p> <p>3. Państwa Członkowskie mogą wyłączyć określone kategorie przedsiębiorstw z płatności wynagrodzenia określonej w ust. 1 i 2.</p>		<p>Art. 28 ust. 4-7 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych;</p> <p>Art. 35¹-35⁴ ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych;</p>	<p>4. Z tytułu użyczenia egzemplarzy utworów wyrażonych słowem, powstałych lub opublikowanych w języku polskim w formie drukowanej, przez biblioteki publiczne w rozumieniu ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz. U. z 2012 r. poz. 642 i 908 oraz z 2013 r. poz. 829), zwane dalej „bibliotekami publicznymi”, przysługuje wynagrodzenie, należne, określone i wypłacane na zasadach określonych w rozdziale 3 oddziale 4.</p> <p>5. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 4, przysługuje po spełnieniu warunku, o którym mowa w art. 35² ust. 1:</p> <p>1) twórcy utworu wyrażonego słowem, powstałego i opublikowanego w języku polskim;</p> <p>2) tłumaczowi na język polski utworu wyrażonego słowem, powstałego w języku obcym;</p> <p>3) współtwórcy utworu, o którym mowa w pkt 1, którego wkład jest utworem plastycznym lub fotograficznym;</p> <p>4) wydawcy utworu wyrażonego słowem i opublikowanego w języku polskim.</p> <p>6. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 4, nie przysługuje za udostępnianie egzemplarzy utworów na terenie bibliotek publicznych.</p> <p>7. Przepisu ust. 4 nie stosuje się do użyczenia egzemplarzy przez Bibliotekę Narodową.</p> <p style="text-align: center;">Oddział 4</p> <p>Wynagrodzenia za użyczenie egzemplarzy utworów przez biblioteki publiczne</p> <p>Art. 35¹. 1. Wynagrodzenie za użyczenie egzemplarzy utworów, o których mowa w art. 28 ust. 4, przez biblioteki publiczne, zwane dalej „wynagrodzeniem za użyczenie”, jest wypłacane przez wyznaczoną przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi z dofinansowania</p>	
--	---	--	---	--	--

				<p>przekazywanego jej przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego ze środków Funduszu Promocji Kultury, o którym mowa w art. 87 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz. U. Nr 201, poz. 1540, z późn. zm.), przy czym do wynagrodzenia za użyczenie nie stosuje się przepisów wydanych na podstawie art. 87 ust. 7 tej ustawy.</p> <p>2. Organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, o której mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego wyznacza na okres nie dłuższy niż pięć lat, po przeprowadzeniu konkursu uwzględniającego następujące kryteria:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) reprezentatywność; 2) zdolność organizacyjną do realizacji zadania w sposób zapewniający efektywną wypłatę wynagrodzeń za użyczenie; 3) skuteczność i prawidłowość działania; 4) zasadność i wysokość planowanych kosztów określania wysokości i wypłaty wynagrodzeń za użyczenie. <p>3. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego ogłasza w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej konkurs, o którym mowa w ust. 2, oraz jego wynik.</p> <p>4. Organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi biorąca udział w konkursie, o którym mowa w ust. 2, może złożyć do ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w terminie 7 dni od dnia ogłoszenia wyniku tego konkursu, odwołanie od jego wyniku ze względu na naruszenie przepisów prawa.</p> <p>5. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego rozpatruje odwołanie, o którym mowa w ust. 4, w terminie 14 dni od dnia jego wpływu do urzędu obsługującego tego ministra. W przypadku uwzględnienia odwołania minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego</p>	
--	--	--	--	--	--

				<p>unieważnia konkurs, o którym mowa w ust. 2.</p> <p>6. Dofinansowanie na wypłatę wynagrodzeń za użyczenie należnych podmiotom, o których mowa w art. 28 ust. 5, w danym roku kalendarzowym, obejmuje dofinansowanie wynagrodzeń za użyczenie oraz uzasadnione i udokumentowane koszty określenia ich wysokości i wypłaty oraz odpowiada 5% wartości zakupów zbiorów dokonanych przez biblioteki publiczne w poprzednim roku kalendarzowym, przy czym 75% tej kwoty, po potrąceniu kosztów określenia wysokości i wypłaty wynagrodzeń, jest wypłacane podmiotom, o których mowa w art. 28 ust. 5 pkt 1 - 3, a 25 % podmiotom, o których mowa w art. 28 ust. 5 pkt 4.</p> <p>7. Dofinansowanie, o którym mowa w ust. 1, jest przekazywane na podstawie umowy zawieranej co roku pomiędzy ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego a organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, o której mowa w ust. 1. Umowa zawiera w szczególności:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wysokość dofinansowania przeznaczonego na wypłatę wynagrodzeń za użyczenie wraz ze wskazaniem kosztów określenia ich wysokości i wypłaty w danym roku; 2) terminy i tryb przekazywania dofinansowania; 3) zobowiązanie organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi do poddania się kontroli realizowanej przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego; 4) sposób rozliczenia dofinansowania; 5) warunki i sposób zwrotu niewykorzystanej części dofinansowania lub dofinansowania wykorzystanego niezgodnie z przeznaczeniem. <p>8. Dofinansowanie, o którym mowa w ust. 1, w części przeznaczonej na pokrycie uzasadnionych i udokumentowanych kosztów określenia wysokości i wypłaty wynagrodzeń za użyczenie, ponoszonych przez organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, o której mowa w ust. 1, w danym roku</p>	
--	--	--	--	---	--

				<p>kalendaryzowanym nie może przekraczać 10% kwoty dofinansowania ustalonej zgodnie z ust. 6.</p> <p>9. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego przeprowadza kontrolę realizacji zadań związanych z wypłatą wynagrodzeń za użyczenie, obejmującą w szczególności: określanie wysokości wynagrodzeń i ich wypłaty, wykorzystanie przekazanego na ten cel dofinansowania oraz prowadzenie wymaganej dokumentacji.</p> <p>Art. 35². 1. Wynagrodzenie za użyczenie przysługuje po złożeniu przez podmiot, o którym mowa w art. 28 ust. 5, pisemnego oświadczenia odnośnie woli otrzymywania wynagrodzenia za użyczenie, zwanego dalej „oświadczeniem”.</p> <p>2. Oświadczenie składa się organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, o której mowa w art. 35¹ ust. 1. Oświadczenie wywołuje skutki w danym roku, jeżeli zostanie złożone w terminie do dnia 31 sierpnia danego roku. Złożone oświadczenie wywołuje skutki w latach następnych do momentu jego cofnięcia.</p> <p>3. W terminie 14 dni od dnia podpisania umowy, o której mowa w art. 35¹ ust. 7, organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, o której mowa w art. 35¹ ust. 1, oraz minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego ogłaszają na swoich stronach podmiotowych informację o możliwości składania oświadczeń.</p> <p>4. Określając wartość wynagrodzeń za użyczenie należnych poszczególnym podmiotom, o których mowa w art. 28 ust. 5, w danym roku kalendarzowym, organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, o której mowa w art. 35¹ ust. 1, bierze pod uwagę oświadczenia złożone w terminie do dnia 31 sierpnia danego roku kalendarzowego i w latach poprzednich.</p> <p>5. Wartość wynagrodzenia za użyczenie należnego podmiotowi, o którym mowa w art. 28 ust. 5, w danym roku kalendarzowym jest proporcjonalna do liczby</p>	
--	--	--	--	--	--

				<p>użyczeń egzemplarzy utworów danego podmiotu przez biblioteki publiczne w roku poprzednim.</p> <p>6. Wartość wynagrodzenia za użyczanie należnego podmiotowi, o którym mowa w art. 28 ust. 5 pkt 2, w danym roku kalendarzowym jest równoważna 30% odpowiedniej wartości wynagrodzenia należnego twórcy utworu wyrażonego słowem, powstałego i opublikowanego w języku polskim.</p> <p>7. Maksymalna wartość sumy wynagrodzenia za użyczanie należnego podmiotowi, o którym mowa w art. 28 ust. 5, za użyczanie w danym roku kalendarzowym egzemplarzy wszystkich jego utworów wskazanych w oświadczeniu wynosi pięciokrotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, włącznie z wypłatami z zysku, za ostatni kwartał danego roku kalendarzowego, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.</p> <p>8. Wynagrodzenie nie przysługuje podmiotowi, o którym mowa w art. 28 ust. 5, w danym roku kalendarzowym, jeżeli po dokonaniu podziału kwoty, o której mowa w art. 35³ ust. 2, wartość sumy należnego mu wynagrodzenia za użyczenie przez biblioteki publiczne egzemplarzy wszystkich jego utworów jest niższa niż jedna setna przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 7.</p> <p>Art. 35³. 1. Podstawę do obliczenia wartości wynagrodzenia za użyczanie, które przypada poszczególnym podmiotom, o których mowa w art. 28 ust. 5, stanowią informacje dotyczące użyczeń egzemplarzy utworów w danym roku kalendarzowym, przekazywane przez biblioteki publiczne ujęte w wykazie, o którym mowa w art. 35⁴ pkt 2, organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, o której mowa w art. 35¹ ust. 1, oraz ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w terminie 3 miesięcy od zakończenia roku kalendarzowego, za który następuje wypłata wynagrodzenia.</p>	
--	--	--	--	--	--

				<p>2. Na podstawie informacji, o których mowa w ust. 1, organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, o której mowa w art. 35¹ ust. 1, dokonuje proporcjonalnego podziału kwoty przekazanej na wynagrodzenia za użyczenie należne poszczególnym podmiotom, o których mowa w art. 28 ust. 5, a następnie, nie później niż do końca danego roku kalendarzowego dokonuje ich wypłaty.</p> <p>Art. 35⁴. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, po zasięgnięciu opinii organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, stowarzyszeń twórców, organizacji zrzeszających biblioteki publiczne oraz właściwych izb gospodarczych, określi, w drodze rozporządzenia:</p> <p>1) procedurę podziału i wypłaty wynagrodzenia za użyczenie, mając na uwadze liczbę użyczeń utworów wyrażonych słowem pozostających w zbiorach bibliotek publicznych oraz rodzaje kosztów, o których mowa w art. 35¹ ust. 8, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia, aby koszty te były uzasadnione i udokumentowane oraz dokonywane w sposób efektywny i przejrzysty;</p> <p>2) zakres informacji, o których mowa w art. 35³ ust. 1, oraz wykaz bibliotek publicznych obowiązanych do ich przekazywania, mając na uwadze konieczność szacunkowego określenia liczby użyczeń utworów wyrażonych słowem pozostających w zbiorach bibliotek publicznych z uwzględnieniem wpływu kryterium geograficznego, w tym wielkości miejscowości, w których działają wskazane biblioteki publiczne, na zróżnicowanie tej liczby;</p> <p>3) wymagany zakres informacji, zawartych w oświadczeniu, o którym mowa w art. 35² ust. 1, mając na uwadze konieczność przekazania organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, o której mowa w art. 35¹ ust. 1, danych umożliwiających wypłatę wynagrodzenia za użyczenie, w tym imienia i nazwiska lub pseudonimu twórcy lub nazwy innego podmiotu, o którym mowa w art. 28 ust. 5, oraz numeru rachunku bankowego, na który ma zostać wypłacone to</p>	
--	--	--	--	---	--

			<p>Art. 87 ust. 5a ustawy o grach hazardowych</p>	<p>wynagrodzenie;</p> <p>4) wymagany zakres informacji umieszczanych w ogłoszeniu o konkursie, o którym mowa w art. 35¹ ust. 2, mając na uwadze, że minimalny zakres tych informacji powinien obejmować co najmniej warunki uczestnictwa w konkursie, termin składania ofert i kryteria ich oceny;</p> <p>5) zakres dokumentacji konkursowej, mając na uwadze, że zakres tej dokumentacji powinien co najmniej określać warunki uczestnictwa w konkursie, o którym mowa w art. 35¹ ust. 2, wymagania jakim powinna odpowiadać oferta i kryteria oceny ofert;</p> <p>6) tryb postępowania konkursowego, mając na uwadze jego przejrzystość, rzetelność i obiektywność.</p> <p>Ustawa o grach hazardowych:</p> <p>Art. 87. 5a. Środki Funduszu Promocji Kultury są przeznaczane na zasadach określonych w art. 35¹ – 35⁴ ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631, późn. zm.) na dofinansowanie wypłaty wynagrodzeń za użyczenie przez biblioteki publiczne egzemplarzy utworów, o których mowa w art. 28 ust. 4 tej ustawy.</p>	
--	--	--	---	--	--

TABELA ZBIEŻNOŚCI

TYTUŁ PROJEKTU			Projekt ustawy o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawy o grach hazardowych		
TYTUŁ WDRAŻANEGO AKTU PRAWNEGO			Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/28/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie niektórych dozwolonych sposobów korzystania z utworów osieroconych		
PRZEPISY UNII EUROPEJSKIEJ					
Jedn. red.	Treść przepisu UE	Konieczność wdrożenia T/N	Jedn. red.	Treść przepisu w projekcie	Uzasadnienie uwzględnienia w projekcie przepisów poza minimalne wymogi prawa UE
Art. 1	Przedmiot i zakres zastosowania				
ust. 1	Niniejsza dyrektywa dotyczy niektórych sposobów korzystania z utworów osieroconych przez publicznie dostępne biblioteki, placówki oświatowe oraz muzea, a także przez archiwa, instytucje odpowiedzialne za dziedzictwo filmowe lub dźwiękowe oraz nadawców publicznych mających siedzibę w państwach członkowskich, w celu realizacji ich zadań leżących w interesie publicznym.	T	Art. 35 ⁵ ust. 1	1. Archiwa, instytucje oświatowe, uczelnie, instytuty badawcze prowadzące działalność wymienioną w art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych, instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk prowadzące działalność wymienioną w art. 50 ust. 4 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk, biblioteki i muzea, a także inne instytucje kultury, których statutowym zadaniem jest gromadzenie, ochrona i upowszechnianie zbiorów dziedzictwa filmowego lub fonograficznego, oraz publiczne organizacje radiowe i telewizyjne mogą wielokrotnie utwory osierocone opublikowane – a w przypadku braku publikacji – nadane po raz pierwszy na terytorium Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz udostępniać je publicznie w taki sposób, aby każdy mógł mieć do nich dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym.	
ust. 2	Niniejsza dyrektywa ma zastosowanie do: a) utworów opublikowanych w postaci książek, czasopism, gazet, magazynów oraz innych tekstów pisanych, które znajdują się w zbiorach publicznie dostępnych bibliotek, placówek oświatowych lub muzeów, a także w zbiorach	T	Art. 35 ⁵ ust. 3 i 6;	3. Utworami osieroconymi w rozumieniu ustawy są: 1) utwory opublikowane w książkach, dziennikach, czasopismach lub w innych formach publikacji drukiem,	

	<p>archiwów lub instytucji odpowiedzialnych za dziedzictwo filmowe lub dźwiękowe;</p> <p>b) utworów filmowych lub audiowizualnych i fonogramów znajdujących się w zbiorach publicznie dostępnych bibliotek, placówek oświatowych lub muzeów, a także w zbiorach archiwów lub instytucji odpowiedzialnych za dziedzictwo filmowe lub dźwiękowe; oraz</p> <p>c) utworów filmowych lub audiowizualnych i fonogramów wyprodukowanych przez nadawców publicznych do dnia 31 grudnia 2002 r. włącznie i znajdujących się w ich archiwach, które to utwory są chronione prawami autorskimi lub pokrewnymi i które zostały po raz pierwszy opublikowane na terytorium państwa członkowskiego lub - w przypadku braku publikacji - po raz pierwszy nadane na terytorium państwa członkowskiego.</p>			<p>2) utwory audiowizualne, a także utwory zamówione lub włączone do utworów audiowizualnych lub utrwalone na wideogramach, w zakresie korzystania z utworu audiowizualnego lub wideogramu jako całości,</p> <p>3) utwory utrwalone na fonogramach</p> <p>– znajdujące się w zbiorach podmiotów, o których mowa w ust. 1, jeżeli uprawnieni, którym przysługują autorskie prawa majątkowe do tych utworów w zakresie pól eksploatacji wymienionych w ust. 1, nie zostali ustaleniu lub odnalezieni pomimo przeprowadzenia starannych poszukiwań, o których mowa w art. 35⁶.</p> <p>6. W przypadku publicznych organizacji radiowych i telewizyjnych przepisy niniejszego oddziału stosuje się do utworów, o których mowa w ust. 3 pkt 2 i 3, które zostały wytworzone przez te podmioty, na ich zamówienie lub zlecenie, albo w koprodukcji z nimi, przed dniem 1 stycznia 2003 r., w celu nabycia przez te podmioty praw wyłącznych.</p> <p>Art. 101. Do artystycznych wykonań, fonogramów, wideogramów, nadań programów, pierwszych wydań oraz wydań naukowych i krytycznych stosuje się odpowiednio przepisy art. 1 ust. 4, art. 6, art. 6¹, art. 8 ust. 2, art. 35⁵-35⁸, art. 39, art. 51, art. 79 i art. 80.</p>	
ust. 3	<p>Niniejsza dyrektywa ma także zastosowanie do utworów i fonogramów, o których mowa w ust. 2, które nigdy nie zostały opublikowane ani nadane, lecz które zostały publicznie udostępnione - za zgodą podmiotów uprawnionych - przez organizacje, o których mowa w ust. 1, wyłącznie, jeśli można rozsądnie założyć, że podmioty uprawnione nie sprzeciwiłyby się korzystaniu, o którym mowa w art. 6. Państwa członkowskie mogą ograniczyć stosowanie niniejszego ustępu do utworów i fonogramów, które zostały powierzone tym organizacjom przed dniem 29 października 2014 r.</p>	T	Art. 35 ⁵ ust. 4	<p>4. Wolno korzystać, zgodnie z ust. 1, także z utworów osieroconych, które nie zostały opublikowane albo nadane, jeżeli za zezwoleniem uprawnionych, którym przysługiwały autorskie prawa majątkowe do tych utworów w zakresie pól eksploatacji wymienionych w ust. 1, utwory te zostały publicznie udostępnione przez jeden z podmiotów wymienionych w ust. 1, o ile można zakładać, że uprawnieni nie sprzeciwiliby się takiemu korzystaniu.</p>	
ust. 4	<p>Niniejsza dyrektywa ma zastosowanie także do utworów i innych przedmiotów objętych ochroną, zawartych w utworach lub fonogramach, o których mowa w ust. 2 i 3, włączonych do nich lub stanowiących ich integralną część.</p>	T	Art. 35 ⁵ ust. 3	<p>3. Utworami osieroconymi w rozumieniu ustawy są:</p> <p>1) utwory opublikowane w książkach, dziennikach, czasopiśmie lub w innych formach publikacji</p>	

				<p>drukiem,</p> <p>2) utwory audiowizualne, a także utwory zamówione lub włączone do utworów audiowizualnych lub utrwalone na wideogramach, w zakresie korzystania z utworu audiowizualnego lub wideogramu jako całości,</p> <p>3) utwory utrwalone na fonogramach</p> <p>– znajdujące się w zbiorach podmiotów, o których mowa w ust. 1, jeżeli uprawnieni, którym przysługują autorskie prawa majątkowe do tych utworów w zakresie pól eksploatacji wymienionych w ust. 1, nie zostali ustaleniu lub odnalezieni pomimo przeprowadzenia starannych poszukiwań, o których mowa w art. 35⁶.</p>	
ust. 5	Niniejsza dyrektywa nie ingeruje w żadne uzgodnienia dotyczące zarządzania prawami na szczeblu krajowym.	N			
Art. 2	Utwory osierocone				
ust. 1	Utwór lub fonogram uznaje się za utwór osierocony, jeżeli żaden z podmiotów uprawnionych do niego nie jest znany lub, nawet jeżeli chociaż jeden z nich jest znany, żaden nie został odnaleziony pomimo starannego poszukiwania podmiotów uprawnionych, przeprowadzonego i zarejestrowanego zgodnie z art. 3.	T	Art. 35 ⁵ ust. 3	<p>3. Utworami osieroconymi w rozumieniu ustawy są:</p> <p>1) utwory opublikowane w książkach, dziennikach, czasopiśmie lub w innych formach publikacji drukiem,</p> <p>2) utwory audiowizualne, a także utwory zamówione lub włączone do utworów audiowizualnych lub utrwalone na wideogramach, w zakresie korzystania z utworu audiowizualnego lub wideogramu jako całości,</p> <p>3) utwory utrwalone na fonogramach</p> <p>– znajdujące się w zbiorach podmiotów, o których mowa w ust. 1, jeżeli uprawnieni, którym przysługują autorskie prawa majątkowe do tych utworów w zakresie pól eksploatacji wymienionych w ust. 1, nie zostali ustaleniu lub odnalezieni pomimo przeprowadzenia starannych poszukiwań, o których mowa w art. 35⁶.</p>	
ust. 2	Jeżeli prawa do utworu lub fonogramu należą do więcej niż jednego podmiotu uprawnionego, a nie wszystkie podmioty są znane lub, nawet jeżeli są znane, nie zostały odnalezione w wyniku starannego poszukiwania, przeprowadzonego i	T	Art. 35 ⁵ ust. 5	<p>5. Jeżeli uprawnionych, którym przysługują autorskie prawa majątkowe do utworu osieroconego, w zakresie pól eksploatacji wymienionych w ust. 1, jest więcej niż jeden, utwór ten uważa się za osierocony w odniesieniu</p>	

	zarejestrowanego zgodnie z art. 3, utwór lub fonogram może być wykorzystany zgodnie z niniejszą dyrektywą, pod warunkiem że znane i odnalezione podmioty uprawnione udzieliły, w odniesieniu do posiadanych przez nie praw, zgody organizacjom, o których mowa w art. 1 ust. 1, na dokonywanie czynności zwielokrotniania i publicznego udostępniania objęte odpowiednio art. 2 i 3 dyrektywy 2001/29/WE.			do praw uprawnionych, którzy nie zostali ustaleniu lub odnalezieni mimo przeprowadzenia starannych poszukiwań. Korzystanie z takiego utworu na podstawie ust. 1 jest dozwolone pod warunkiem uzyskania zgody pozostałych znanych i odnalezionych uprawnionych, którym przysługują autorskie prawa majątkowe do tego utworu w zakresie pól eksploatacji, o których w ust. 1.	
ust. 3	Ust. 2 nie narusza praw do utworu lub fonogramu podmiotów uprawnionych, które są znane i zostały odnalezione.	T	Art. 35 ⁵ ust. 5	Tekst powyżej.	
ust. 4	Art. 5 stosuje się odpowiednio do podmiotów uprawnionych do utworów, o których mowa w ust. 2, które to podmioty nie są znane i nie zostały odnalezione.	T	Art. 35 ⁸ ust. 2 w zw. z art. 35 ⁵ ust. 5	Art. 35 ⁵ . 5. Jeżeli uprawnionych, którym przysługują autorskie prawa majątkowe do utworu osieroconego, w zakresie pól eksploatacji wymienionych w ust. 1, jest więcej niż jeden, utwór ten uważa się za osierocony w odniesieniu do praw uprawnionych, którzy nie zostali ustaleniu lub odnalezieni mimo przeprowadzenia starannych poszukiwań. Korzystanie z takiego utworu na podstawie ust. 1 jest dozwolone pod warunkiem uzyskania zgody pozostałych znanych i odnalezionych uprawnionych, którym przysługują autorskie prawa majątkowe do tego utworu w zakresie pól eksploatacji, o których w ust. 1. Art. 35 ⁸ . 2. Dopuszczalność korzystania z utworu osieroconego zgodnie z art. 35 ⁵ ust. 1 ustaje w razie stwierdzenia wygaśnięcia statusu utworu osieroconego w zakresie praw danego uprawnionego oraz zamieszczenia informacji na ten temat w bazie danych, o której mowa w art. 35 ⁷ ust. 1.	
ust. 5	Niniejsza dyrektywa pozostaje bez uszczerbku dla przepisów krajowych dotyczących utworów anonimowych lub powstałych pod pseudonimem.	T	Art. 35 ⁵ ust. 8	8. Przepisów dotyczących utworów osieroconych nie stosuje się do sytuacji, o których mowa w art. 8 ust. 3.	
Art. 3	Staranne poszukiwanie				
ust. 1	Do celów ustalenia, czy dany utwór lub fonogram jest utworem osieroconym, organizacje, o których mowa w art. 1 ust. 1, zapewniają przeprowadzenie w dobrej wierze w odniesieniu do każdego utworu lub innego przedmiotu objętego ochroną starannego poszukiwania polegającego na sprawdzeniu informacji w źródłach odpowiednich dla poszczególnych kategorii utworów oraz innych przedmiotów	T	Art. 35 ⁶ ust. 1 i 6	1. Podmioty wymienione w art. 35 ⁵ ust. 1, przed korzystaniem z utworu, który może być uznany za osierocony, przeprowadzają w sposób staranny i w dobrej wierze poszukiwania każdego z uprawnionych, którym przysługują autorskie prawa majątkowe do tego utworu w zakresie pól eksploatacji wymienionych w art. 35 ⁵ ust. 1, polegające na sprawdzeniu informacji na	

	objętych ochroną. Staranne poszukiwanie prowadzone jest przed rozpoczęciem korzystania z utworu lub fonogramu.			temat tych uprawnionych w źródłach odpowiednich dla poszczególnych kategorii utworów, zwane dalej „starannymi poszukiwaniami”.	
				6. Podmioty wymienione w art. 35 ⁵ ust. 1 mogą zlecić przeprowadzenie starannych poszukiwań osobie trzeciej, w tym organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi.	
ust. 2	Źródła odpowiednie dla każdej kategorii poszczególnych utworów lub fonogramów określone są przez każde państwo członkowskie w porozumieniu z podmiotami uprawnionymi i użytkownikami oraz obejmują przynajmniej stosowne źródła wymienione w załączniku.	T	Art. 35 ⁶ ust. 9	9. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, po zasięgnięciu opinii organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi, stowarzyszeń twórców, artystów wykonawców i producentów oraz podmiotów wymienionych w art. 35 ⁵ ust. 1, określi, w drodze rozporządzenia, wykaz źródeł, których sprawdzenie jest wymagane w ramach starannych poszukiwań, obejmujący co najmniej źródła wymienione w załączniku do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/28/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie niektórych dozwolonych sposobów korzystania z utworów osieroconych (Dz. Urz. UE L. 299 z 27.10.2012, s. 5), uwzględniając konieczność rzetelnego przeprowadzenia starannych poszukiwań oraz dostępność informacji na temat uprawnionych w poszczególnych źródłach.	
ust. 3	Staranne poszukiwanie przeprowadzane jest w państwie członkowskim, w którym utwór po raz pierwszy został opublikowany lub - w przypadku braku publikacji - po raz pierwszy nadany, z wyjątkiem przypadku utworów filmowych lub audio-wizualnych, których producent ma siedzibę lub miejsce stałego pobytu w państwie członkowskim - wówczas staranne poszukiwanie przeprowadzane jest w państwie członkowskim siedziby lub miejsca stałego pobytu producenta. W przypadku, o którym mowa w art. 1 ust. 3, staranne poszukiwanie przeprowadzane jest w państwie członkowskim, w którym siedzibę ma organizacja, która udostępniła publicznie utwór lub fonogram za zgodą podmiotu uprawnionego.	T	Art. 35 ⁶ ust. 2-4	2. Staranne poszukiwania przeprowadza się w państwie członkowskim Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego, w którym utwór został po raz pierwszy opublikowany – a w przypadku braku publikacji – nadany po raz pierwszy. 3. W przypadku utworu audiowizualnego staranne poszukiwania przeprowadza się w państwie członkowskim Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego, w którym producent ma siedzibę lub miejsce stałego pobytu. 4. W przypadku korzystania z utworów, o których mowa w art. 35 ⁵ ust. 4, staranne poszukiwanie przeprowadza się w państwie członkowskim Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego, w którym siedzibę ma podmiot, który	

				udostępnił utwór publicznie.	
ust. 4	Jeżeli są powody, by sądzić, że właściwe informacje na temat podmiotów uprawnionych można znaleźć w innych państwach, należy również sprawdzić źródła informacji dostępne w tych państwach.	T	Art. 35 ⁶ ust. 5	5. Jeżeli są powody, aby sądzić, że informacje na temat uprawnionych, o których mowa w ust. 1, mogą znajdować się w innych państwach, niż określone w ust. 2-4, należy sprawdzić te informacje w odpowiednich źródłach w tych państwach.	
ust. 5	Państwa członkowskie zapewniają prowadzenie przez organizacje, o których mowa w art. 1 ust. 1, rejestru przeprowadzanych przez nie starannych poszukiwań i przekazywanie przez nie następujących informacji właściwym organom krajowym: a) wyników przeprowadzonych przez te organizacje starannych poszukiwań, na podstawie których uznano utwór lub fonogram za utwór osierocony; b) sposobu korzystania przez te organizacje z utworów osieroconych zgodnie z niniejszą dyrektywą; c) wszelkich zmian, zgodnie z art. 5, statusu utworu osieroconego dotyczących wykorzystywanych przez te organizacje utworów i fonogramów; d) odpowiednich danych kontaktowych danej organizacji.	T	Art. 35 ⁶ ust. 8; art. 35 ⁷ ust. 1 i 3	Art. 35 ⁶ . 8. Podmioty wymienione w art. 35 ⁵ ust. 1 przechowują dokumentację potwierdzającą przeprowadzenie starannych poszukiwań. Art. 35 ⁷ . 1. Na wniosek podmiotu wymienionego w art. 35 ⁵ ust. 1, złożony przed rozpoczęciem korzystania z utworu osieroconego, minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego dokonuje rejestracji tego podmiotu w bazie danych, o której mowa w art. 3 ust. 6 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/28/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie niektórych dozwolonych sposobów korzystania z utworów osieroconych, utworzonej przez Urząd Harmonizacji Rynku Wewnętrznego. 3. Podmioty wymienione w art. 35 ⁵ ust. 1 przekazują ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego oraz zamieszczają w bazie danych, o której mowa w ust. 1, informacje na temat: 1) wyników przeprowadzonych przez te podmioty starannych poszukiwań; 2) sposobów korzystania przez te podmioty z utworów osieroconych; 3) zmian statusu utworu osieroconego, zgodnie z art. 35 ⁸ ; 4) swoich danych kontaktowych.	
ust. 6	Państwa członkowskie przyjmują konieczne środki w celu zapewnienia, aby informacje, o których mowa w ust. 5, były rejestrowane w jednej ogólnodostępnej bazie danych stworzonej i zarządzanej przez Urząd Harmonizacji Rynku Wewnętrznego ("Urząd") zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 386/2012. W tym celu przekazują one powyższe	T	Art. 35 ⁷ ust. 1, 3 i 4	1. Na wniosek podmiotu wymienionego w art. 35 ⁵ ust. 1, złożony przed rozpoczęciem korzystania z utworu osieroconego, minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego dokonuje rejestracji tego podmiotu w bazie danych, o której mowa w art. 3 ust. 6 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady	

	informacje Urzędowi niezwłocznie po otrzymaniu ich od organizacji, o których mowa w art. 1 ust. 1.			<p>2012/28/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie niektórych dozwolonych sposobów korzystania z utworów osieroconych, utworzonej przez Urząd Harmonizacji Rynku Wewnętrznego.</p> <p>3. Podmioty wymienione w art. 35⁵ ust. 1 przekazują ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego oraz zamieszczają w bazie danych, o której mowa w ust. 1 informacje na temat:</p> <p>1) wyników przeprowadzonych przez te podmioty starannych poszukiwań;</p> <p>2) sposobów korzystania przez te podmioty z utworów osieroconych;</p> <p>3) zmian statusu utworu osieroconego, zgodnie z art. 35⁸;</p> <p>4) swoich danych kontaktowych.</p> <p>4. Wnioski i informacje, o których mowa w ust. 1 i ust. 3, są przekazywane przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego służącego do obsługi bazy danych, o której mowa w ust. 1.</p>	
Art. 4	Wzajemne uznawanie statusu utworów osieroconych Utwór lub fonogram, który w jednym z państw członkowskich uznano zgodnie z art. 2 za utwór osierocony, uznaje się za utwór osierocony we wszystkich państwach członkowskich. Taki utwór lub fonogram można wykorzystywać i mieć do niego dostęp zgodnie z niniejszą dyrektywą we wszystkich państwach członkowskich. Ma to również zastosowanie do utworów i fonogramów, o których mowa w art. 2 ust. 2, w zakresie praw nieznanymi lub nieodnalezionymi podmiotów uprawnionych.	T	Art. 35 ⁶ ust. 7	7. Staranne poszukiwania uważa się za przeprowadzone wobec utworów, które zostały wpisane jako utworu osierocone do bazy danych, o której mowa w art. 35 ⁷ .	
Art. 5	Unieważnienie statusu utworu osieroconego Państwa członkowskie zapewniają podmiotowi uprawnionemu do utworu lub fonogramu uznanego za utwór osierocony możliwość unieważnienia, w dowolnym momencie, statusu utworu osieroconego, w zakresie przysługujących mu praw.	T	Art. 35 ⁸ ust. 1 -4	1. Uprawniony, któremu w zakresie pól eksploatacji wymienionych w art. 35 ⁵ ust. 1 przysługują autorskie prawa majątkowe do utworu uznanego za osierocony, może żądać od podmiotu, który wpisał ten utwór do bazy danych, o której mowa w art. 35 ⁷ ust. 1, albo od jego następcy prawnego, stwierdzenia wygaśnięcia statusu utworu osieroconego w zakresie, w jakim wykaże przysługujące mu prawa do tego utworu.	

				<p>2. Dopuszczalność korzystania z utworu osieroconego zgodnie z art. 35⁵ ust. 1 ustaje w razie wygaśnięcia statusu utworu osieroconego w zakresie praw danego uprawnionego oraz zamieszczenia informacji na ten temat w bazie danych, o której mowa w art. 35⁷ ust. 1.</p> <p>3. Jeżeli żądanie uprawnionego, który wykazał przysługujące mu prawa do utworu osieroconego nie zostanie uwzględnione w terminie miesiąca od dnia jego doręczenia, dopuszczalność korzystania z utworu osieroconego przez podmiot, do którego skierowano to żądanie, ustaje z dniem upływu tego terminu, a uprawniony może dochodzić swoich praw na zasadach określonych w rozdziale 9.</p> <p>4. Jeżeli podmiot, który wpisał utwór do bazy danych, o której mowa w art. 35⁷ ust. 1, nie istnieje i nie ma następcy prawnego, uprawniony, któremu w zakresie pól eksploatacji wymienionych w art. 35⁵ ust. 1 przysługują autorskie prawa majątkowe do utworu uznanego za osierocony, może wystąpić z żądaniem, o którym mowa w ust. 1, do ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Odmowa stwierdzenia wygaśnięcia statusu utworu osieroconego następuje w drodze decyzji. Przepisu ust. 3 nie stosuje się.</p>	
Art. 6	Dozwolone sposoby korzystania z utworów osieroconych				
ust. 1	<p>Państwa członkowskie przewidują wyjątek lub ograniczenie w odniesieniu do prawa zwielokrotnienia i prawa publicznego udostępniania, o których mowa odpowiednio w art. 2 i 3 dyrektywy 2001/29/WE, aby zapewnić, by organizacje, o których mowa w art. 1 ust. 1, mogły korzystać z utworów osieroconych znajdujących się w ich zbiorach w następujące sposoby:</p> <p>a) publicznie udostępniając utwór osierocony, w rozumieniu art. 3 dyrektywy 2001/29/WE;</p> <p>b) dokonując czynności zwielokrotnienia utworu osieroconego, w rozumieniu art. 2 dyrektywy 2001/29/WE, do celów digitalizacji, udostępniania, indeksowania, katalogowania, ochrony i odnawiania.</p>	T	Art. 35 ⁵ ust. 1	<p>1. Archiwa, instytucje oświatowe, uczelnie, instytuty badawcze prowadzące działalność wymienioną w art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych, instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk prowadzące działalność wymienioną w art. 50 ust. 4 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk, biblioteki i muzea, a także inne instytucje kultury, których statutowym zadaniem jest gromadzenie, ochrona i upowszechnianie zbiorów dziedzictwa filmowego lub fonograficznego, oraz publiczne organizacje radiowe i telewizyjne mogą zwielokrotniać utwory osierocone opublikowane – a w przypadku braku publikacji – nadane po raz pierwszy na terytorium Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz udostępniać je publicznie</p>	

				w taki sposób, aby każdy mógł mieć do nich dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym.	
ust. 2	Organizacje, o których mowa w art. 1 ust. 1, korzystają z utworu osieroconego zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu jedynie dla osiągnięcia celów związanych z ich zadaniami leżącymi w interesie publicznym, obejmującymi w szczególności ochronę i odnowę utworów i fonogramów znajdujących się w ich zbiorze oraz zapewnianie dostępu do nich w celach kulturalnych i edukacyjnych. Organizacje te mogą uzyskiwać dochody w ramach takiego korzystania, przeznaczone wyłącznie na pokrycie kosztów digitalizacji i publicznego udostępniania utworów osieroconych.	T	Art. 35 ⁵ ust. 2	2. Korzystanie z utworów osieroconych, o którym mowa w ust. 1, jest dozwolone w celu realizacji służących interesowi publicznemu statutowych zadań podmiotów wymienionych w ust. 1, w szczególności zachowania, odnawiania i udostępniania w celach kulturalnych i edukacyjnych utworów znajdujących się w ich zbiorach. Podmioty te mogą uzyskiwać przychody z takiego korzystania, o ile zostaną one przeznaczone na pokrycie bezpośrednich kosztów digitalizacji i publicznego udostępniania utworów osieroconych.	
ust. 3	Państwa członkowskie zapewniają, by organizacje wymienione w art. 1 ust. 1 podawały nazwiska znanych autorów i innych podmiotów uprawnionych przy każdym korzystaniu z utworu osieroconego.	T	Art. 35 ⁵ ust. 7 w zw. z art. 34 (niezmienianym)	Art. 35 ⁵ . 7. Do korzystania z utworów osieroconych na podstawie ust. 1 stosuje się przepisy art. 34 zdanie pierwsze i drugie oraz art. 35.	
ust. 4	Niniejsza dyrektywa nie narusza swobody zawierania przez takie instytucje umów służących realizacji zadań leżących w interesie publicznym, w szczególności w odniesieniu do umów o partnerstwie publiczno-prywatnym.	N			
ust. 5	Państwa członkowskie zapewniają podmiotom uprawnionym, które dokonały unieważnienia statusu utworów lub innych przedmiotów objętych ochroną jako utworów osieroconych, godziwą rekompensatę za korzystanie przez organizacje, o których mowa w art. 1 ust. 1, z takich utworów lub innych przedmiotów objętych ochroną zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu. Państwa członkowskie mają swobodę wyboru okoliczności, w których ma miejsce wypłata takiej rekompensaty. Wysokość rekompensaty jest ustalana - w granicach określonych w prawie Unii - na podstawie prawa państwa członkowskiego, w którym siedzibę ma organizacja korzystająca z danego utworu osieroconego.	T	Art. 35 ⁸ ust. 5	3. Uprawniony, który został ustalony i odnaleziony, może żądać od podmiotu wymienionego w art. 35 ⁵ ust. 1 zapłaty godziwej rekompensaty za korzystanie z jego utworu jako utworu osieroconego. Wysokość rekompensaty uwzględnia charakter i zakres korzystania z tego utworu, wysokość przychodów uzyskanych na podstawie art. 35 ⁵ ust. 2 zdanie drugie oraz szkodę, jaka została wyrządzona uprawnionemu w związku z tym korzystaniem.	
Art. 7	Dalsze stosowanie innych przepisów Niniejsza dyrektywa nie narusza przepisów dotyczących w szczególności: praw do patentów, znaków towarowych, prawa do wzorów przemysłowych, wzorów użytkowych, topografii układów scalonych, czcionek drukarskich, dostępu	N			

	warunkowego, dostępu usług radiowych i telewizyjnych do sieci kablowej, ochrony narodowych skarbów kultury, wymagań prawnych w zakresie egzemplarza obowiązkowego, przepisów o praktykach ograniczających i nieuczciwej konkurencji, tajemnic handlowych, bezpieczeństwa, poufności, ochrony danych i prywatności, dostępu do dokumentów publicznych i prawa umów ani przepisów dotyczących wolności prasy i wolności wypowiedzi mediach.				
Art. 8	<p>Stosowanie w czasie</p> <p>1. Niniejsza dyrektywa ma zastosowanie do wszystkich utworów i fonogramów, o których mowa w art. 1, które są chronione przepisami prawa autorskiego państw członkowskich w dniu 29 października 2014 r. lub po tej dacie.</p> <p>2. Niniejszą dyrektywę stosuje się bez uszczerbku dla czynności dokonanych i praw uzyskanych przed dniem 29 października 2014 r.</p>	N		<p><i>Zastosowanie tego przepisu w praktyce będzie wynikać z ogólnych zasad prawa autorskiego. Przepisy implementujące dyrektywę będą bowiem stosowane wyłącznie do utworów chronionych autorskimi prawami majątkowymi w dacie korzystania z nich jako utworów osieroconych. Po wygaśnięciu tej ochrony problem osierocenia utworu przestaje mieć znaczenie, gdyż staje się on częścią domeny publicznej, a więc będzie można z niego korzystać bez zgody uprawnionych (oczywiście z poszanowaniem praw osobistych, które nie wygasają nigdy).</i></p>	
Art. 9	<p>Transpozycja</p> <p>1. Państwa członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy w terminie do dnia 29 października 2014 r. Niezwłocznie przekazują Komisji tekst tych przepisów.</p> <p>Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia określone są przez państwa członkowskie.</p> <p>2. Państwa członkowskie przekazują Komisji tekst podstawowych przepisów prawa krajowego, przyjętych w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.</p>	N		<p><i>Projekt ustawy przewiduje jej wejście w życie w terminie 1 miesiąca od dnia ogłoszenia. Ponieważ prace legislacyjne rozpoczęły się we wrześniu 2014 r., co było spowodowane przedłużającymi się pracami analitycznymi nad projektem, termin implementacji dyrektywy nie został dotrzymany.</i></p>	

Art. 10	Klauzula przeglądowna <p>Komisja prowadzi regularny przegląd sytuacji w odniesieniu do rozwoju źródeł informacji o prawach autorskich i do dnia 29 października 2015 r., a następnie w odstępach rocznych, przedstawia sprawozdanie dotyczące ewentualnego włączenia do zakresu stosowania niniejszej dyrektywy wydawców i utworów lub innych przedmiotów objętych ochroną niewłączonych obecnie to jej zakresu stosowania, w szczególności samodzielnych fotografii i innych obrazów.</p> <p>Do dnia 29 października 2015 r. Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu, Radzie oraz Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu sprawozdanie w sprawie stosowania niniejszej dyrektywy, uwzględniając w nim rozwój bibliotek cyfrowych.</p> <p>W razie konieczności, w szczególności w celu zapewnienia funkcjonowania rynku wewnętrznego, Komisja przedstawia wnioski w sprawie zmiany niniejszej dyrektywy.</p> <p>Państwo członkowskie, które ma uzasadnione powody, aby uważać, że wdrożenie niniejszej dyrektywy szkodzi jednemu z krajowych uregulowań dotyczących zarządzania prawami, o których mowa w art. 1 ust. 5, może przedstawić tę kwestię Komisji wraz ze wszystkimi odnośnymi dowodami. Komisja uwzględnia te dowody przy sporządzaniu sprawozdania, o którym mowa w akapicie drugim niniejszego artykułu, a także przy ocenie, czy zachodzi potrzeba złożenia wniosku w sprawie zmiany niniejszej dyrektywy.</p>	N			
Art. 11	Wejście w życie <p>Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie następnego dnia po jej opublikowaniu w <i>Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej</i>.</p>	N			
Art. 12	Adresaci dyrektywy <p>Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.</p>	N			

Zał.	<p>Źródła, o których mowa w art. 3 ust. 2, obejmują:</p> <p>1) w odniesieniu do opublikowanych książek:</p> <p>a) egzemplarz obowiązkowy, katalogi biblioteczne i dokumentacje władz przechowywane przez biblioteki i inne instytucje;</p> <p>b) stowarzyszenia wydawców i autorów w danym kraju;</p> <p>c) istniejące bazy danych i rejestry, WATCH (Writers, Artists and their Copyright Holders), ISBN (International Standard Book Number) oraz bazy danych zawierające wykaz książek wydanych drukiem;</p> <p>d) bazy danych odpowiednich organizacji zbiorowego zarządzania, w szczególności organizacji zajmujących się prawami do zwielokrotniania;</p> <p>e) źródła zawierające wiele baz danych i rejestrów, w tym VIAF (Virtual International Authority Files) i ARROW (Accessible Registries of Rights Information and Orphan Works);</p> <p>2) w odniesieniu do czasopism, gazet, magazynów i periodyków:</p> <p>a) ISSN (International Standard Serial Number) dla periodyków;</p> <p>b) karty indeksowe i katalogi ze zbiorów i kolekcji bibliotecznych;</p> <p>c) egzemplarz obowiązkowy;</p> <p>d) stowarzyszenia wydawców oraz stowarzyszenia autorów i dziennikarzy w danym kraju;</p> <p>e) bazy danych odpowiednich organizacji zbiorowego zarządzania, w tym organizacji zajmujących się prawami do zwielokrotniania;</p> <p>3) w odniesieniu do utworów wizualnych obejmujących sztukę piękną, fotografie, ilustracje, projekty, architekturę, szkice do powyższych utworów i inne tego rodzaju twory zawarte w książkach, czasopismach, gazetach i magazynach lub innych utworach:</p> <p>a) źródła, o których mowa w pkt 1 i 2;</p>	T	Rozp. wyd. na podst. art. 35 ⁶ ust. 9	9. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, po zasięgnięciu opinii organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi, stowarzyszeń twórców, artystów wykonawców i producentów oraz podmiotów wymienionych w art. 35 ⁵ ust. 1, określi, w drodze rozporządzenia, wykaz źródeł, których sprawdzenie jest wymagane w ramach starannych poszukiwań, obejmujący co najmniej źródła wymienione w załączniku do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/28/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie niektórych dozwolonych sposobów korzystania z utworów osieroconych (Dz. Urz. UE L 299 z 27.10.2012 s. 5), uwzględniając konieczność rzetelnego przeprowadzenia starannych poszukiwań oraz dostępność informacji na temat uprawnionych w poszczególnych źródłach.	
-------------	--	----------	--	---	--

<p>b) bazy danych odpowiednich organizacji zbiorowego zarządzania, w szczególności zajmujących się sztuką wizualną, w tym organizacji zajmujących się prawami do zwielokrotniania;</p> <p>c) bazy danych agencji materiałów wizualnych, w stosownych przypadkach;</p> <p>4) w odniesieniu do utworów audiowizualnych i fonogramów:</p> <p>a) egzemplarz obowiązkowy;</p> <p>b) stowarzyszenia producentów w danym państwie;</p> <p>c) bazy danych instytucji odpowiedzialnych za dziedzictwo filmowe lub dźwiękowe i bibliotek narodowych;</p> <p>d) bazy danych utworów objętych odpowiednimi normami i identyfikatorami, takie jak ISAN (International Standard Audiovisual Number) dla materiałów audiowizualnych, ISWC (International Standard Music Work Code) dla utworów muzycznych oraz ISRC (International Standard Recording Code) dla fonogramów;</p> <p>e) bazy danych odpowiednich organizacji zbiorowego zarządzania, zwłaszcza obsługujących autorów, wykonawców, producentów fonogramów oraz producentów audiowizualnych;</p> <p>f) wykazy twórców i inne informacje pojawiające się na opakowaniu utworu;</p> <p>g) bazy danych lub inne stosowne stowarzyszenia reprezentujące szczególną kategorię podmiotów uprawnionych.</p>				
---	--	--	--	--

ODWRÓCONA TABELA ZBIEŻNOŚCI

Jedn. red.	Treść przepisu krajowego	Uzasadnienie wprowadzenia przepisu
<p>Art. 35⁹-35¹¹;</p>	<p style="text-align: center;">Oddział 6</p> <p style="text-align: center;">Niektóre sposoby korzystania z utworów niedostępnych w obrocie handlowym</p> <p>Art. 35⁹. 1. Archiwa, instytucje oświatowe, uczelnie, jednostki naukowe oraz instytucje kultury mogą, na podstawie umowy zawartej z organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, zwielokrotnić znajdujące się w ich zbiorach utwory niedostępne w obrocie handlowym opublikowane po raz pierwszy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed dniem 24 maja 1994 r. oraz udostępniać je publicznie w taki sposób, aby każdy mógł mieć do nich dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym. Przepis art. 35⁵ ust. 2 stosuje się odpowiednio.</p> <p>2. Utworami niedostępными w obrocie handlowym w rozumieniu ustawy są utwory opublikowane w książkach, dziennikach, czasopismach lub w innych formach publikacji drukiem, jeżeli utwory te nie są dostępne dla odbiorców w obrocie handlowym za zezwoleniem uprawnionego, któremu przysługują autorskie prawa majątkowe do tych utworów w zakresie pół eksploatacji wymienionych w ust. 1, ani w postaci egzemplarzy wprowadzanych do obrotu handlowego w liczbie zaspokajającej racjonalne potrzeby odbiorców ani w drodze ich udostępniania publicznego w taki sposób, aby każdy mógł mieć do nich dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym. Przy określaniu dostępności utworów w obrocie handlowym nie uwzględnia się obrotu egzemplarzami utworów, wobec których miało miejsce wyczerpanie prawa w rozumieniu art. 51 ust. 3.</p> <p>3. Organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, o której mowa w art. 35¹¹ ust. 1, uważa się za upoważnioną do zarządzania prawami uprawnionych, o których mowa w ust. 2, którzy jej takiego upoważnienia nie udzielili, jeżeli utwór został wpisany do wykazu utworów niedostępnych w obrocie handlowym, a uprawniony w ciągu 90 dni od ujawnienia wpisu nie zgłosił tej organizacji pisemnego sprzeciwu wobec zarządzania przez nią jego prawami.</p> <p>4. Uprawnieni, o których mowa w ust. 2, którzy nie zgłosili sprzeciwu zgodnie z ust. 3, mogą po upływie terminu określonego w tym przepisie zrzec się w odniesieniu do określonych utworów, pośrednictwa organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, o której mowa w art. 35¹¹ ust. 1, składając jej pisemne oświadczenie, z trzymiesięcznym wypowiedzeniem ze skutkiem na koniec roku kalendarzowego w postaci ustania upoważnienia, o którym mowa w ust. 3. Organizacja ta niezwłocznie zawiadamia pisemnie o takim oświadczeniu ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego oraz podmioty, o których mowa w ust. 1, z którymi zawarła umowy obejmujące takie utwory.</p> <p>5. Wobec tłumaczeń na język polski utworów wyrażonych słowem, które powstały</p>	<p>Dla zachowania spójności regulacji, której jednym z celów jest ułatwienie korzystania z dóbr kultury, niezbędne jest uzupełnienie przepisów wdrażających dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/28/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie niektórych dozwolonych sposobów korzystania z utworów osieroconych w sposób wykraczający poza minimum wynikające z obowiązku implementacji.</p> <p>W powyższej dyrektywie wprost potwierdzono możliwość wprowadzenia w prawie krajowym dalej idących rozwiązań dotyczących korzystania z utworów na potrzeby digitalizacji dziedzictwa kulturowego, w tym w szczególności udostępniania utworów, których nakład został wyczerpany (<i>out-of-commerce</i>).</p> <p>Projektowana regulacja umożliwi szeroko rozumianym instytucjom kultury, naukowym i oświatowym korzystanie z tego typu utworów. Regulacja ustawowa jest o tyle konieczna, że w Polsce nie osiągnięto porozumienia w tym zakresie pomiędzy organizacjami reprezentującymi posiadaczy praw i użytkowników. Mogłoby ono opierać się na ramach wyznaczonych przez porozumienie z dnia 20 września 2011 r., „Kluczowe zasady digitalizacji i publicznego udostępniania utworów niedostępnych w handlu” (<i>„Key Principles on the Digitisation and Making Available of Out-of-Commerce Works”</i>), zawarte przez organizacje reprezentujące biblioteki, twórców i wydawców. Uregulowanie statusu dzieł niedostępnych w obrocie handlowym – z pełnym poszanowaniem praw uprawnionych – ułatwi obywatelom dostęp przede wszystkim do książek i czasopism często o istotnej wartości historycznej, artystycznej i informacyjnej, których eksploatacja z jednej strony nie budzi obecnie zainteresowania podmiotów działających na rynku, a z drugiej zaś nie wywołuje sprzeciwu uprawnionych.</p> <p>Podobnie jak w projektowanej nowelizacji, w niektórych krajach europejskich, w tym we Francji i w Niemczech, regulacje ustawowe dotyczące korzystania z utworów niedostępnych w obrocie handlowym również wprowadzono przy okazji wdrażania dyrektywy 2012/28/UE.</p>

<p>w języku obcym nie stosuje się ust. 1 – 4.</p> <p>Art. 35¹⁰. 1. Tworzy się wykaz utworów niedostępnych w obrocie handlowym prowadzony w systemie teleinformatycznym, zwany dalej „wykazem utworów”. Wykaz utworów prowadzi minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.</p> <p>2. Wykaz utworów obejmuje następujące informacje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tytuł utworu; 2) imię i nazwisko albo pseudonim twórcy, albo wzmiankę o anonimowości; 3) wydawcę utworu; 4) datę pierwszej publikacji utworu; 5) wskazanie organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, która złożyła wniosek o wpis utworu do wykazu; 6) informację o zgłoszeniu sprzeciwu, o którym mowa w art. 35⁹ ust. 3, albo o złożeniu oświadczenia, o którym mowa w art. 35⁹ ust. 4, z zaznaczeniem daty, od której wywołuje ono skutek, oraz informację o cofnięciu takiego sprzeciwu albo oświadczenia. <p>3. Wykaz utworów jest jawny i powszechnie dostępny na stronie podmiotowej ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.</p> <p>4. Wpisu do wykazu utworów dokonuje się na wniosek organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, o której mowa w art. 35¹¹ ust. 1. Niezwłocznie po otrzymaniu sprzeciwu, o którym mowa w art. 35⁹ ust. 3 albo oświadczenia, o którym mowa w art. 35⁹ ust. 4, organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, o której mowa w art. 35¹¹ ust. 1, składa wniosek o zamieszczenie w wykazie utworów informacji w tym zakresie.</p> <p>5. Jeżeli wniosek o wpis do wykazu utworów nie zawiera wszystkich informacji wymienionych w ust. 2 pkt 1-5 minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego wzywa wnioskodawcę do uzupełnienia wniosku w terminie nie krótszym niż 7 dni pod rygorem zwrotu wniosku.</p> <p>6. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego określi, w drodze rozporządzenia, wzór wniosku o wpis do wykazu utworów, mając na uwadze zakres informacji określonych w ust. 2 oraz konieczność ujednolicenia przekazywanych wniosków.</p> <p>Art. 35¹¹. 1. Organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi właściwą do zawierania umów, o których mowa w art. 35⁹ ust. 1, minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego wyznacza na okres nie dłuższy niż pięć lat,</p>	
--	--

<p>po przeprowadzeniu konkursu uwzględniającego następujące kryteria:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) reprezentatywność; 2) zdolność organizacyjną do sprawdzania niedostępności utworów w obrocie handlowym oraz efektywnej wypłaty i rozliczenia wynagrodzeń uprawnionym, o których mowa w art. 35⁹ ust. 2; 3) skuteczność i prawidłowość działania; 4) zasadność planowanych kosztów zarządzania prawami do utworów niedostępnych w obrocie handlowym i ich wysokość. <p>2. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego może w drodze konkursu, o którym mowa w ust. 1, wyznaczyć więcej niż jedną organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, o ile będą one działać łącznie.</p> <p>3. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego ogłasza w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej konkurs, o którym mowa w ust. 1, oraz jego wynik.</p> <p>4. Organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi biorąca udział w konkursie, o którym mowa w ust. 1, może złożyć do ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w terminie 7 dni od dnia ogłoszenia wyniku tego konkursu, odwołanie od jego wyniku ze względu na naruszenie przepisów prawa.</p> <p>5. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego rozpatruje odwołanie, o którym mowa w ust. 4, w terminie 14 dni od dnia jego wpływu do urzędu obsługującego tego ministra. W przypadku uwzględnienia odwołania minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego unieważnia konkurs, o którym mowa w ust. 1.</p> <p>6. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, po zasięgnięciu opinii organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, określi, w drodze rozporządzenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wymagany zakres informacji umieszczanych w ogłoszeniu o konkursie, o którym mowa w ust. 1, mając na uwadze, że minimalny zakres tych informacji powinien obejmować co najmniej warunki uczestnictwa w konkursie, termin składania ofert i kryteria ich oceny; 2) zakres dokumentacji konkursowej, mając na uwadze, że zakres tej dokumentacji powinien co najmniej określać warunki uczestnictwa w konkursie, o którym mowa w ust. 1, wymagania jakim powinna odpowiadać oferta i kryteria oceny ofert; 3) tryb postępowania konkursowego, mając na uwadze jego przejrzystość, rzetelność i obiektywność. 	
--	--

art. 99 ⁶	Art. 99 ⁶ . Do pierwszych wydań oraz wydań naukowych i krytycznych stosuje się przepisy art. 35 ⁹ – 35 ¹¹ .	
Art. 40 (uchylenie); art. 79 ust. 2; art. 111-114 (uchylenie)	uchyla się art. 40; 2. Niezależnie od roszczeń, określonych w ust. 1, uprawniony może się domagać jednokrotnego albo wielokrotnego ogłoszenia w prasie oświadczenia odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie lub podania do publicznej wiadomości części albo całości orzeczenia sądu wydanego w rozpatrywanej sprawie, w sposób i w zakresie określonym przez sąd. uchyla się rozdział 13;	Biorąc pod uwagę aktualne cele polityki kulturalnej RP, która powinna zmierzać do zapewnienia szerokiego legalnego dostępu do twórczości, nie znajduje uzasadnienia dalsze utrzymywanie ograniczeń w korzystaniu z utworów niepodlegających ochronie prawno-autorskiej. W tym celu zasadne jest zniesienie opłat na Fundusz Promocji Twórczości, pobieranych w związku ze sprzedażą egzemplarzy utworów, które nie korzystają z ochrony prawa autorskiego. Konsekwencją powyższej zmiany jest likwidacja Funduszu Promocji Twórczości.
Art. 30 ¹	Art. 30 ¹ . Do baz danych spełniających cechy utworu nie stosuje się art. 27 ¹ oraz art. 28.	Dostosowanie odesłań w związku ze skreśleniem art. 30.
Art. 77	Art. 77. Do programów komputerowych nie stosuje się przepisów art. 16 pkt 3 - 5, art. 20, art. 23, art. 23 ¹ , art. 27, art. 28, art. 33 ¹ -33 ⁵ , art. 49 ust. 2, art. 56, art. 60 i art. 62.	Dostosowanie odesłań w związku ze skreśleniem art. 30.
Art. 115 ust. 3	3. Kto w celu osiągnięcia korzyści majątkowej w inny sposób niż określony w ust. 1 lub ust. 2 narusza cudze prawa autorskie lub prawa pokrewne określone w art. 16, art. 17, art. 18, art. 19 ust. 1, art. 19 ¹ , art. 86, art. 94 ust. 4 lub art. 97, albo nie wykonuje obowiązków określonych w art. 19 ³ ust. 2, art. 20 ust. 1-4, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.	Dostosowanie odesłań w związku ze skreśleniem art. 40.

Warszawa, 11 maja 2015 r.

Minister
Spraw Zagranicznych

DPUE.920.1533.2014 / 25 / MD

dot.: RM-10-41-15 z 05.05.2015 r.

Pan
Maciej Berek
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia

o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawy o grach hazardowych, wyrażona przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Szanowny Panie Ministrze,

w związku z przedłożonym projektem ustawy pozwalam sobie wyrazić poniższą opinię.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem

z up. Ministra Spraw Zagranicznych

Podsekretarz Stanu
Artur Nowak-Far

Do wiadomości:

Pani Małgorzata Omilanowska
Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
Departament Rady Ministrów

wpłynęło 11-05-2015

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO¹⁾

z dnia

w sprawie wynagrodzenia za użyczenie oraz konkursu na organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi wyznaczoną do podziału i wypłaty tego wynagrodzenia

Na podstawie art. 35⁴ ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) procedurę podziału i wypłaty wynagrodzenia za użyczenie egzemplarzy utworów wyrażonych słowem, powstałych lub opublikowanych w języku polskim w formie drukowanej, przez biblioteki publiczne;
- 2) wykaz bibliotek publicznych obowiązanych do przekazywania informacji dotyczących użyczeń egzemplarzy utworów wyrażonych słowem, powstałych lub opublikowanych w języku polskim w formie drukowanej, zwanych dalej „utworami wyrażonymi słowem”, w danym roku kalendarzowym, w celu ustalenia podstawy do obliczenia wartości wynagrodzenia za użyczenie;
- 3) zakres informacji, o których mowa w pkt 2;
- 4) wymagany zakres informacji zawartych w oświadczeniu odnośnie woli otrzymywania wynagrodzenia za użyczenie;
- 5) wymagany zakres informacji umieszczanych w ogłoszeniu o konkursie mającym na celu wyznaczenie organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi do podziału i wypłaty wynagrodzenia za użyczenie;
- 6) zakres dokumentacji konkursowej;
- 7) tryb postępowania konkursowego.

---

¹⁾ Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego kieruje działem administracji rządowej – kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 września 2014 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (Dz. U. poz. 1258).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 94, poz. 658 i Nr 121, poz. 843, z 2007 r. Nr 99, poz. 662 i Nr 181, poz. 1293, z 2009 r. Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 152, poz. 1016 oraz z ... poz. ...

§ 2. 1. Podmiot, o którym mowa w art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, zwanej dalej „ustawą”, składa oświadczenie odnośnie woli otrzymywania wynagrodzenia za użyczenie zawierające następujące elementy:

- 1) imię i nazwisko lub pseudonim literacki twórcy albo twórców utworu wyrażonego słowem;
- 2) w przypadku podmiotów określonych w art. 28 ust. 5 pkt 1–3 ustawy – informację o udziale poszczególnych twórców w utworze wyrażonym słowem przez wskazanie wartości procentowej, który został uzgodniony z innymi twórcami w drodze porozumienia zawartego przed złożeniem oświadczenia wraz z dowodem uzgodnienia udziałów z pozostałymi twórcami, o ile utwór ten ma wielu twórców uprawnionych z tytułu jednego wydania tego utworu;
- 3) tytuł utworu wyrażonego słowem;
- 4) nazwę wydawcy utworu wyrażonego słowem;
- 5) rok wydania utworu wyrażonego słowem;
- 6) informację o uprawnionych z tytułu autorskich praw majątkowych do danego utworu według najlepszej wiedzy, jaką twórca lub wydawca powinien posiadać przy zachowaniu należytej staranności;
- 7) dane niezbędne do zrealizowania płatności, w tym numer rachunku bankowego.

2. Wydawca w oświadczeniu, o którym mowa w ust. 1, zawiera również informację o numerze ISBN utworu wyrażonego słowem.

3. Spadkobierca podmiotu, o którym mowa w art. 28 ust. 5 ustawy, do oświadczenia o którym mowa w ust. 1, dołącza dokumenty potwierdzające fakt dziedziczenia autorskich praw majątkowych do utworu wyrażonego słowem oraz wskazuje udział przypadający mu w spadku.

§ 3. Organizacja wyznaczona oblicza wartość wynagrodzeń należnych poszczególnym podmiotom, o których mowa w art. 28 ust. 5 ustawy, dokonując kolejno następujących czynności:

- 1) z kwoty dofinansowania przekazanego przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, zwanego dalej „ministrem”, w danym roku kalendarzowym potrąca wartość uzasadnionych i udokumentowanych kosztów określenia wysokości i wypłaty wynagrodzeń, która nie może przekraczać 10% kwoty tego dofinansowania, a pozostałą część dofinansowania dzieli na dwie części

przypadające w 75% podmiotom, o których mowa w art. 28 ust. 5 pkt 1–3 ustawy i w 25% podmiotom, o których mowa w art. 28 ust. 5 pkt 4 ustawy;

- 2) część dofinansowania przypadająca podmiotom, o których mowa w art. 28 ust. 5 pkt 1–3 ustawy, dzieli między te podmioty biorąc pod uwagę:
  - a) liczbę oświadczeń odnośnie woli otrzymywania wynagrodzenia złożonych przez te podmioty w danym roku i w latach poprzednich oraz wskazane w nich udziały, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 2,
  - b) liczbę użyczeń, o których mowa w § 5 pkt 2 lit. f;
- 3) wartość wynagrodzeń za użyczenie przekraczającą wartość określoną w art. 35² ust. 7 ustawy lub nie osiągnącą wartości określonej art. 35² ust. 8 ustawy dzieli pomiędzy podmioty, o których mowa w art. 28 ust. 5 pkt 1–3 ustawy, w proporcji w jakiej przysługuje im wynagrodzenie w ramach podziału określonego w pkt 2;
- 4) część dofinansowania przypadającego podmiotom, o których mowa w art. 28 ust. 5 pkt 4 ustawy dzieli proporcjonalnie między te podmioty biorąc pod uwagę:
  - a) liczbę oświadczeń odnośnie woli otrzymywania wynagrodzenia złożonych przez te podmioty w danym roku kalendarzowym oraz w latach poprzednich,
  - b) liczbę użyczeń, o których mowa w § 5 pkt 2 lit. f;
- 5) wartość wynagrodzeń za użyczenie przekraczającą wartość określoną w art. 35² ust. 7 ustawy lub nie osiągnącą wartości określonej art. 35² ust. 8 ustawy dzieli pomiędzy podmioty, o których mowa w art. 28 ust. 5 pkt 4 ustawy, w proporcji w jakiej przysługuje im wynagrodzenie w ramach podziału określonego w pkt 4.

§ 4. Wykaz bibliotek publicznych obowiązanych do przekazywania informacji dotyczących użyczeń egzemplarzy utworów w danym roku kalendarzowym, w celu ustalenia podstawy do obliczenia wartości wynagrodzenia za użyczenie stanowi załącznik do rozporządzenia.

§ 5. Informacje, o których mowa w § 4, zawierają:

- 1) liczbę użyczeń egzemplarzy utworów wyrażonych słowem w danym roku kalendarzowym;
- 2) wykaz utworów wyrażonych słowem, których egzemplarze były użyczane w danym roku kalendarzowym, wraz ze wskazaniem w stosunku do każdego z nich:
  - a) numeru ISBN,
  - b) twórcy lub współtwórców utworu,

- c) twórców utworów plastycznych lub fotograficznych, o ile utwory takie są połączone z utworami wyrażonymi słowem w celu rozpowszechniania,
- d) tłumacza, o ile utwór wyrażony słowem jest tłumaczony na język polski z języka obcego,
- e) wydawcy,
- f) liczby użyć egzemplarzy w danym roku kalendarzowym.

§ 6. 1. Konkurs na wyznaczenie organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, o której mowa w § 1 pkt 5, ogłasza minister, w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej.

2. Z dniem ogłoszenia konkursu minister udostępnia dokumentację konkursową w siedzibie urzędu obsługującego tego ministra.

§ 7. W ogłoszeniu o konkursie określa się:

- 1) warunki uczestnictwa w konkursie;
- 2) miejsce i formę złożenia oferty;
- 3) termin złożenia oferty nie krótszy niż 30 dni od dnia ogłoszenia o konkursie;
- 4) miejsce udostępnienia dokumentacji konkursowej;
- 5) kryteria oceny oferty.

§ 8. Dokumentacja konkursowa zawiera:

- 1) warunki uczestnictwa w konkursie, w szczególności dotyczące:
  - a) złożenia oferty w miejscu, formie oraz terminie określonych w ogłoszeniu o konkursie oraz zachowania zgodności oferty z wymaganiami określonymi w pkt 2,
  - b) podania przez organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi składającą ofertę jej adresu właściwego do doręczeń;
- 2) wymagania, jakim powinna odpowiadać oferta, w szczególności dotyczące:
  - a) opisu sposobu przygotowania oferty,
  - b) określenia przedmiotu oferty zgodnie z ogłoszeniem o konkursie,
  - c) zawartości oferty poprzez wskazanie informacji i dokumentów dołączanych do oferty;
- 3) listę i opis kryteriów oceny oferty;
- 4) określenie maksymalnej liczby punktów, jaką może uzyskać oferta, w zakresie każdego z kryteriów oceny;
- 5) opis sposobu oceny oferty w zakresie każdego z kryteriów oceny ofert.

§ 9. 1. Do przeprowadzenia konkursu minister powołuje Komisję konkursową, zwaną dalej „Komisją”.

2. Komisja składa się z co najmniej 5 członków, w tym przewodniczącego, jego zastępcy oraz sekretarza.

3. Członków Komisji powołuje się spośród pracowników urzędu obsługującego ministra posiadających wiedzę i doświadczenie niezbędne do oceny złożonych ofert.

§ 10. 1. Członek Komisji składa pisemne oświadczenie, że:

- 1) nie pozostaje w związku małżeńskim albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii bocznej do drugiego stopnia oraz nie jest związany z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli z członkami władz uczestnika konkursu;
- 2) przed upływem jednego roku od daty rozpoczęcia konkursu nie pozostawał w stosunku pracy, zlecenia lub umowy o dzieło z żadnym uczestnikiem konkursu;
- 3) przed upływem jednego roku od daty rozpoczęcia konkursu nie był członkiem władz uczestnika konkursu;
- 4) nie pozostaje z żadnym członkiem władz uczestnika konkursu w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że może to budzić uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności.

2. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, stanowi część dokumentacji konkursowej.

3. Członek Komisji do czasu zakończenia jej prac jest obowiązany niezwłocznie powiadomić ministra o każdej zmianie stanu objętego oświadczeniem, o którym mowa w ust. 1, powodującej niemożność sprawowania funkcji członka Komisji.

§ 11. 1. Minister odwołuje członka Komisji w przypadku:

- 1) niezłożenia pisemnego oświadczenia, o którym mowa w § 10 ust. 1;
- 2) wystąpienia zmiany stanu objętego tym oświadczeniem powodującej niemożność sprawowania funkcji;
- 3) długotrwałej choroby uniemożliwiającej jego udział w pracach Komisji;
- 4) niezdolności do pracy z przyczyn innych niż choroba.

2. Mandat członka Komisji wygasa w przypadku:

- 1) jego śmierci;
- 2) ustania stosunku pracy w urzędzie obsługującym ministra.

3. W przypadku odwołania członka Komisji lub wygaśnięcia jego mandatu minister uzupełnia skład Komisji wyznaczając kolejnego członka zgodnie z § 9 ust. 3. Do kolejnego członka Komisji stosuje się przepisy § 10 i ust. 1 i 2.

§ 12. 1. Komisja pracuje na posiedzeniach.

2. Posiedzenia Komisji odbywają się w terminach i miejscach wskazanych przez przewodniczącego Komisji.

3. W posiedzeniach Komisji biorą udział wyłącznie jej członkowie.

§ 13. 1. Z posiedzenia Komisji sporządza się protokół.

2. Protokół sporządza sekretarz Komisji.

3. Protokół z posiedzenia Komisji zawiera w szczególności:

- 1) datę i miejsce posiedzenia;
- 2) listę uczestników posiedzenia;
- 3) ustalenia Komisji.

4. Członkowie Komisji obecni na posiedzeniu podpisują protokół z posiedzenia Komisji. Osoby te parafują każdą stronę protokołu oraz załączników do protokołu, z wyjątkiem arkusza oceny indywidualnej oferty, podpisywanego przez członka Komisji wypełniającego ten arkusz.

5. Sekretarz Komisji przechowuje dokumentację z prac Komisji do czasu ich zakończenia, obejmującą w szczególności:

- 1) protokoły z posiedzeń Komisji;
- 2) uchwały Komisji;
- 3) informacje o pracach Komisji sporządzane dla ministra.

6. Do czasu zakończenia konkursu dostęp do dokumentacji z prac Komisji posiadają: minister, członkowie Komisji oraz upoważnieni przez ministra pracownicy obsługującego go urzędu.

§ 14. 1. Pracami Komisji kieruje przewodniczący Komisji, a w przypadku jego nieobecności – zastępca przewodniczącego.

2. Do zadań przewodniczącego Komisji należy w szczególności:

- 1) organizowanie prac Komisji;
- 2) reprezentowanie Komisji przed ministrem;
- 3) wyznaczanie terminu i miejsca posiedzeń Komisji oraz przewodniczenie tym posiedzeniom;

- 4) wyznaczanie poszczególnym członkom Komisji zadań, w tym zlecenie przygotowania dokumentów przyjmowanych przez Komisję.

§ 15. Komisja podejmuje uchwały w głosowaniu jawnym, zwykłą większością głosów, w obecności co najmniej czterech członków Komisji. W przypadku równej liczby głosów o wyniku głosowania decyduje głos przewodniczącego, a w przypadku jego nieobecności – głos zastępcy przewodniczącego Komisji.

§ 16. 1. Niezwłocznie po upływie terminu do składania ofert przewodniczący Komisji zwołuje posiedzenie, podczas którego Komisja otwiera oferty złożone w terminie, a następnie sporządza listę uczestników konkursu, którzy złożyli oferty w terminie, z zachowaniem kolejności złożenia ofert.

2. Listę, o której mowa w ust. 1, przewodniczący Komisji przekazuje ministrowi niezwłocznie po jej sporządzeniu w celu ogłoszenia w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej ministra.

§ 17. 1. W przypadku złożenia oferty po upływie terminu do składania ofert przewodniczący Komisji przekazuje ofertę ministrowi bez jej otwierania.

2. Ofertę złożoną po terminie minister zwraca oferentowi bez jej otwierania.

§ 18. Ocenę ofert przeprowadza się w dwóch etapach.

§ 19. 1. Etap pierwszy obejmuje sprawdzenie:

- 1) złożenia oferty w miejscu, formie oraz terminie określonych w ogłoszeniu;
- 2) zgodności złożonej oferty z warunkami i wymaganiami określonymi w § 8 pkt 2.

2. Po zakończeniu badania ofert w pierwszym etapie konkursu Komisja podejmuje rozstrzygnięcie w drodze uchwały, w której wskazuje:

- 1) oferty zakwalifikowane do drugiego etapu;
- 2) oferty niezakwalifikowane do drugiego etapu, podając przyczyny ich niezakwalifikowania.

3. Warunkiem zakwalifikowania oferty do drugiego etapu konkursu jest spełnienie warunków i wymagań sprawdzanych w pierwszym etapie.

§ 20. 1. Drugi etap obejmuje ocenę spełnienia kryteriów oceny ofert, o których mowa w § 8 pkt 3.

2. Komisja dokonuje oceny punktowej ofert. Ocena oferty stanowi sumę punktów uzyskanych w drugim etapie konkursu.

3. Po zakończeniu drugiego etapu Komisja podejmuje uchwałę, w której wskazuje liczbę punktów uzyskanych przez poszczególne oferty.

§ 21. 1. Niezwłocznie po zakończeniu drugiego etapu Komisja sporządza protokół z przebiegu konkursu oraz przekazuje go ministrowi wraz z ofertami, dokumentacją konkursową, o której mowa w § 8, oraz pozostałymi dokumentami zgromadzonymi w toku konkursu.

2. Protokół zawiera w szczególności:

- 1) oznaczenie czasu i miejsca przeprowadzenia pierwszego i drugiego etapu oceny ofert;
- 2) imiona i nazwiska członków Komisji ze wskazaniem czynności, w których brali udział;
- 3) listę ofert zwróconych bez ich otwierania, o których mowa w § 17;
- 4) listę ofert poddanych ocenie w pierwszym etapie;
- 5) listę ofert zakwalifikowanych do oceny w drugim etapie oraz listę ofert niezakwalifikowanych do oceny w drugim etapie z podaniem przyczyn ich niezakwalifikowania;
- 6) uzasadnienie rozstrzygnięć i ocen dokonywanych w czasie konkursu;
- 7) listę ofert wraz z liczbą punktów, jaką każda oferta uzyskała, w zakresie spełnienia poszczególnych kryteriów oceny ofert w drugim etapie konkursu, uszeregowaną według kolejności od największej do najmniejszej liczby punktów;
- 8) podpisy wszystkich członków Komisji, a w przypadku braku podpisu – wzmiankę o przyczynie jego braku.

3. Komisja kończy pracę z dniem przyjęcia protokołu przez ministra.

§ 22. Minister niezwłocznie po otrzymaniu protokołu z przebiegu konkursu ogłasza wyniki konkursu i wyznacza organizację, która uzyskała najwyższą liczbę punktów.

§ 23. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ...

MINISTER

KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

**Załącznik
do rozporządzenia
Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
z dnia ... (poz. ...)**

WYKAZ BIBLIOTEK PUBLICZNYCH OBOWIĄZANYCH DO PRZEKAZYWANIA
INFORMACJI DOTYCZĄCYCH UŻYCZEŃ EGZEMPLARZY UTWORÓW
WYRAŻONYCH SŁOWEM, POWSTAŁYCH LUB OPUBLIKOWANYCH W JĘZYKU
POLSKIM W FORMIE DRUKOWANEJ

l.p.	Nazwa biblioteki	Województwo	Uwagi
1.			
2.			

UZASADNIENIE

1. Wyjaśnienie potrzeby i celu wydania aktu normatywnego

Wydanie projektowanego rozporządzenia stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 35⁴ ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631, z późn. zm.), dalej „pr. aut.”, zgodnie z którym minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego obowiązany jest określić w drodze rozporządzenia:

- 1) procedurę podziału i wypłaty wynagrodzenia za użyczenie mając na uwadze liczbę wypożyczeń utworów wyrażonych słowem pozostających w zbiorach bibliotek publicznych oraz rodzaje kosztów, o których mowa w art. 35¹ ust. 8, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia, aby koszty te były uzasadnione i udokumentowane oraz dokonywane w sposób efektywny i przejrzysty;
- 2) zakres informacji, o których mowa w art. 35³ ust. 1, oraz wykaz bibliotek publicznych obowiązanych do ich przekazywania, biorąc pod uwagę konieczność szacunkowego określenia liczby wypożyczeń utworów wyrażonych słowem pozostających w zbiorach bibliotek publicznych z uwzględnieniem wpływu kryterium geograficznego, w tym wielkości miejscowości, w których działają wskazane biblioteki publiczne, na zróżnicowanie tej liczby;
- 3) wymagany zakres informacji, zawartych w oświadczeniu, o którym mowa w 35² ust. 1, biorąc pod uwagę konieczność przekazania organizacji zbiorowego zarządzania, o której mowa w art. 35¹ ust. 1, danych umożliwiających wypłatę wynagrodzenia za użyczenie, w tym imienia i nazwiska lub pseudonimu twórcy lub nazwy innego podmiotu, o którym mowa w art. 28 ust. 4, oraz numeru rachunku bankowego, na który ma zostać wypłacone to wynagrodzenie;
- 4) wymagany zakres informacji umieszczanych w ogłoszeniu o konkursie, o którym mowa w art. 35¹ ust. 2, mając na uwadze, że minimalny zakres tych informacji powinien obejmować co najmniej warunki uczestnictwa w konkursie, termin składania ofert i kryteria ich oceny;
- 5) zakres dokumentacji konkursowej, mając na uwadze, że zakres tej dokumentacji powinien co najmniej określać warunki uczestnictwa w konkursie, o którym mowa w art. 35¹ ust. 2, wymagania jakim powinna odpowiadać oferta i kryteria oceny ofert;

- 6) tryb postępowania konkursowego, mając na uwadze jego przejrzystość, rzetelność i obiektywność.

Projektowane rozporządzenie ma również na celu wykonanie przepisów prawa UE. Ustawa z dnia ... o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych dokonała wdrożenia do polskiego porządku prawnego art. 6 dyrektywy 2006/115/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie prawa najmu i użyczenia oraz niektórych praw pokrewnych prawu autorskiemu w zakresie własności intelektualnej (wersja ujednolicona, Dz. Urz. UE L 376 z 27.12.2006, s. 28), zwanej dalej „dyrektywą 2006/115/WE”, który przewiduje dla autorów i wydawców prawo do wynagrodzenia z tytułu publicznego użyczenia egzemplarzy ich utworów (tzw. *public lending right*). Przepisy wdrażające zawarte są w art. 35¹–35⁴ pr. aut.

2. Przedstawienie rzeczywistego stanu w dziedzinie, która ma być unormowana

Prawo do wynagrodzenia z tytułu publicznego użyczenia egzemplarzy utworów, zwane *public lending right*, to prawo do otrzymywania wynagrodzenia z tytułu nieodpłatnego wypożyczenia (użyczenia) egzemplarzy utworów przez publicznie dostępne instytucje. W Unii Europejskiej wynagrodzenie to jest obecnie uregulowane w dyrektywie 2006/115/WE, która stanowi wersję ujednoliconą dyrektywy Rady Wspólnot Europejskich nr 92/100/EWG z dnia 19 listopada 1992 r. w sprawie prawa najmu i użyczenia oraz niektórych praw pokrewnych prawu autorskiemu w zakresie własności intelektualnej. Dyrektywa ta – oprócz prawa do godziwego wynagrodzenia w związku z najmem utworów lub przedmiotów praw pokrewnych (art. 5) – wprowadza także prawo do wynagrodzenia w związku z publicznym użyczeniem utworów lub przedmiotów praw pokrewnych (art. 6).

Art. 28 pr. aut. jest jednym z tych przepisów, które w określonych szczególnych przypadkach upoważniają do korzystania z utworów bez zezwolenia uprawnionych (dozwolony użytek utworów chronionych). Po nowelizacji dokonanej ww. ustawą z dnia ... przepis ten pozwala obecnie instytucjom oświatowym, uczelniom, instytutom badawczym, instytutom naukowym PAN, bibliotekom, muzeom i archiwom m. in. na użyczenie – bez zgody uprawnionych – egzemplarzy rozpowszechnionych utworów, nie wiążąc tego prawa z jakimkolwiek wynagrodzeniem na ich rzecz. Art. 28 ust. 4 wprowadza jednak wyjątek od tej zasady – z tytułu użyczenia egzemplarzy utworów wyrażonych słowem, powstałych lub opublikowanych w języku polskim w formie drukowanej, przez biblioteki publiczne

w rozumieniu ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz. U. z 2012 r. poz. 642, z późn. zm.), twórcom, tłumaczom oraz wydawcom tych utworów przysługuje wynagrodzenie wypłacane za pośrednictwem organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, wyznaczonej przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego po przeprowadzeniu konkursu w trybie opisanym w niniejszym rozporządzeniu.

3. Wskazanie różnicy między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Projektowane rozporządzenie wraz z regulacją ustawową stworzy nowy stan prawny w zakresie wypłaty wynagrodzenia z tytułu *public lending right*. Przewiduje się, że podział i wypłata wynagrodzenia nastąpi na podstawie dostarczonych przez wybrane biblioteki publiczne danych dotyczących wypożyczeń oraz oświadczeń uprawnionych twórców i wydawców o zakresie przysługujących im praw.

W § 2 projektowanego rozporządzenia określa się treść oświadczenia podmiotu uprawnionego do wynagrodzenia z tytułu *public lending right* o woli otrzymywania tego wynagrodzenia. Na podstawie tych danych (tytuł publikacji, rok wydania, wielkość udziałów współautorskich itd.) organizacja zbiorowego zarządzania uprawniona do wypłaty tego wynagrodzenia będzie mogła obliczyć wysokość wynagrodzenia należnego konkretnemu uprawnionemu. W przypadku spadkobierców przewiduje się obowiązek wykazania zakresu dziedziczenia praw autorskich do danego utworu.

W § 3 projektowanego rozporządzenia określa się procedurę podziału wynagrodzeń należnych uprawnionym twórcom i wydawcom. Mając na uwadze art. 35¹ ust. 8 pr. aut. z puli środków przekazanej przez ministra właściwego do spraw kultury i dziedzictwa narodowego w formie dofinansowania organizacja dzieląca obowiązana będzie dokonać potrącenia wartości uzasadnionych i udokumentowanych kosztów określenia wysokości i wypłaty wynagrodzeń, a następnie wydzielić pulę 75% należną twórcom i tłumaczom i pulę 25% należną wydawcom. Następnie w ramach każdej puli nastąpi podział uwzględniający stosunek zarejestrowanych wypożyczeń danego tytułu do wszystkich zarejestrowanych wypożyczeń, z uwzględnieniem limitów określonych w art. 35² ust. 7 i 8 pr. aut. Należności w części nie osiągnącej wymaganego limitu lub go przekraczającej podlegają proporcjonalnemu podziałowi pomiędzy pozostałych uprawnionych tej samej kategorii (twórcy lub wydawcy) w danym roku kalendarzowym.

W § 4 projektowanego rozporządzenia następuje odesłanie do załącznika, który zawiera listę bibliotek publicznych obowiązanych do przekazywania danych, które stanowiąc będą podstawę do wyliczenia wynagrodzeń z tytułu *public lending right* w danym roku kalendarzowym. Zakres tych danych określa § 5. Są to dane dotyczące całkowitej liczby wypożyczeń egzemplarzy utworów wyrażonych słowem w danym roku kalendarzowym oraz dane dotyczące wypożyczeń konkretnych tytułów.

W § 6–22 projektowanego rozporządzenia określa się tryb przeprowadzania konkursu w celu wyznaczenia organizacji zbiorowego zarządzania uprawnionej do podziału i wypłaty przedmiotowych wynagrodzeń. Stosownie do § 6 konkurs rozpocznie się zamieszczeniem w Biuletynie Informacji Publicznej MKiDN ogłoszenia, którego treść określa § 7. Zakres dokumentacji konkursowej określa § 8. W § 9–21 określa się szczegółowe zasady i tryb działania komisji konkursowej. Przewiduje się w szczególności obowiązek składania przez członków komisji oświadczeń o niezachodzeniu okoliczności mogących rzutować na bezstronność i obiektywizm członka komisji, które to okoliczności zostały wskazane w § 10 projektowanego rozporządzenia. W § 11 wskazano okoliczności uzasadniające odwołanie członka komisji oraz przypadki, w których mandat członka komisji wygasa. W § 12–21 projektowanego rozporządzenia określa się szczegółowy tryb pracy komisji. Komisja będzie oceniać oferty w dwóch etapach. Każdy z tych etapów będzie się kończył podjęciem stosownej uchwały. W pierwszym etapie oferty będą badane od strony formalnej, tj. czy spełniają wszystkie kryteria wskazane w ogłoszeniu o konkursie i dokumentacji konkursowej. W drugim etapie nastąpi natomiast merytoryczna ocena ofert, z zastosowaniem metody punktowej. Pracami komisji kierować będzie przewodniczący, a w razie jego nieobecności zastępca przewodniczącego. Komisja będzie podejmować uchwały zwykłą większością głosów, przy obowiązkowym quorum 4 członków. W przypadku równej liczby głosów rozstrzygać będzie głos przewodniczącego lub odpowiednio jego zastępcy. Po zakończeniu drugiego etapu konkursu komisja sporządza protokół, który przekazuje ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Po otrzymaniu protokołu minister ogłasza wyniki konkursu i wyznacza organizację, która uzyskała najwyższą liczbę punktów.

W § 23 projektu rozporządzenia przewiduje się, iż projektowane przepisy wejdą w życie dniem wejścia w życie ustawy z dnia ... o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawy o grach hazardowych (Dz. U. z ... poz. ...).

4. Ocena zgodności z prawem Unii Europejskiej

Projektowane rozporządzenie jest aktem wykonawczym do ustawy wdrażającej dyrektywę 2006/115/WE.

5. Ocena potrzeby notyfikacji norm i aktów prawnych

Projektowane rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.), w związku z tym nie podlega notyfikacji.

6. Ocena potrzeby konsultacji z instytucjami i organami Unii Europejskiej

Projektowane rozporządzenie nie musi być przedstawione instytucjom i organom Unii Europejskiej ani Europejskiemu Bankowi Centralnemu celem uzyskania opinii, dokonania konsultacji albo uzgodnienia w rozumieniu § 27 ust. 4 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. poz. 979).

7. Ogłoszenie projektu na stronie BIP

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) projektowane rozporządzenie zostanie udostępnione w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (<http://bip.mkidn.gov.pl>) oraz w serwisie „Rządowy Proces Legislacyjny” na stronie Rządowego Centrum Legislacji (<http://legislacja.rcl.gov.pl/>).

<p>Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie wynagrodzenia za użyczenie oraz konkursu na organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi wyznaczoną do podziału i wypłaty tego wynagrodzenia</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Pan Andrzej Wyrobiec Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Pan Karol Kościński Dyrektor Departamentu Własności Intelektualnej i Mediów w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego r. pr. Jacek Barski, +22 4210476</p>	<p>Data sporządzenia</p> <p>Źródło Inicjatywa własna</p> <p>Nr w wykazie prac Wykaz prac legislacyjnych MKiDN dot. projektów rozp. – poz. ... http://bip.mkidn.gov.pl/.....i</p>
---	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Wydanie projektowanego rozporządzenia stanowić będzie wykonanie upoważnienia zawartego w art. 35⁴ ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, zgodnie z którym MKiDN obowiązany jest określić w drodze rozporządzenia procedurę podziału i wypłatę wynagrodzenia za użyczenie przez biblioteki publiczne egzemplarzy utworów wyrażonych słowem (tzw. *public lending right*), wykaz bibliotek obowiązanych do przekazywania informacji o wypożyczeniach i zakres tych informacji, zakres informacji wymaganych w oświadczeniu uprawnionego o woli otrzymywania wynagrodzenia oraz procedurę postępowania konkursowego, w wyniku którego zostanie wyznaczona organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi uprawniona do podziału i wypłaty przedmiotowych wynagrodzeń.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Projektowane rozporządzenie wraz z regulacją ustawową stworzy nowy stan prawny w zakresie wypłaty wynagrodzenia z tytułu *public lending right*. Przewiduje się, że podział i wypłata wynagrodzenia nastąpi na podstawie dostarczonych przez wybrane biblioteki publiczne danych dotyczących wypożyczeń oraz oświadczeń uprawnionych twórców i wydawców o zakresie przysługujących im praw. W § 2 określa się treść oświadczenia twórcy, tłumacza lub wydawcy o woli otrzymywania tego wynagrodzenia. Na podstawie tych danych (tytuł publikacji, rok wydania, wielkość udziałów współautorskich itd.) organizacja zbiorowego zarządzania uprawniona do wypłaty będzie mogła obliczyć wysokość wynagrodzenia należnego konkretnemu uprawnionemu. W przypadku spadkobierców przewiduje się obowiązek wykazania zakresu dziedziczenia praw autorskich do danego utworu. W § 3 określa się procedurę podziału wynagrodzeń należnych uprawnionym twórcom i wydawcom. W § 4 następuje odesłanie do załącznika, który zawiera listę bibliotek publicznych obowiązanych do przekazywania danych, które stanowić będą podstawę do wyliczenia wynagrodzeń w danym roku kalendarzowym. Zakres tych danych określa § 5. Są to dane dotyczące całkowitej liczby wypożyczeń egzemplarzy utworów wyrażonych słowem w danym roku kalendarzowym oraz dane dotyczące wypożyczeń konkretnych tytułów. Projektowane rozporządzenie określa także zasady i tryb przeprowadzania konkursu w celu wyznaczenia jednej organizacji właściwej do podziału i wypłaty przedmiotowych wynagrodzeń. Konkurs będzie przeprowadzać komisja powołana spośród pracowników MKiDN, w składzie 5-osobowym, pod kierownictwem przewodniczącego. Z prac komisji będzie sporządzony protokół zawierający m. in. punktową ocenę poszczególnych ofert. Minister wyznaczy organizację, która uzyska najwyższą liczbę punktów.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Brak danych. Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego i jego treść jest zdeterminowana przepisami polskiej ustawy, w szczególności wytycznymi zawartymi w upoważnieniu ustawowym, tj. w art. art. 35⁴ ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Twórcy utworów literackich (autorzy, tłumacze i inni)	Brak precyzyjnych danych; w 2012 roku wydano 23 319 tytułów książek napisanych	GUS (raport „Kultura w 2012 r.”)	Przyznanie wynagrodzenia z tytułu wypożyczeń bibliotecznych

współautorzy książek)	oryginalnie w języku polskim oraz 6 688 książek przetłumaczonych na język polski z języka obcego		
Wydawcy	ok. 2 tys. wydawców prowadzących aktywnie działalność wydawniczą	Raport Instytutu Książki „Rynek książki w Polsce 2013”	Przyznanie wynagrodzenia z tytułu wypożyczeń bibliotecznych
Biblioteki publiczne	..... z liczby 8 112 (wg stanu na 31.12.2013)	GUS (raport „Działalność instytucji kultury w Polsce w 2013 r.”)	Obowiązek udostępniania danych służących obliczeniu wynagrodzeń za wypożyczenia biblioteczne
Instytut Książki	1	http://www.institutksiazki.pl/	Obowiązek udostępniania danych służących obliczeniu wynagrodzeń za wypożyczenia biblioteczne z systemu MAK+

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt rozporządzenia zostanie przekazany do konsultacji organizacjom zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, bibliotekom objętym obowiązkiem przekazywania danych o zakresie wypożyczeń w danym roku kalendarzowym wskazanym w załączniku do projektowanego rozporządzenia oraz Instytutowi Książki.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2014 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródła finansowania	Brak potrzeby finansowania ze źródeł publicznych.
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Wykonanie obowiązku przekazywania informacji o wypożyczeniach bibliotecznych przez biblioteki publiczne wskazane w załączniku do projektowanego rozporządzenia oraz Instytut Książki nastąpi w ramach budżetów tych instytucji. Są to na tyle niewielkie koszty, że nie przewiduje się potrzeby dodatkowego finansowania ze środków publicznych.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0

pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2014 r.)	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Brak						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Brak						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Brak						
Niemierzalne		Brak						

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Brak
--	------

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☒ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☒ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy

9. Wpływ na rynek pracy

Projektowane rozporządzenie nie będzie mieć wpływu na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
--	--	---

Omówienie wpływu	Projektowane rozporządzenie nie będzie mieć wpływu na ww. obszary.
------------------	--

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia będzie równoznaczne z rozwiązaniem problemu, o którym mowa w cz. 1.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Szacuje się, że pierwsza ocena, w jakim stopniu cele rozporządzenia zostały osiągnięte, zostanie dokonana po pierwszych 5 latach obowiązywania rozporządzenia. Pod uwagę będzie brana łączna kwota wynagrodzeń inkasowanych przez organizację zbiorowego zarządzania wyznaczoną do podziału i wypłaty, łączna kwota wypłaconych i niewypłaconych wynagrodzeń, potrącane koszty podziału i wypłaty oraz liczba twórców i wydawców otrzymujących przedmiotowe wynagrodzenia.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Do niniejszego formularza nie były dołączane żadne załączniki.

05/10rch

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO¹⁾**

z dnia

w sprawie wykazu źródeł, których sprawdzenie jest wymagane w ramach starannych poszukiwań uprawnionych do utworów i przedmiotów praw pokrewnych, które mogą być uznane za osierocone

Na podstawie art. 35⁶ ust. 9 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Określa się wykaz źródeł, których sprawdzenie jest wymagane w ramach starannych poszukiwań uprawnionych do utworów i przedmiotów praw pokrewnych, które mogą być uznane za osierocone, stanowiący załącznik do rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ...

**MINISTER
KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO**

---

¹⁾ Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego kieruje działem administracji rządowej – kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 września 2014 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (Dz. U. poz. 1258).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 94, poz. 658 i Nr 121, poz. 843, z 2007 r. Nr 99, poz. 662 i Nr 181, poz. 1293, z 2009 r. Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 152, poz. 1016 oraz z ... poz. ...

**Załącznik
do rozporządzenia
Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
z dnia ... (poz. ...)**

**Wykaz źródeł, których sprawdzenie jest wymagane w ramach starannych poszukiwań
uprawnionych do utworów i przedmiotów praw pokrewnych, które mogą być uznane za
osierocone**

- 1) W odniesieniu do utworów opublikowanych w książkach:
  - a) katalogi bibliotek, w tym w szczególności bibliotek uprawnionych do otrzymywania egzemplarzy obowiązkowych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 listopada 1996 r. o obowiązkowych egzemplarzach bibliotecznych (Dz. U. Nr 152, poz. 722, z późn. zm.), oraz kartoteki wzorcowe haseł osobowych prowadzone przez biblioteki i inne instytucje;
  - b) informacje będące w posiadaniu stowarzyszeń twórców i wydawców;
  - c) istniejące bazy danych i rejestry utworów publikowanych w formie drukowanej, w szczególności WATCH (Writers, Artists and their Copyright Holders) oraz ISBN (International Standard Book Number);
  - d) bazy danych właściwych organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi;
  - e) źródła zawierające wiele baz danych i rejestrów, w szczególności VIAF (Virtual International Authority Files) oraz ARROW (Accessible Registries of Rights Information and Orphan Works).

- 2) W odniesieniu do dzienników, czasopism i innych publikacji periodycznych:
  - a) ISSN (International Standard Serial Number) dla publikacji periodycznych;
  - b) karty indeksowe oraz katalogi zbiorów i kolekcji bibliotecznych;
  - c) katalogi bibliotek uprawnionych do otrzymywania egzemplarzy obowiązkowych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 listopada 1996 r. o obowiązkowych egzemplarzach bibliotecznych;

- d) informacje będące w posiadaniu stowarzyszeń wydawców oraz stowarzyszeń twórców i dziennikarzy;
  - e) bazy danych właściwych organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi.
- 3) W odniesieniu do utworów plastycznych i fotograficznych, opublikowanych w książkach, dziennikach, czasopismach lub w innych formach publikacji drukiem:
- a) źródła wymienione w pkt 1 i 2;
  - b) bazy danych właściwych organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi do utworów plastycznych lub fotograficznych;
  - c) bazy danych agencji fotograficznych, w stosownych przypadkach.
- 4) W odniesieniu do utworów audiowizualnych i wideogramów oraz utworów utrwalonych na fonogramach i fonogramów, a także artystycznych wykonań:
- a) katalog Filmoteki Narodowej w Warszawie;
  - b) informacje będące w posiadaniu stowarzyszeń producentów;
  - c) bazy danych Biblioteki Narodowej oraz instytucji kultury, których statutowym zadaniem jest gromadzenie, ochrona i upowszechnianie zbiorów dziedzictwa filmowego lub fonograficznego;
  - d) bazy danych powiązane z właściwymi normami i identyfikatorami, takie jak ISAN (International Standard Audiovisual Number) dla materiałów audiowizualnych, ISWC (International Standard Music Work Code) dla utworów muzycznych oraz ISRC (International Standard Recording Code) dla fonogramów;
  - e) bazy danych właściwych organizacji zbiorowego zarządzania, w szczególności zarządzających prawami twórców, artystów wykonawców, producentów fonogramów oraz producentów utworów audiowizualnych i wideogramów;
  - f) wykazy twórców i inne informacje znajdujące się na opakowaniu egzemplarza utworu;

- g) bazy danych i inne właściwe stowarzyszenia reprezentujące szczególną kategorię uprawnionych.

UZASADNIENIE

1. Wyjaśnienie potrzeby i celu wydania aktu normatywnego

Wydanie projektowanego rozporządzenia stanowić będzie wykonanie upoważnienia zawartego w art. 35⁶ ust. 9 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631, z późn. zm.), zwanej dalej „pr. aut.”, zgodnie z którym minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, po uzyskaniu opinii właściwych podmiotów, obowiązany jest określić w drodze rozporządzenia wykaz źródeł, których sprawdzenie jest wymagane w ramach starannych poszukiwań uprawnionych do utworów, które mogą zostać uznane za utwory osierocone.

2. Przedstawienie rzeczywistego stanu w dziedzinie, która ma być unormowana

Ustawa z dnia ... o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych dokonała implementacji dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/28/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie niektórych dozwolonych sposobów korzystania z utworów osieroconych (Dz. U. UE L 299 z 27.10.2012, s. 5), zwanej dalej „dyrektywą 2012/28/UE”.

Zgodnie z art. 35⁵ ust. 1 pr. aut. z utworów osieroconych korzystać mogą następujące podmioty: archiwa, instytucje oświatowe, uczelnie, instytuty badawcze i instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk prowadzące działalność edukacyjną, biblioteki, muzea, instytucje kultury, których statutowym zadaniem jest gromadzenie, ochrona i upowszechnianie dziedzictwa filmowego lub fonograficznego oraz publiczni nadawcy radiowi i telewizyjni. Korzystanie z utworów osieroconych może odbywać się na dwóch polach eksploatacji, tj. zwielokrotnianie oraz udostępnianie w taki sposób, aby każdy mógł mieć do nich dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym, wyłącznie w celach niekomercyjnych.

Korzystanie z utworu osieroconego musi być poprzedzone starannymi poszukiwaniami podmiotów uprawnionych do tego utworu w zakresie ww. pól eksploatacji. Art. 35⁶ pr. aut. określa zasady ich przeprowadzania. Zgodnie z jego ust. 1 staranne poszukiwania polegają na sprawdzeniu informacji na temat podmiotów uprawnionych w źródłach odpowiednich ze względu na kategorię danego utworu. Art. 35⁶ ust. 9 zobowiązuje ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego do określenia, w drodze rozporządzenia, wykazu tych źródeł, przy uwzględnieniu konieczności rzetelnego przeprowadzenia starannych poszukiwań oraz dostępności informacji na temat uprawnionych w poszczególnych źródłach. Wykaz ten, zgodnie z art. 3 ust. 2 dyrektywy 2012/28/UE powinien zostać wypracowany w konsultacji z podmiotami uprawnionymi

i użytkownikami oraz powinien obejmować co najmniej źródła wymienione w załączniku do dyrektywy.

Wykaz ma charakter podstawowy, co wynika z obowiązku prowadzenia starannych poszukiwań w dobrej wierze. Oznacza to, że w razie istnienia – w konkretnym przypadku i wedle wiedzy instytucji korzystającej – dodatkowych źródeł, w których mogą znajdować się informacje o podmiotach uprawnionych, przesłanki staranności i dobrej wiary będą spełnione dopiero po sprawdzeniu wszystkich źródeł – zarówno obowiązkowych, które określa projektowane rozporządzenia, jak i dodatkowych. W przeciwnym razie instytucja korzystająca może narazić się na zarzut przekroczenia granic dozwolonego użytku, a więc naruszenia praw wyłącznych.

Zgodnie z art. 35⁵ ust. 3 tylko określone rodzaje utworów mogą zostać uznane za utwory osierocone. Dotyczy to:

- utworów opublikowanych w książkach, dziennikach, czasopismach lub innych formach publikacji drukiem,
- utworów audiowizualnych, a także utworów zamówionych lub włączonych do utworów audiowizualnych lub utrwalonych na wideogramach, w zakresie korzystania z utworu audiowizualnego lub wideogramu jako całości,
- utworów utrwalonych na fonogramach.

Dodatkowo, zgodnie z odesłaniem zawartym w art. 101 pr. aut., przepisy o utworach osieroconych mają odpowiednie zastosowanie do przedmiotów praw pokrewnych (artystycznych wykonań, fonogramów, wideogramów, nadań programów, pierwszych wydań oraz wydań naukowych i krytycznych).

Dlatego wykaz źródeł, które powinny zostać sprawdzone w ramach starannych poszukiwań, powinien być dostosowany do poszczególnych kategorii utworów (a także przedmiotów praw pokrewnych), które mogą zostać uznane za osierocone.

3. Wskazanie różnicy między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Projektowane rozporządzenie wskazuje wykaz źródeł, których sprawdzenie jest wymagane w ramach starannych poszukiwań, zgodnie z załącznikiem do dyrektywy 2012/28/UE. Wskazany szczegółowo wykaz źródeł w załączniku do rozporządzenia pokrywa się z wykazem źródeł zawartym w załączniku do dyrektywy 2012/28/UE.

W § 2 projektu rozporządzenia przewiduje się, iż projektowane przepisy wejdą w życie dniem wejścia w życie ustawy z dnia ... o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawy o grach hazardowych (Dz. U. z ... poz. ...).

4. Ocena zgodności z prawem Unii Europejskiej

Projektowane rozporządzenie jest zgodne z prawem UE.

5. Ocena potrzeby notyfikacji norm i aktów prawnych

Projektowane rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.), w związku z tym nie podlega notyfikacji.

6. Ocena potrzeby konsultacji z instytucjami i organami Unii Europejskiej

Projektowane rozporządzenie nie musi być przedstawione instytucjom i organom Unii Europejskiej ani Europejskiemu Bankowi Centralnemu celem uzyskania opinii, dokonania konsultacji albo uzgodnienia w rozumieniu § 27 ust. 4 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. poz. 979).

7. Ogłoszenie projektu na stronie BIP

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) projektowane rozporządzenie zostanie udostępnione w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (<http://bip.mkidn.gov.pl>) oraz w serwisie „Rządowy Proces Legislacyjny” na stronie Rządowego Centrum Legislacji (<http://legislacja.rcl.gov.pl/>).

<p>Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie wykazu źródeł, których sprawdzenie jest wymagane w ramach starannych poszukiwań uprawnionych do utworów i przedmiotów praw pokrewnych, które mogą być uznane za osierocone</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Pan Andrzej Wyrobiec Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Pan Karol Kościński Dyrektor Departamentu Własności Intelektualnej i Mediów w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego r. pr. Jacek Barski, +22 4210476</p>	<p>Data sporządzenia ...</p> <p>Źródło Prawo UE</p> <p>Nr w wykazie prac Wykaz prac legislacyjnych MKiDN dot. projektów rozp. – poz. ... http://bip.mkidn.gov.pl/.....i</p>
--	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Wydanie projektowanego rozporządzenia stanowić będzie wykonanie upoważnienia zawartego w art. 35⁶ ust. 9 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 691, z późn. zm.), dalej „pr. aut.”, zgodnie z którym minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego obowiązany jest określić, po uzyskaniu opinii właściwych podmiotów, w drodze rozporządzenia wykaz źródeł, których sprawdzenie jest wymagane w ramach starannych poszukiwań uprawnionych do utworów, które mogą zostać uznane za utwory osierocone.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Projektowane rozporządzenie odsyła w § 1 do załącznika, który zawiera przedmiotowy wykaz. Stanowi on wdrożenie art. 3 ust. 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/28/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie niektórych dozwolonych sposobów korzystania z utworów osieroconych, zwanej dalej „dyrektywą 2012/28/UE”.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Brak danych. Wykaz jest oparty na załączniku do dyrektywy 2012/28/UE.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Biblioteki	9 920 (liczba bibliotek publicznych i placówek informacyjno-bibliotecznych w Polsce wg stanu na 31.12.2013)	GUS (raport Działalność instytucji kultury w Polsce w 2013 r.)	Obowiązek stosowania rozporządzenia przy prowadzeniu starannych poszukiwań uprawnionych do utworów, które mogą zostać uznane za osierocone.
Nadawcy publiczni	Telewizja Polska S.A., Polskie Radio S.A., 17 spółek regionalnych polskiego radia.		Obowiązek stosowania rozporządzenia przy prowadzeniu starannych poszukiwań uprawnionych do utworów, które mogą zostać uznane za osierocone.
Instytucje oświatowe	ok. 14,5 tys. szkół podstawowych, 6,1 tys. gimnazjów, 10,8 tys. szkół ponadgimnazjalnych, 2,7 tys. szkół policealnych, ok. 900 szkół artystycznych,	GUS (raporty: „Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2012/2013”, „Szkoły wyższe i ich finanse w 2012 r.”)	Obowiązek stosowania rozporządzenia przy prowadzeniu starannych poszukiwań uprawnionych do utworów, które mogą zostać uznane za osierocone.

Źródła finansowania	Brak potrzeby finansowania ze źródeł publicznych.
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2014 r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Brak						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Brak						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Brak						
Niemierzalne		Brak						

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Brak
--	------

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☒ nie dotyczy	
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy

9. Wpływ na rynek pracy

Projektowane rozporządzenie nie będzie mieć wpływu na rynek pracy.
--

10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Projektowane rozporządzenie nie będzie mieć wpływu na ww. obszary.	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Wejście w życie projektowanego rozporządzenia będzie równoznaczne z rozwiązaniem problemu, o którym mowa w cz. 1.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Regulacja dotycząca utworów osieroconych będzie oceniana pod kątem ilości tego rodzaju utworów udostępnionych przez uprawnione do tego instytucje.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
Do niniejszego formularza nie były dołączane żadne załączniki.		

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO¹⁾

z dnia

**w sprawie wzoru wniosku o wpis do wykazu utworów niedostępnych w obrocie
handlowym**

Na podstawie art. 35¹⁰ ust. 6 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Określa się wzór wniosku o wpis do wykazu utworów niedostępnych w obrocie handlowym, stanowiący załącznik do rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem z dniem ...

MINISTER
KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

---

¹⁾ Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego kieruje działem administracji rządowej – kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 września 2014 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (Dz. U. poz. 1258).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 94, poz. 658 i Nr 121, poz. 843, z 2007 r. Nr 99, poz. 662 i Nr 181, poz. 1293, z 2009 r. Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 152, poz. 1016 oraz z ... poz. ...

**Załącznik
do rozporządzenia
Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
z dnia ... (poz. ...)**

WZÓR

WNIOSEK

o wpis do wykazu utworów niedostępnych w obrocie handlowym

.....

(nazwa Wnioskodawcy)

.....

.....

(adres do korespondencji)

.....

(miejsowość i data)

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Niniejszym wnoszę o wpis do wykazu utworów niedostępnych w obrocie handlowym następującego utworu:

<p>I. Tytuł utworu</p>	<p>..... ....</p>
<p>II. Autorstwo utworu</p>	<p>Twórcą utworu jest .... (imię i nazwisko twórcy albo wzmianka o anonimowości)</p> <p>Współtwórcami utworu są .... (imię i nazwisko współtwórcy albo wzmianka o anonimowości)</p> <p>Twórca występuje pod pseudonimem .... (pseudonim twórcy)</p> <p>(właściwe zaznaczyć i uzupełnić)</p>

III. Wydawca utworu	Imię lub nazwisko/nazwa .... Adres miejsca zamieszkania/siedziby ....
IV. Data pierwszej publikacji utworu	.....
V. Informacja o sprzeciwach i oświadczeniach	Uprawniony zgłosił sprzeciw, o którym mowa w art. 35 ⁹ ust. 3 ustawy. Uprawniony cofnął sprzeciw, o którym mowa powyżej. Uprawniony złożył oświadczenie, o którym mowa w art. 35 ⁹ ust. 4 ustawy, wywołujące skutek od dnia ... Uprawniony cofnął oświadczenie, o którym mowa powyżej. Uprawniony nie zgłosił sprzeciwu ani nie złożył oświadczenia, o których mowa powyżej. (właściwe zaznaczyć i uzupełnić)

.....

.....

(podpis Wnioskodawcy/pełnomocnika)

UZASADNIENIE

1. Wyjaśnienie potrzeby i celu wydania aktu normatywnego

Wydanie projektowanego rozporządzenia stanowić będzie wykonanie upoważnienia zawartego w art. 35¹⁰ ust. 6 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631, z późn. zm.), zwanej dalej „pr. aut.”, zgodnie z którym minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego obowiązany jest określić w drodze rozporządzenia wzór wniosku o wpis do wykazu utworów niedostępnych w obrocie handlowym.

2. Przedstawienie rzeczywistego stanu w dziedzinie, która ma być unormowana

Ustawa z dnia ... o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych m. in. poszerzyła możliwości korzystania z zasobów dziedzictwa narodowego poprzez uregulowanie statusu dzieł niedostępnych w obrocie handlowym w celu umożliwienia instytucjom publicznym zachowywania oraz udostępniania publiczności tego rodzaju utworów. Opiera się ona na ramach prawnych wyznaczonych przez porozumienie z dnia 20 września 2011 r. Key Principles on the Digitisation and Making Available of Out-of-Commerce Works, określające kluczowe zasady digitalizacji i publicznego udostępniania utworów niedostępnych w handlu, podpisane w obecności Komisji Europejskiej przez organizacje reprezentujące biblioteki, twórców i wydawców¹⁾. Uregulowanie statusu dzieł niedostępnych w obrocie handlowym – z pełnym poszanowaniem praw uprawnionych – ma ułatwić obywatelom dostęp przede wszystkim do książek i czasopism często o istotnej wartości historycznej, artystycznej i informacyjnej, których eksploatacja z jednej strony nie budzi obecnie zainteresowania podmiotów działających na rynku, a z drugiej zaś nie wywołuje sprzeciwu uprawnionych.

Zgodnie z art. 35⁹ ust. 1 pr. aut. archiwa, instytucje oświatowe, uczelnie, jednostki naukowe oraz instytucje kultury mogą na podstawie umowy zawartej z organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi zwielokrotniać znajdujące się w ich zbiorach utwory niedostępne w obrocie handlowym opublikowane po raz pierwszy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed dniem 24 maja 1994 r. oraz udostępniać je publicznie w taki sposób, aby każdy mógł mieć do nich dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym. Przez utwory „niedostępne w obrocie handlowym” ustawa rozumie utwory opublikowane w książkach, dziennikach, czasopismach lub w innych formach publikacji drukiem, jeżeli nie są dostępne dla odbiorców w obrocie handlowym za zezwoleniem uprawnionego, ani

---

¹⁾ http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/copyright-info/20110920-mou_en.pdf (dostęp 21.08.2014)

w postaci egzemplarzy wprowadzanych do obrotu w liczbie zaspokajającej racjonalne potrzeby odbiorców, ani w drodze ich udostępniania publicznego w taki sposób, aby każdy mógł mieć do nich dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym. Przy określaniu dostępności utworów w obrocie handlowym nie uwzględnia się obrotu egzemplarzami utworów, wobec których miało miejsce wyczerpanie prawa w rozumieniu art. 51 ust. 3 pr. aut.

Korzystanie z utworów niedostępnych w obrocie handlowym będzie się odbywać na podstawie umowy z organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, wyznaczoną przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego po przeprowadzeniu stosownego konkursu. Organizacja ta będzie upoważniona do zarządzania prawami uprawnionych do utworów niedostępnych w obrocie handlowym, którzy jej takiego upoważnienia nie udzielili, jeżeli utwór został wpisany do wykazu utworów niedostępnych w obrocie handlowym, a uprawniony w ciągu 90 dni od ujawnienia wpisu nie zgłosił tej organizacji pisemnego sprzeciwu wobec zarządzania przez nią jego prawami. Uprawnieni będą mogli także w odniesieniu do określonych utworów zrzec się pośrednictwa organizacji zbiorowego zarządzania, składając jej pisemne oświadczenie. Organizacja ta ma obowiązek niezwłocznie zawiadomić pisemnie o takim oświadczeniu ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego oraz podmioty, z którymi zawarła umowy obejmujące takie utwory.

Warunkiem korzystania z utworów niedostępnych w handlu jest wpis danego utworu do wykazu prowadzonego przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Wykaz ma być jawny i powszechnie dostępny na stronie internetowej ministra. Wpis następuje na wniosek wyznaczonej organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi. Wzór takiego wniosku określa projektowane rozporządzenie.

3. Wskazanie różnicy między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Projektowane rozporządzenie wraz z regulacją ustawową stworzy nowy stan prawny w zakresie możliwości korzystania z utworów niedostępnych w obrocie handlowym.

Zgodnie z art. 35¹⁰ ust. 6 pr. aut. wniosek o wpis do wykazu utworów niedostępnych w obrocie handlowym ma mieć treść określoną normatywnie i zawierać:

- 1) tytuł utworu;
- 2) imię i nazwisko albo pseudonim twórcy, albo wzmiankę o anonimowości;
- 3) wydawcę utworu;
- 4) datę pierwszej publikacji utworu;

- 5) wskazanie organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, która złożyła wniosek o wpis utworu do wykazu;
- 6) informację o tym, że uprawniony zgłosił sprzeciw, o którym mowa w art. 35⁹ ust. 3 pr. aut., albo złożył oświadczenie, o którym mowa w art. 35⁹ ust. 4 pr. aut., z zaznaczeniem daty, od której wywołuje ono skutek, oraz informację o cofnięciu takiego sprzeciwu albo oświadczenia.

Projektowane rozporządzenie zawiera w załączniku wzór przedmiotowego wniosku, zawierającego wszystkie elementy, o których mowa w ww. przepisie pr. aut., zgrupowane w pkt I–V.

W § 2 projektu rozporządzenia przewiduje się, iż projektowane przepisy wejdą w życie dniem wejścia w życie ustawy z dnia ... o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawy o grach hazardowych (Dz. U. z ... poz. ...).

4. Ocena zgodności z prawem Unii Europejskiej

Projektowane rozporządzenie jest zgodne z prawem UE.

5. Ocena potrzeby notyfikacji norm i aktów prawnych

Projektowane rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.), w związku z tym nie podlega notyfikacji.

6. Ocena potrzeby konsultacji z instytucjami i organami Unii Europejskiej

Projektowane rozporządzenie nie musi być przedstawione instytucjom i organom Unii Europejskiej ani Europejskiemu Bankowi Centralnemu celem uzyskania opinii, dokonania konsultacji albo uzgodnienia w rozumieniu § 27 ust. 4 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. poz. 979).

7. Ogłoszenie projektu na stronie BIP

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) projektowane rozporządzenie zostanie udostępnione w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (<http://bip.mkidn.gov.pl>) oraz w serwisie „Rządowy Proces Legislacyjny” na stronie Rządowego Centrum Legislacji (<http://legislacja.rcl.gov.pl/>).

<p>Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie wzoru wniosku o wpis do wykazu utworów niedostępnych w obrocie handlowym</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Pan Andrzej Wyrobiec Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Pan Karol Kościński Dyrektor Departamentu Własności Intelektualnej i Mediów w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego r. pr. Jacek Barski, +22 4210476</p>	<p>Data sporządzenia</p> <p>Źródło Inicjatywa własna</p> <p>Nr w wykazie prac Wykaz prac legislacyjnych MKiDN dot. projektów rozp. – poz. ...</p> <p>http://bip.mkidn.gov.pl/.....i</p>
--	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Wydanie projektowanego rozporządzenia stanowić będzie wykonanie upoważnienia zawartego w art. 35¹⁰ ust. 6 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, zgodnie z którym MKiDN obowiązany jest określić w drodze rozporządzenia wzór wniosku o wpis do wykazu utworów niedostępnych w obrocie handlowym.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Projektowane rozporządzenie odsyła w § 1 do załącznika, który zawiera wzór przedmiotowego wniosku. Wzór uwzględnia wszystkie elementy, o których mowa w art. 35¹⁰ ust. 2 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Brak danych. Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego i jego treść jest zdeterminowana przepisami polskiej ustawy, w szczególności wytycznymi zawartymi w upoważnieniu ustawowym, tj. art. 35¹⁰ ust. 6 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Biblioteki	9 920 (liczba bibliotek publicznych i placówek informacyjno-bibliotecznych w Polsce wg stanu na 31.12.2013)	GUS (raport Działalność instytucji kultury w Polsce w 2013 r.)	Umożliwienie korzystania z utworów niedostępnych w obrocie handlowym
Instytucje oświatowe	ok. 14,5 tys. szkół podstawowych, 6,1 tys. gimnazjów, 10,8 tys. szkół ponadgimnazjalnych, 2,7 tys. szkół policealnych, ok. 900 szkół artystycznych, 1,7 tys. szkół wyższych (wg stanu na 31.12.2012)	GUS (raporty: „Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2012/2013”, „Szkoly wyższe i ich finanse w 2012 r.”)	Umożliwienie korzystania z utworów niedostępnych w obrocie handlowym
Instytucje naukowe	284 instytucje naukowe (instytuty naukowe PAN, resortowe instytuty badawcze, publiczne szkoły wyższe; wg stanu na 31.12.2012)	GUS (raport „Nauka i technika w 2012 r.”)	Umożliwienie korzystania z utworów niedostępnych w obrocie handlowym

Archiwa	Archiwa państwowe (33 podmioty, w tym Archiwum Główne Akt Dawnych, Archiwum Akt Nowych, Narodowe Archiwum Cyfrowe i 30 regionalnych archiwów państwowych), inne podmioty tworzące państwową sieć archiwalną na podstawie art. 22 ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach państwowych, Filmoteka Narodowa.		Umożliwienie korzystania z utworów niedostępnych w obrocie handlowym
Muzea	822 (liczba muzeów i oddziałów muzealnych w Polsce wg stanu na 31.12.2013).	GUS (raport „Działalność instytucji kultury w Polsce w 2013 r.”).	Umożliwienie korzystania z utworów niedostępnych w obrocie handlowym

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt rozporządzenia zostanie przekazany do konsultacji organizacjom zbiorowego zarządzania prawami autorskimi oraz pozostałym organizacjom zrzeszającym podmioty zainteresowane korzystaniem z utworów niedostępnych w handlu.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2014 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródła finansowania	Brak potrzeby finansowania ze źródeł publicznych.
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

Skutki								
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2014 r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Brak						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Brak						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Brak						
Niemierzalne		Brak						
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		Brak						

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☒ nie dotyczy	
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy

9. Wpływ na rynek pracy

Projektowane rozporządzenie nie będzie mieć wpływu na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Projektowane rozporządzenie nie będzie mieć wpływu na ww. obszary.	

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia będzie równoznaczne z rozwiązaniem problemu, o którym mowa w cz. 1.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Szacuje się, że pierwsza ocena, w jakim stopniu cele rozporządzenia zostały osiągnięte, zostanie dokonana po pierwszych 5 latach obowiązywania rozporządzenia. Pod uwagę będzie brana łączna liczba wniosków o wpis do rejestru oraz wniosków o zmianę wpisu, a także czas niezbędny na faktyczne dokonanie wnioskowanych wpisów w rejestrze.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Do niniejszego formularza nie były dołączane żadne załączniki.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO¹⁾

z dnia

**w sprawie konkursu na organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi
uprawnioną do zawierania umów na korzystanie z utworów niedostępnych w obrocie
handlowym**

Na podstawie art. 35¹¹ ust. 6 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) wymagany zakres informacji umieszczanych w ogłoszeniu o konkursie, którego celem jest wyłonienie organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi uprawnionej do zawierania umów na korzystanie z utworów niedostępnych w obrocie handlowym, zwanym dalej „konkuresem”;
- 2) zakres dokumentacji konkursowej;
- 3) tryb postępowania konkursowego.

§ 2. 1. Konkurs ogłasza minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, zwany dalej „ministrem”, w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej.

2. Z dniem ogłoszenia konkursu minister udostępnia dokumentację konkursową w siedzibie urzędu obsługującego tego ministra.

§ 3. W ogłoszeniu o konkursie określa się:

- 1) warunki uczestnictwa w konkursie;
- 2) miejsce i formę złożenia oferty;

---

¹⁾ Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego kieruje działem administracji rządowej – kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 września 2014 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (Dz. U. poz. 1258).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 94, poz. 658 i Nr 121, poz. 843, z 2007 r. Nr 99, poz. 662 i Nr 181, poz. 1293, z 2009 r. Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 152, poz. 1016 oraz z ... poz. ... .

- 3) termin złożenia oferty nie krótszy niż 30 dni od dnia ogłoszenia o konkursie;
- 4) miejsce udostępnienia dokumentacji konkursowej;
- 5) kryteria oceny oferty.

§ 4. Dokumentacja konkursowa obejmuje:

- 1) warunki uczestnictwa w konkursie, w szczególności dotyczące:
  - a) złożenia oferty w miejscu, formie oraz terminie określonych w ogłoszeniu o konkursie oraz zachowania zgodności oferty z wymaganiami określonymi w pkt 2,
  - b) podania przez organizację składającą ofertę jej adresu właściwego do doręczeń;
- 2) wymagania, jakim powinna odpowiadać oferta, w szczególności dotyczące:
  - a) opisu sposobu przygotowania oferty,
  - b) określenia przedmiotu oferty zgodnie z ogłoszeniem o konkursie,
  - c) zawartości oferty, poprzez wskazanie informacji i dokumentów dołączanych do oferty;
- 3) listę i opis kryteriów oceny oferty;
- 4) określenie maksymalnej liczby punktów, jaką może uzyskać oferta w zakresie każdego z kryteriów oceny;
- 5) opis sposobu oceny oferty w zakresie każdego z kryteriów oceny.

§ 5. 1. Do przeprowadzenia konkursu minister powołuje Komisję konkursową, zwaną dalej „Komisją”.

2. Komisja składa się z co najmniej 5 członków, w tym przewodniczącego, jego zastępcy oraz sekretarza.

3. Członków Komisji powołuje się spośród pracowników urzędu obsługującego Ministra posiadających wiedzę i doświadczenie niezbędne do oceny złożonych ofert.

§ 6. 1. Członek Komisji składa pisemne oświadczenie, że:

- 1) nie pozostaje w związku małżeńskim albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii bocznej do drugiego stopnia oraz nie jest związany z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli z członkami władz uczestnika konkursu;
- 2) przed upływem jednego roku od daty rozpoczęcia konkursu nie pozostawał w stosunku pracy, zlecenia lub umowy o dzieło z żadnym uczestnikiem konkursu;

- 3) przed upływem jednego roku od daty rozpoczęcia konkursu nie był członkiem władz uczestnika konkursu;
- 4) nie pozostaje z żadnym członkiem władz uczestnika konkursu w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że może to budzić uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności.

2. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, stanowi część dokumentacji konkursowej.

3. Członek Komisji do czasu zakończenia jej prac jest obowiązany niezwłocznie powiadomić ministra o każdej zmianie stanu objętego oświadczeniem, o którym mowa w ust. 1, powodującej niemożność sprawowania funkcji członka Komisji.

§ 7. 1. Minister odwołuje członka Komisji w przypadku:

- 1) niezłożenia pisemnego oświadczenia, o którym mowa w § 6 ust. 1;
- 2) wystąpienia zmiany stanu objętego tym oświadczeniem powodującej niemożność sprawowania funkcji;
- 3) długotrwałej choroby uniemożliwiającej jego udział w pracach Komisji;
- 4) niezdolności do pracy z przyczyn innych niż choroba.

2. Mandat członka Komisji wygasa w przypadku:

- 1) jego śmierci;
- 2) ustania stosunku pracy w urzędzie obsługującym ministra.

3. W przypadku odwołania członka Komisji lub wygaśnięcia jego mandatu minister uzupełnia skład Komisji wyznaczając kolejnego członka zgodnie z § 5 ust. 3. Do kolejnego członka Komisji stosuje się przepisy § 6 oraz ust. 1 i 2.

§ 8. 1. Komisja pracuje na posiedzeniach.

2. Posiedzenia Komisji odbywają się w terminach i miejscach wskazanych przez przewodniczącego Komisji.

3. W posiedzeniach Komisji biorą udział wyłącznie jej członkowie.

§ 9. 1. Z posiedzenia Komisji sporządza się protokół.

2. Protokół sporządza sekretarz Komisji.

3. Protokół z posiedzenia Komisji zawiera w szczególności:

- 1) datę i miejsce posiedzenia;
- 2) listę uczestników posiedzenia;
- 3) ustalenia Komisji.

4. Członkowie Komisji obecni na posiedzeniu podpisują protokół z posiedzenia Komisji. Osoby te parafują każdą stronę protokołu oraz załączników do protokołu, z wyjątkiem arkusza oceny indywidualnej oferty, podpisywanego przez członka Komisji wypełniającego ten arkusz.

5. Sekretarz Komisji przechowuje dokumentację z prac Komisji do czasu ich zakończenia, obejmującą w szczególności:

- 1) protokoły z posiedzeń Komisji;
- 2) uchwały Komisji;
- 3) informacje o pracach Komisji sporządzane dla ministra.

6. Do czasu zakończenia konkursu dostęp do dokumentacji z prac Komisji posiadają: minister, członkowie Komisji oraz upoważnieni przez ministra pracownicy obsługującego go urzędu.

§ 10. 1. Pracami Komisji kieruje przewodniczący Komisji, a w przypadku jego nieobecności – zastępca przewodniczącego.

2. Do zadań przewodniczącego Komisji należy w szczególności:

- 1) organizowanie prac Komisji;
- 2) reprezentowanie Komisji przed ministrem;
- 3) wyznaczanie terminu i miejsca posiedzeń Komisji oraz przewodniczenie tym posiedzeniom;
- 4) wyznaczanie poszczególnym członkom Komisji zadań, w tym zlecenie przygotowania dokumentów przyjmowanych przez Komisję.

§ 11. Komisja podejmuje uchwały w głosowaniu jawnym, zwykłą większością głosów, w obecności co najmniej czterech członków Komisji. W przypadku równej liczby głosów o wyniku głosowania decyduje głos przewodniczącego, a w przypadku jego nieobecności – głos zastępcy przewodniczącego Komisji.

§ 12. 1. Niezwłocznie po upływie terminu do składania ofert przewodniczący Komisji zwołuje posiedzenie, podczas którego Komisja otwiera oferty złożone w terminie, a następnie sporządza listę uczestników konkursu, którzy złożyli oferty w terminie, z zachowaniem kolejności złożenia ofert.

2. Listę, o której mowa w ust. 1, przewodniczący Komisji przekazuje ministrowi niezwłocznie po jej sporządzeniu w celu ogłoszenia w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej ministra.

§ 13. 1. W przypadku złożenia oferty po upływie terminu do składania ofert przewodniczący Komisji przekazuje ofertę ministrowi bez jej otwierania.

2. Ofertę złożoną po terminie minister zwraca oferentowi bez jej otwierania.

§ 14. Ocenę ofert przeprowadza się w dwóch etapach.

§ 15. 1. Etap pierwszy obejmuje sprawdzenie:

- 1) złożenia oferty w miejscu, formie oraz terminie określonych w ogłoszeniu;
- 2) zgodności złożonej oferty z warunkami i wymaganiami określonymi w § 4 pkt 2.

2. Po zakończeniu badania ofert w pierwszym etapie konkursu Komisja podejmuje rozstrzygnięcie w drodze uchwały, w której wskazuje:

- 1) oferty zakwalifikowane do drugiego etapu;
- 2) oferty niezakwalifikowane do drugiego etapu, podając przyczyny ich niezakwalifikowania.

3. Warunkiem zakwalifikowania oferty do drugiego etapu konkursu jest spełnienie warunków i wymagań sprawdzanych w pierwszym etapie.

§ 16. 1. Drugi etap obejmuje ocenę spełnienia kryteriów oceny ofert, o których mowa w § 4 pkt 3.

2. Komisja dokonuje oceny punktowej ofert. Ocena oferty stanowi sumę punktów uzyskanych w drugim etapie konkursu.

3. Po zakończeniu drugiego etapu Komisja podejmuje uchwałę, w której wskazuje liczbę punktów uzyskanych przez poszczególne oferty.

§ 17. 1. Niezwłocznie po zakończeniu drugiego etapu Komisja sporządza protokół z przebiegu konkursu oraz przekazuje go ministrowi wraz z ofertami, dokumentacją konkursową, o której mowa w § 4, oraz pozostałymi dokumentami zgromadzonymi w toku konkursu.

2. Protokół zawiera w szczególności:

- 1) oznaczenie czasu i miejsca przeprowadzenia pierwszego i drugiego etapu oceny ofert;
- 2) imiona i nazwiska członków Komisji ze wskazaniem czynności, w których brali udział;
- 3) listę ofert zwróconych bez ich otwierania, o których mowa w § 13;
- 4) listę ofert poddanych ocenie w pierwszym etapie;
- 5) listę ofert zakwalifikowanych do oceny w drugim etapie oraz listę ofert niezakwalifikowanych do oceny w drugim etapie z podaniem przyczyn ich niezakwalifikowania;

- 6) uzasadnienie rozstrzygnięć i ocen dokonywanych w czasie konkursu;
- 7) listę ofert wraz z liczbą punktów, jaką każda oferta uzyskała, w zakresie spełnienia poszczególnych kryteriów oceny ofert w drugim etapie konkursu, uszeregowaną według kolejności od największej do najmniejszej liczby punktów;
- 8) podpisy wszystkich członków Komisji, a w przypadku braku podpisu – wzmiankę o przyczynie jego braku.

3. Komisja kończy pracę z dniem przyjęcia protokołu przez ministra.

§ 18. Minister niezwłocznie po otrzymaniu protokołu z przebiegu konkursu ogłasza wyniki konkursu i wyznacza organizację, która uzyskała najwyższą liczbę punktów lub organizacje, które uzyskały kolejno najwyższą liczbę punktów.

§ 19. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ... .

MINISTER

KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

UZASADNIENIE

1. Wyjaśnienie potrzeby i celu wydania aktu normatywnego

Wydanie projektowanego rozporządzenia stanowić będzie wykonanie upoważnienia zawartego w art. 35¹¹ ust. 6 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631, z późn. zm.), zwanej dalej „pr. aut.”, zgodnie z którym minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego obowiązany jest określić w drodze rozporządzenia:

- 1) wymagany zakres informacji umieszczanych w ogłoszeniu o konkursie, którego celem jest wyłonienie organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi uprawnionej do zawierania umów na korzystanie z utworów niedostępnych w obrocie handlowym;
- 2) zakres wymaganej dokumentacji konkursowej;
- 3) tryb postępowania konkursowego.

2. Przedstawienie rzeczywistego stanu w dziedzinie, która ma być unormowana

Ustawa z dnia ... o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych poszerzyła możliwości korzystania z zasobów dziedzictwa narodowego poprzez uregulowanie statusu dzieł niedostępnych w obrocie handlowym w celu umożliwienia instytucjom publicznym zachowywania oraz udostępniania publiczności tego rodzaju utworów. Opiera się ona na ramach prawnych wyznaczonych przez porozumienie z dnia 20 września 2011 r., Key Principles on the Digitisation and Making Available of Out-of-Commerce Works, określające kluczowe zasady digitalizacji i publicznego udostępniania utworów niedostępnych w handlu, podpisane w obecności Komisji Europejskiej przez organizacje reprezentujące biblioteki, twórców i wydawców¹⁾. Uregulowanie statusu dzieł niedostępnych w obrocie handlowym – z pełnym poszanowaniem praw uprawnionych – ma ułatwić obywatelom dostęp przede wszystkim do książek i czasopism często o istotnej wartości historycznej, artystycznej i informacyjnej, których eksploatacja z jednej strony nie budzi obecnie zainteresowania podmiotów działających na rynku, a z drugiej zaś nie wywołuje sprzeciwu uprawnionych.

---

¹⁾ http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/copyright-infso/20110920-mou_en.pdf (dostęp 21.08.2014)

Zgodnie z art. 35⁹ ust. 1 pr. aut. archiwa, instytucje oświatowe, uczelnie, jednostki naukowe oraz instytucje kultury mogą na podstawie umowy zawartej z organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi zwielokrotnić znajdujące się w ich zbiorach utwory niedostępne w obrocie handlowym opublikowane po raz pierwszy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed dniem 24 maja 1994 r. oraz udostępniać je publicznie w taki sposób, aby każdy mógł mieć do nich dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym. Przez utwory „niedostępne w obrocie handlowym” ustawa rozumie utwory opublikowane w książkach, dziennikach, czasopismach lub w innych formach publikacji drukiem, jeżeli nie są dostępne dla odbiorców w obrocie handlowym za zezwoleniem uprawnionego, ani w postaci egzemplarzy wprowadzanych do obrotu w liczbie zaspokajającej racjonalne potrzeby odbiorców, ani w drodze ich udostępniania publicznego w taki sposób, aby każdy mógł mieć do nich dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym. Przy określaniu dostępności utworów w obrocie handlowym nie uwzględnia się obrotu egzemplarzami utworów, wobec których miało miejsce wyczerpanie prawa w rozumieniu art. 51 ust. 3 pr. aut.

Warunkiem korzystania z utworów niedostępnych w handlu jest wpis danego utworu do wykazu prowadzonego przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Wykaz ma być jawny i powszechnie dostępny na stronie internetowej ministra. Wpis następuje na wniosek wyznaczonej w konkursie organizacji zbiorowego zarządzania uprawnionej do zawierania umów na korzystanie z utworów niedostępnych w obrocie handlowym.

Korzystanie z utworów niedostępnych w obrocie handlowym będzie się odbywać na podstawie umowy z organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, wyznaczoną przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego po przeprowadzeniu stosownego konkursu. Organizacja ta będzie upoważniona do zarządzania prawami uprawnionych do utworów niedostępnych w obrocie handlowym, którzy jej takiego upoważnienia nie udzielili, jeżeli utwór został wpisany do wykazu utworów niedostępnych w obrocie handlowym, a uprawniony w ciągu 90 dni od ujawnienia wpisu nie zgłosił tej organizacji pisemnego sprzeciwu wobec zarządzania przez nią jego prawami. Uprawnieni będą mogli także w odniesieniu do określonych utworów zrzec się pośrednictwa organizacji zbiorowego zarządzania, składając jej pisemne oświadczenie. Organizacja ta ma obowiązek

niezwłocznie zawiadomić pisemnie o takim oświadczeniu ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego oraz podmioty, z którymi zawarła umowy obejmujące takie utwory. Projektowane rozporządzenie określa zasady i tryb przeprowadzenia konkursu na tę organizację, przy czym zakłada się możliwość wyznaczenia więcej niż jednej organizacji, zgodnie z art. 35¹¹ ust. 2 pr. aut.

3. Wskazanie różnicy między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Projektowane rozporządzenie wraz z regulacją ustawową stworzy nowy stan prawny w zakresie możliwości korzystania z utworów niedostępnych w obrocie handlowym.

Projektowane rozporządzenie określa tryb przeprowadzania konkursu w celu wyznaczenia jednej lub więcej organizacji zbiorowego zarządzania uprawnionych do zawierania umów na korzystanie z utworów niedostępnych w obrocie handlowym. Stosownie do § 2 konkurs rozpocznie się zamieszczeniem w Biuletynie Informacji Publicznej MKiDN ogłoszenia, którego treść określa § 3. Zakres dokumentacji konkursowej określa § 4. W § 5–17 określa się szczegółowe zasady i tryb działania komisji konkursowej. Przewiduje się w szczególności obowiązek składania przez członków komisji oświadczeń o niezachodzeniu okoliczności mogących rzutować na bezstronność i obiektywizm członka komisji, które to okoliczności zostały wskazane w § 6 projektowanego rozporządzenia. W § 7 wskazano okoliczności uzasadniające odwołanie członka komisji oraz przypadki, w których mandat członka komisji wygasa. W § 8–17 projektowanego rozporządzenia określa się szczegółowy tryb pracy komisji. Komisja będzie oceniać oferty w dwóch etapach. Każdy z tych etapów będzie się kończył podjęciem stosownej uchwały. W pierwszym etapie oferty będą badane od strony formalnej, tj. czy spełniają wszystkie kryteria wskazane w ogłoszeniu o konkursie i dokumentacji konkursowej. W drugim etapie nastąpi natomiast merytoryczna ocena ofert, z zastosowaniem metody punktowej. Pracami komisji kierować będzie przewodniczący, a w razie jego nieobecności zastępca przewodniczącego. Komisja będzie podejmować uchwały zwykłą większością głosów, przy obowiązkowym quorum 4 członków. W przypadku równej liczby głosów rozstrzygać będzie głos przewodniczącego lub odpowiednio jego zastępcy. Po zakończeniu drugiego etapu konkursu komisja sporządza protokół, który przekazuje ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Po otrzymaniu protokołu minister ogłasza wyniki konkursu i wyznacza

organizację, która uzyskała najwyższą liczbę punktów lub kilka organizacji, które uzyskały kolejno najwyższą liczbę punktów.

W § 19 projektu rozporządzenia przewiduje się, iż projektowane przepisy wejdą w życie dniem wejścia w życie ustawy z dnia ... zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawy o grach hazardowych (Dz. U. z ... poz. ...).

4. Ocena zgodności z prawem Unii Europejskiej

Projektowane rozporządzenie jest zgodne z prawem UE.

5. Ocena potrzeby notyfikacji norm i aktów prawnych

Projektowane rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.), w związku z tym nie podlega notyfikacji.

6. Ocena potrzeby konsultacji z instytucjami i organami Unii Europejskiej

Projektowane rozporządzenie nie musi być przedstawione instytucjom i organom Unii Europejskiej ani Europejskiemu Bankowi Centralnemu celem uzyskania opinii, dokonania konsultacji albo uzgodnienia w rozumieniu § 27 ust. 4 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. poz. 979).

7. Ogłoszenie projektu na stronie BIP

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) projektowane rozporządzenie zostanie udostępnione w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (<http://bip.mkidn.gov.pl>) oraz w serwisie „Rządowy Proces Legislacyjny” na stronie Rządowego Centrum Legislacji (<http://legislacja.rcl.gov.pl/>).

<p>Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie konkursu na organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi uprawnioną do zawierania umów na korzystanie z utworów niedostępnych w obrocie handlowym</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Pan Andrzej Wyrobiec Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Pan Karol Kościński Dyrektor Departamentu Własności Intelektualnej i Mediów w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego r. pr. Jacek Barski, +22 4210476</p>	<p>Data sporządzenia</p> <p>Źródło Inicjatywa własna</p> <p>Nr w wykazie prac Wykaz prac legislacyjnych MKiDN dot. projektów rozp. – poz. ... http://bip.mkidn.gov.pl/.....i</p>
--	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Wydanie projektowanego rozporządzenia stanowić będzie wykonanie upoważnienia zawartego w art. 35¹¹ ust. 6 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, zgodnie z którym MKiDN obowiązany jest określić w drodze rozporządzenia zakres informacji umieszczanych w ogłoszeniu o konkursie na organizację zbiorowego zarządzania uprawnioną do zawierania umów na korzystanie z utworów niedostępnych w obrocie handlowym, zakres dokumentacji konkursowej oraz tryb postępowania konkursowego.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Konkurs będzie przeprowadzać komisja powołana spośród pracowników MKiDN, w składzie 5-osobowym, pod kierownictwem przewodniczącego. Z prac komisji będzie sporządzony protokół zawierający m. in. punktową ocenę poszczególnych ofert. Minister wyznaczy organizację, która uzyska najwyższą liczbę punktów lub kilka organizacji, które uzyskały kolejno najwyższą liczbę punktów.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Brak danych. Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego i jego treść jest zdeterminowana przepisami polskiej ustawy, w szczególności wytycznymi zawartymi w upoważnieniu ustawowym, tj. art. 35¹¹ ust. 6 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Biblioteki	9 920 (liczba bibliotek publicznych i placówek informacyjno-bibliotecznych w Polsce wg stanu na 31.12.2013)	GUS (raport Działalność instytucji kultury w Polsce w 2013 r.)	Umożliwienie korzystania z utworów niedostępnych w obrocie handlowym
Instytucje oświatowe	ok. 14,5 tys. szkół podstawowych, 6,1 tys. gimnazjów, 10,8 tys. szkół ponadgimnazjalnych, 2,7 tys. szkół policealnych, ok. 900 szkół artystycznych, 1,7 tys. szkół wyższych (wg stanu na 31.12.2012)	GUS (raporty: „Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2012/2013”, „Szkoly wyższe i ich finanse w 2012 r.”)	Umożliwienie korzystania z utworów niedostępnych w obrocie handlowym
Instytucje naukowe	284 instytucje naukowe (instytuty naukowe PAN, resortowe instytuty)	GUS (raport „Nauka i technika w 2012 r.”)	Umożliwienie korzystania z utworów niedostępnych w obrocie handlowym

	badawcze, publiczne szkoły wyższe; wg stanu na 31.12.2012)		
Archiwa	Archiwa państwowe (33 podmioty, w tym Archiwum Główne Akt Dawnych, Archiwum Akt Nowych, Narodowe Archiwum Cyfrowe i 30 regionalnych archiwów państwowych), inne podmioty tworzące państwową sieć archiwalną na podstawie art. 22 ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach państwowych, FilMOTEKA Narodowa.		Umożliwienie korzystania z utworów niedostępnych w obrocie handlowym
Muzea	822 (liczba muzeów i oddziałów muzealnych w Polsce wg stanu na 31.12.2013).	GUS (raport „Działalność instytucji kultury w Polsce w 2013 r.”).	Umożliwienie korzystania z utworów niedostępnych w obrocie handlowym

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt rozporządzenia zostanie przekazany do konsultacji organizacjom zbiorowego zarządzania prawami autorskimi oraz pozostałym organizacjom zrzeszającym podmioty zainteresowane korzystaniem z utworów niedostępnych w handlu.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2014 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródła finansowania	Brak potrzeby finansowania ze źródeł publicznych.
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2014 r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Brak						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Brak						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Brak						
Niemierzalne		Brak						
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Brak							

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☒ nie dotyczy	
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy

9. Wpływ na rynek pracy

Projektowane rozporządzenie nie będzie mieć wpływu na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Projektowane rozporządzenie nie będzie mieć wpływu na ww. obszary.	

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia będzie równoznaczne z rozwiązaniem problemu, o którym mowa w cz. 1.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Szacuje się, że pierwsza ocena, w jakim stopniu cele rozporządzenia zostały osiągnięte, zostanie dokonana po pierwszych 5 latach obowiązywania rozporządzenia. Pod uwagę będzie brana łączna liczba zawartych umów o korzystanie z utworów niedostępnych w handlu, sposób reagowania na sprzeczki i oświadczenia ze strony podmiotów uprawnionych, wysokość potrącanych kosztów zarządu prawami do utworów niedostępnych w handlu oraz sposób dokonywania rozliczeń z podmiotami uprawnionymi.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Do niniejszego formularza nie były dołączane żadne załączniki.